

Budsjett-innst. S. nr. 5

(2004–2005)

Budsjettinnstilling til Stortinget
frå kommunalkomiteen

St.prp. nr. 1 (2004-2005)

**Innstilling frå kommunalkomiteen om løyvingar på statsbudsjettet for
2005, kapittel under Kommunal- og regionaldepartementet og
Arbeids- og sosialdepartementet (rammeområda 6 og 7)**

Budsjett-innst. S. nr. 5

(2004–2005)

Budsjettinnstilling til Stortinget
frå kommunalkomiteen

St.prp. nr. 1 (2004-2005)

**Innstilling frå kommunalkomiteen om løyvingar på statsbudsjettet for
2005, kapittel under Kommunal- og regionaldepartementet og
Arbeids- og sosialdepartementet (rammeområda 6 og 7)**

INNHALD

Innleiing	7
1. Budsjettavtala mellom Framstegspartiet og regjeringspartia	7
1.1 Merknader frå Høgre, Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti	7
1.2 Kommentar til budsjettavtala frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	11
2. Merknader om kommuneøkonomien	11
2.1 Generelle merknader frå Arbeidarpartiet	11
2.2 Generelle merknader frå Høgre og Kristeleg Folkeparti	13
2.3 Generelle merknader frå Framstegspartiet	14
2.4 Generelle merknader frå Sosialistisk Venstreparti	16
2.5 Generelle merknader frå Senterpartiet	18
2.6 Merknader om særlege tema	20
2.6.1 Plan for oppretting av økonomisk ubalanse i kommunesektoren	20
2.6.2 Ei meir forpliktande konsultasjonsordning	21
2.6.3 Friare kommunal beskatningsrett	21
2.6.4 Auka interkommunalt samarbeid	21
2.6.5 Inntektsnivået i kommunesektoren i 2005	21
2.6.6 Skyss av helsepersonell	22
2.6.7 Vertskommunetilskotet	22
2.6.8 Ressurskrevjande brukarar	22
2.6.9 Forliket om barnehagepolitikken	22
3. Rammeområde 6 innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	22
3.1 Hovedprioriteringar for rammeområde 6	27
3.1.1 Innleiing	27
3.1.2 Hovedprioriteringar frå Arbeidarpartiet	28
3.1.3 Hovedprioriteringar frå Høgre og Kristeleg Folkeparti	30
3.1.4 Hovedprioriteringar frå Framstegspartiet	31
3.1.5 Hovedprioriteringar frå Sosialistisk Venstreparti	31
3.1.6 Hovedprioriteringar frå Senterpartiet	32
4. Merknader frå komiteen til dei enkelte kapitla under rammeområde 6	39
4.1 Programkategori 13.10 og 09.00 Administrasjon m.m.	39
4.1.1 Kap. 500 Kommunal- og regionaldepartementet	39
4.2 Programkategori 13.20 Innvandring	40
4.2.1 Generelle merknader	40
4.2.2 Særlege tema	43
4.2.2.1 Arbeidsløyse blant innvandrarar	43
4.2.2.2 Ureturerbare flyktingar	43
4.2.3 Frivillig retur av personar som har fått opphald i Noreg	44
4.2.3.1 Tvangsekteskap	44
4.2.3.2 Einslege mindreårige asylsøkjarar	44
4.2.3.3 Studentvisum	45
4.2.3.4 Kyrkjeasyl	45
4.2.3.5 Sharia-råd	45
4.2.4 Kap. 520 Utlendingsdirektoratet	46

4.2.5	Kap. 3520 Utlendingsdirektoratet	48
4.2.6	Kap. 521 Busetjing av flyktningar og tiltak for innvandrarar	48
4.2.6.1	Post 60 Integreringstilskot	48
4.2.6.2	Post 61 Norskopplæring for vaksne innvandrarar	49
4.2.6.3	Post 62 Kommunale innvandringstiltak	51
4.2.6.4	Post 70 Busetjingsordninga og integreringstilskot, oppfølging	51
4.2.6.5	Post 71 Kunnskapsutvikling	51
4.2.6.6	Post 72 Tilbakevending for flyktningar	52
4.2.6.7	Post 73 Tilskot til innvandrarorganisasjonar og anna frivillig verksemd	53
4.2.6.8	Post 74 Ordninga med statleg autorisasjon for tolkar	53
4.2.6.9	Post 75 Reiseutgifter for flyktningar til og frå utlandet	54
4.2.7	Kap. 3521 Busetjing av flyktningar og tiltak for innvandrarar	54
4.2.8	Kap. 522 Senter mot etnisk diskriminering	54
4.2.9	Kap. 523 Kontaktutvalet mellom innvandrarar og styresmaktene	55
4.2.10	Kap. 524 Utlendingsnemnda	55
4.3	Programkategori 13.21 Nasjonale minoritetar	56
4.3.1	Kap. 526 Nasjonale minoritetar	56
4.4	Programkategori 13.40 Samiske formål	57
4.4.1	Generelle merknader	57
4.4.2	Kap. 540 Sametinget	59
4.4.3	Kap. 541 Tilskot til samiske formål	60
4.4.4	Kap. 542 Kompetansesenter for urfolks rettigheter	60
4.5	Programkategori 13.50 Regional- og distriktpolitikk	60
4.5.1	Generelle merknader	60
4.5.2	Nytt kap. 550 Kommunale næringsfond	63
4.5.2.1	Post 60 Kommunale næringsfond	63
4.5.2.2	Post 72 Nærbutikkstøtte	64
4.5.3	Kap. 551 Regional utvikling og nyskaping	64
4.5.3.1	Post 60 Tilskot til fylkeskommunar for regional utvikling	64
4.5.3.2	Post 61 Næringsretta utviklingstiltak, kompensasjon for auka arbeidsgivaravgift	69
4.5.3.3	Post 64 Utviklingsmidlar til Oppland fylkeskommune	70
4.5.3.4	Post 70 Transportstøtte	70
4.5.4	Kap. 552 Nasjonalt samarbeid for regional utvikling	70
4.5.4.1	Post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling	70
4.6	Programkategori 14.10 Bustad og bumiljø og programkategori 14.20 Bygningssaker	71
4.6.1	Generelle merknader	71
4.6.2	Kap. 2412 Den norske stats husbank	72
4.6.3	Kap. 580 Bustønad	73
4.6.4	Kap. 581 Bustad og butiltak	75
4.6.4.1	Generelt	75
4.6.4.2	Kap. 4642 Post 21 Kunnskapsutvikling og -formidling	75
4.6.4.3	Kap. 4643 Post 22 Program for reduserte byggjekostnader	75
4.6.4.4	Post 60 Handlingsprogrammet for Oslo indre aust	75
4.6.4.5	Kap. 4644 Post 71 Tilskot til bustadkvalitet	76
4.6.4.6	Kap. 4645 Post 73 Tilskot til opplysning, informasjon o.a.	76
4.6.4.7	Kap. 4646 Post 75 Tilskot til etablering, utbetring og utleigehusvære	77
4.6.4.8	Kap. 4647 Post 78 Kompetansetilskot	78
4.6.4.9	Kap. 4648 Post 79 Tilskot til radonforebyggjande tiltak i bustadhus	78
4.6.5	Kap. 582 Skoleanlegg	79
4.6.5.1	Post 60 Rentekompensasjon	79
4.6.5.2	Ny post 61 Rentekompensasjon - kirkebygg	79
4.6.6	Kap. 585 Husleigetvistutvalet i Oslo og Akershus	80
4.6.7	Kap. 586 Tilskot til omsorgsbustader og sjukeheimsplassar	80
4.6.8	Kap. 587 Statens bygningstekniske etat	81
4.7	Programkategori 09.30 Arbeidsmarknad	81
4.7.1	Generelle merknader	81
4.7.2	Kap. 630 Aetat	84
4.7.3	Kap. 634 Arbeidsmarknadstiltak	87
4.7.3.1	Post 21 Evaluering, utviklingstiltak	87
4.7.3.2	Post 70 Ordinære arbeidsmarknadstiltak	87

4.7.3.3	Post 71 Spesielle arbeidsmarknadstiltak	88
4.7.3.4	Post 73 Investeringar i skjerma tiltak	89
4.7.4	Kap. 635 Ventelønn mv.	90
4.8	Programkategori 09.40 Arbeidsmiljø og sikkerheit	90
4.8.1	Kap. 640 Arbeidstilsynet	90
4.8.2	Kap. 642 Petroleumstilsynet	91
4.8.3	Kap. 643 Statens arbeidsmiljøinstitutt	91
4.8.4	Kap. 646 Pionerdykkarane i Nordsjøen	92
4.8.4.1	Deep Sea Driller	92
5.	Rammeområde 7 dagpengar mv.	92
5.1	Disponering av rammeområde 7	93
6.	Hovudprioriteringar under ramme 7	94
7.	Merknader frå komiteen til dei einskilde kapitla under rammeområde 7	95
7.1	Innleiing	95
7.2	Kap. 2541 Dagpengar	95
7.3	Kap. 2542 Statsgaranti for lønskrav ved konkurs	97
7.4	Kap. 2543 Ytingar til yrkesretta attføring	97
7.4.1	Post 70 Attføringspengar	97
7.4.2	Post 71 Attføringsstønad	97
8.	Forslag frå mindretal	98
9.	Tilråding frå komiteen	100

Budsjett-innst. S. nr. 5

(2004-2005)

Budsjettinnstilling til Stortinget frå kommunalkomiteen

St.prp. nr. 1 (2004-2005)

Innstilling frå kommunalkomiteen om løyvingar på statsbudsjettet for 2005, kapittel under Kommunal- og regionaldepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet (rammeområda 6 og 7)

Til Stortinget

INNLEIING

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sigvald Oppebøen Hansen, Reidar Sandal, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Signe Øye, frå Høgre, Peter Skovholt Gitmark, Hans Kristian Hogsnes og Kari Lise Holmberg, frå Framstegspartiet, Torbjørn Andersen og Per Sandberg, frå Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen og Heikki Holmås, frå Kristeleg Folkeparti, Anita Apelthun Sæle og Ivar Østberg, og frå Senterpartiet, leiaren Magnhild Meltveit Kleppa, fremjar i denne innstillinga forslag om løyvingar på statsbudsjettet for 2005 under dei kapittel og postar som er fordelte til komiteen under rammeområda 6 og 7. Komiteen viser til ansvarsområdet sitt, kommunal forvaltning, og handsaminga av den årlege kommuneproposisjonen, og har på bakgrunn av dette funne det føremålstenleg også å ta med merknader om kommuneøkonomien i eit eige kapittel. Når det gjeld løyvingane til rammetilskot til kommunesektoren, viser komiteen til rammeområde 19 i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2004-2005).

Komiteen vil gjere merksam på at ein fraksjon med halvparten av medlemene i komiteen (7 av 14), vil utgjere eit fleirtal dersom leiaren er med i vedkomande fraksjon.

1. BUDSJETTAVTALA MELLOM FRAMSTEGSPARTIET OG REGJERINGSPARTIA

1.1 Merknader frå Høgre, Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til forliket i finanskomiteen, jf. Budsjett-innst. S. I (2004-2005), og legger til grunn følgende omprioriteringer i forhold til Regjeringens budsjettfor-slag:

- Kommunesektoren kompenseres for mindreskattevekst i 2004 med 2,2 mrd. kroner
- Kommunesektorens frie inntekter økes med 0,8 mrd. kroner i 2005
- Lånerammen for vedlikehold av skolebygg utvides med 1 mrd. kroner. Kostnad: 15 mill. kroner
- Det etableres en låneordning for vedlikehold av kirkebygg med 0,5 mrd. kroner. Kostnad: 7,8 mill. kroner
- Perioden for arbeidsgivers lønnsplikt ved permittering reduseres fra 10 dager til 5 dager. Kostnad: 65 mill. kroner
- Perioden for midlertidig utvidelse av permitteringsordningen for alle bransjer forlenges frem til 1. juli 2005. Kostnad: 150 mill. kroner
- Driftsutgifter til Utlendingsnemnda reduseres med 3,5 mill. kroner
- Tilskudd til Bolig og bomiljøtak reduseres med 15 mill. kroner

Disse medlemmer viser til inngått avtale mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene i kommunalkomiteen:

AVTALE ellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene om statsbudsjettet 2005 - Kommunalkomiteen

Fremskrittspartiet og regjeringspartiene Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre (heretter kalt "avtalepartene") er enige om følgende forhold vedrørende budsjettet for 2005, jf St.prp. nr. 1 (2004-2005):

Fremskrittspartiet stemmer subsidiært for Høyre og Kristelig Folkepartis forslag til rammedisponering som er i tråd med budsjettavtalen mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre i finanskomiteen, med de endringer og tillegg som fremgår nedenfor:

1. VERTSKOMMUNETILSKUDET

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til partienes merknad i Finansinnstillingen: Medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti understreker at ingen vertskommune skal komme dårligere ut per psykisk utviklingshemmet som følge av omleggingen. Regjeringen bes i RNB 2005 presentere en gjennomgang av hvordan omleggingen har slått ut for den enkelte vertskommune.

Avtalepartene er enige om følgende felles merknad: Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at det i dag finnes 33 vertskommuner med over 1 000 brukere og at det har vært et mål for disse medlemmer å skjerme tilbudet til disse brukerne. I denne sammenheng vises det til merknader og forslaget om å følge opp avtalen mellom Sosialdepartementet og vertskommunene fra 2001, jf. Innst. S. nr. 255 (2003-2004). Disse medlemmer viser til at flere av vertskommunene kan ha utgifter forbundet med tjenestetilbudet til denne brukergruppen som ikke direkte påvirkes av mindre endringer i antall brukere. Mulighetene for å trappe ned kostnadene parallelt med nedgangen i brukere kan være forskjellig vertskommunene imellom. Kostnader forbundet med driften av vertskommuner kan derfor vanskelig måles etter antall brukere alene. Disse medlemmer er derfor tilfreds med at Regjeringen har foreslått at vertskommunetilskuddet for brukere som faller fra skal omfattes av overgangsordningen i inntektssystemet. Disse medlemmer ber Regjeringen redegjøre for konsekvensene av denne omleggingen for vertskommunene, og korrigere for eventuelle utilsiktede utslag for enkeltkommuner i forbindelse med RNB 2005.

2. FRIVILLIG RETUR AV PERSONER SOM HAR FÅTT OPPHOLD I NORGE

Avtalepartene har blitt enige om følgende felles merknad: Medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti mener det kan være hensiktsmessig å gjennomgå tilskuddsordningen knyttet til frivillig retur av personer som har fått opphold i Norge. Disse medlemmer er kjent med at Kommunal- og regionaldepartementet

vil ta initiativ til å etablere en tverrdepartemental arbeidsgruppe som blant annet skal utrede hvorvidt den individuelle støtten skal økes og utbetales i flere omganger i forbindelse med frivillig retur til hjemlandet. Disse medlemmer ber om at Regjeringen kommer tilbake til dette spørsmålet i forbindelse med RNB 2005.

3. ELEVTALLSVEKST I FYLKESKOMMUNENE

Avtalepartene har blitt enige om følgende felles merknad: Medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at en forventet gjennomsnittlig vekst i antall 16-18 åringer fra 2004 til 2005 er på 3,8 prosent. Dette medfører at flere fylkeskommuner får en relativt høy elevtallsvekst i videregående skoler 2005. Disse medlemmer viser til at Regjeringens budsjettforslag innebar en vekst i frie inntekter for fylkeskommunene på 500 millioner kroner. Gjennom budsjettavtalen mellom Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet i Stortinget får kommunene ytterligere 800 millioner kroner i frie inntekter, herav 160 millioner kroner til fylkeskommunene. I tillegg blir mindre skattevekst i 2004 kompensert med totalt 2,2 milliarder kroner. Veksten i kommunenes frie inntekter må ses i sammenheng med at kommunesektorene har fått en meget sterk vekst i frie inntekter i 2004 på om lag 5 milliarder kroner. Disse medlemmer viser også til at det ved skjønnsfordelingen 2005 er lagt opp til en likere fordeling av skjønnen per innbygger. Det medfører en styrking av inntektene til fylkeskommuner med sterkest elevtallsvekst. Disse medlemmer ber Regjeringen komme tilbake med en vurdering av effekten av disse tiltakene i RNB 2005.

4. TOLKEMARKEDET

Avtalepartene har blitt enige om følgende felles merknad: Medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at kvaliteten på tolkene er av avgjørende betydning for rettsikkerheten. Disse medlemmer viser til at UDI har fått i oppgave å opprette et nasjonalt tolkeregister som skal være operativt våren 2005 hvor kvalifiserte tolker legges inn. Disse medlemmer mener videre at dette vil bidra til å styrke tilgjengeligheten på kvalifiserte tolker og konkurransen i tolkemarkedet ettersom man her kan finne registrerte tolker og kontakte dem. Tolkeregisteret vil bli evaluert med tanke på drift, konkurranseforhold i tolkemarkedet og ansvar for registeret.

Disse medlemmer viser til Konkurransetilsynets uttalelse om formidling av tolketjenester. Videre vil disse medlemmer vise til at departementet i brev av 14.10.04 har bedt UDI om å føre separat regnskap over de administrative utgiftene til tolk og en beregning av innsparelser/ merutgifter dersom UDI skulle overlate oppgaven med å bestille tolker til asylintervju til et privat tolkefirma. Disse medlemmer vil avvente denne tilbakemeldingen og departementets videre oppfølging.

5. VARIG TILRETTELAGT ARBEID (VTA-PLASSER)

Avtalepartene har blitt enige om følgende felles merknad: Medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at det i perioden 2002-2004 ble opprettet 680 nye VTA-plasser, om lag 40 plasser mer enn planlagt for perioden, jf. Stortingets vedtak for denne perioden. VTA har som hovedoppgave å fylle en velferdspolitisk funksjon i arbeidsmarkedspolitikken og er et ledd i arbeidet for et inkluderende samfunn. For å gi et utvidet tilbud til personer som har vansker med å finne arbeide i det ordinære arbeidsmarkedet, ønsker disse medlemmene å øke antall plasser med 150 utover Regjeringens forslag. Disse medlemmene er kjent med at utbyggingen av nye VTA-plasser er avhengig av kommunal medfinansiering.

Det fremmes følgende forslag:

Antall VTA-plasser økes med 150 utover de 300 nye plassene Regjeringen har foreslått i budsjettet for 2005. Kap 0634 post 71/73 økes med 16 millioner kroner. Kap 0634 post 70 reduseres tilsvarende.

6. MOMSKOMPENSASJONSORDNINGEN

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til partienes merknad i finansinnstillingen:

"Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Regjeringen i 2004 innførte momskompensasjon for kjøp av tjenester. Formålet med denne ordningen er at momsene ikke skal påvirke kommunenes valg av tjenesteleverandører. Disse medlemmer vil understreke at det er viktig for ordningen at uttrekk skjer på en tilfredsstillende måte og gir de tilsiktede virkninger om ordningen ikke skal komme i miskreditt. Disse medlemmer viser til at Regjeringen vil vurdere uttrekket knyttet til finansieringen av momskompensasjonen i to runder. Først mellom staten og kommunesektoren etter siste momsregnskap i februar 2005, hvor det skal sikres at kommunene samlet sett ikke taper. Deretter en andre runde der det rettes opp feil i forhold til anslagene for hver enkelt kommune, slik at ordningen ikke skal gi utilsiktede omfordelinger. Disse medlemmer viser også til Budsjett-innst. S. nr. 5 (2003-2004) der et bredt flertall understreker at ordningen ikke må gi utilsiktede omfordelinger i kommunesektoren."

7. SELSKAPSSKATTEN

Avtalepartene har blitt enige om følgende felles merknad: Medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til behandlingen av denne saken i Innst. S. nr. 255 (2003-2004) (Kommuneproposisjonen for 2005), hvor det fra partier som utgjør et flertall i Stortinget ble forutsatt tilbakeføring av en andel av selskapsskatten fra og med 2005:

"Disse medlemmer [H, KrF, FrP] forutsetter at tilbakeføring av en andel av selskapsskatten begynner å virke fra 2005, men anmoder Regjeringen om å komme tilbake med ulike alternativer til innfasing og innretting av en slik reform."

Disse medlemmer registrerer at Regjeringen har redegjort for ulike alternativer til innfasing og inn-

retting av en slik reform. Disse medlemmer registrerer også at Regjeringen etter dette likevel har kommet til at hensynene til incentivvirkninger og omfordelingshensyn tilsier at Regjeringens forslag fra kommuneproposisjonen bør innføres uendret.

Disse medlemmer er enig med Regjeringen i at det ikke er hensiktsmessig med en gradvis innføring av selskapsskatt som inntektskilde for kommunesektoren. Disse medlemmer viser til departementets begrunnelse om at bruk av overgangsordning kan gi utilsiktede omfordelingsvirkninger i form av at kommuner som tjener på reformen på lang sikt vil kunne tjene også på en overgangsordning, og omvendt. Disse medlemmer viser også til at det ved statliggjøring av selskapsskatten i 1999 ikke ble etablert en overgangsordning.

Disse medlemmer viser også til at de øvrige modeller Regjeringen har presentert, som kombinerer ulike varianter av inntektsutjevning og andel tilbakeført selskapsskatt, har slike utslag at de ikke kan sies å være bedre enn Regjeringens opprinnelige modell verken med hensyn til incentiveffekter eller omfordelingsvirkninger.

Når det gjelder valg av modell viser disse medlemmer til merknad fra H og KrF i nevnte innstilling:

"Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti støtter vurderingen om at selskapsskatten bør tilbakeføres gjennom skattefondsmodellen fra 2007. Med denne modellen blir selskapsskatten en reell kommunal skatt med kommunene som skattekreditor. Etter disse medlemmers mening gir skattefondsmodellen en klarere kobling mellom selskapsskatten og næringsutvikling i kommunene, enn skatte-simuleringsmodellen hvor pengene blir tilført kommunene som rammetilskudd. Disse medlemmer mener også at koblingen mellom skatteinntekter og næringsutvikling blir tydeligere med skattefondsmodellen, fordi selskapsskatten blir tilført kommunene raskere (året etter innbetaling) enn ved skattesimuleringsmodellen (to år etter innbetaling)."

For å sikre at selskapsskatten blir en reell kommunal skatt, og for å sikre de tilsiktede incentivvirkninger, vil disse medlemmer støtte Regjeringens forslag om tilbakeføring av en andel av selskapsskatten fra 2005 slik det fremgår av St.meld. nr. 5 (2004-2005).

8. ARBEIDSLIVSTELEFONEN (MENTAL HELSE)

Avtalepartene er enige om følgende felles merknad: Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er kjent med at Mental Helse og Arbeidstilsynet er i ferd med å avslutte det treårige samarbeidsprosjektet "Telefon i arbeidslivet". Disse medlemmer viser til at Econ analyse har evaluert telefontjenesten og konkludert med at telefontjenesten har nådd sine mål om å hjelpe personer i arbeidslivet med å takle psykososiale og andre problemstillinger og at sykmeldte arbeidstakere faktisk har kommet raskere inn i arbeid igjen. Disse medlemmer mener telefontjenesten er et viktig virkemiddel for å nå målsettingen i et inkluderende arbeidsliv. Disse medlemmer er tilfredse med at Arbeids- og sosialdepartementet vil forlenge

ordningen og sørge for at Arbeidslivstelefonen kan drive videre slik det er søkt om.

9. SØRSAMISK KULTURSENTER I SNÅSA

Avtalepartene er enige om følgende felles merknad: Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Saemien Sijte i Snåsa ivaretar viktige samfunnsoppgaver innen sørsamiske samfunnsliv, sammen med andre institusjoner lokalisert ved sentret, Sametinget, Reindriftsforvaltningen og Duodjeinstituhitta (samisk handverk- kultur, fag og næring). Disse medlemmer er kjent med at bygningen er uhensiktsmessig og situasjonen for museet og administrasjon må i dag karakteriseres som vanskelig. Disse medlemmer viser til at det foreligger planer for utbygging og at utbyggingen ved Saemien Sijte fra Sametingets side er et høyt prioritert tiltak. Videre vises det til at Nord-Trøndelag fylkeskommune har gitt positive vurderinger av prosjektet. Disse medlemmer peker på den vanskelige situasjonen ved Saemien Sijte og ber Regjeringen prioritere prosjektet.

10. HUMAN RIGHTS SERVICE

Avtalepartene er enige om følgende felles merknad: Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er av den oppfatning at tilskuddet til Human Rights Service bør videreføres som en fast ordning. Disse medlemmer er av det syn at midlene bør overføres gjennom kap. 521, post 71, da denne organisasjonen driver målrettet kunnskapsutvikling og ikke på noen måte kan klassifiseres som en interesserorganisasjon. Det er videre viktig å gi denne organisasjonen like god forutsigbarhet som andre organisasjoner i Norge som driver kunnskapsutvikling.

Det fremmes på denne bakgrunn følgende forslag:

Driftsmidler til Human Rights Service, 2 millioner kroner fra 1. januar 2005 overføres gjennom kap 521, post 71.

11. OMSTILLINGSMIDLER

Avtalepartene er enige om følgende felles merknad. Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at det i avtalen mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet i forbindelse med RNB for 2004 ble gitt en påplussing på kap. 551, post 60 Regional utvikling og nyskaping på 50 mill. kr utover 5 mill. kroner i Regjeringens forslag, som skulle følges opp med ytterligere 50 mill. kroner i 2005. Disse midlene ble øremerket omstillingsarbeidet i Sogn og Fjordane.

Disse medlemmer konstaterer at Regjeringen følger opp avtalen, og viser til at midlene skal gå til omstillingsarbeid særlig i Årdal og Høyanger, som står foran store utfordringer i forbindelse med nedbemannings ved sentrale hjørnesteinsbedrifter.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen i RNB forutsatte at tilleggsbevilgningen på 5 mill. kroner skulle gå til oppstart av det ekstraordinære omstil-

lingsarbeidet i Høyanger, Årdal og Flora. Disse medlemmer er kjent med at partnerskapet i Sogn og Fjordane besluttet å bruke 2 av de 5 mill. kr til omstillingsarbeidet i Flora. Høyanger og Årdal fikk 1 mill. kr hver, mens 1 mill. kr ble avsatt til en følgevaluering av arbeidet. I tillegg viser disse medlemmer til at Regjeringen har omdisponert midler innenfor rammen av kap. 552 post 72 slik at 2 mill. kr er bevilget for å styrke SIVAs innsats i Flora.

Disse medlemmer er kjent med at Sogn og Fjordane fylkeskommune for 2004 har avsatt om lag 3,6 mill. kr til omstillingsarbeidet i Flora fra eget budsjett.

Disse medlemmer viser til departementets brev av 6. oktober 2004 til alle fylkeskommuner (orienteringsbrev vedrørende forslag til statsbudsjett). Her fremgår at det er tatt høyde for situasjonen i Sogn og Fjordane gjennom skjønnstildelingen over kap. 551 post 60, der fylket, på bakgrunn av innspill til departementet hvor blant annet Flora er nevnt, er foreslått tilgodesett med 6 mill. kr utover de midler som følger av avtalen i forbindelse med RNB for å møte omstillingsutfordringer. Disse medlemmer viser til at fylkeskommunen er delegert ansvar for å prioritere midlene til utviklings- og omstillingsarbeid i fylket, og forutsetter at fylkeskommunen selv vurderer hvor innsatsen for å møte slike utfordringer skal settes inn.

Møre og Romsdal står også overfor omstillingsutfordringer, blant annet i Vanylven. Disse medlemmer viser til samme brev fra departementet, hvor det for 2005 er tatt høyde for situasjonen i Møre og Romsdal gjennom skjønnstildelingen over kap. 551 post 60, der fylket, på bakgrunn av innspill til departementet hvor blant annet Vanylven er nevnt, er foreslått tilgodesett med 7,5 mill. kr for å møte omstillingsutfordringer. Disse medlemmer viser til at fylkeskommunen er delegert ansvar for å prioritere midlene til utviklings- og omstillingsarbeid i fylket, og forutsetter at fylkeskommunen selv vurderer hvor innsatsen for å møte slike utfordringer skal settes inn.

12. OPPLÆRING AV IMAMER

Avtalepartene er enige om følgende felles merknad: Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti mener det er behov for å styrke opplæringen i samfunnskunnskap for religiøse ledere som har flyttet til Norge fra utlandet, for å øke deres forståelse av det norske samfunn og grunnleggende verdier som vårt samfunn er bygget på. Opplæringen avsluttes med en eksamen som må bestås. Disse medlemmer viser til at Regjeringen i St.meld nr. 49 (2003-2004) Mangfold gjennom inkludering og deltagelse - ansvar og frihet foreslår å innføre slik opplæring. Disse medlemmer støtter dette.

13. VEKSTKOMMUNER

Avtalepartene er enige om følgende felles merknad: Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil peke på at dagens inntektssystem forutsetter en parallellitet mellom vekst i kapitalutgifter og vekst i drifts-

utgifter. Disse medlemmer er kjent med at Inntektssystemutvalget er bedt om å vurdere kommunenes kapitalkostnader og i hvilken grad kommunene får tilskudd i tråd med utgiftsbehovet. Disse medlemmer er også kjent med at det i retningslinjene for skjønntildelingen åpnes for tildeling av skjønn til kommuner med sterk vekst i befolkningen. Disse medlemmer vil også peke på at fra og med 2003 er inntektssystemet basert på befolkningstall per 1.1. i budsjettåret."

1.2 Kommentar til budsjettavtale fra Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener dagens Regjering fører Norge i feil retning. Skattelette for de rikeste prioriteres foran velferd. Arbeidsledigheten er høy. Arbeidstakernes rettigheter svekkes.

Regjeringens budsjettforslag og budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet tydeliggjør det politiske veivalget. Knappt noen gang er det gitt så store skattelettelser til de med svært høye inntekter. Samtidig holdes kommunenes økonomi så lav at veksten knapt er nok til å betale de økte kostnadene som følger av befolkningsendringen. Velstanden til de som har mest øker kraftig. Samtidig vil barnas skoletilbud og eldres tjenestetilbud bli dårligere i mange kommuner. Flertallet er uenig i dette veivalget.

Flertallet vil styrke kommunesektorens økonomi. Kommunenes frie inntekter må økes betydelig slik at tilbudet i skolen og eldreomsorgen kan bedres. Det må settes i verk en plan for å rette opp ubalansen i kommunesektorens økonomi. Konsultasjonsordningen mellom staten og kommunesektoren må bli mer forpliktende slik at de totale ressursene innen offentlig sektor kan utnyttes bedre.

Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet fører en politikk som tvinger mange kommuner til å svekke velferdstilbudet, og avviser tiltak for å rette opp den store ubalansen.

Flertallet vil drive et løpende omstillingsarbeid for å gi innbyggerne best mulige tjenester og de ansatte et godt arbeidsmiljø med mindre sykefravær og utstøting. Utviklingsarbeidet må skje i nært samarbeid med de ansatte og deres organisasjoner. Omsorgs- og opplæringsoppgaver skal ikke ses som en vare som kan settes ut på anbud. Arbeidstakernes lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår må ikke svekkes som følge av konkurranseutsetting av offentlige tjenester.

Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet fører en politikk hvor omstilling forveksles med privatisering, og hvor flere omsorgstjenester skal settes ut på anbud.

Flertallet vil opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret gjennom en aktiv distriktpolitikk. Samfunnet må sette inn en ekstra innsats for å skape ny utvikling på steder med særlige utfordringer.

Regjeringen og Fremskrittspartiet svekker de distriktpolitiske virkemidlene, og overlater mye av samfunnsutviklingen til markedet.

Flertallet vil sikre arbeid for alle. Gjennom en aktiv næringspolitikk må en sikre eksisterende og skape flere nye arbeidsplasser. De som er arbeidsledige må sikres tilbud om arbeidsmarkedstiltak gjennom en betydelig styrking av tiltaksomfanget.

Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet fører en politikk hvor næringsutvikling i stor grad overlates til markedet, og arbeidsmarkedstiltakene trappes ned.

Flertallet vil motivere flere til å fortsette i arbeid framfor å gå over på trygd. Arbeidslivet må være inkluderende slik at alle får brukt sine ressurser. Arbeidstakernes rettigheter må sikres. Det må føres en konsekvent politikk mot diskriminering og for samfunnsmessig likestilling.

Regjeringen og Fremskrittspartiet fører en politikk hvor arbeidslivet blir hardere, hvor flere presses ut og hvor arbeidstakernes rettigheter svekkes.

Flertallet vil legge til rette for stabil høy boligbygging for å redusere presset på prisene, satse på bygging av utleieboliger for ungdom og vanskeligstilte, og styrke Husbanken som en allmenn boligbank.

Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet vil svekke Husbankens rolle og avvikle tilskudd til bygging av utleieboliger for ungdom og vanskeligstilte.

Gjennom de enkelte skritt og i sin samlede virkning beveger regjeringspartiene og Fremskrittspartiet Norge i en annen retning enn flertallet i komiteen ønsker. Slik virker også det statsbudsjettet for 2005 som følger av Stortingets vedtak ved behandlingen av finansinnstillingen.

Flertallet konstaterer at de vedtatte rammene for rammeområde 6 og 7 i så vesentlig grad avviker fra det disse partier mener er en nødvendig innsats, at det ikke gir et rimelig bilde av disse partiers politikk å fremme forslag til fordeling av rammene. Dette er rammer som regjeringspartiene bare kunne få støtte til fra Fremskrittspartiet. Det er da naturlig at de partiene som står bak de vedtatte stramme rammene også foreslår innretningen av dem.

Flertallet vil ut fra dette ikke fremme egne forslag til rammedisponering under rammeområde 6 og 7, men viser til de forslag som er fremmet av sine respektive partifraksjoner i finansinnstillingen.

Flertallet viser til merknader til de ulike punkter i budsjettavtalen under de kapitlene i innstillingen hvor de aktuelle temaene er behandlet.

2. MERKNADER OM KOMMUNE-ØKONOMIEN

2.1 Generelle merknader frå Arbeidarpartiet

Medlemmene i komiteen frå Arbeidarpartiet meiner at kommunesektoren spelar ei svært sentral rolle i kvardagen til innbyggjarane i landet vårt. Ein svært stor del av velferda blir skapt i kommunane og fylkeskommunane. Denne sentrale samfunnsaktiviteten må etter desse medlemmene sitt syn vere lagt under demokratisk styring. Likeverdige velferds-

tilbod og folkestyre på lokalt og regionalt nivå er viktige målsetjingar.

Når kommunar og fylkeskommunar har ansvaret for ein så stor del av velferdstilbodet, må dei også ha økonomiske rammer som gjer dei i stand til å tilby dei tenestene som innbyggjarane har behov for. Desse medlemmene vil poengtere at det må vere ei prioritert oppgåve å gi kommunane og fylkeskommunane rammevilkår som gjer det mogleg for dei å løyse oppgåvene sine.

I forslaget til statsbudsjett for 2005 foreslår Regjeringa ein reell vekst i dei samla inntektene til kommunesektoren på nærmare 2,75 mrd. kroner, eller vel 1,25 pst. Veksten er rekna ut frå det nivået på inntektene for kommunesektoren som blei lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett for 2004. Regjeringa opplyser i budsjettproposisjonen at utgiftene i kommunesektoren neste år vil auke med 1,4 mrd. kroner på grunn av endringar i befolkninga. Desse medlemmene konstaterer at Regjeringa, trass i dette faktumet, foreslår ein vekst i dei frie inntektene neste år på 1 mrd. kroner.

Desse medlemmene viser til at det i dag ikkje finst samsvar mellom dei oppgåver som kommunesektoren skal løyse, og dei midlane som blir stilte til disposisjon. Den økonomiske ubalansen er stipulert til 5,5 mrd. kroner. Etter desse medlemmene sitt syn legg dette sterke avgrensingar på den kommunale handlefridommen. Desse medlemmene meiner at det må utarbeidast ein plan for å rette opp ubalansen. Det blir vist til eigen merknad og eige forslag seinare i innstillinga.

Desse medlemmene vil peike på at ein stor del av kommunane er i ein alvorleg økonomisk situasjon. Ein firdel av kommunane og fylkeskommunane er sette under statleg tilsyn. Det fortel veldig mykje om den økonomiske tilstanden. Desse medlemmene konstaterer at aldri før har talet på kommunar med tunge økonomiske problem vore så høgt. Desse medlemmene viser vidare til at ved utgangen av 2003 var underskotet i kommunesektoren 13,1 mrd. kroner før lånetransaksjonar. Det utgjer 6 pst. av inntektene. Desse medlemmene konstaterer at underskotet for kommunar og fylkeskommunar aldri tidlegare har vore så stort.

Forslaget frå Regjeringa gir etter desse medlemmene sitt syn altfor stramme økonomiske rammer for neste år. Konsekvensane av Regjeringa sin politikk vil vere at velferda blir bygd ned mange stader. Desse medlemmene meiner at det vil ramme tilbodet til eldre personar som fortener ei verdig omsorg. Mange elevlar vil få ei mangelfull opplæring. Dei elevane som har aller størst behov for støtte, rettleiing og aktiv oppfølging, vil bli hardt ramma av denne politikken.

Desse medlemmene meiner at mangel på midlar spesielt vil gå utover dei som har aller mest behov for dei kommunale velferdstilboda. Derfor poengterer desse medlemmene at det er nødvendig å betre økonomien i kommunesektoren. Det er eit absolutt vilkår for å sikre ein betre skule og ei verdig eldreomsorg.

Avtalen som er inngått mellom regjeringspartia og Framstegspartiet, vil gi ein vekst i dei frie inntektene

neste år på 800 mill. kroner utover forslaget frå Regjeringa. Det betrar eit stykke på veg økonomien i kommunesektoren, men er etter desse medlemmene sitt syn langt frå tilfredsstillande for å løyse dei økonomiske utfordringane som kommunane og fylkeskommunane strir med.

Desse medlemmene viser til Arbeidarpartiet sitt alternative budsjett for 2005 der det blir foreslått å auke dei frie inntektene i kommunesektoren med 3,5 mrd. kroner utover forslaget frå Regjeringa. I tillegg til dette foreslår Arbeidarpartiet å auke øyremerkte tilskot med 0,6 mrd. kroner. Desse midlane skal mellom anna brukast til å byggje fleire barnehageplassar, til å vedlikehalde skulebygg, til landslinjer og til regional utvikling. Desse medlemmene konstaterer at Arbeidarpartiet sitt forslag vil gi ei styrking av kommunesektoren neste år med 4,1 mrd. kroner utover forslaget frå Regjeringa.

Desse medlemmene meiner at det alternative budsjettet frå Arbeidarpartiet vil styrkje eldreomsorga. Fordi kommunane vil få betre økonomi, vil omfanget av omsorga og kvaliteten på den bli klart betre enn etter opplegget frå Regjeringa og etter forliket mellom regjeringspartia og Framstegspartiet. Desse medlemmene legg også vekt på at kvaliteten i opplæringa både i grunnskulen og i vidaregåande opplæring vil få ein høgare kvalitet etter Arbeidarpartiet sitt forslag enn etter opplegget frå Regjeringa og forlikspartane.

Statistisk Sentralbyrå har gjort utrekningar som konkluderer med at Arbeidarpartiets forslag til auke i dei frie inntektene for 2005 vil gi arbeid til 7-8 000 fleire personar dersom det blir vedteke. Desse medlemmene peiker på at dette også vil vere eit viktig tiltak for å redusere arbeidsløysa.

Forslaget frå Regjeringa legg opp til at det neste år skal byggjast 9 000 fleire barnehageplassar. Desse medlemmene viser til Arbeidarpartiet sitt alternative budsjett der det blir foreslått å auke satsinga med ytterlegare 5 000 barnehageplassar. Det er etter desse medlemmene sitt syn heilt nødvendig for raskare å nå målet om full barnehagedekning. Forslaget frå Arbeidarpartiet vil på dette feltet tilføre kommunane eit øyremerkt tilskot på 232,5 mill. kroner utover opplegget frå Regjeringa.

Ei ny ordning med rentekompensasjon til kommunar og fylkeskommunar for å halde ved like og rehabiliterare skulebygg blei innført i 2002. Desse medlemmene meiner at det framleis er stort behov for midlar til utbetring og bygging av skuleanlegg. Desse medlemmene konstaterer at Regjeringa ikkje har foreslått å auke låneramma for skulebygg for 2005. Desse medlemmene viser til Arbeidarpartiet sitt alternative budsjett der det er foreslått at låneramma skal utvidast med 2 mrd. kroner utover forslaget frå Regjeringa.

Desse medlemmene viser dessutan til at Arbeidarpartiet vil halde oppe landslinjene i vidaregåande opplæring og går imot den nedbygginga som Regjeringa foreslår. I praksis vil forslaget frå Regjeringa føre til at ei rekkje av landslinjene blir avvikla.

Arbeidarpartiet går inn for å løyve midlar til kjøp av lærebøker i vidaregåande opplæring. Desse med-

le m m e n e peiker på at dette er eit tiltak for å redusere dei høge kostnadene for mange av elevane i dette skuleslaget.

Desse medlemmene viser til at Arbeidarpartiet vil auke overføringa til regional utvikling i fylkeskommunane og går dessutan inn for å styrkje insentivordninga for kollektivtransporten i byar og bynære område.

Desse medlemmene konstaterer at eit fleirtal i Stortinget har gått inn for forslaget frå Regjeringa om ei ordning med nøytral meirverdiavgift for kommunesektoren. Desse medlemmene er ueinig i den omlegginga av meirverdiavgiftssystemet som er vedteken. Saka har ei rekkje uklare sider og var ikkje tilstrekkeleg utgreidd før avgjerd blei teken. Desse medlemmene vil dessutan peike på at det nye systemet vil vere ein ytterlegare stimulans for kommunane til å konkurransetsetje tenestene sine.

Det finst mange eksempel på at kommunar kjem dårleg ut av den ordninga som er innført, ved at dei blir økonomisk skadelidande. Desse medlemmene vil

peike på at Stortinget skal drøfte saka i full breidde når rekneskapstala for 2004 for den nye kompensasjonsordninga ligg føre. Då må urimelege og utilsikta verknader rettast opp.

Det er stort behov for endrings- og utviklingsarbeid i kommunar og fylkeskommunar. Målet med fornyingsarbeidet må vere å bruke mindre ressursar på administrasjon og meir på tenester og velferd. Desse medlemmene meiner at det vil gi innbyggjarane ein tryggare og betre kvardag. Etter desse medlemmene sitt syn har Regjeringa einseitig fokus på konkurranseutsetjing og privatisering som verkemiddel for å effektivisere kommunane. Desse medlemmene vil poengtere at endrings- og utviklingsarbeidet i kommunesektoren må skje gjennom aktiv medverknad frå dei tilsette. Desse medlemmene meiner dessutan at konkurranseutsetjing innanfor helsestellet og eldreomsorga må stansast til følgjene er evaluerte.

Desse medlemmene viser elles til Arbeidarpartiet sine merknader og forslag i Budsjett-innst. S. I (2004-2005) og Budsjett-innst. S. nr. 1 (2004-2005).

Oversyn over Arbeidarpartiets auke i inntektene for kommunesektoren samanlikna med forslaget frå Regjeringa (i mill. kr):

Formål	Arbeidarpartiets endringar
Skatteinntekter	1 838,0
+ Rammetilskot	849,0
+ Reduserte kostnader ved sjukeløn ved å gå imot endringane i sjukelønsordninga	152,0
= Kommunane sine frie inntekter	2 839,0
Skatteinntekter	293,0
+ Rammetilskot	330,0
+ Reduserte kostnader ved sjukeløn ved å gå imot endringane i sjukelønsordninga	38,0
= Fylkeskommunane sine frie inntekter	661,0
SUM frie inntekter for kommunesektoren	3 500,0
5000 fleire barnehageplassar	232,5
+ Norskopplæring på statlege asylmottak	69,0
+ Fiskerihamner	25,0
+ Helsetenesta i kommunane	-10,0
+ Tilskot til fastlønsordninga for fysioterapeutar	45,0
+ 75 nye årsverk til kontroll ved kemnarkontora	43,0
+ Rentekompensasjon til låneordning for kyrkjebygg	8,0
+ 2 mrd. kr til låneordning for skulebygg	31,0
= Øyremerkte tilskot til kommunane	443,5
Gratis lærebøker i vidaregående opplæring	50,0
+ Tilskot til landslinjene	41,5
+ Styrkje regional utvikling	43,0
+ Insentivordning for kollektivtransport i byar og bynære område	35,0
= Øyremerkte tilskot til fylkeskommunane	169,5
SUM øyremerkte tilskot	613,0
Samla inntektsvekst	4 113,0
Kommunar	3 282,5
Fylkeskommunar	830,5

2.2 Generelle merknader frå Høgre og Kristeleg Folkeparti

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er tilfreds med at Samarbeidsregjeringa har tatt fatt på et omfattende system-

endringsarbeid overfor kommunesektoren der målet er sikre kommuner og fylkeskommuner størst mulig grad av frihet til å tilpasse tjenesteytingen til innbyggernes behov. I dette arbeidet inngår nedbygging av lover og regler, forenkling, reduksjon og samordning av statens

rapporterings- og tilsynskrav, størst mulig grad av rammefinansiering, og sist men ikke minst; økte rammeoverføringer. At lokale folkevalgte får økt handlingsrom og gode rammevilkår, vil stimulere til nytenking, omstilling og utvikling. Disse medlemmer mener disse endringene er et vilkår for et vitalt, robust og bærekraftig lokaldemokrati.

Disse medlemmer vil understreke at kommunesektoren har hovedansvaret for de viktigste velferdstjenestene. Disse tjenestene blir finansiert gjennom skatteinntekter, rammetilskudd, øremerkede tilskudd og brukerbetaling. Disse medlemmer mener at rammefinansiering gjennom skatteinntekter og rammetilskudd bør være hovedprinsippet for finansiering av kommunesektoren. Dette må understøttes av mindre detaljert statlig regelverkstyring. Etter disse medlemmers mening gir rammestyrt gode forutsetninger for å nå nasjonale mål, likeverdig fordeling av tjenestetilbud i ulike deler av landet og nasjonal-økonomisk styring av kommunesektoren.

Disse medlemmer har stor forståelse for den vanskelige økonomiske situasjonen mange kommuner opplever nå. Denne situasjonen har oppstått over lang tid, og er forårsaket av blant annet detaljstyrte og underfinansierte reformer, økte pensjonskostnader og dyre lønnsoppgjør. Disse medlemmer viser til at Regjeringen i et stramt budsjett har prioritert økte overføringer til kommunene, der det ble lagt opp til en reell vekst i de samlede inntektene på til sammen 2 3/4 mrd. kroner, eller vel 1 1/4 pst. Disse medlemmer er svært tilfreds med budsjettavtalen i Stortinget mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene der det ble bevilget ytterligere 3 mrd. kroner til kommunesektoren, fordelt på 800 mill. kroner økning i kommunesektorens frie inntekter for 2005 og 2,2 mrd. kroner som kompensasjon for mindre skattevekst i 2004.

Disse medlemmer viser videre til budsjettavtalen der lånerammen for vedlikehold av skolebygg ble utvidet med 1 mrd. kroner. I løpet av de tre årene ordningen har eksistert, er det gitt en investeringsramme på 8 mrd. kroner, noe som er i overkant av 50 pst. av den totale rammen på 15 mrd. kroner som er forutsatt gitt over åtte år. Med ytterligere 1 mrd. kroner i 2005 vil det gi kommuner og fylkeskommuner mulighet til å fortsette arbeidet med å ruste opp skolebygg. Disse medlemmer er positive til at det i budsjettforliket også ble opprettet en ny låneordning på 0,5 mrd. kroner til vedlikehold av kirkebygg, noe som vil styrke innsatsen for istandsetting av kirkene og dens utsmykning.

Disse medlemmer vil understreke at Regjeringens økonomiske politikk de siste to årene har bidratt til at renten har blitt redusert med 5,25 pst., noe som også har virket positivt på kommuneøkonomien. Flere forhold virker inn på i hvor stor grad og hvor raskt hver enkelt kommune kan realisere rentegevinsten, men tall fra SSB viser en nedgang i netto renteutgifter for kommunesektoren på 900 mill. kroner fra 2002 til 2003. Disse medlemmer vil i den forbindelse framholde betydningen av å videreføre en stram økonomisk politikk som bidrar til å holde renten på et lavt nivå.

Disse medlemmer er opptatt av at fordelingsmekanismene i inntektssystemet er treffsikre i forhold til utfordringene i kommunesektoren, og er derfor positiv til at Regjeringen har iverksatt et arbeid for å foreta en faglig gjennomgang av inntektssystemet, både inntekts- og utgiftsutjevningen. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen følger opp Stortingets vedtak, jf. Innst. S. nr. 255 (2003-2004) om å fremme sak om omlegging til symmetrisk inntektsutjevning parallelt med tilbakeføring av selskapskatt til kommunesektoren i statsbudsjettet for 2005.

Disse medlemmer viser til avtale og merknad i Innst. S. nr. 12 (2004-2005) fra kirke- utdannings- og forskningskomiteen der landslinjer i videregående opplæring omtales og sikres videre drift:

"Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre og representanten Simonsen, viser til avtale mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet der post 60 styrkes med 21 mill. kroner. Styrkingen innebærer at finansieringsopplegget for nåværende ordning med landslinjer ikke endres i første halvår 2005.

Flertallet viser til høringsutkast om endringer i opplæringsloven med høringsfrist 1. desember 2004 der spørsmålet om elevers rett til fritt skolevalg på tvers av fylkesgrensene behandles. Flertallet viser også til det pågående arbeidet med utarbeidelse av nye læreplaner som oppfølging av Innst. S. nr. 268 og St.meld. nr. 30 (2003-2004). Flertallet viser også til ny lov om frittstående skoler som nå også gjelder videregående skoler."

Disse medlemmer viser til Regjeringens budsjettframlegg, budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, og til partienes merknader i budsjettinnstillingen for øvrig, der påstandene i kap. 1.2 fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet tilbakevises.

Disse medlemmer vil for øvrig vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, om punktene Elevtallsvekst i fylkeskommunene, Momskompensasjonsordningen, Selskapskatten og Vekstkommuner.

2.3 Generelle merknader frå Framstegspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til at både kommunenes inntekter og de oppgaver kommunene er blitt pålagt har økt betydelig de senere årene. Dette har ført til at innbyggerne på mange områder har fått et bedre tjenestetilbud. Statens kontroll over de kommunale inntektene ble forsterket da selskapskatten i sin helhet ble en statlig skatt. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet tidligere har fremmet forslag om å tilbakeføre deler av selskapskatten til kommunene, og er derfor fornøyd med at dette delvis blir iverksatt. Dette er viktig for at kommunene skal ha et incitament til å legge forholdene til rette for lokal næringsutvikling og derved høyere kommunale inntekter. Disse medlemmer vil videre vise til forslaget i forbindelse med kommuneøkonomiproposisjonen for 2001 om å øke den delen av kommunesektorens inntekter som kommer fra skatt til 50 pst. innen 2006, et forslag som etter disse med-

lemmers syn var altfor lite ambisiøs. Skatteandelen for 2004 var ca. 48 pst. og det legges opp til en skatteandel på 50 pst. for 2005. Disse medlemmer hadde ønsket en større økning i skatteandelen, med en tilsvarende reduksjon i rammeoverføringene, men konstaterer at utviklingen går i riktig retning.

De fleste statlige reformer innen kommunesektoren har vært underfinansiert, og har sammen med et generelt krav om økt velferdsproduksjon og økte sosialutgifter bidratt til å gi sektoren en anstrengt økonomi med betydelige årlige underskudd. Disse medlemmer mener at mange kommuner er også lite innovative og nytenkende. Både Sverige og Danmark har kommet vesentlig lenger når det gjelder konkurranseutsetting innen kommunesektoren. Disse medlemmer vil vise til ordningen med en generell momskompensasjon for kommunene som ble innført fra 1. januar 2004 som vil legge forholdene til rette for de kommunene som vil utnytte dette innsparingspotensialet. Det er imidlertid store forskjeller mellom kommunene imellom, og ikke nødvendigvis slik at det er kommunene med de høyeste inntektene som har greid seg best.

Disse medlemmer mener at overføringene fra staten til kommunene skal skje etter objektive kriterier. Derfor må en så stor del som mulig gis som innbyggertilskudd, som er den delen av rammetilskuddet som gis etter slike kriterier, som tar hensyn til kommunenes ulike utgiftsbehov, og legger til rette for en lik standard på kommunenes lovpålagte oppgaver.

Andre tilskudd som Nord-Norge-tilskuddet, regionaltilskuddet og skjønnstilskuddet er etter disse medlemmers syn motivert ut fra en politisk tenkning som har til formål å forfordle noen kommuner på bekostning av andre, stort sett på grunnlag av geografisk beliggenhet. Dette lar seg lettest vise gjennom noen eksempler.

Eksempel 1

Loppa kommune i Finnmark og Aremark kommune i Østfold har begge ca. 1 450 innbyggere.

	Loppa	Aremark
Innbyggertilskudd	21 349	18 229
Nord-Norge-tilskudd	7 970	0
Regionaltilskudd	8 070	3 348
Skjønnstilskudd	4 664	682
Selskapsskatt	343	157
Rammetilskudd	42 396	22 416

Eksempel 2

Alta kommune i Finnmark og Kristiansund kommune i Møre og Romsdal har begge ca. 16 900 innbyggere.

	Alta	Kristiansund
Innbyggertilskudd	88 457	90 531
Nord-Norge-tilskudd	107 413	0
Regionaltilskudd	0	0
Skjønnstilskudd	6 053	3 804
Selskapsskatt	13 779	12 353
Rammetilskudd	215 702	106 688

Disse tallene illustrerer tydelig etter disse medlemmers syn den store og politisk bestemte forskjellen i inntektsnivå som eksisterer mellom kommuner. Dette gir mulighet for store ulikheter i tjenestetilbudet til innbyggerne på viktige områder som omsorg, helse og skole. Disse medlemmer ønsker ikke at det skal være slik, og vil minske forskjellene gjennom å redusere de postene som ikke bygger på objektive kriterier. Disse medlemmers forslag innebærer at de kommunene som mottar Nord-Norge-tilskudd vil få disse tilskuddene redusert med ca. 26 pst., mens innbyggertilskuddet vil øke med ca. 8 pst. for alle kommuner. Dette vil etter disse medlemmers syn utjevne noe av forskjellene mellom kommunene, men nedskjæringer må nødvendigvis tas over tid, slik at berørte kommuner får mulighet til å tilpasse seg det nye inntektsnivået.

Disse medlemmer foreslår å redusere Nord-Norge-tilskuddet med 300 mill. kroner, for delvis å utlikne de geografisk betingede forskjellene i rammeoverføringene som også blir ivaretatt gjennom innbyggertilskuddet og andre tilskudd.

Innbyggertilskuddet blir fordelt etter tilnærmet objektive kriterier, og disse medlemmer vil derfor i dagens økonomiske situasjon for kommunene, foreslå en økning i dette tilskuddet på 1 950 mill. kroner.

Disse medlemmer vil vise til at regionaltilskuddet er et tilskudd som blir gitt til alle kommuner med mindre enn 3 000 innbyggere, og som sammen med basistilskuddet er med på å sementere en struktur med alt for mange små kommuner i Norge. Disse medlemmer foreslår derfor å redusere dette tilskuddet med 150 mill. kroner.

Disse medlemmer vil redusere skjønnstilskuddet med 750 mill. kroner for å øke det mer objektive innbyggertilskuddet tilsvarende. Etter disse medlemmers syn har dette tilskuddet over tid utviklet seg slik at det stort sett er de samme kommunene som stort sett får det samme tilskuddet over denne posten hvert år.

Disse medlemmer ønsker en justering av kostnadsnøkkelen for innbyggertilskuddet blant annet slik at basistilskuddet får redusert vektning i forhold til tidligere, og at vektningen av de andre faktorene blir økt tilsvarende. Basistillegget er et likt beløp til hver kommune uansett størrelse, og er sammen med regionaltilskuddet med på å sementere kommunestrukturen i Norge. Dette vil etter disse medlemmers mening være med på legge til rette for en frivillig sammenslåing av kommuner ved at det vil gi økonomisk gevinst, og ikke som nå, et økonomisk tap.

Disse medlemmer foreslår å øke det mer objektive fordelte innbyggertilskuddet for fylkeskommunene med 350 mill. kroner, på bekostning av Nord-Norge-tilskuddet som vi foreslår redusert med 150 mill. kroner og 200 mill. kroner som vi reduserer skjønnstilskuddet med. Dette er tilskudd som ikke er gitt etter objektive kriterier, og som skaper økonomiske ulikheter mellom fylkeskommunene.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utvikle forslag hvor enkeltkommuner og interkommunale samarbeidsorganer får overta rollen som regional utviklingsansvarlig, og dermed de virkemidler som tillegges fylkeskommunen knyttet til regional næringsutvikling."

"Stortinget ber Regjeringen iverksette forsøk hvor kommuner som ønsker det kan få overta ansvaret for kollektivtrafikk og tilhørende midler."

"Stortinget ber Regjeringen utrede alternativ finansiering av de videregående skolene og institusjonene innen sosialomsorg, med basis i en stykkprisfinansiering."

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide forslag om hvordan lokaldemokratiet kan utvikles, og innbyggerne i de ulike kommunene skal få økte incentiver for å delta i lokalpolitikken. Herunder bes Regjeringen legge frem en helhetlig plan for hvordan kommunene skal få råderett over plan- og arealsaker innenfor sine egne kommunegrenser."

"Stortinget ber Regjeringen om å fremskynde evalueringen av den nye fylkeskommunen med tanke på endelig nedleggelse av fylkeskommunen som selvstendig forvaltningsnivå fra 2007."

2.4 Generelle merknader frå Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti påpeker at kommuneøkonomien er avgjørende for å få et samfunn med små forskjeller, en moderne kvalitetsskole, tilgjengelighet og god kvalitet i velferd og omsorg for de som trenger det. Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett legger opp til en styrking av velferden med god kvalitet på fellesløsningene og på en rettferdig fordelingspolitikk. Det er et gode både for befolkningen og en nødvendig infrastruktur for næringslivet.

Disse medlemmer viser til sitt kommuneoppbygg med en styrking i kommunesektorens frie inntekter med 5 mrd. kroner utover Regjeringens forslag, en økning i øremerkede tilskudd på 1,5 mrd. kroner og dekning av skattesvikten i 2004.

Dette ville gitt en kommuneøkonomi med mulighet til:

- en bedre og mer moderne skole, mer tilpasset opplæring til eleven
- gode omsorgstjenester for barn, eldre, syke og funksjonshemmede
- bedre arbeidsmiljø med mindre sykdom og færre uføretrygdede
- mer forebyggende arbeid overfor barn og unge
- å gi et bedre kulturtilbud og styrke kultur- og musikk skolene
- bedre sosialhjelp og tiltak til familier og personer med dårlig råd
- til å ta gode miljøinitiativ

Oversikt over Sosialistisk Venstrepartis økning i inntektene for kommunesektoren sammenlignet med Regjeringens forslag (i mill. kroner)

Formål	SVs endringer (mill. kroner)
Barn og unge - utdanning og kultur	
+ Driftstilskudd, 5 000 flere barnehageplasser	232,5
+ Tilskudd til incestsentre 80/20 finansiering	12,0
+ Lokale og regionale kulturbygg	30,0
+ Landslinjer	38,0
+ Psykisk helsearbeid i kommunene, barn og unge	50,0
+ Skoleanlegg, rentestøtte økt låneramme 3 mrd. kr	46,5
+ Opplæring innenfor kriminalomsorgen	25,0
+ Tilskudd til kommunene til opplæring av voksne	25,0
+ Tilskudd til fylkeskomm. til opplæring av voksne	75,0
+ Norskopplæring voksne innvandrere	115
+ Integreringstilskudd økt antall kvoteflyktninger	97,5
Miljøtiltak	
+ Belønningsordning kollektivtrafikk	200,0
+ Oppfølging Nasjonal Agenda 21 OED	100,0
+ Utskifting PCB-armatur, 300 mill i rentefrie lån	6,0
+ Agenda 21 tiltak Miljøverndepartement.	20,0
+ Lokalt miljøvern	10,0
+ Kommunal overvåking/kartlegging	6,0
+ Rovviltforebygging i kommunene	20,0

Formål	SVs endringer (mill. kroner)
Helse og sosial	
+ Rehabilitering Helsetiltak for rusmisbrukere.	50,0
+ Rekruttering og kvalifisering av helsepersonell	50,0
+ Tilskudd til fysioterapeuter	50,0
Nærings- og distriktsutvikling	
+ Lokale næringsfond ekstra komp dif arb,	24,0
+ Tilskudd til fylkeskommunene regional utvikling	40,0
+ Tiltak utover kompensasjon økt arbeidsgiveravgift	158,0
+ Fiskerihavner	25,0
Økte rammetilskudd	
Kommuner	3 848
Fylkeskommuner	962
Innsparing sykepengen jf. arbeidsgiverperioden	190
Ymse	
Innsparing som følge av ingen økning i moms	475
= Sum	6 980,5

Regjeringens kommuneøkonomi med kortsiktig innsparing, privatisering og nedskjæringer gir økte forskjeller og fører til at kommunene nå må legge ned eller kutte i velferden og i tilpasset opplæring. Disse medlemmer viser til at dårlig kvalitet eller mangel på offentlige velferdstjenester vil øke befolkningens misnøye og de med god råd vil søke mot private løsninger. Dette er en bevisst del av Regjeringens privatiseringsstrategi. Privatisering fører ikke til en mer fornuftig bruk av ressurser, bedre tilbud eller høyere kvalitet. Økt konkurranse betyr mindre langsiktighet, mindre fokus på kompetanse og på konkurranse framfor samarbeid om helhetlige, gode løsninger for befolkningen.

Disse medlemmer vil påpeke at kommunesektoren er landets største arbeidsgiver. For første gang etter krigen falt sysselsettingen i kommunesektoren i fjor på tross av at oppgavene øker og det blir flere gamle over 80 år og flere skolebarn. Dette er en medvirkende årsak både til at sykefravær og uføretrygding øker i kommunesektoren. Regjeringen har gitt oss flere sykemeldte og uføretrygdede igjen for pengene.

Disse medlemmer viser til fellesdokument 2004 fra konsultasjonene mellom Regjeringen og KS der det står at på tross av økning i antall ansatte fra 2002 til 2003 er antall mottakere av hjemmetjenester og beboere i institusjon likevel redusert. Dette står i sterk motstrid til at det blir mange flere eldre som tilsier at behovene øker.

En hovedutfordring framover blir å rekruttere og beholde nok kvalifisert ansatte i helse, velferd, omsorg og utdanning. Utdanningskapasiteten må være på plass, helseskadelige belastninger i arbeidet må fjernes, kvalitet i tjenestene styrkes og arbeidstidsordningen må legges til rette for rettigheter til heltid og likestilling mellom turnus og skift.

Disse medlemmer mener at dersom en skal oppfylle IA-avtalen, må offentlig sektor sette klare måltall

for rekruttering av yrkeshemmede og innvandrere, og finansiering av en slik satsing må synliggjøres i rammene for sektorene.

Disse medlemmer er spesielt opptatt av at fellesarenaer for barn og unge har god kvalitet, er åpne og tilgjengelige for alle. En moderne og inkluderende skole og barnehage legger grunnlag for fellesskap, samfunnsforståelse og er den viktigste investering i framtidens verdiskapning. Skolene skal tilby et mangfold av metoder, sikre god læring og mestring hos alle elever og være fullt på høyde teknologisk og kunnskapsmessig og i kontakt med samfunnet ellers.

Disse medlemmer mener Regjeringen svikter skolen. Færre får tilpasset opplæring, klassestørrelsene øker og mangfoldet minker. Mange skolebygg mangler tilrettelegging for funksjonshemmede og har ikke råd til moderne undervisningsmaterieell. Regjeringens skatteleitetpolitikk merkes i hvert klasserom, og bidrar til å hindre mangfold og elevtilpassing. Og mens den offentlige enhetsskolen svekkes, åpnes det for private skoler. Dette splitter fellesskapet mellom elevene og svekker kvaliteten i offentlig skole.

Disse medlemmer viser til en markant økning i elever og nedgang i antall lærere. Antall elever pr. årsværk øker, mens antall undervisningstimer går ned.

Disse medlemmer påpeker at det er høy gjennomsnittsalder blant lærere, og at flere nyutdannede lærere går arbeidsløse. Dette kan hindre nødvendig nyrekruttering til yrket.

Andel elever i aldersgruppen 16-19 år øker sterkt. Inntektssystemet fanger ikke opp dette, verken når det gjelder investeringer eller drift. Dette er oppgaver som ikke kan utsettes.

Disse medlemmer viser til fellesdokument 2004 fra konsultasjonene mellom Regjeringen og KS der det står:

"I grunnskolen ble antall undervisningstimer redusert med vel 1 % fra 2002 til 2003 til tross for at antall elever økte med 1 %."

og:

"I årene framover blir det en utfordring å øke antallet elev- og lærlingeplasser i takt med veksten i antall 16-18 åringer."

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i kommuneproposisjonen for 2006 å legge fram forslag til finansieringsordninger for investeringer og drift i videregående skoler som kan fange opp store og raske økninger i elevtallet."

Disse medlemmer mener ordningen med rentekompensasjon til skolebygg er viktig og må styrkes, ikke fjernes og viser til alternativt budsjett der disse medlemmer styrket posten til låneordningen med 3 mrd. kroner.

For disse medlemmer er det en forutsetning for et moderne samfunn at alle barn har rett til barnehageplass til en lav fast pris og at barnehagereformen skal gjennomføres og fullfinansieres slik det er vedtatt.

Barn i fattige familier rammes svært hardt av dårlig kommuneøkonomi, fordi de mer enn andre er avhengige av at det finnes gode tilbud som ikke er kommersielle og der ingen stenges ute fordi en ikke har råd. Regjeringens kommuneøkonomi vil gi kutt i skolebudsjettene, dyrere SFO og færre og dyrere fritids- og kulturtilbud. Dårlig kommuneøkonomi kan også føre til kutt i sosialhjelpssatsene.

Disse medlemmer viser til forslag i Budsjett-innst. S. I (2004-2005) om å gjennomgå alle trygde og sosialytelser med utgangspunkt i SIFOS levekostnadsberegninger.

Disse medlemmer viser til at det er behov for en SFO-reform med rett til plass til alle barn, god kvalitet og tilgjengelighet på tilbudet og en fast lav pris.

Disse medlemmer viser til at mange offentlige bygg, herunder skoler, ikke er tilgjengelige for funksjonshemmede. Disse medlemmer viser til at låneordningen for skolebygg setter krav om universell utforming og er svært viktig for å sikre tilgjengelighet. Regjeringen har ikke satt av en krone i sitt budsjettfor-slag for 2005 til en så viktig ordning.

Disse medlemmer mener at krav om antidiskriminering, full tilgjengelighet og universell utforming må inn i alle kontrakter/anbud og i alt regelverk for offentlige anskaffelser også i kommunesektoren. Det fremmes forslag om dette.

Disse medlemmer viser til Stortingets vedtak om en TT-ordning med nasjonale krav til omfang, kvalitet og pris og at Regjeringen har unnlatt å følge dette opp.

Disse medlemmer ber om at det i kommuneproposisjonen for 2006 gis en oversikt over:

- utviklingen i tilpasset opplæring og over om skolene har ressurser til nødvendige investeringer i en moderne skole og om det er avsatte midler til å

komme ut i samfunnet (turer, bedrifter, teater, kunst og kultur og lignende)

- utviklingen i kvalitet og tjenestenivå i eldreomsorgen, hjemmetjenester og institusjonsbasert omsorg
- pris, volum, kvalitet og tilgjengelighet i kollektivtrafikken

Disse medlemmer mener det er behov for en plan for reduserte egenandeler i kommunesektoren.

Disse medlemmer mener det er behov for en gjennomgang på miljøforvaltning i kommunen etter MIK-reformen.

Disse medlemmer mener at tilskudd til vannforvaltning (Vannsjø, Jærvassdraget og lignende) skal øremerkes. Disse medlemmer understreker viktigheten av at staten tar sitt medfinansieringsansvar og at prosjektene ikke må avsluttes før vannkvaliteten har nådd de mål som myndighetene har satt. Disse medlemmer viser til at tilskuddet nå er lagt inn i ramma og at dette kan være svært u hensiktsmessig, og at de bevilgninger som relaterer seg til tiltak i geografisk avgrensede områder, bør øremerkes slik at målene nås.

Disse medlemmer viser til at ordningen med særlig ressurskrevende brukere skal evalueres i 2005 og viser til merknader om dette i Budsjett-innst. S. nr. 11 (2004-2005).

Disse medlemmer gikk imot endringen i ordningen med momskompensasjon. Ordningen belønner kommuner som fremmer privatisering, og kompensasjonsordningen fungerer ikke verken i volum eller fordeling.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen endre lover, forskrifter og regelverk for alle offentlige anskaffelser, kjøp og kontrakter slik at det stilles krav om ikke-diskriminering, full tilgjengelighet og universell utforming."

2.5 Generelle merknader frå Senterpartiet

Kommunesektorens økonomi

Medlema i komiteen frå Senterpartiet vil slå fast at kommuneøkonomien handlar om kvardagen til svært mange menneske i dette landet. Det er i kommunane folk bur, det er der vi finn dei kommunale tenestene dei fleste av oss har bruk for i kvardagen.

Denne medlema konstaterer at Regjeringa, gjennom ein uholdbar stram kommuneøkonomi, konsekvent nedprioriterer offentleg velferd.

Denne medlema viser til at Senterpartiet har ei heilt anna prioritering av offentleg velferd enn det Regjeringa legg opp til. Gode velferdstilbod og eit meir finmaska tryggingnett ute i kommunane er god samfunnsøkonomi og skaper ein betre kvardag for innbyggjarane.

Denne medlema viser til at Senterpartiet legg opp til følgjande hovudgrep i kommuneøkonomien:

- Kompensere sviktande skatteinntekter i kommunesektoren inneverande år med 3,4 mrd. kroner i saldert budsjett for 2004.
- Auke kommunesektoren sine frie inntekter med 3,5 mrd. kroner utover Regjeringa sitt opplegg for 2005.
- Auke øymerka satsingar med 750 mill. kroner utover Regjeringa sitt opplegg.
- Låneordning for rehabilitering av skulebygg, 2 mrd. kroner.
- Låneordning for rehabilitering av kyrkjebygg, 0,5 mrd. kroner.
- Gå imot endringane i selskapsskatten og inntektsutjamninga.
- Ein fleirårig forpliktande økonomisk opptrappingsplan med det mål at kommunesektoren skal vere i økonomisk balanse i løpet av kommande stortingsperiode.
- Ei meir forpliktande konsultasjonsordning mellom KS og Regjeringa.

Denne medlemen konstaterer at situasjonen i kommune-Noreg er alvorleg forverra dei seinare år. Ei gjennomgåande underfinansiering av kommunane kombinert med dramatisk skattesvikt over fleire år, gjer at mange kommunar ikkje lenger er i stand til å sikre et godt nok velferdstilbod til innbyggjarane sine.

Denne medlemen viser til at underskotet før lånetransaksjonar i kommunesektoren har auka frå 5,5 mrd. kroner i år 2000 til 13,1 mrd. kroner i 2003. I inneverande stortingsperiode har netto driftsresultat for kommunesektoren, mellom 0,5 og 0,9 pst., årleg vore langt under det tilrådde nivået på 3 pst. Dette er ein tydeleg indikasjon på manglande økonomisk balanse. KS har rekna underbalansen i kommunesektoren til å vere om lag 5,5 mrd. kroner.

Denne medlemen viser til at Regjeringa sine anslag for skatteinntekter og gevinst av rentenedgang har vore heilt urealistiske. For tredje år på rad sviktar kommunesektoren sine skatteinntekter i milliardklassen. I 2003 opplevde kommunesektoren ein skattesvikt på 3,4 mrd. kroner, i inneverande år ser skattesvikten ut til å bli på same nivå. I kombinasjon med særskilt låg vekst i rammeoverføringane har dette skapt ein situasjon der spriket mellom oppgåvene som skal løysast og dei midlane som er stilt til disposisjon, vert større og større.

Denne medlemen vil peike på at Senterpartiet ved fleire høve har fremma forslag om ekstraordinær kompensasjon for sviktande skatteinntekter. Dette har vore naudsynt ut frå omfanget av skattesvikt og kommunesektoren sin generelt vanskelege situasjon. Denne medlemen viser til at Senterpartiet vil fremme forslag om å kompensere kommunesektoren for sviktande skatteinntekter på 3,4 mrd. kroner i inneverande år ved handsaminga av saldert budsjett.

Denne medlemen viser til at 118 kommunar og 4 fylkeskommunar for tida er under statleg administrasjon, den såkalla ROBEK-lista. KOSTRA-tal viser at meir enn 100 kommunar kutta i bemanninga i 2003. Dette er dramatisk når vi veit at det er aukande behov for kommunale tenester, ikkje minst på grunn av fleire

unge i skulepliktig alder og fleire eldre. Dei siste tre åra er driftskostnadane pr. elev reduserte med mellom 12 og 15 pst. Med ei slik utvikling når ein ikkje målsetjingane om ein betre og meir individtilpassa skole.

Denne medlemen vil vidare vise til at 219 kommunar reduserte utgiftene til administrasjon i 2003. Denne medlemen vil på det sterkaste åtvare mot ein situasjon der dei administrative ressursane i kommunane blir så låge at det reduserer kvaliteten i resten av tenestetilbodet. Det er vidare dramatisk at kommunane må nedprioritere viktige oppgåver som næringsutvikling og kulturarbeid. Ei slik utvikling rammar velferda til folk flest. Tilbod vert reduserte, det blir færre hender i omsorg og færre lærarar på skulane. Ei slik utvikling rammar ikkje berre innbyggjarane. Det rammar i høgaste grad også kommunalt tilsette og arbeidslause. Stram kommuneøkonomi medverkar til færre nyttilsetjingar og høgt nivå på arbeidsløyse. Talet på deltidstilsette i kommunal sektor aukar kraftig. Mange ynskjer å arbeide meir, men får ikkje høve.

Denne medlemen viser til at nye tal frå KS indikerer ein kraftig auke i kommunesektoren sine pensjonskostnader i 2005.

Denne medlemen viser vidare til at kommunal sektor er særskilt viktig for den totale sysselsettingssituasjonen i landet. Senterpartiet sitt alternative budsjett gir grunnlag for at det i kommunesektoren kan tilsetjast 9 300 fleire lærarar, helse- og omsorgsarbeidarar. Det kan og setjast i gang naudsynt vedlikehald av skular og andre bygg.

Denne medlemen vil peike på at det er store vedlikehaldsbehov i kommunalt eigde eigedomar. Ei utgreiing frå KS indikerer eit akkumulert vedlikehaldsbehov på 40 mrd. kroner. Denne medlemen vil understreke at dersom ikkje den økonomiske balansen i kommunesektoren vert gjenoppretta, vil store samfunnsverdiar stå i fare for å gå tapt.

Denne medlemen viser til Regjeringa sitt forslag om endringar i fordelinga av skatteinntektene mellom stat og kommunar. Regjeringa vil inn dra 5,5 mrd. kroner av kommunane sine skatteinntekter på personskatt, og tilbakeføre tilsvarande beløp frå selskapsskatten.

Denne medlemen meiner prinsipielt at kommunane skal ha større kontroll enn i dag over egne skatteinntekter. Denne medlemen viser til at Senterpartiet likevel ikkje kan gå inn for eit opplegg som utelukkande er ei omfordeling frå dei 350 kommunane som taper på ordninga, til dei om lag 80 kommunane som tener på forslaget.

Denne medlemen konstaterer at Regjeringa sitt opplegg inneberer at kommunane samla sett ikkje aukar sine inntekter og at dei økonomiske forskjellane kommunane imellom blir større.

Denne medlemen meiner det opplegget Regjeringa foreslår er lite eigna til å styrke næringsutviklinga i kommunane.

Denne medlemen viser til at Senterpartiet var imot innføring av ei nøytral momskompensasjonsordning for kommunesektoren, blant anna fordi saka

hadde fleire uklåre sider, og fordi det var uvisst kva fordelingsverknader ordninga ville gi.

Denne medleimen konstaterer at KS meiner uttrekket som vart gjort i rammetilskotet til kommunesektoren var for høgt, og at det difor er eit misforhold mellom dei midlar som er trekt inn og dei beløp som er kompensert i inneverande år. Denne medleimen seier seg lei for at Regjeringa, på bakgrunn av dei erfaringane ein har gjort undervegs, ikkje har teke initiativ til å redusere uttrekket frå ramma i løpet av året. Denne medleimen føreset at det så snart råd er blir lagt fram ei grundig evaluering av ordninga når rekneskapstala for 2004 er klåre, og at urimelege og utilsikta verknader av ordninga blir retta opp.

Denne medleimen viser til at Regjeringa opprettet skjønnstildelinga til fylkeskommunane på same nominelle nivå i 2005 som i 2004. Denne medleimen har merka seg at det innanfor skjønnspotten blir lagt opp til ei monaleg omfordeling. Medan Akershus aukar si skjønnstildeling med 30 mill. kroner, får Sogn og Fjordane, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark redusert sine skjønnstildelingar med mellom 3 og 7 mill. kroner.

Denne medleimen meiner det er gode grunnar til å auke skjønnstilskotet til ein fylkeskommune som har

større investeringsbehov knytt til vidaregåande opplæring. Det blir likevel feil å straffe andre fylke som og opplever stor elevtalsauke. Denne medleimen meiner elevtalsauken burde vore finansiert fullt ut i rammeoverføringane frå staten, ikkje ei omfordeling fylka i mellom, slik Regjeringa her legg opp til.

Denne medleimen vil påpeike at kommunane er grunnsteinen i det norske velferdssamfunnet. Barnehage, skule, kultur, omsorgstenester, vatn, veg og kloakk - alt er avhengig av ein velfungerande kommune. Kommunesektoren har diverre vore Regjeringa sin salderingspost gjennom tre statsbudsjett.

Denne medleimen vil prioritere ein god og gratis skule og ei meir verdig omsorg. Det inneber at kommunane vert sette økonomisk i stand til å løyse dei oppgåvene dei er pålagde.

Denne medleimen viser til Senterpartiet sitt alternative budsjettopplegg for 2005 der det er lagt til grunn at vi skal ta oss råd i dette landet til ein god og gratis skule og ei verdig omsorg der folk bur.

Denne medleimen viser elles til omtalen av Senterpartiet sitt kommuneopplegg i Budsjett Innst. S. I og Budsjett Innst. S. nr. 1 (2004-2005)

Oversikt over Senterpartiet si samla kommunesatsing

	Mill. kroner
Skattesviktkompensasjon 2004	3 400
Auka frie inntekter; kommunane	2 835
Innsparing, sjukepengar, jf. arbeidsgjevarperioden	190
Auka frie inntekter; fylkeskommunane	665
Investeringstilskot; barnehagar	5,5
Skule: Landsliner og tekniske fagskular	115
Tilskot; kommunale næringsfond	100
Tilskot; fylkeskommunar: Regional utvikling	325
Psykisk helsearbeid i kommunane	100
Helsetenester i kommunane	50
Tilskot til personelltiltak	50
Låneordning for oppussing av skulebygg	2 000 (provenyeffekt: 31)
Låneordning for rehabilitering av kyrkjebygg	500 (provenyeffekt: 7,5)
SUM (2005-verknad):	4 449

2.6 Merknader om særlege tema

2.6.1 Plan for oppretting av økonomisk ubalanse i kommunesektoren

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil understreke behovet for tilstrekkelige og forutsigbare økonomiske rammer for kommunene. Disse rammene må stå i rimelig forhold til de oppgavene kommunene skal utføre. Det er i dag betydelig økonomisk ubalanse mellom kommunenes inntekter og oppgaver.

Kommunenes Sentralforbund har i budsjettthøringene på Stortinget anslått den økonomiske ubalansen til 5,5 mrd. kroner basert på regnskapstall for 2003.

Flertallet vil understreke at dette er en situasjon som ikke kan vedvare over tid.

Flertallet viser til at KS har tatt initiativ overfor Storting og Regjering for å få til en forpliktende økonomisk opptrappingsplan for å rette opp ubalansen i kommunesektorens økonomi.

Flertallet støtter dette kravet og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sette i verk et arbeid overfor kommunesektoren med sikte på å etablere en forpliktende plan for oppretting av den økonomiske ubalansen i kommunesektoren. Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en slik plan i kommuneposisjonen for 2006."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er enige i at overføringene til kommunene må trappes opp. Disse medlemmer mener at balanse i kommunenes økonomi opprettes både gjennom at kommunene selv må arbeide for å komme i balanse og gjennom økning i frie inntekter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke at kommunesektoren i større grad må få forutsigbare rammer. Disse medlemmer vil derfor vise til at Fremskrittspartiet ønsker at staten skal ha det økonomiske ansvaret for å finansiere oppgaver som helse, eldreomsorg og skoler. Dessuten vil disse medlemmer vise til at Fremskrittspartiet mener man bør vurdere langtidsbudsjettering i Stortinget.

2.6.2 Ei meir forpliktande konsultasjonsordning

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at dagens konsultasjonsordning mellom staten og kommunesektoren er et godt redskap for å videreutvikle det offentlige tjenestetilbudet og å legge rammene for lokalt demokrati og handlingrom.

Flertallet mener det er grunnlag for å arbeide mot en mer forpliktende konsultasjonsordning, ikke minst for å avveie politiske målsettinger til de økonomiske rammebetingelsene for sektoren. En styrket konsultasjonsordning vil være et viktig bidrag i arbeidet med å rette opp økonomiske ubalanse og skape samsvar mellom kravet til tjenestetilbud og tilgjengelige ressurser. Dette er svært viktig ved gjennomføringen av nye reformer innenfor kommunesektoren.

Flertallet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen ta initiativ overfor KS for å gjøre dagens konsultasjonsordning mer forpliktende slik at de totale ressursene innenfor offentlig sektor kan utnyttes bedre. Stortinget ber Regjeringen legge frem prinsippene for en slik ordning i forbindelse med kommuneproposisjonen for 2006."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til sin merknad angående konsultasjonsordningen i forbindelse med behandlingen av kommuneproposisjonen St.prp. nr. 64 (2003-2004), jf. Innst. S. nr. 255 (2003-2004). Disse medlemmer ber Regjeringen komme tilbake med en redegjørelse kommuneproposisjonen for 2006.

2.6.3 Friare kommunal beskatningsrett

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil understreke at staten har et hovedansvar for finansiering av de offentlige velferdstilbudene. Dette gjør at kommunene selv har små muligheter til å påvirke sine inntekter. Disse medlemmer mener det er et grunnleggende prinsipp at lokaldemokratiet bør styrkes gjennom at flere beslutninger som angår det enkelte lokalsamfunn tas i kommunen, herunder spørsmål om skattenivå.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener på dette grunnlag at kommunene i større grad enn i dag skal ha mulighet til å påvirke sitt eget skattenivå, gjennom å åpne for et friere kommunalt skattøre. Dette vil etter disse medlemmers mening være et godt incitament for å styrke lokaldemokratiet og å øke det kommunale handlingsrommet. Disse medlemmer viser til en enstemmig tilråding om dette i NOU 2002:1.

Disse medlemmer ser at dagens ordning med kommunal eiendomsskatt på verk og bruk benyttes av stadig flere kommuner. Disse medlemmer er videre av den oppfatning at dette er en upresis og lite rettferdig ordning, slik den i dag er utformet.

Disse medlemmer vil understreke at det er behov for en helhetlig gjennomgang av kommunenes inntektsmuligheter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i kommuneproposisjonen for 2006 foreta en vurdering av dagens ordning med kommunal eiendomsskatt og utrede en ordning med friere kommunal beskatningsrett."

2.6.4 Auka interkommunalt samarbeid

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener økt bruk av interkommunalt samarbeid er en framtidrettet strategi for å sikre hensiktsmessig ressursutnyttelse og tilgang på god nok kompetanse i kommunene. Disse medlemmer mener staten aktivt bør bidra for å utvikle flere og bedre samarbeidsløsninger kommunene i mellom.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i kommuneproposisjonen for 2006 legge fram en helhetlig plan for stimulering av interkommunalt samarbeid."

2.6.5 Inntektsnivået i kommunesektoren i 2005

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at Regjeringen har satt ned skatteanslaget for 2004 med 1,2 mrd. kroner etter at forslag til statsbudsjett for 2005 ble lagt fram. Disse medlemmer viser videre til at det forventede inntektsnivået for kommunesektoren i 2005 tar utgangspunkt i framlagt statsbudsjett. Disse medlemmer finner derfor grunn til uro over hvilke konsekvenser lavere skatteinnngang i 2004 gir for det forventede inntektsnivået i 2005.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil slå fast viktigheten av at kommunene i dagens økonomiske situasjon, som et minimum, må sikres det inntektsnivået som legges til grunn ved behandlingen av statsbudsjett-

tet. Disse medlemmer forutsetter at Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett 2005 vurderer eventuelle konsekvenser og om nødvendig følger opp med korrigerende forslag.

2.6.6 Skyss av helsepersonell

Komiteen viser til at ansvaret for skyss av helsepersonell frå 1. januar 2004 er overført frå Rikstrygdeverket til kommunane. Komiteen har merka seg at departementet, etter oppmoding frå Stortinget, har hatt kontakt med berørte kommunar og at det etter det er føreteke visse justeringar for 2005. Komiteen viser til at det kjem meldingar frå fleire kystkommunar om stor økonomisk utryggleik i høve til framtidig organisering av skyssen. Utfordringane er ulike, alt frå urimelege kostnader fordi det trengs ein ny båt og til at nokre kommunar trekkjer seg ut av eit legevaktsamarbeid og dei eller den som ikkje har noko alternativ, må bere urimelege kostnader. Komiteen er nøgd med at departementet har føreteke visse endringar for 2005. Komiteen meiner likevel det er eit klart behov for å fylgje utviklinga i den einskilde kystkommune over lenger tid. Komiteen vil difor be Regjeringa melde tilbake i kommuneproposisjonen for 2006 korleis ei meir føreseieleg ordning kan sikrast og urimelege utslag hindrast.

2.6.7 Vertskommunetilskotet

Fleirtalet i komiteen, medlemmene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, meiner at det kan ha uheldige verknader for dei aktuelle kommunane at tilskotet til vertskommunar blir innlemma i rammetilskotet frå 2005. Fleirtalet viser til eige forslag i finansinnstillinga om ikkje å innlemme tilskotet til vertskommunar i rammetilskotet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet om Vertskommunetilskuddet.

2.6.8 Ressurskrevjande brukarar

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er tilfreds med at den statlige toppfinansieringsordningen som ble innført fra 2004 for å dekke utgifter til ressurskrevende brukere i kommunene, har positiv påvirkning for kommuneøkonomien. Fra 2002 til 2004 har de statlige overføringene til dette formålet økt fra 500 mill. kroner til 1,6 mrd. kroner. Disse medlemmer viser til at dette er en overslagsbevilgning, noe som medfører at utgiftene blir kompensert i samsvar med kommunesektorens reelle utgifter på området utover egenandel.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at ordningen for særlig ressurskrevende brukere ikke endres fra 2004 til 2005 og at det derfor ikke er korrekt å framstille en økning i statens utgifter til ordningen som en reduksjon i kommunenes utgifter til ordningen.

Disse medlemmer viser til at det i 2005 skal gjennomføres en evaluering av ordningen med ressurskrevende brukere og viser til merknader i Budsjett-innst. S. nr. 11 (2004-2005).

2.6.9 Forliket om barnehagepolitikken

Komiteen viser til at partiene i Stortinget i juni 2003 inngikk et bredt forlik om barnehagepolitikken for å oppnå full barnehagedekning, maksimalpris og likebehandling mellom private og offentlige barnehager. Komiteen vil understreke at målene står fast, og viser for øvrig til behandlingen i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2004-2005).

3. RAMMEOMRÅDE 6 INNVANDRING, REGIONAL UTVIKLING, BOLIG OG ARBEID

I

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 6

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 (2004-2005)
Utgifter i hele kroner:			
500		Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)	
	1	Driftsutgifter	173 700 000
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag, <i>kan overføres</i>	10 500 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 500 000
	50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	19 500 000
502		Valgutgifter	
	1	Driftsutgifter	31 700 000
520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)	
	1	Driftsutgifter	423 700 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 (2004-2005)
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	1 138 770 000
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	34 000 000
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)	
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	2 768 300 000
	61	Norskopplæring for voksne innvandrere	1 275 000 000
	62	Kommunale innvandreriltak	53 500 000
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	3 000 000
	71	Kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	39 900 000
	72	Tilbakevending for flyktninger, <i>kan overføres</i>	8 850 000
	73	Tilskudd til innvandrerorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	27 700 000
	74	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	1 650 000
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	12 950 000
522		Senter mot etnisk diskriminering (jf. kap. 3522)	
	1	Driftsutgifter	7 150 000
523		Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene (jf. kap. 3523)	
	1	Driftsutgifter	4 600 000
524		Utlendingsnemnda (jf. kap. 3524)	
	1	Driftsutgifter	88 900 000
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling	9 950 000
526		Nasjonale minoriteter (jf. kap. 3526)	
	70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	3 000 000
	71	Avkastning av Romanifolkets fond	1 850 000
540		Sametinget (jf. kap. 3540)	
	50	Sametinget	138 750 000
	54	Avkastning av Samefolkets fond	4 650 000
541		Tilskudd til samiske formål	
	70	Tilskudd til samiske formål	1 100 000
	72	Samisk språk, informasjon, mv.	2 680 000
	73	Reindriftens internasjonale fag- og formidlingssenter ..	750 000
542		Kompetansesenter for urfolks rettigheter (jf. kap. 3542)	
	1	Driftsutgifter	2 050 000
551		Regional utvikling og nyskaping	
	60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	1 012 000 000
	61	Næringsrettede utviklingstiltak, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under post 70</i>	755 000 000
	64	Utviklingsmidler til Oppland fylkeskommune	76 800 000
	70	Transportstøtte, <i>kan nyttes under post 61</i>	195 500 000
552		Nasjonalt samarbeid for regional utvikling	
	21	Kunnskapsutvikling, informasjon, mv., <i>kan overføres</i> ..	8 000 000
	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling, <i>kan overføres</i> ...	269 300 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 (2004-2005)
580		Bostøtte	
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 093 600 000
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	21	Kunnskapsutvikling og -formidling	3 800 000
	22	Program for reduserte byggekostnader, <i>kan overføres</i> ..	16 000 000
	60	Handlingsprogram for Oslo indre øst	40 000 000
	71	Tilskudd til boligkvalitet, <i>kan overføres</i>	15 000 000
	75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger, <i>kan overføres</i>	591 000 000
	78	Kompetansetilskudd, <i>kan overføres</i>	56 700 000
582		Skoleanlegg	
	60	Rentekompensasjon, <i>kan overføres</i>	248 000 000
585		Husleietvistutvalget i Oslo og Akershus (jf. kap. 3585)	
	1	Driftsutgifter	4 900 000
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	
	60	Oppstartingsstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 313 800 000
	63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	1 409 000 000
587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 3587)	
	1	Driftsutgifter	38 050 000
603		Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m.	
	1	Driftsutgifter	11 400 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 200 000
630		Aetat (jf. kap. 3630)	
	1	Driftsutgifter	2 111 800 000
	21	Spesielle driftsutgifter	1 900 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	50 600 000
634		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 3634)	
	21	Evaluerings- og utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	27 900 000
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres</i>	1 541 000 000
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under post 70</i>	3 254 000 000
	73	Investeringer i skjermede tiltak, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under post 71</i>	61 400 000
	74	Lønnssubsidium ved reaktivisering, <i>overslagsbevilgning</i>	33 400 000
635		Ventelønn (jf. kap. 3635)	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	435 000 000
640		Arbeidstilsynet (jf. kap. 3640)	
	1	Driftsutgifter	296 900 000
	22	Flyttekostnader, <i>kan overføres</i>	29 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 800 000
642		Petroleumstilsynet (jf. kap. 3642)	
	1	Driftsutgifter	125 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter	13 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 500 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 (2004-2005)
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 3643)	
	50	Statstilskudd	75 700 000
646		Pionerdykkere i Nordsjøen	
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 000 000
	70	Tilskudd til pionerdykkere, <i>overslagsbevilgning</i>	150 000 000
2412		Den norske stats husbank (jf. kap. 5312 og 5615)	
	1	Driftsutgifter	283 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000
	72	Rentestøtte	23 000 000
		Totale utgifter	<u>22 978 600 000</u>
Inntekter i hele kroner:			
3520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520)	
	2	Gebyr nødvisum	93 000
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	546 570 000
3521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521)	
	1	Tilbakevending for flyktninger	8 841 000
	2	Norskopplæring for voksne innvandrere	17 850 000
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet	12 691 000
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	40 195 000
3526		Nasjonale minoriteter (jf. kap. 526)	
	71	Avkastning av Romanifolkets fond	1 850 000
3540		Sametinget (jf. kap. 540)	
	51	Avkastning av Samefolkets fond	4 650 000
3585		Husleietvistutvalget i Oslo og Akershus (jf. kap. 585)	
	1	Gebyrer	240 000
3587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 587)	
	4	Gebyrer, sentral godkjenning foretak	13 600 000
3630		Aetat (jf. kap. 630)	
	4	Salgsinntekter mv.	400 000
	80	Innfordret misbruk av dagpenger	35 600 000
	81	Innfordret misbruk av attføringsytelser	11 100 000
3634		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 634)	
	2	Opplæringstjenester	1 900 000
	60	Refusjon, forsøk dagpenger	1 500 000
3635		Ventelønn (jf. kap. 635)	
	1	Refusjon statlig virksomhet	100 000 000
3640		Arbeidstilsynet (jf. kap. 640)	
	1	Diverse inntekter	1 800 000
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	4 500 000
	5	Tvangsmulkt	1 600 000
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	14 000 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 (2004-2005)
3642		Petroleumstilsynet (jf. kap. 642)	
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	1 300 000
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	54 000 000
	6	Refusjoner/ymse inntekter	2 200 000
5312		Den norske stats husbank (jf. kap. 2412)	
	1	Gebyrer m.m.	28 700 000
5327		Innovasjon Norge (IN) og fylkeskommunene mv.	
	50	Tilbakeføring av tilskudd	70 000 000
	51	Tilbakeføring av tapsfond	20 000 000
5615		Renter fra Den norske stats husbank (jf. kap. 2412)	
	80	Renter	4 437 000 000
		Totale inntekter	<u>5 432 180 000</u>

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 522 post 1	kap. 3522 post 1
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 2412 post 1	kap. 5312 post 1

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2005 i samråd med Utdannings- og forskningsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet, Kultur- og kirkedepartementet og Nærings- og handelsdepartementet i forbindelse med forsøk om oppgavedifferensiering i Oppland fylkeskommune får adgang til å omdisponere mellom bevilgningen under kap. 551 Regional utvikling og nyskaping post 64 Utviklingsmidler til Oppland fylkeskommune og bevilgningen under:

1. Kap. 281 Fellesutgifter for universitet og høyskoler, post 1 Driftsutgifter.
2. Kap. 1149 Verdiskapings- og utviklingstiltak i

landbruket, post 50 Tilskudd til Landbrukets Utviklingsfond (LUF).

3. Kap. 1426 Statens naturoppsyn, post 31 Tiltak i naturvern-, kulturlandskaps- og friluftsområder.
4. Kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning, post 74 Tilskudd til friluftslivstiltak.
5. Kap. 1429 Riksantikvaren, post 72 Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer.
6. Kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 70 Ordinære arbeidsmarkedstiltak.
7. Kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak.
8. Kap. 2421 Innovasjon Norge, post 50 Innovasjon - prosjekter, fond.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2005 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
551		Regional utvikling og nyskaping	
	61	Næringsrettede utviklingstiltak, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift	255 mill. kroner
	70	Transportstøtte	300 mill. kroner

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	71	Tilskudd til boligkvalitet	5,1 mill. kroner
	75	Tilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger	174,2 mill. kroner
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	
	60	Oppstartingsstilskudd	158,2 mill. kroner

V

Fullmakt om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2005 kan inngå avtaler om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger med varighet utover 2005. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsøkere og flyktninger blir større enn antatt i budsjettet for 2005, samtykker Stortinget i at Kommunal- og regionaldepartementet kan øke antall plasser i statlige mottak innenfor gjeldende rammer for etablering og drift av det statlige mottaksapparatet, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov under kap. 520 Utlendingsdirektoratet post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak.

VI

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2005 kan:

1. Omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak post 70 Ordinære arbeidsmarkedstiltak til post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak.
2. Omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak til kap. 630 Aetat post 1 Driftsutgifter.

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2005 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak	405,0 mill. kroner
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak	640,7 mill. kroner

VIII

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2005 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

IX

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 630 post 1	kap. 3630 post 4
kap. 630 post 21	kap. 3630 post 2
kap. 640 post 1	kap. 3640 postene 1, 6 og 7
kap. 642 post 1	kap. 3642 post 6
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 2

3.1 Hovedprioriteringar for rammeområde 6

3.1.1 Innleiing

Komiteen har ved Stortinget sitt vedtak 19. oktober 2004 fått tildelt kapittel under rammeområde 6 Kommunal- og regionaldepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet, jf. Innst. S. nr. 4 (2004-2005). Ved Stortinget sitt vedtak 25. november 2004 er netto

utgiftsramme for rammeområde 6 fastsett til kr 17 551 220 000, jf. Budsjett-innst. S. I (2004-2005).

Komiteen viser til at i samsvar med forretningsordenen § 19 femte ledd, jf. Innst. S. nr. 243 (1996-1997), skal berre dei forslaga som summerer seg til ramma for rammeområde 6, som er vedtatt ved handsaminga av Budsjett-innst. S. I (2004-2005), takast opp til votering ved handsaminga av denne innstillinga.

Komiteen viser til at det går fram av tabell 1 at forslaget frå Høgre og Kristeleg Folkeparti summerer seg til den nettosum som er vedteken for rammeområde 6 ved handsaminga av Budsjett-innst. S. I (2004-2005). Komiteen viser til at medlemene frå Fremskrittspar-

tiet subsidiært sluttar seg til forslaget frå medlemene frå Høgre og Kristeleg Folkeparti, jf. kap. 1 framfor.

Komiteen viser til at forslaget frå Høgre og Kristeleg Folkeparti er ført opp under Tilråding frå komiteen under kapittel 9 i innstillinga.

Forslag til disponering av ramme 6. Tabellen viser det justerte budsjettforslaget frå Høgre og Kristeleg Folkeparti. Avvik frå forslag til beløp i St.prp. nr. 1 (2004-2005) i parentes. Berre kapittel med avvik frå Regjeringa sitt forslag er med.

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1	H, KrF Budsj.avt. Kommunal- kom.
Utgifter (i hele tusen kroner)				
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)	4 190 850	4 190 850
	71	Kunnskapsutvikling	39 900	41 900 (+2 000)
	73	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	27 700	25 700 (-2 000)
524		Utlendingsnemnda (jf. kap. 3524)	98 850	95 350
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling	9 950	6 450 (-3 500)
581		Bolig- og bomiljøtiltak	722 500	707 500
	71	Tilskudd til boligkvalitet	15 000	0 (-15 000)
582		Rentekompensasjon for skoleanlegg og kirkebygg		271 300
	60	Rentekompensasjon - skoleanlegg	0	263 500 (+263 500)
	61	Rentekompensasjon - kirkebygg	0	7 800 (+7 800)
582		Skoleanlegg	248 000	0
	60	Rentekompensasjon	248 000	0 (-248 000)
634		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 3634)	4 917 700	4 917 700
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak	1 541 000	1 525 000 (-16 000)
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak	3 254 000	3 262 000 (+8 000)
	73	Investeringer i skjermede tiltak	61 400	69 400 (+8 000)
		Sum utgifter	22 978 600	22 983 400 (+4 800)
Inntekter (i hele tusen kroner)				
		Sum inntekter	5 432 180	5 432 180 (0)
		Sum netto	17 546 420	17 551 220 (+4 800)

3.1.2 Hovedprioriteringar frå Arbeidarpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeidarpartiet viser til finansinnstillingen, Budsjett-innst. S. I (2004-2005) hvor Arbeidarpartiets økonomiske poli-

tikk er presentert. Arbeidarpartiets forslag i finansinnstillingen vedrørende rammeområde 6 framgår av tabell 2.

Disse medlemmer mener de viktigste oppgavene vi står overfor nå er å styrke verdiskapningen, få ledige i arbeid og inkludere flere i arbeidslivet og bedre velferdstilbudene, særlig innen helse, omsorg og utdanning.

Arbeidsledigheten har etablert seg på et høyt nivå. I følge arbeidskraftundersøkelsen er det nå 111 000 arbeidsledige, noe som er omtrent like mange som i fjor høst. Andelen av de ledige som er langtidsledige har gått opp fra 23 til 26 pst. det siste året.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett legger opp til en aktiv politikk for næringsutvikling og flere arbeidsplasser på til sammen 3,8 mrd. kroner. Arbeiderpartiet ønsker bl.a. å bevilge mer penger til Innovasjon Norge, styrke det regionale utviklingsarbeidet, utvide egenkapitalen og lånerammen i SIVA, utvide såkornfondene, støtte utbyggingen av bredbånd, utvikle fiskerinæringen og styrke petroleumsforskningen, samt etablere et selskap for infrastruktur for naturgass. Disse medlemmer viser også til at Arbeiderpartiet har foreslått å øke de frie inntektene i kommunesektoren med 3,5 mrd. kroner utover Regjeringens forslag, noe som i følge beregninger fra Statistisk sentralbyrå antas å øke sysselsettingen i kommuner og fylkeskommuner med mellom 7 000 og 8 000 personer. To tredjedeler av disse antas å komme fra ledighetskøen, men økningen gir også kommunene mulighet for å tilby flere deltidsansatte heltidsstillinger.

Disse medlemmer mener det er svært uheldig at Regjeringen i statsbudsjettet foreslår endringer i sykelønnsordningen, som er et brudd på avtalen om et inkluderende arbeidsliv. Dette forslaget kan bidra til ytterligere utstøting fra arbeidslivet. Disse medlemmer mener videre det er viktig å gi næringslivet forutsigbare rammevilkår, og at Regjeringens forslag ikke bidrar til dette.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen foreslår at det skal være i gjennomsnitt 11 000 ordinære tiltaksplasser i 2005, nesten 6 000 færre enn i 2004. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett foreslår 3 000 flere tiltaksplasser i 2005. Disse medlemmer mener at flere tiltaksplasser er nødvendig for å sørge for at flere arbeidsledige kan komme tilbake i arbeid. De som er arbeidsledige må få et differensiert tilbud om yrkespraksis, lønnstilskudd, vikarordninger og ordinære opplærings tiltak. Disse medlemmer viser videre til Arbeiderpartiets forslag i finansinnstillingen om å gjeninnføre ungdomsgarantien som skal sikre unge under 25 år tilbud om arbeid, utdanning eller tiltaksplass, samt forslaget om en tilsvarende tiltaksgaranti for de som har vært ledige i to år.

Disse medlemmer legger til grunn at hovedmålet i distrikts- og regionalpolitikken er å sikre hovedtrekkene i bosettingsmønsteret og skape likeverdige levekår i alle deler av landet. Disse medlemmer etterlyser en aktiv politikk fra Regjeringen som kan bidra til arbeidsplasser og utviklende næringsliv, et godt bomiljø og trygge velferdstjenester over hele landet. Norge har særskilte utfordringer knyttet til spredt

bosetting, lange avstander, hardt klima og nedgang i folketallet i distriktene. Dette må også gjenspeiles i de distriktspolitiske virkemidlene. Disse medlemmer mener at gjeninnføring av gradert arbeidsgiveravgift er et viktig siktemål i denne forbindelse.

Disse medlemmer viser til at fylkeskommunen har fått en viktig rolle som regional utviklingsaktør. Fylkeskommunen må ta en ledende rolle for det samlede utviklingsarbeidet i regionen, og ikke avgrense sitt arbeid til å forvalte de distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene. Bevilgningene til regional utvikling er redusert betydelig de senere år. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets forslag i finansinnstillingen om å øke bevilgningen til regional utvikling med 43 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til at hovedmålet for Arbeiderpartiets boligpolitikk er at alle skal kunne disponere en god bolig i et godt bomiljø. I forbindelse med behandlingen av Boligmeldingen foreslo disse medlemmer en rekke tiltak for å nå dette målet, jf. Innst. S. nr. 229 (2004-2005). Disse medlemmer mener det er viktig å legge til rette for flere ungdomsboliger, og viser til Arbeiderpartiets forslag om 26 mill. kroner mer til bygging av studentboliger i finansinnstillingen. Disse medlemmer viser videre til Arbeiderpartiets forslag i finansinnstillingen om å øke utlånsrammen i Husbanken med 2,5 mrd. kroner, til 16 mrd. kroner. Disse medlemmer viser også til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett foreslår 2 mrd. kroner i låneramme til opprustning av skolebygg, samt en ny låneordning for kirkebygg med 500 mill. kroner i låneramme.

Disse medlemmer viser videre til at språkbeheerskelse er nøkkelen til inkludering og deltakelse. All norskopplæring til asylsøkere ble avvirket fra og med 1. januar 2003. Dette har hatt svært negative konsekvenser for asylsøkere som har blitt gående uvirkosomme. Integreringsarbeidet forsinkes og utgiftene til tolketjenester øker. Disse medlemmer vil gjeninnføre norskopplæring for asylsøkere, og går inn for en ordning hvor det gis norskopplæring til alle inntil det er fattet førstegangsvedtak i asylsaken, og deretter bare for personer som får positivt vedtak om asyl eller opphold på humanitært grunnlag. Disse medlemmer går derfor inn for å øke tilskuddet til norskopplæring for voksne innvandrere med 78 mill. kroner.

Disse medlemmer vil understreke at Arbeiderpartiet har som mål å utvikle et bedre, mer rettferdig og tryggere samfunn for den samiske befolkningen. Arbeiderpartiet vil føre en samepolitikk som skal tjene den samiske befolkningen slik at samisk språk, kultur og samfunnsnivå skal ha en sikker framtid i Norge. Disse medlemmer mener at kulturlivet er en viktig kraft for å styrke identiteten, samtidig som det bidrar til levende lokalsamfunn. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett foreslår å øke støtten til samiske kulturformål med 10 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til sine merknader under de enkelte kapitler og poster.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i finansinnstillingen foreslo en netto utgiftsramme for rammeområde 6 som var 470,4 mill. kroner høyere enn forslaget fra Regjeringen, og 465,6 mill. kroner høyere enn forslaget fra regjeringspartiene, som er identisk med budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Under behandlingen i Stortinget fikk regjeringspartienes forslag flertall.

Disse medlemmer konstaterer at de vedtatte rammer for rammeområde 6 i vesentlig grad avviker fra det disse medlemmer mener er en nødvendig innsats for å styrke verdiskapingen og få flere i arbeid. På bakgrunn av dette vil disse medlemmer ikke fremme egne forslag til rammedisponering under rammeområde 6, men viser til de forslag som er fremmet av Arbeiderpartiet i finansinnstillingen.

3.1.3 Hovedprioriteringar frå Høgre og Kristeleg Folkeparti

REGIONAL UTVIKLING

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil understreke betydningen av en politikk som medvirker til å sikre bosettingen og verdiskapingen i hele landet. Disse medlemmer er derfor svært positiv til at Regjeringen varsler at den vil ha fokus på regioner med særlig behov for omstilling som følge av nedlegging av arbeidsplasser og fraflytting.

Disse medlemmer viser til at endringene i ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift påvirker rammevilkårene for mange virksomheter. Også i 2005 vil omleggingen av arbeidsgiveravgiften være en av hovedutfordringene i distriktpolitikken. Disse medlemmer vil understreke at det er av avgjørende betydning at Regjeringen etablerer gode og treffsikre alternativer gjennom transportstøtten og kompenserte næringsstøtte for de som blir berørt av omleggingen. Disse medlemmer støtter Regjeringen i at gode rammevilkår for næringslivet er den viktigste forutsetningen for å få fram lønnsomme og konkurransedyktige virksomheter som kan medvirke til økt verdiskaping. Disse medlemmer vil understreke at det er avgjørende at Regjeringen viderefører en stram økonomisk politikk som kan bidra til å holde kostnadsnivået, kronekursen og rentenivået nede. Samtidig viser disse medlemmer til at Regjeringen har innvilget skattelettelser for næringslivet som har bidradd til lavere kostnader og nyskaping.

BOLIG

Disse medlemmer støtter Regjeringens hovedmål om at alle skal kunne bo trygt og godt, primært gjennom å medvirke til et velfungerende boligmarked. Disse medlemmer ser det som viktig at Regjeringen gir satsingen for å forebygge og hindre at mennesker blir bostedsløse, høy prioritet. Disse medlemmer støtter Regjeringens tiltak for å redusere byggekostnader og satsingen på å få flere universelt utformede og miljøvennlige bolighus og andre bygninger. Disse medlemmer viser til at Regjeringen i

perioden 2002-2004 har styrket bostøtteordningen flere ganger med til sammen 352 mill. kroner. Disse medlemmer er positive til en videre satsing på bostøtten som et sentralt boligpolitisk virkemiddel for å hjelpe personer og familier slik at de kan beholde eller skaffe seg en tjenlig bolig. Disse medlemmer støtter Regjeringens forslag om å fjerne arealkravet på 40 kvm for barnefamilier, at dekningsgraden heves for kommunalt disponerte utleieboliger, og at nyankomne innvandrere som deltar i introduksjonsprogrammet skal omfattes av bostøtteordningen. Disse medlemmer viser også til at Regjeringens politikk har bidradd til lavere rente, noe som reduserer kostnadene ved bolighold og gjør boligetablering vesentlig lettere.

Disse medlemmer mener dette er svært positivt for barnefamiliens økonomiske situasjon. Eksempelvis har dette medført sparte rentekostnader på om lag 75 000 kroner årlig for en barnefamilie med 1,5 mill. kroner i boliglån.

ARBEID

Disse medlemmer viser til at deltakelse i arbeidslivet er den viktigste sikringen for sosial inkludering og mot fattigdom. Et inkluderende arbeidsliv som hindrer at personer utstøtes er viktig. Disse medlemmer støtter Regjeringens hovedmål om et arbeidsliv med plass til alle som kan arbeide, og målsettingen om en helhetlig politikk for arbeidsmarked, arbeidsliv og levekår, arbeidsrettede ytelser, sosiale stønader og pensjoner. Disse medlemmer mener forslaget om en ny ordning der uførepensjonen i en lengre periode kan nyttes som et tilskudd til arbeidsgivere som ansetter uførepensjonister, vil være et svært viktig tiltak for å få flere uførepensjonister tilbake til arbeidslivet.

Disse medlemmer er enig i at hovedstrategiene for å hjelpe arbeidssøkere som trenger bistand i arbeidssøkingprosessen, skal være tilbud om aktiv individuell oppfølging fra Aetat. Arbeidsmarkedstiltak skal fortsatt være et viktig virkemiddel overfor særlig utsatte grupper som langtidsledige, langtidsmottakere av sosialhjelp, innvandrere og ungdom. På bakgrunn av Regjeringens rekordhøye ressurstilførsel i perioden 2002-2005, der Aetat er bevilget midler til drøye 700 nye årsverk, mener disse medlemmer at Aetat skal være rustet til disse oppgavene.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen innenfor rammen av tiltaksplasser for yrkeshemmede legger opp til en økning på 300 nye plasser til Varig Tilrettelagt Arbeid (VTA). Disse medlemmer viser til budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet der antall VTA-plasser økes med 150 utover de 300 nye plassene Regjeringen har foreslått. Videre er disse medlemmer positive til at Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til Arbeidstilsynet med 20 mill. kroner for blant annet å styrke kampen mot mobbing i arbeidslivet.

INNVANDRING

Disse medlemmer viser til sine generelle merknader under 4.2.1.

3.1.4 Hovedprioriteringar frå Framstegspartiet

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til partiets alternative budsjettforslag som inneholder disse medlemmers primære bevilgningsforslag. Til grunn for forslagene ligger Framskrittspartiets alternative økonomiske politikk. En politikk som gjennom aktiv statlig næringspolitikk øker den økonomiske veksten og bidrar til økt verdiskapning og sysselsetting. Disse medlemmer viser også til at Framskrittspartiets modell for finansiering av kommunesektoren og grunnleggende velferdstjenester gir økt økonomisk spillerom i kommunene.

Disse medlemmer mener det ikke bare er et inntektsproblem som gir dagens kommuner et stramt økonomisk spillerom. Mange kommuner lider også under et utgiftsproblem. Dels er de ofre for statlige pålegg og reformer som har vært underfinansiert, og dels har mange vært for lite innovative og nytenkende. Av de kommuner som viser stor evne til reorganisering og derfor frigjør midler til velferdsproduksjon, mener stadig flere kommuner at grensen for hvor beskjeden staten kan være i sine overføringer, er nådd. Disse medlemmer viser til at Framskrittspartiet ønsker at staten skal ta over det finansielle ansvaret for grunnleggende velferdstilbud som skole, eldre og pleie. Dette ville løftet ut store utgifter fra kommunene. Men innenfor dagens politiske konstallasjon, hvor dette foreløpig er en utenkt tanke for mange, erkjenner disse medlemmer at det er behov for en ytterligere styrking og samtidig skape forutsigbarhet i kommuneøkonomien.

Disse medlemmer ønsker å innføre en innvandringspolitikk i tråd med nyere europeiske trender. Norge er etablert som ett av de mest innvandringsliberale land innenfor Schengen-området. Dette er fakta som via profesjonelle menneskesmuglere spres så langt som til gatenivå i afrikanske byer. Disse medlemmer viser til at dette er oppfatninger som deles av faginstanser som til daglig arbeider med de praktiske og menneskelige konsekvensene av den norske innvandringspolitikken. Disse medlemmer mener at dagens politikk ikke kan sies å være positiv for verken asylsøkerne eller landet som helhet.

Disse medlemmer vil sørge for innstramminger i et naivt regelverk, men vil i all hovedsak overholde internasjonale konvensjoner og avtaler. Dette for å forhindre at de som allikevel ikke kommer til å få opphold i landet, kommer i det hele tatt. Disse medlemmer ønsker også å arbeide for at Norge tar del i det internasjonale samarbeidet som er lansert for å opprette beskyttelsessoner i flykningers nærrområder. Disse medlemmer vil også arbeide for at Norge deltar i utredningsarbeidet for å avklare mulighetene for felles europeisk asylsaksbehandling utenfor EUs grenser. Disse medlemmer viser til at slike endringer vil føre til at Norge ikke blir et så attraktivt land for grunnløse asylsøkere, samtidig som vi tar det menneskelige og internasjonale politiske ansvaret for å hjelpe mennesker på flukt. På denne bakgrunnen kutter disse medlemmer i bevilgningene på utlendingsfeltet.

Disse medlemmer er prinsipielt imot at samene skal ha sitt eget folkevalgte organ, og mener derfor at Sametinget bør nedlegges. Disse medlemmer er klar over at dette ikke lar seg gjøre på ett år, derfor er foreslåtte reduksjoner et ledd i en nedtrapping.

Disse medlemmer er av den grunnleggende oppfatning at alle innbyggere i Norge uansett etnisk, kulturell eller religiøs tilhørighet skal behandles likeverdige med hensyn til rettigheter og plikter i det norske samfunn. Praktisering av prinsippet om full likeverdighet i samfunnet kan vanskelig forenes med at utvalgte grupper i det norske samfunn ytes særbehandling fra den norske stat.

Disse medlemmer understreker viktigheten av å foreta seg noe mot den økende arbeidsledigheten. Høy og økende arbeidsledighet er utvilsomt det som preger Norge som samfunn som hardest om dagen. Disse medlemmer viser til at Framskrittspartiets alternative økonomiske politikk som fører til høyere økonomisk vekst, og derigjennom høyere sysselsetting. Disse medlemmer mener det må være viktigere å tilby de arbeidsledige arbeid i stedet for tiltak, og velger å prioritere midlene deretter.

Disse medlemmer mener det må ytes en særlig omsorg for yrkeshemmede. Dette må være Aetats hovedoppgave. Disse medlemmer mener det ikke er noen sterk begrunnelse for at Aetat skal formidle søkemuligheter til arbeid for arbeidsfriske mennesker. Disse medlemmer mener det er en oppgave som private arbeidsformidlere i stor grad kan ta seg av.

3.1.5 Hovedprioriteringar frå Sosialistisk Venstreparti

INNVANDRING OG INTEGRERING

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil gjeninnføre norskopplæring for asylsøkere i mottakene fra 1. januar 2005 og har i sitt alternative budsjett foreslått en bevilgning på 145 mill. kroner til dette formålet.

Disse medlemmer går imot innstramming i hvem som skal få integreringsprogram. Dette rammer enkeltpersoner og vil trolig føre til at færre kommuner vil ta imot enslige fordi kommunen vil miste integreringstilskuddet. Disse medlemmer foreslo derfor i sitt alternative budsjett en økt bevilgning med 45 mill. kroner. Disse medlemmer vil vise til at dette er behandlet utenom budsjettet i Ot.prp. nr. 2 (2004-2005).

Disse medlemmer vil prioritere satsning på tolketjenester og foreslo økt bevilgning på 3 mill. kroner.

Disse medlemmer vil øke tallet på overføringsflyktninger til 1 500 og foreslo en økt bevilgning med 56,75 mill. kroner.

Disse medlemmer foreslo at ved klagebehandling bør flere gis mulighet til personlig fremmøte i full nemnd og økte bevilgning med 10 mill. kroner.

Disse medlemmer styrker støtten til organisasjoner som arbeider med innvandring, integrering og inkludering med 5 mill. kroner.

REGIONAL UTVIKLING

Disse medlemmer vil påpeke at en sterk distriktpolitikk er god næringspolitikk. Regjeringen har bygget ned de distriktpolitiske virkemidlene over flere år. Særlig dramatisk er det at den differensierte arbeidsgiveravgifta blir borte.

Disse medlemmer vil styrke distrikts- og næringspolitikken ved å bruke handlingsrommet som er innenfor EØS-avtalen i regional og distriktpolitikken og å øke de lokale, regionale og nasjonale distriktpolitiske virkemidlene.

Disse medlemmer mener distriktpolitiske hensyn legges til grunn for alle politiske beslutninger.

Disse medlemmer mener det må utvikles en samarbeids- og synergistrategi til erstatning for Regjeringens konkurransestrategi som fører til sentralisering og dårlig helhetsresultat.

Disse medlemmer foreslo i Budsjett-innst. S. I (2004-2005) å styrke regional- og distriktpolitikken med 240 mill. kroner.

SAMETINGET

Disse medlemmer viser til at Sametinget må settes i økonomisk stand til å delta i de regionale partnerskapene Sametinget har inngått med Finnmark og Troms fylkeskommuner og er i ferd med å inngå med Hedmark, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Nordland fylkeskommuner og ønsker å styrke bevilgningen med 5 mill. kroner.

NASJONALE MINORITETER

Disse medlemmer mener det må utarbeides tiltak som sikrer at barn og unge i minoriteten Rom får reell og likestilt mulighet til grunn- og videregående opplæring og sine øvrige rettigheter ivaretatt.

SOSIAL BOLIGBYGGING

Disse medlemmer vil legge til rette for økning i utbygging av billige utleieboliger. Disse medlemmer vil peke på at høye boutgifter er en avgjørende årsak til privatøkonomiske problemer. Disse medlemmer krever en storstilt satsing på bygging av utleieboliger for flyktninger, bostedsløse, økonomisk- og andre vanskeligstilte og foreslo i Budsjett-innst S. I (2004-2005) å bruke 370 mill. kroner ekstra på årets statsbudsjett for å få bygget opp mot 3 000 ekstra utleieboliger for ungdom, flyktninger og vanskeligstilte hvorav 50 av disse millioner skal reserveres utvikling av botilbud til disse.

Disse medlemmer vil gi flere bostøtte ved å heve grensen for hva en barnefamilie kan tjene før de mister bostøtte opp mot 30 000 kroner og foreslo i sitt alternative budsjett 100 mill. kroner til dette. Dette er ett av de mest målrettede tiltakene for å bekjempe fattigdom blant barnefamilier. I tillegg vil disse medlemmer bruke av omdisponerte bostøttemidler.

Disse medlemmer vil gå imot Regjeringens omdisponering av tilskuddsmidler over til bostøtten og vil dermed redusere bostøtten i kommunale boliger fra 80 til 70 pst. og overføre 27 mill. kroner til tilskudd til utleieboligbygging. I tillegg vil disse medlemmer

bruke 40 mill. kroner til å inkludere barnefamilier i ordningen med dekning av lys og varme. I tillegg vil disse medlemmer at begge foreldre som har delt omsorg skal kvalifisere til å søke om bostøtte og foreslår 20 mill. kroner til dette formålet.

Disse medlemmer foreslår økt satsing på Indre Oslo øst med 10 mill. kroner.

Disse medlemmer mener det er viktig å satse på byfornyelse og boligkvalitet og bevilget 50 mill. kroner til dette formålet. Spesielt viktig er det å gi støtte til boliger med livsløpsstandard, energisparende tiltak, og tiltak mot radon.

Disse medlemmer vil satse på oppussing av skolebygninger og vil bruke 46,5 mill. kroner i rentestøtte til 3 mrd. kroner i lån til skoleoppussing.

Disse medlemmer vil og opprette husleietvistutvalg i flere byer med høye husleier og bruker 7 mill. kroner på det.

AETAT ARBEIDSMARKEDSTILTAK OG ARBEIDSLIV

Disse medlemmer viser til den alvorlige situasjonen i Norge, der altfor mange mennesker er uten arbeid og utsiktene de neste årene er at arbeidsledigheten skal forbli høy. Arbeidsmarkedstiltak og utdanning bidrar til at sannsynligheten for å komme i jobb og beholde den øker betraktelig. Tiltakene må være av slik varighet og kvalitet at det er realistisk å kunne få og beholde en varig jobb.

Disse medlemmer vil øke tiltaksnivået med 6 000 fordelt på 3 000 på vanlige tiltak og 3 000 på tiltak for yrkeshemmede. Dette skal være både tiltak eller utdanning og varig skjermede arbeidsplasser.

Disse medlemmer foreslo økte bevilgninger til dette med til sammen 510 mill. kroner og 55 mill. kroner for å gi rom til nok bemanning til de nye tiltaksplassene. Disse medlemmer viser til at forlikets ramme avviker vesentlig fra disse medlemmers forslag og vil derfor ikke fremme forslag innenfor rammen.

For å følge opp kampen mot sosial dumping og understøttelse av allmenngjorte tariffavtaler, foreslo disse medlemmer å øke bevilgningen med 10 mill. kroner til Petroleumstilsynet og 5 mill. kroner til Arbeidstilsynet.

3.1.6 Hovedprioritering fra Senterpartiet

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet viser til Senterpartiet sitt alternative statsbudsjett for 2005 der ein aktiv næringspolitikk, lokal velferd og kultur og frivillig arbeid er hovudsatsingsområde. Denne medlemmen meiner desse områda understrekar Senterpartiet si målsetjing: Gode og nyskapande lokalsamfunn i heile Noreg.

Denne medlemmen viser til at ein slik strategi og inneber ein langt meir aktiv distriktpolitikk, der ein ser verdiskaping, velferdsoppbygging og samferdsel i samanheng. I ein situasjon der arbeidsløysa er høg og næringslivet slit, er det viktigare enn nokon gong å satse målretta på utvikling i heile landet. Senterpartiet ynskjer å leggje til rette for aktiv desentralisering av kunnskap, busetjing og kapital. Gjennom å etablere

rammevilkår som gir folk reelle val når det gjeld bu- og arbeidsstad, meiner Senterpartiet det er mogleg å sikre busetjing og utvikling i heile landet.

Denne medlemen vil peike på at Regjeringa har bygd ned dei næringspolitiske og distriktpolitiske verkemidla på ein lite framtidsretta måte. Dette gjer at landet no står dårlegare rusta til å kome ut or lågkonjunkturen vi er i. Erfaring viser at dei næringsretta distriktpolitiske verkemidla har lagt grunnlaget for tusenvis av arbeidsplassar og verksemder.

Denne medlemen viser vidare til at det i 2004 er lagt fram fleire utgreiingar som konkluderer med at distriktpolitikken historisk har verka, og at handlingsrommet er større enn det ein i dag nyttar. Eit breitt politisk fleirtal i Distriktskommisjonen meiner dessutan at det er mogleg med ein langt meir offensiv distrikts- og regionalpolitikk.

Denne medlemen viser til at kommisjonen sitt fleirtal ynskjer ei politikkomlegging i tråd med den distriktpolitiske linja som Senterpartiet har arbeidd for. Dette inneber i praksis "vern gjennom fornuftig bruk", auka vegsatsing, offentleg ansvar for utbygging av breiband og auka investeringstilskot til bedriftene i distrikta.

Denne medlemen viser og til at Handlingsromtvalet si innstilling dokumenterer at Noreg har eit stort handlingsrom i distriktpolitikken, sjølv med EØS-avtalen. Det er opp til norske politikarar å ta heile Noreg i bruk, gjennom ei aktiv tilrettelegging for å utløyse det verdiskapingspotensialet som finst rundt om i landet. Denne medlemen meiner Distriktskommisjonen si innstilling må vere starten på ein monaleg snuoperasjon i distriktssatsinga her til lands.

Denne medlemen viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett aukar løyvingane til regional utvikling med totalt 325 mill. kroner utover Regjeringa sitt opplegg. Dette er eit element i Senterpartiet si totale næringsssatsing på i alt 4,4 mrd. kroner. Denne medlemen viser til merknader og forslag frå Senterpartiet i finansinnstillinga og i Budsjett-innst. S. nr. 8 (2004-2005). Denne medlemen viser vidare til forslagom å gjeninnføre ordninga med statleg tilskot til kommunale næringsfond. Det trengst friske og aktive midlar til næringsutvikling på lågast mogleg nivå. Det er naudsynt å målrette mot dei aktuelle behov raskt og ubyråkratisk. Denne medlemen viser til at ordninga med kommunale næringsfond i 2000 medverka til å utløyse 970 nye verksemder og totalt 1 810 nye arbeidsplassar gjennom ulike prosjekt med oppstartingsmidlar frå slike næringsfond.

BUSTADPOLITIKK

Denne medlemen meiner det er naudsynt å føre ein meir aktiv bustadpolitikk enn det Regjeringa legg

opp til. Denne medlemen vil peike på at Senterpartiet i sitt alternative budsjett gjorde framlegg om å løyve 225 mill. kroner til bustadpolitiske tiltak. Det er eit stort behov for auka tilskotsmidlar slik at det kan byggjast fleire utleigebustader. Denne medlemen vil og peike på behovet for å auke tilskota til bustadkvalitet. Denne ordninga er viktig for å stimulere miljø- og kvalitetsmål i bustadpolitikken. Den er òg viktig fordi ein med relativt små midlar kan medverke til at eldre og rørslehemma som ynskjer det, kan bu i heimane sine lengst mogleg.

ARBEIDSMARKNADSPOLITIKK

Denne medlemen visar til forslag frå Senterpartiet om å auke aktiviteten i norsk økonomi og dermed få fleire hender i arbeid. Denne medlemen viser til at SSB har rekna ut at Senterpartiet sitt alternative budsjett vil gi om lag 10 100 fleire arbeidsplassar. Denne medlemen vil likevel peike på at det er naudsynt å auke talet på tiltaksplassar. Dette gjeld både ordinære plassar og tiltaksplassar med tilrettelegging. Denne medlemen viser til at Senterpartiet set av 190 mill. kroner til tiltaksplassar, noko som inneber 1 300 ordinære tiltaksplassar og 640 VTA-plassar.

INTEGRERINGS OG INNVANDRINGSPOLITIKK

Denne medlemen meiner ei auka satsing på norskopplæring er ei auka satsing på integrering. Denne medlemen viser til at Senterpartiet vil gjeninnføre norskopplæring i asylmottak og at fleire skal ha høve til å delta i integreringsprogram. Denne medlemen vil også styrke løyvingane til frivillige lag og organisasjonar som driv integrerings- og inkluderingsarbeid.

SAMETINGET

Denne medlemen viser til at Senterpartiets alternative budsjett legg opp til å styrke Sametinget sitt arbeid med 10 mill. kroner.

KONTROLL OG TILSYN

Denne medlemen viser til at Senterpartiets alternative budsjett legg opp til å styrke Arbeidstilsynet med 10 mill. kroner. Dette er særleg viktig etter at pågangen av arbeidskraft frå dei nye EU-landa har auka. Arbeidet mot sosial dumping og ryddige forhold i arbeidslivet må få høgare fokus framover.

Denne medlemen viser til at tariffnemnda har vedteke allmenngjering av tariffavtalane på sju landanlegg og at det er Petroleumstilsynet som her får ei styrka kontroll- og tilsynsrolle. Denne medlemen ynskjer å tilføre 5 mill. kroner til styrking av Petroleumstilsynet sine oppgåver.

Tabell 2 Oversikt over dei alternative budsjetta til fraksjonane.

I tabellen er det gjeve ei oversikt over dei alternative budsjetta til hhv. Arbeidarpartiet, Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet under rammeområde 6 slik det går fram av Budsjett-innst. S. I (2004-2005). Tabellen viser også det justerte budsjettforslaget frå Høgre og Kristeleg Folkeparti. Avvik frå Regjeringa sitt forslag i St.prp. nr. 1 (2004-2005) i parentes.

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1	H, KrF Budsj.avt. Kommun- nalkom.	H, KrF, V Budsj.avt. Finanskom.	A	FrP	SV	Sp
Utgifter (i hele tusen kroner)									
500		Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)	209 200	209 200 (0)	209 200 (0)	209 200 (0)	244 200 (+35 000)	199 200 (-10 000)	199 200 (-10 000)
	1	Driftsutgifter	173 700	173 700 (0)	173 700 (0)	173 700 (0)	208 700 (+35 000)	163 700 (-10 000)	163 700 (-10 000)
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag	10 500	10 500 (0)	10 500 (0)	10 500 (0)	10 500 (0)	10 500 (0)	10 500 (0)
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	5 500	5 500 (0)	5 500 (0)	5 500 (0)	5 500 (0)	5 500 (0)	5 500 (0)
	50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	19 500	19 500 (0)	19 500 (0)	19 500 (0)	19 500 (0)	19 500 (0)	19 500 (0)
502		Valgutgifter	31 700	31 700 (0)	31 700 (0)	31 700 (0)	31 700 (0)	31 700 (0)	31 700 (0)
	1	Driftsutgifter	31 700	31 700 (0)	31 700 (0)	31 700 (0)	31 700 (0)	31 700 (0)	31 700 (0)
520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)	1 596 470	1 596 470 (0)	1 596 470 (0)	1 605 470 (+9 000)	787 770 (-808 700)	1 613 470 (+17 000)	1 572 720 (-23 750)
	1	Driftsutgifter	423 700	423 700 (0)	423 700 (0)	423 700 (0)	280 000 (-143 700)	423 700 (0)	423 700 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	1 138 770	1 138 770 (0)	1 138 770 (0)	1 147 770 (+9 000)	488 770 (-650 000)	1 153 770 (+15 000)	1 115 020 (-23 750)
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	34 000	34 000 (0)	34 000 (0)	34 000 (0)	19 000 (-15 000)	36 000 (+2 000)	34 000 (0)
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)	4 190 850	4 190 850 (0)	4 190 850 (0)	4 259 850 (+69 000)	3 892 850 (-298 000)	4 413 600 (+222 750)	4 293 850 (+103 000)
	60	Integreringstilskudd	2 768 300	2 768 300 (0)	2 768 300 (0)	2 768 300 (0)	2 518 300 (-250 000)	2 865 800 (+97 500)	2 768 300 (0)
	61	Norskopplæring for voksne innvandrere	1 275 000	1 275 000 (0)	1 275 000 (0)	1 344 000 (+69 000)	1 262 000 (-13 000)	1 390 000 (+115 000)	1 323 000 (+48 000)
	62	Kommunale innvandrertiltak	53 500	53 500 (0)	53 500 (0)	53 500 (0)	38 500 (-15 000)	53 500 (0)	53 500 (0)
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	3 000	3 000 (0)	3 000 (0)	3 000 (0)	3 000 (0)	3 000 (0)	48 000 (+45 000)
	71	Kunnskapsutvikling	39 900	41 900 (+2 000)	39 900 (0)	39 900 (0)	29 900 (-10 000)	39 900 (0)	39 900 (0)
	72	Tilbakevending for flyktninger	8 850	8 850 (0)	8 850 (0)	8 850 (0)	18 850 (+10 000)	8 850 (0)	8 850 (0)
	73	Tilskudd til innvandringsorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	27 700	25 700 (-2 000)	27 700 (0)	27 700 (0)	7 700 (-20 000)	32 700 (+5 000)	37 700 (+10 000)
	74	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	1 650	1 650 (0)	1 650 (0)	1 650 (0)	1 650 (0)	2 650 (+1 000)	1 650 (0)
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet	12 950	12 950 (0)	12 950 (0)	12 950 (0)	12 950 (0)	17 200 (+4 250)	12 950 (0)
522		Senter mot etnisk diskriminering (jf. kap. 3522)	7 150	7 150 (0)	7 150 (0)	7 150 (0)	2 150 (-5 000)	7 150 (0)	7 150 (0)
	1	Driftsutgifter	7 150	7 150 (0)	7 150 (0)	7 150 (0)	2 150 (-5 000)	7 150 (0)	7 150 (0)

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1	H, KrF	H, KrF, V	A	FrP	SV	Sp
				Budsj.avt. Kommun- nalkom.	Budsj.avt. Finanskom.				
523		Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene (jf. kap. 3523)	4 600	4 600 (0)	4 600 (0)	4 600 (0)	0 (-4 600)	4 600 (0)	4 600 (0)
	1	Driftsutgifter	4 600	4 600 (0)	4 600 (0)	4 600 (0)	0 (-4 600)	4 600 (0)	4 600 (0)
524		Utlendingsnemnda (jf. kap. 3524)	98 850	95 350 (-3 500)	95 350 (-3 500)	98 850 (0)	0 (-98 850)	108 850 (+10 000)	98 850 (0)
	1	Driftsutgifter	88 900	88 900 (0)	88 900 (0)	88 900 (0)	0 (-88 900)	88 900 (0)	88 900 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling	9 950	6 450 (-3 500)	6 450 (-3 500)	9 950 (0)	0 (-9 950)	19 950 (+10 000)	9 950 (0)
526		Nasjonale minoriteter (jf. kap. 3526)	4 850	4 850 (0)	4 850 (0)	4 850 (0)	0 (-4 850)	4 850 (0)	4 850 (0)
	70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	3 000	3 000 (0)	3 000 (0)	3 000 (0)	0 (-3 000)	3 000 (0)	3 000 (0)
	71	Avkastning av Romanifolkets fond	1 850	1 850 (0)	1 850 (0)	1 850 (0)	0 (-1 850)	1 850 (0)	1 850 (0)
540		Sametinget (jf. kap. 3540)	143 400	143 400 (0)	143 400 (0)	143 400 (0)	68 750 (-74 650)	148 400 (+5 000)	153 400 (+10 000)
	50	Sametinget	138 750	138 750 (0)	138 750 (0)	138 750 (0)	68 750 (-70 000)	143 750 (+5 000)	148 750 (+10 000)
	54	Avkastning av Samefolkets fond	4 650	4 650 (0)	4 650 (0)	4 650 (0)	0 (-4 650)	4 650 (0)	4 650 (0)
541		Tilskudd til samiske formål	4 530	4 530 (0)	4 530 (0)	4 530 (0)	750 (-3 780)	4 530 (0)	4 530 (0)
	70	Tilskudd til samiske formål	1 100	1 100 (0)	1 100 (0)	1 100 (0)	0 (-1 100)	1 100 (0)	1 100 (0)
	72	Samisk språk, informasjon, mv.	2 680	2 680 (0)	2 680 (0)	2 680 (0)	0 (-2 680)	2 680 (0)	2 680 (0)
	73	Reindriftens internasjonale fag- og formidlingssenter	750	750 (0)	750 (0)	750 (0)	750 (0)	750 (0)	750 (0)
542		Kompetansesenter for urfolks rettigheter (jf. kap. 3542)	2 050	2 050 (0)	2 050 (0)	2 050 (0)	0 (-2 050)	2 050 (0)	2 050 (0)
	1	Driftsutgifter	2 050	2 050 (0)	2 050 (0)	2 050 (0)	0 (-2 050)	2 050 (0)	2 050 (0)
550		Kommunale næringsfond	0	0	0	0	0	47 000	100 000
	60	Kommunale næringsfond	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	40 000 (+40 000)	100 000 (+100 000)
	72	Nærbutikkstøtte	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	7 000 (+7 000)	0 (0)
551		Regional utvikling og nyskaping	2 039 300	2 039 300 (0)	2 039 300 (0)	2 082 300 (+43 000)	1 469 300 (-570 000)	2 237 300 (+198 000)	2 364 300 (+325 000)
	60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	1 012 000	1 012 000 (0)	1 012 000 (0)	1 055 000 (+43 000)	512 000 (-500 000)	1 052 000 (+40 000)	1 337 000 (+325 000)
	61	Næringsrettede utviklingstiltak, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift	755 000	755 000 (0)	755 000 (0)	755 000 (0)	755 000 (0)	913 000 (+158 000)	755 000 (0)
	64	Utviklingsmidler til Oppland fylkeskommune	76 800	76 800 (0)	76 800 (0)	76 800 (0)	6 800 (-70 000)	76 800 (0)	76 800 (0)
	70	Transportstøtte	195 500	195 500 (0)	195 500 (0)	195 500 (0)	195 500 (0)	195 500 (0)	195 500 (0)
552		Nasjonalt samarbeid for regional utvikling	277 300	277 300 (0)	277 300 (0)	277 300 (0)	222 300 (-55 000)	295 300 (+18 000)	277 300 (0)
	21	Kunnskapsutvikling, informasjon, mv.	8 000	8 000 (0)	8 000 (0)	8 000 (0)	8 000 (0)	8 000 (0)	8 000 (0)
	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling	269 300	269 300 (0)	269 300 (0)	269 300 (0)	214 300 (-55 000)	287 300 (+18 000)	269 300 (0)

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. I	H, KrF	H, KrF, V	A	FrP	SV	Sp
				Budsj.avt. Kommunalkom.	Budsj.avt. Finanskom.				
580	Bostøtte	2 093 600	2 093 600	2 093 600	2 093 600	2 093 600	2 093 600	2 186 600	2 093 600
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+93 000)	(0)
	70 Bostøtte	2 093 600	2 093 600	2 093 600	2 093 600	2 093 600	2 093 600	2 186 600	2 093 600
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+93 000)	(0)
581	Bolig- og bomiljøtiltak	722 500	707 500	707 500	722 500	722 500	722 500	1 179 500	947 500
				(-15 000)	(-15 000)	(0)	(0)	(+457 000)	(+225 000)
	21 Kunnskapsutvikling og -formidling	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	22 Program for reduserte byggekostnader	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	60 Handlingsprogram for Oslo indre øst	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	50 000	40 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+10 000)	(0)
	71 Tilskudd til boligkvalitet	15 000	0	0	15 000	15 000	15 000	65 000	90 000
				(-15 000)	(-15 000)	(0)	(0)	(+50 000)	(+75 000)
	75 Boligitilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger	591 000	591 000	591 000	591 000	591 000	591 000	988 000	741 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+397 000)	(+150 000)
	78 Kompetansetilskudd	56 700	56 700	56 700	56 700	56 700	56 700	56 700	56 700
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
582	Rentekompensasjon for skoleanlegg og kirkebygg		271 300	0	0	0	0	0	0
	60 Rentekompensasjon - skoleanlegg	0	263 500	0	0	0	0	0	0
			(+263 500)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	61 Rentekompensasjon - kirkebygg	0	7 800	0	0	0	0	0	0
			(+7 800)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
582	Skoleanlegg	248 000	0	263 500	279 000	294 500	294 500	294 500	279 000
				(-248 000)	(+15 500)	(+31 000)	(+46 500)	(+46 500)	(+31 000)
	60 Rentekompensasjon	248 000	0	263 500	279 000	294 500	294 500	294 500	279 000
				(-248 000)	(+15 500)	(+31 000)	(+46 500)	(+46 500)	(+31 000)
583	Kirkebygg		0	0	8 000	0	0	0	0
	60 Rentekompensasjon	0	0	0	8 000	0	0	0	0
				(0)	(0)	(+8 000)	(0)	(0)	(0)
583	Kirkebygg Rentekompensasjon		0	7 800	0	0	0	0	0
	60 Rentekompensasjon	0	0	7 800	0	0	0	0	0
				(0)	(+7 800)	(0)	(0)	(0)	(0)
583	Kirker rentekompensasjon		0	0	0	46 500	0	0	0
	60 Rentekompensasjon	0	0	0	0	46 500	0	0	0
				(0)	(0)	(0)	(+46 500)	(0)	(0)
585	Husleietvistutvalget i Oslo og Akershus (jf. kap. 3585)	4 900	4 900	4 900	4 900	2 900	11 900	4 900	4 900
				(0)	(0)	(-2 000)	(+7 000)	(0)	(0)
	1 Driftsutgifter	4 900	4 900	4 900	4 900	2 900	11 900	4 900	4 900
				(0)	(0)	(-2 000)	(+7 000)	(0)	(0)
586	Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	2 722 800	2 722 800	2 722 800	2 722 800	2 722 800	2 722 800	2 722 800	2 722 800
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	60 Oppstartingsstilskudd	1 313 800	1 313 800	1 313 800	1 313 800	1 313 800	1 313 800	1 313 800	1 313 800
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	63 Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	1 409 000	1 409 000	1 409 000	1 409 000	1 409 000	1 409 000	1 409 000	1 409 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
587	Statens bygnings-tekniske etat (jf. kap. 3587)	38 050	38 050	38 050	38 050	38 050	38 050	38 050	38 050
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	1 Driftsutgifter	38 050	38 050	38 050	38 050	38 050	38 050	38 050	38 050
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
603	Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m.	13 600	13 600	13 600	13 600	13 600	13 600	13 600	13 600
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	1 Driftsutgifter	11 400	11 400	11 400	11 400	11 400	11 400	11 400	11 400
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	21 Spesielle driftsutgifter	2 200	2 200	2 200	2 200	2 200	2 200	2 200	2 200
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. I	H, KrF Budsj.avt. Kommun- nalkom.	H, KrF, V Budsj.avt. Finanskom.	A	FrP	SV	Sp
630		Aetat (jf. kap. 3630)	2 164 300	2 164 300	2 164 300	2 194 300	1 621 000	2 219 300	2 190 300
				(0)	(0)	(+30 000)	(-543 300)	(+55 000)	(+26 000)
	1	Driftsutgifter	2 111 800	2 111 800	2 111 800	2 141 800	1 594 800	2 166 800	2 137 800
				(0)	(0)	(+30 000)	(-517 000)	(+55 000)	(+26 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	1 900	1 900	1 900	1 900	600	1 900	1 900
				(0)	(0)	(0)	(-1 300)	(0)	(0)
	45	Større utstyrsanskaf- felser og vedlikehold	50 600	50 600	50 600	50 600	25 600	50 600	50 600
				(0)	(0)	(0)	(-25 000)	(0)	(0)
634		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 3634)	4 917 700	4 917 700	4 917 700	5 235 700	4 644 700	5 447 700	5 121 700
				(0)	(0)	(+318 000)	(-273 000)	(+530 000)	(+204 000)
	21	Evaluerings- utviklingstiltak mv.	27 900	27 900	27 900	27 900	14 900	27 900	27 900
				(0)	(0)	(0)	(-13 000)	(0)	(0)
	70	Ordinære arbeidsmar- kedstiltak	1 541 000	1 525 000	1 541 000	1 859 000	1 211 000	1 721 000	1 678 000
				(-16 000)	(0)	(+318 000)	(-330 000)	(+180 000)	(+137 000)
	71	Spesielle arbeidsmar- kedstiltak	3 254 000	3 262 000	3 254 000	3 254 000	3 304 000	3 584 000	3 287 500
				(+8 000)	(0)	(0)	(+50 000)	(+330 000)	(+33 500)
	73	Investeringer i skjer- mede tiltak	61 400	69 400	61 400	61 400	81 400	81 400	94 900
				(+8 000)	(0)	(0)	(+20 000)	(+20 000)	(+33 500)
	74	Lønns subsidium ved reaktivisering	33 400	33 400	33 400	33 400	33 400	33 400	33 400
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
635		Ventelønn (jf. kap. 3635)	435 000	435 000	435 000	435 000	235 000	435 000	435 000
				(0)	(0)	(0)	(-200 000)	(0)	(0)
	1	Driftsutgifter	435 000	435 000	435 000	435 000	235 000	435 000	435 000
				(0)	(0)	(0)	(-200 000)	(0)	(0)
640		Arbeidstilsynet (jf. kap. 3640)	329 700	329 700	329 700	329 700	299 700	334 700	339 700
				(0)	(0)	(0)	(-30 000)	(+5 000)	(+10 000)
	1	Driftsutgifter	296 900	296 900	296 900	296 900	266 900	301 900	306 900
				(0)	(0)	(0)	(-30 000)	(+5 000)	(+10 000)
	22	Flyttekostnader	29 000	29 000	29 000	29 000	29 000	29 000	29 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	45	Større utstyrsanskaf- felser og vedlikehold	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
642		Petroleumstilsynet (jf. kap. 3642)	139 500	139 500	139 500	139 500	139 500	149 500	144 500
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+10 000)	(+5 000)
	1	Driftsutgifter	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	135 000	130 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+10 000)	(+5 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	13 000	13 000	13 000	13 000	13 000	13 000	13 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	45	Større utstyrsanskaf- felser og vedlikehold	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
643		Statens arbeidsmiljø- institutt (jf. kap. 3643)	75 700	75 700	75 700	75 700	75 700	75 700	75 700
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	50	Statstilskudd	75 700	75 700	75 700	75 700	75 700	75 700	75 700
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
646		Pionerdykkere i Nordsjøen	152 000	152 000	152 000	152 000	152 000	152 000	152 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	1	Driftsutgifter	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	70	Tilskudd til pioner- dykkere	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
2412		Den norske stats hus- bank (jf. kap. 5312 og 5615)	311 000	311 000	311 000	311 000	311 000	311 000	311 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	1	Driftsutgifter	283 000	283 000	283 000	283 000	283 000	283 000	283 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	45	Større utstyrsanskaf- felser og vedlikehold	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	72	Rentestøtte	23 000	23 000	23 000	23 000	23 000	23 000	23 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
		Sum utgifter	22 978 600	22 983 400	22 983 400	23 486 600	20 132 820	24 689 850	23 983 850
				(+4 800)	(+4 800)	(+508 000)	(-2 845 780)	(+1 711 250)	(+1 005 250)

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. I	H, KrF Budsj.avt. Kommun- nalkom.	H, KrF, V Budsj.avt. Finanskom.	A	FrP	SV	Sp
Inntekter (i hele tusen kroner)									
3520		Utlendingsdirekto- ret (jf. kap. 520)	546 663	546 663	546 663	550 963	546 663	546 663	546 663
				(0)	(0)	(+4 300)	(0)	(0)	(0)
	2	Gebyr nødvisum	93	93	93	93	93	93	93
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	4	Refusjon av ODA- godkjente utgifter	546 570	546 570	546 570	550 870	546 570	546 570	546 570
				(0)	(0)	(+4 300)	(0)	(0)	(0)
3521		Bosetting av flyktnin- ger og tiltak for inn- vandrere (jf. kap. 521)	79 577	79 577	79 577	112 877	79 577	79 577	105 577
				(0)	(0)	(+33 300)	(0)	(0)	(+26 000)
	1	Tilbakevending for flyktninger	8 841	8 841	8 841	8 841	8 841	8 841	8 841
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	2	Norskopplæring for voksne innvandrere	17 850	17 850	17 850	51 150	17 850	17 850	40 850
				(0)	(0)	(+33 300)	(0)	(0)	(+23 000)
	3	Reiseutgifter for flykt- ninger til og fra utlandet	12 691	12 691	12 691	12 691	12 691	12 691	12 691
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	4	Refusjon av ODA- godkjente utgifter	40 195	40 195	40 195	40 195	40 195	40 195	43 195
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+3 000)
3526		Nasjonale minorige- ter (jf. kap. 526)	1 850	1 850	1 850	1 850	75 000	1 850	1 850
				(0)	(0)	(0)	(+73 150)	(0)	(0)
	71	Avkastning av Roma- nifolkets fond	1 850	1 850	1 850	1 850	0	1 850	1 850
				(0)	(0)	(0)	(-1 850)	(0)	(0)
	80	Ny post: Tilbakeføring av tidligere fonds- midler	0	0	0	0	75 000	0	0
				(0)	(0)	(0)	(+75 000)	(0)	(0)
3540		Sametinget (jf. kap. 540)	4 650	4 650	4 650	4 650	75 000	4 650	4 650
				(0)	(0)	(0)	(+70 350)	(0)	(0)
	51	Avkastning av Same- folkets fond	4 650	4 650	4 650	4 650	0	4 650	4 650
				(0)	(0)	(0)	(-4 650)	(0)	(0)
	80	Ny post: Tilbakeføring av tidligere fonds- midler	0	0	0	0	75 000	0	0
				(0)	(0)	(0)	(+75 000)	(0)	(0)
3585		Husleietvistutvalget i Oslo og Akershus (jf. kap. 585)	240	240	240	240	240	240	240
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	1	Gebyrer	240	240	240	240	240	240	240
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
3587		Statens bygningstek- niske etat (jf. kap. 587)	13 600	13 600	13 600	13 600	13 600	13 600	13 600
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	4	Gebyrer, sentral god- kjenning foretak	13 600	13 600	13 600	13 600	13 600	13 600	13 600
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
3630		Aetat (jf. kap. 630)	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	4	Salgsinntekter mv.	400	400	400	400	400	400	400
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	80	Innfordret misbruk av dagpenger	35 600	35 600	35 600	35 600	35 600	35 600	35 600
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	81	Innfordret misbruk av attføringsytelser	11 100	11 100	11 100	11 100	11 100	11 100	11 100
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
3634		Arbeidsmarkedstil- tak (jf. kap. 634)	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	2	Opplærings tjenester	1 900	1 900	1 900	1 900	1 900	1 900	1 900
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	60	Refusjon, forsøk dag- penger	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
3635		Ventelønn (jf. kap. 635)	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	1	Refusjon statlig virk- somhet	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1	H, KrF Budsj.avt. Kommun- nalkom.	H, KrF, V Budsj.avt. Finanskom.	A	FrP	SV	Sp
3640		Arbeidstilsynet (jf. kap. 640)	21 900	21 900	21 900	21 900	21 900	21 900	21 900
	1	Diverse inntekter	1 800	1 800 (0)	1 800 (0)	1 800 (0)	1 800 (0)	1 800 (0)	1 800 (0)
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	4 500	4 500 (0)	4 500 (0)	4 500 (0)	4 500 (0)	4 500 (0)	4 500 (0)
	5	Tvangsmulkt	1 600	1 600 (0)	1 600 (0)	1 600 (0)	1 600 (0)	1 600 (0)	1 600 (0)
	7	Byggesaksbehand- ling, gebyrer	14 000	14 000 (0)	14 000 (0)	14 000 (0)	14 000 (0)	14 000 (0)	14 000 (0)
3642		Petroleumstilsynet (jf. kap. 642)	57 500	57 500	57 500	57 500	57 500	57 500	57 500
	2	Oppdrags- og samar- beidsvirksomhet	1 300	1 300 (0)	1 300 (0)	1 300 (0)	1 300 (0)	1 300 (0)	1 300 (0)
	3	Refusjon av tilsyns- utgifter	54 000	54 000 (0)	54 000 (0)	54 000 (0)	54 000 (0)	54 000 (0)	54 000 (0)
	6	Refusjoner/ymse inntekter	2 200	2 200 (0)	2 200 (0)	2 200 (0)	2 200 (0)	2 200 (0)	2 200 (0)
5312		Den norske stats hus- bank (jf. kap. 2412)	28 700	28 700	28 700	28 700	28 700	28 700	28 700
	1	Gebyrer m.m.	28 700	28 700 (0)	28 700 (0)	28 700 (0)	28 700 (0)	28 700 (0)	28 700 (0)
5327		Innovasjon Norge (IN) og fylkeskom- munene mv.	90 000	90 000	90 000	90 000	90 000	90 000	90 000
	50	Tilbakeføring av til- skudd	70 000	70 000 (0)	70 000 (0)	70 000 (0)	70 000 (0)	70 000 (0)	70 000 (0)
	51	Tilbakeføring av tapsfond	20 000	20 000 (0)	20 000 (0)	20 000 (0)	20 000 (0)	20 000 (0)	20 000 (0)
5615		Renter fra Den norske stats husbank (jf. kap. 2412)	4 437 000	4 437 000	4 437 000	4 437 000	4 437 000	4 437 000	4 437 000
	80	Renter	4 437 000	4 437 000 (0)	4 437 000 (0)	4 437 000 (0)	4 437 000 (0)	4 437 000 (0)	4 437 000 (0)
		Sum inntekter	5 432 180	5 432 180 (0)	5 432 180 (0)	5 469 780 (+37 600)	5 575 680 (+143 500)	5 432 180 (0)	5 458 180 (+26 000)
		Sum netto	17 546 420	17 551 220 (+4 800)	17 551 220 (+4 800)	18 016 820 (+470 400)	14 557 140 (-2 989 280)	19 257 670 (+1 711 250)	18 525 670 (+979 250)

4. MERKNADER FRÅ KOMITEEN TIL DEI ENKELTE KAPITLA UNDER RAMME-OMRÅDE 6

Med omsyn til dei kapitla som ikkje er omtalte nedanfor har komiteen ingen merknader og sluttar seg til Regjeringa sitt forslag.

4.1 Programkategori 13.10 og 09.00 Administrasjon m.m.

4.1.1 Kap. 500 Kommunal- og regionaldepartementet

Forslag 2005: kr 209 200 000. Saldert budsjett 2004: kr 198 800 000.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, har ingen merknader.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet er uenige i

departementets kraftige styrking av eget budsjett og har i sine alternative budsjett redusert bevilgningen med 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjettfremlegg og mener at det finnes en rasjonaliseringsgevinst under departementets eget virkeområde. Disse medlemmer mener det er uholdbart at departementet skal være unntatt de innsparings- og effektiviseringsiltak som iverksettes overfor kommunene. Disse medlemmer vil vise til NOU 1991:28 Mot bedre viten og at det effektiviseringspotensialet som denne utredningen oppgir for offentlig sektor ennå

ikke har blitt tilstrekkelig tatt ut. Disse medlemmer anser en rasjonaliseringsgevinst på 10 pst. som moderat og innen rekkevidde, og foreslår derfor å kutte post 1 med 15 mill. kroner.

Disse medlemmer mener det er politisk ansvarsfraskrivelse at klagesaksbehandlingen av asylsaker ble løftet ut av departementet og inn i Utlendingsnemnda. Dette har ført til at ledende politikere med ansvar for asylfeltet i mange saker kan toe hendene med henvisning til at de ikke har myndighet i generelle asylsaker. Disse medlemmer vil derfor tilbakeføre klagesaksbehandlingen til departementet og styrker post 1 med 50 mill. kroner.

POST 21 STORE UTSTYRSANSKAFFELSER OG VEDLIKEHOLD

Disse medlemmer er positive til investeringer i nytt utstyr men forutsetter at innkjøp av nytt utstyr på systemsiden på IT område vil bidra til å oppnå den effektiviseringsgevinsten som Fremskrittspartiet har beregnet under kap. 500 post 1.

4.2 Programkategori 13.20 Innvandring

4.2.1 Generelle merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at målet for flyktning-, innvandrings- og integreringspolitikken er regulert innvandring, beskyttelse av flyktninger, samt likestilling, deltakelse og integrering i samfunnet. Norsk asyl- og flyktningpolitikk må bygge på oppfyllelse av våre internasjonale forpliktelser og reell rettsikkerhet.

Flertallet viser til at den største utfordringen for å lykkes i integreringspolitikken er at innvandrerne som gruppe løftes opp på alle plan: sosialt, politisk, økonomisk og kulturelt. Det norske samfunn er i ferd med å få en klassedeling der fattigdommen har en sterk etnisk dimensjon. Innvandrerbefolkningen deltar mindre enn andre i det politiske system, og flere har arbeid innen lavtlønnsyrker eller står utenfor arbeidsmarkedet. Tall viser også at innvandrere generelt bor trangere, dårligere og oftere leier framfor å eie egen bolig.

Flertallet mener at det er en forutsetning å mestre norsk for å skape seg en framtid i Norge. Alle barn født og oppvokst i Norge bør kunne snakke norsk før de starter på skolen. Barn med minoritetsspråklig bakgrunn er sterkt underrepresentert i barnehagene, og de tilbringer kortere tid der. Billigere barnehageplass og gratis kjernetid i områder med mange minoritetsspråklige barn, kan være virkemidler for å rekruttere flere minoritetsspråklige barn. Kontantstøtten stimulerer til det motsatte og forhindrer tidlig språkutvikling for minoritetsspråklige.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at heldagsskolen vil være et gode for alle, men er spesielt viktig for elever fra ressursfattede hjem, enten de er minoritetsspråklige eller etnisk norske. En utvidet sko-

ledag som inkluderer leksehjelp, tilgang til bibliotek og teknisk utstyr vil kunne medvirke til å viske ut dagens forskjeller. Disse medlemmer mener at en oppblomstring av private skoler er et hinder for en god integrering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at språkbeherskelse er nøkkelen til inkludering og deltakelse. All norskopplæring til asylsøkere ble avvirket fra og med 1. januar 2003. Dette har hatt svært negative konsekvenser for asylsøkere som har blitt gående uvirk-somme.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil gjeninnføre norskopplæring for asylsøkere i mottak og går inn for å øke tilskuddet til norskopplæring for voksne innvandrere med 78 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er enige i en politikk som sikrer en regulert innvandring som skal medvirke til en stabil økonomisk og sosial utvikling i Norge. Disse medlemmer slutter seg til intensjonen om at flyktninger primært skal sikres vern i nærområdet, men at Norge skal ta imot sin del av de som ikke kan sikres et slikt vern, og gi dem en god og trygg framtid her i landet. Disse medlemmer støtter Regjeringens tre hovedmål i innvandringspolitikken: regulert innvandring, vern for flyktninger og lik rett til deltakelse. Disse medlemmer støtter også målet om at forvaltningen på området skal være effektiv og brukerorientert, og gir sin tilslutning til de skisserte saksområdene for 2005.

Disse medlemmer mener at reguleringen av innvandringen skal være i samsvar med internasjonale forpliktelser og i tråd med behovet for rekruttering av utenlandsk arbeidskraft. Norge skal gi vern for flyktninger. Tidligere har det imidlertid kommet mange asylsøkere til landet som ikke har et reelt behov for vern. Disse medlemmer viser til at Regjeringen har strammet inn politikken med sikte på å redusere denne tilstrømmingen. Disse medlemmer støtter denne innstramningen og er enig i at tiltak mot organisert menneskesmugling og ulovlig innreise er en nødvendig del av innvandringskontrollen.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av en aktiv integreringspolitikk der bosetting, språkopplæring, samfunnskunnskap, arbeidstrening og utdanning utgjør vesentlige elementer. Disse medlemmer viser til at alle kommuner fra 1. september 2004 skal gjennomføre et toårig obligatorisk introduksjonsprogram for alle nyankomne flyktninger, og fra 1. september 2005 gis rett og plikt til norskopplæring for grupper som faller utenfor introduksjonsordningen. Disse medlemmer viser til sine merknader i Ot.prp. nr. 50 (2003-2004) Endringer i introduksjonsloven, om rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Regjeringen har også varslet et ønske om en mer samordnet og målrettet innsats for integre-

ring og inkludering av innvandrere i samfunnet. Blant annet vil det bli satt i gang organisatoriske endringer i forvaltningsapparatet. Disse medlemmer støtter dette.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen har satt av midler til etablering av mottak som skal kunne gi personer med spesielle behov bedre og tettere oppfølging. Disse medlemmer mener dette er svært viktige tiltak og godt forebyggende arbeid.

Disse medlemmer ser det som viktig at den norske innvandringspolitikken er på linje med den politikk som føres i våre europeiske naboland. Disse medlemmer støtter Regjeringens planlagte innføring av et felles dataregister over alle visumsøkere og ser frem til at det nasjonale systemet NORVIS skal være i drift fra sommeren 2005. Disse medlemmer er tilfreds med at Regjeringen vil styrke samarbeidet med opphavs- og transittland, både for å motvirke ulovlig innvandring og for å sikre at disse landa tar imot egne borgere. Det er også viktig at Regjeringen har fokus på menneskesmugling og menneskehandel som særlig rammer kvinner og barn.

Disse medlemmer slutter seg til den prioriteringen FNs høykommissær for flyktninger har i forhold til å løse problemene for verdens flyktninger. Det viktigste må være å få til en tilbakevending til hjemlandet. Dernest en integrering i det første asyl landet. Det tredje alternativet blir bosetting i et annet land. Disse medlemmer støtter Regjeringens forslag om å ta imot en kvote på 1 000 overføringsflyktninger i 2005.

Disse medlemmer viser til sine merknader om innvandringspolitikken i Budsjett-innst. S. I (2004-2005).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til sine merknader under kapittel 3.1.4 Hovedprioriteringer fra Fremskrittspartiet, samt Fremskrittspartiets spesifikke merknader under programkategori innvandring. Disse medlemmer vil ellers fremheve at alle mennesker er født frie og like i verdighet og at de derfor skal ha like rettigheter, uavhengig av rase, farge, kjønn, språk, religion, opprinnelse eller oppfatninger.

Disse medlemmer mener bedømmelse av andre mennesker derfor må bygge på hva de gjør, snarere enn på hvem de er eller hvilken bakgrunn de har. En persons egenskaper er knyttet til det enkelte menneske, ikke til hudfarge, religion og opprinnelse. Fordi alle mennesker er født forskjellige, mener disse medlemmer at et samfunn som bygger på likeverd må respektere menneskers ulike egenart, kultur, holdninger, erfaringer og livsførsel.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet har som motto uttrykket:

"Min frihet slutter der din begynner".

Dette betyr at vi ønsker å tillate mennesker å leve sine egne liv, så lenge det ikke går ut over andre. Dette gir stor grad av frihet, men er samtidig innskrenkende.

Dette innebærer at disse medlemmer ikke aksepterer at man f.eks. kan leve ut sin kultur og religion hvis dette medfører krenkelse eller overgrep mot medmennesker. Da velger vi å stå opp for det enkelte menneske og mot den kultur, livsoppfatning eller religion som tillater at noen mister sin frihet. Det må alltid være hensynet til det enkelte mennesket og dets frihet og rettigheter som må være avgjørende for den politikk som føres.

Disse medlemmer viser til at arbeidsledigheten for alle innvandrergupper ligger på et meget høyt nivå, noe som bekrefter disse medlemmers påstander om at integreringspolitikken, sammen med en ønsket liberal innvandring, har vært totalt feilslått.

Disse medlemmer viser til at Norge i mange år har hatt en ikke tallrik, men innflytelsesrik gruppe som har snakket varmt om innvandring og lovprist det kulturelle mangfold og det fargerike fellesskap. Utviklingen i 1990-årene har vist at drømmen om det fargerike fellesskap var basert på en myte, og derfor snakkes det lite om det fargerike fellesskap i dag. Det har etter hvert gått opp for mange i de fleste partier at nøkkelen til en noenlunde harmonisk sameksistens mellom folkegrupper med til dels meget ulik kulturell bakgrunn er at minoriteten forsøker å tilpasse seg majoriteten. Disse medlemmer mener at nøkkelen til en forhåpentlig fredelig fremtidig sameksistens er integrasjon.

Disse medlemmer vil peke på at i mange tilfeller vil grad av integrasjon også henge sammen med grad av fortsatt tilknytning til hjemlandets (opprinnelseslandets) kultur og verdioppfatning, men ikke nødvendigvis. Man kan ta vare på sitt hjemlands kultur og bli integrert, men i mange tilfelle vil en sterk tilknytning til hjemlandets kultur og verdioppfatning være et hinder for integrasjon.

Slik disse medlemmer ser det, er poenget at det ikke er nok å bo i Norge for å kunne fungere i samfunnet. Arbeid er også et signal om integrasjon, men skal man bli fullt ut integrert, forutsettes det også at man aksepterer det norske samfunnets kultur og blir en del av denne, uten at dette nødvendigvis betyr at egen kultur og identitet må lide.

Disse medlemmer vil påpeke at integrasjonen har en sosial side og en økonomisk side. Utlendinger som kommer til Norge for å bosette seg burde ha en egeninteresse av å klare seg best mulig i sitt nye land gjennom å skaffe seg et arbeid og forsørge seg selv og eventuell familie.

Disse medlemmer mener at det er mange grunner til at integrasjon er viktig. Innvandreren vil føle at han eller hun behersker forholdene i et nytt land, noe som er en forutsetning for trivsel. For det norske samfunn vil innvandreren kunne bli en aktiv ressurs og ikke en utgiftspost i offentlige budsjetter. Videre vil muligheten for motsetning mellom folkegrupper bli vesentlig redusert når alle slutter opp om de samme verdier. Egentlig er hudfarge og etnisk opprinnelse irrelevant når alle stort sett er enige om grunnleggende verdier i et samfunn.

En ikke-integrert innvandreren uten språk, sosiale ferdigheter eller arbeid kan ikke anses som en ressurs for

det norske samfunnet, men kan selvfølgelig bli det gjennom et samspill mellom innvandreren og det norske samfunn. Disse medlemmer mener at integreringsprosessen er nøkkelen til å endre en passiv ressurs til en aktiv ressurs.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen nedsette et politisk uavhengig organ for å utrede de samfunnsmessige tap ved manglende integrering i Norge."

Disse medlemmer viser til at det er stor villighet i alle tenkelige sammenhenger å fremheve innvandrerne som en ressurs for Norge, men å studere og konkretisere årsaker til at disse ressursene ikke blir tatt ut, forekommer i liten grad. Grunnen til dette er åpenbar - man ønsker ikke å stigmatisere enkelte grupper ved å skrive noe negativt om dem.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i mange år konkret har foreslått følgende tiltak for å bedre integrasjonen av ikke-vestlige innvandrere og er glad for at introduksjonsprogrammet følger opp noen av disse:

- Bistå innvandrere med å finne arbeid.
- Knytte økonomisk bistand til deltagelse på opplæringstiltak.
- Inspirere til skolegang og videre utdanning.
- Større vekt på opplæring om norske samfunnsforhold.
- Bedre og mer omfattende norskopplæring.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen etter dansk modell utarbeide en håndbok for nyankomne flyktninger og innvandrere med introduksjon om det norske samfunnets grunnleggende normer, verdier og institusjoner."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring slik at permanent oppholdstillatelse først gis etter syv års lovlig opphold i landet. Personer som har lagt ned en vesentlig innsats for å integrere seg, kan etter søknad få permanent opphold etter fem års lovlig opphold."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring om å innføre krav før det gis permanent oppholdstillatelse, slik som at man: har vært i arbeid i minst tre av de siste fem år, viser en sterk tilknytning til det norske samfunnet, ikke har mottatt offentlig forsørgelse de siste tre år, har bestått norsktest, ikke har begått alvorlige kriminelle handlinger eller har utestående gjeld til det offentlige."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring om krav om opphold i minst ti år, fra den dagen oppholdstillatelse er gitt, for å få innvilget norsk statsborgerskap."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring slik at personer som har blitt idømt ubetinget fengselsstraff i ett år eller mer, ikke kan få norsk statsborgerskap."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring slik at personer som er idømt ubetinget fengselstraff under ett år, etter endt soning må begynne på nye 10 år for å oppnå norsk statsborgerskap."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring slik at personer som søker om norsk statsborgerskap, må kunne vise til dokumenterte norskkunnskaper og kunnskap om norsk kultur, samfunnsforhold og kjenne til norsk arbeidsmoral."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring slik at personer som har visse typer gjeld til det offentlige, ikke kan få statsborgerskap før slik gjeld er betalt."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring slik at personer som søker norsk statsborgerskap, må avlegge løfte om troskap og lojalitet mot Norge og norsk lovgivning."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring om krav om egen bolig som forutsetning for familiegjennforening"

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring om innføring av depositum og økt krav til forsørgelsesevne ved familiegjennforening."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring slik at familiegjennforening bare gis til ektefelle og barn under 18 år."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil påpeke at norsk asyl- og flyktningpolitikk må bygge på oppfyllelse av våre internasjonale forpliktelser, reell rettssikkerhet og en aktiv og inkluderende integreringspolitikk.

Disse medlemmer mener at integrering og verdimangfold ikke betyr aksept for intoleranse og diskriminering. Det norske samfunn bygger blant annet på verdiene av demokrati og grunnleggende menneskerettigheter som ingen har rett til å bryte.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til sine hovedprioriteringer i budsjettet som er styrking av norskopplæring av asylsøkere, styrking av rettssikkerheten for flyktninger gjennom å øke antallet klagesaker til UNE som går for full nemnd, ta imot 500 flere overføringsflyktninger enn Regjeringen legger opp til, gi all familie til flyktninger rett til å delta på introduksjonsprogrammet og styrke tolketjenesten og frivillige organisasjoner som er opptatt av minoritetsspørsmål.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til merknader under kap. 3.1.6.

4.2.2 Særlege tema

4.2.2.1 ARBEIDSLØYSE BLANT INNVANDRARAR

Komiteen viser til at ledighetstallene er vesentlig høyere blant innvandrere og at tall fra 1. kvartal 2004 viser at hver sjettede arbeidsledig er en innvandrer. Komiteen mener at alle gjennom arbeid må få anledning til å bidra aktivt til samfunnet, samtidig som arbeid fører til inkludering i fellesskapet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at det er diskriminerings-tendenser på arbeidsmarkedet. Dette kan være ett av flere problemer innvandrerne møter med å få arbeid. Mange opplever at de ikke får jobb til tross for at de tilfredsstillende alle kompetansekrav som stilles. Flertallet mener dette er uakseptabelt og sløsing med ressurser.

Komiteen mener at i samarbeid med det offentlige må partene i arbeidslivet etablere fadderordninger og bidra til utplassering på arbeidsplassene. Godkjenningsprosedyrer for utdanning tatt i utlandet må effektiviseres. Flere innvandrere bør få mulighet til realkompetansevurdering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til forslag i sine respektive partiers alternative budsjett om å øke antall arbeidsmarkedstiltak for 2005 i forhold til forliket mellom Regjeringen og Fremskrittspartiet. I tillegg mener flertallet det er behov for å utvide rettighetene til langtidsledige og ungdom og viser til forslag fremmet i Innst. S. nr. 212 (2003-2004) og Innst. S. nr. 280 (2003-2004).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til egne forslag om å få satt måltall for rekruttering av innvandrere og yrkeshemmede i all offentlig virksomhet.

4.2.2.2 URETURNERBARE FLYKTNINGAR

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at voksne enslige asylsøkere med endelig avslag har mistet retten til kost og losji fra 1. januar 2004. Flertallet mener at det er uakseptabelt at Regjeringen på denne måten skyver ansvaret og kostnadene over på kommunene. Regjeringen må selv ta ansvaret for den håpløse situasjonen som er oppstått.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at begrunnelsen for ikke å gi et tilbud om kost og losji til personer med endelig avslag på asylsøknaden og som ikke samarbei-

der om hjemreisen, er å sikre raskere retur av avviste asylsøkere, og et behov for å redusere antallet asylsøkere uten behov for vern. I tillegg er begrunnelsen å lette presset på mottakssystemet for deretter bedre å kunne ta vare på dem som har et særlig behov for beskyttelse. Disse medlemmer vil presisere at alle med et endelig avslag får tilbud om hjemreise med IOM. Disse medlemmer viser til at personer som søker om akseptert retur til hjemlandet gjennom et returprogram i regi av IOM, og som bidrar aktivt og troverdig med å skaffe reisedokumenter, får bo i mottaket frem til de faktisk reiser tilbake til hjemlandet sitt etter endelig avslag. Disse medlemmer viser dessuten til at UDI også kan, etter særskilt vurdering, bestemme at noen enkeltpersoner med endelig avslag på asylsøknaden fortsatt skal få bo i mottak, f.eks. ved alvorlig sykdom. Disse medlemmer vil påpeke at dersom retur til hjemlandet ikke lar seg gjøre etter aktivt og troverdig forsøk fra personen med avslag, vil personen kunne få sin sak behandlet på nytt.

Disse medlemmer vil understreke at personer med endelig avslag på asylsøknaden har et reelt valg. Sosialtjenesten i kommunene skal allikevel vurdere behovet for akutt hjelp til disse personene. Dette er presisert i brev av 4. oktober 2004 fra Arbeids- og sosialdepartementet. I tillegg skal sosialtjenesten også bidra til å gi den enkelte nødvendig informasjon og hjelp til å komme i kontakt med IOM.

Disse medlemmer vil også understreke at de aller fleste ikke er ureturnerbare, men kan returnere frivillig til sitt hjemland, selv om de ikke kan tvangsreturneres. Kun et lite mindretall vil kunne være ureturnerbare.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil påpeke at personer som på grunn av forhold i hjemlandet må utsette hjemreisen, bør gis rett til midlertidig arbeidstillatelse så lenge de oppholder seg i Norge.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, vil presisere at forutsetningen er at søknaden er under ny behandling og at søkerens identitet er kjent.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at såkalte ureturnerbare asylsøkere, som samarbeider med norske myndigheter om hjemreise, ikke må fratras dagens støtte.

Disse medlemmer mener Regjeringen må intensivere arbeidet med å få returnert asylsøkere med endelig avslag, som har mulighet for frivillig reise.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at såkalte ureturnerbare asylsøkere, som ikke samarbeider med norske myndigheter om hjemreise, ikke må fratras kost og losji.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til Fremskrittspartiets merknader og forslag om lukkede mottak for ureturnerbare asylsøkere i Innst. S. nr. 60 (2004-2005).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til Dokument nr. 8:26 (2004-2005) om tiltak for bedre behandling av ureturnerbare asylsøkere med endelig avslag og andre ikke-uttransporterbare utlendinger, der det foreslås at staten må ta ansvar for at grunnleggende rettigheter blir oppfylt for denne gruppen, blant annet gjennom opprettelse av ventemottak og at avslag på asyl fra konfliktområder i større grad må kvalitetssikres.

4.2.3 *Frivillig retur av personer som har fått opphold i Norge*

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, punkt 2. Frivillig retur av personer som har fått opphold i Norge.

Komiteen viser til nærmere omtale under pkt. 4.2.6.6 kap. 521 post 72.

4.2.3.1 TVANGSEKTESKAP

Komiteen viser til at likestilling mellom kjønnene er en ufravikelig del av vårt verdigrunnlag og en nødvendig forutsetning for et likeverdig samfunn. For å lykkes bedre i integreringspolitikken er det helt nødvendig å sette kvinner i fokus, herunder å satse på jenters oppvekstvilkår og kvinners muligheter til personlig utvikling og økonomisk selvstendighet. Komiteen vil derfor understreke viktigheten av at kvinner i alle henseende skal regnes som selvstendige subjekter.

Komiteen viser til at tvangsekteskap er straffbart i Norge. De siste årene er det iverksatt mange hjelpetiltak. Det er et økende antall personer som søker hjelp for å unngå eller komme seg ut av tvangsekteskap. Innvandringsstoppen fra 1975, kombinert med reglene for familiegjengenforening, har økt presset på unge mennesker til å gifte seg mot sin vilje. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at et flertall innvandrere fra land som Pakistan, India, Marokko og Tyrkia gifter seg med en partner fra sitt opprinnelige hjemland, såkalte henteekteskap. Noen av disse ekteskapene inngås ved tvang. Mange av disse jentene og guttene ville foretrukket å velge ektefelle selv, ta utdannelse og leve et fritt og selvstendig liv i Norge. Komiteen mener at det må settes i verk nye målrettede tiltak mot tvangsekteskap.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener at flere tiltak bør vurderes, blant annet aldersgrense og tilknytningskrav.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til Regjeringens

arbeid mot tvangsekteskap og vil særlig peke på de 30 nye tiltakene som ble presentert av Barne- og familiedepartementet våren 2002.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring om 24-årsgrense for familiegjengenforening med ektefelle."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring slik at familiegjengenforening skal skje i det land man samlet sett har størst tilknytning til."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at i saker om tvangsekteskap trengs en kjede hjelpetiltak. Myndighetene må ta et helhetlig ansvar for finansiering av nødvendige krisetiltak, herunder fosterhjem og kriseboliger med sikkerhet, nødvendige personellressurser i ulike etater og opplæring av disse og støtte til organisasjoner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til egne forslag om å utvide ordningen med fri rettshjelp i saker om tvangsekteskap til å omfatte navnendring, adressesperring, nye identitetspapirer, framskaffelse av vitnemål og attester i nytt navn, informasjon og forhandling med kreditorer. Dette kan også gjelde bolig eller bedrifter som kan stå i de unges navn, og eierforholdet som må avvikles.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til behandling av Ot.prp. nr. 51 (2003-2004) hvor Stortinget ba Regjeringen snarest utrede og endre regelverket slik at det er et vilkår for familiegjengenforening til Norge at kvinnen er sikret lik rett til skilsmisse i ekteskapskontrakten. Flertallet anmoder om at en slik sak legges fram snarest mulig.

4.2.3.2 EINSLEGE MINDREÅRIGE ASYLSØKJARAR

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til arbeidet med enslige mindreårige asylsøkere og den nylige fremlagte rapporten fra Redd Barna om ansvarsforhold overfor enslige mindreårige asylsøkere og forskjellige forslag til tiltak. Flertallet viser til partienes respektive merknader og forslag Budsjett-innst. S. nr. 2 (2004-2005).

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, vil fremheve det arbeidet som blir gjort i forhold til enslige mindreårige asylsøkere. Alderstesting og aldersdifferensierte mottak er blant flere positive til-

tak, og antallet enslige mindreårige er nå det laveste på flere år.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at 26 ulike prosjekter er igangsatt og følges opp av UDI. Disse medlemmer ser frem til det arbeidet som gjøres i forbindelse med ny vergelov, og vil dessuten støtte den økte prioriteringen av å oppspore foreldrene. Der forholdene ligger til rette for det, mener disse medlemmer at retur til hjemlandet skal være like naturlig som bosetting i Norge. Enslige mindreårige i Norge skal bli tatt godt vare på, og må få en så normal livssituasjon som mulig. Disse medlemmer er kjent med at UDI har følgende seks satsingsområder på dette feltet: Rask og god asylsaksbehandling, synliggjøring av barnekonvensjonen i saksbehandlingen, gi de enslige mindreårige et godt omsorgstilbud, et tettere samarbeid med barnevernet der dette er påkrevd, oppsporing av foreldre og retur til hjemlandet, og økt satsing på det langsiktige integreringsarbeidet. Disse medlemmer støtter disse prioriterte områdene.

Disse medlemmer viser videre til merknader fra medlemmene i Høyre og Kristelig Folkeparti i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2004-2005) fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen:

"Disse medlemmer vil peke på at enslige mindreårige asylsøkere blir plassert i egne mottak eller egne enheter for at de skal bli tatt bedre vare på. Det er flere ansatte i disse mottakene, de ansatte har barnefaglig kompetanse, og det er ansatte til stede hele døgnet. Andre mottak har ofte ikke personale på kvelds- og nattevakt.

Disse medlemmer vil understreke at barnevernet har et ansvar for enslige mindreårige asylsøkere. Enslige mindreårige asylsøkere som mottar tilbud fra barnevernet, får på samme måte som andre barn en individuell vurdering og et tilpasset tilbud. Disse medlemmer er kjent med at departementet nylig har sendt ut et rundskriv der barnevernets ansvar for enslige mindreårige asylsøkere tydeliggjøres. Disse medlemmer er tilfreds med at Kommunal- og regionaldepartementet og Barne- og familiedepartementet vil foreta en grundig vurdering av tilbudet til enslige mindreårige asylsøkere, og at disse departementer i samarbeid vil få på plass en ressursgruppe bestående av fagpersoner som har god kompetanse på hva asylsøkerbarn har behov for av bo- og omsorgstiltak. Denne gruppen skal gi råd og veiledning til UDI i deres arbeid med mindreårige asylsøkere."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er bekymret for situasjonen til mindreårige asylsøkere som kommer til Norge. Det er viktig at disse barna gis et godt tilbud ved ankomst og opphold i landet. Disse medlemmer viser derfor til forslag fremmet av Arbeiderpartiet i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen hvor man ber Regjeringen fremme en egen sak innen 1. mars 2005 som vurderer hvordan lov om barneverntjenester skal komme til anvendelse for enslige mindreårige asylsøkere, herunder hvordan disse barnas interesser skal ivaretas ved ankomst og opphold i Norge.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til egne forslag om at enslige mindreårige asylsøkere skal være et ansvar for barnevernet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at den faglige uenigheten rundt alderstesting av de som hevder å være enslige mindreårige asylsøkere gjør det nødvendig for Stortinget å få seg forelagt en vurdering av metoder som benyttes til dette formål i Revidert nasjonalbudsjett 2005 og fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremlegge en vurdering av metodene for alderstesting av enslige mindreårige asylsøkere i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2005."

4.2.3.3 STUDENTVISUM

Komiteen viser til at det nylig er innført betaling for visum. For utenlandske studenter fra land med langt lavere inntektsnivå enn i Norge, kan kostnadene ved utstedelse av studentvisum være svært høye. Det er særlig utveksling mellom Nordvest-Russland og Nord-Norge hvor universitetet i Tromsø har meldt at dette er et stort problem. Komiteen vil derfor be Regjeringen vurdere å gi unntak for studenter som kommer på studentutveksling.

4.2.3.4 KYRKJEASYL

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at den 5. juli 1993 sendte Justisdepartementet ut et skriv hvor politiet ble pålagt ikke å hente ut asylanter med makt. Dermed var ordningen med kirkeasyl et faktum i Norge. Kirkeasyl hindrer iverksettelse av lovlig fattede vedtak og setter vårt lov- og rettsystem til side.

Disse medlemmer vil minne om at norsk lov også gjelder inne i kirkebygningene.

Disse medlemmer peker på at det i dag sitter svært få i kirkeasyl, selv om ordningen i dag ikke omhandler et stort antall, kan dette raskt endres ettersom uroligheter i verdensbildet kan gi betydelig økning i presset mot Norge, og myndighetene gir amnesti til dagens kirkeasylanter.

Disse medlemmer mener kirkeasyl er en ulovlig inngripen som hindrer iverksettelse av lovlig fattede vedtak og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen trekke tilbake skriv av 5. juli 1993 fra Justisdepartementet, om at politiet ikke skal kunne gripe inn i kirker og bedehus for å hente folk ut."

4.2.3.5 SHARIA-RÅD

Komiteen er imot opprettelsen av Sharia-råd i Norge. Komiteen vil understreke at alle statsborgere i Norge skal underlegges de samme krav og rettigheter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, er sterkt skeptiske til de signaler som har kommet fra enkelte om at det kan være aktuelt å opprette et Sharia-råd i Norge.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti viser til at det i dag ikke er noen som vil ta politisk initiativ til å opprette et slikt råd i Norge.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen gå imot enhver form for opprettelse av Sharia-råd i Norge."

4.2.4 Kap. 520 Utlendingsdirektoratet

Forslag 2005: kr 1 596 470 000. Saldert budsjett 2004: kr 1 654 333 000.

Komiteen viser til at det er lagt stor vekt på arbeidet med omstilling og utvikling i UDI. Komiteen viser til viktigheten av å ha gode informasjons- og styringsverktøy for å få best mulig oversikt over ressursbruk, antall behandlede saker og servicegrad. Komiteen viser til at det forventes at restansene på asylsaker reduseres, dersom tallet på asylsøkere ikke blir høyere enn prognosen på 10 000. Komiteen vil peke på at dette er en positiv utvikling.

Komiteen viser til at forarbeidet til den nye introduksjonsordningen har gått etter planen og forutsetter at kommunene var godt forberedte da loven trådte i kraft i september 2004. Komiteen understreker betydningen av å gjennomføre erfaringsutveksling og kvalitetskontroll av programmene.

Komiteen vil påpeke viktigheten av det arbeidet som legges ned for å få bosatt flyktninger i kommunene.

Komiteen viser til arbeidet med å knytte Norge opp mot den europeiske visum-databasen. Komiteen viser til formålet med denne databasen som bl.a. er å forebygge visum-shopping, og å sikre at den som reiser inn på visumet er den samme som har fått det innvilget på utenriksstasjonen. Komiteen viser til at bruk av VIS trolig også vil forenkle kampen mot dokumentforfalskninger, bidra til å identifisere udokumentert ID hos ulovlige innvandrere, og dermed lette prosedyrene i forbindelse med retur av tredjelands borgere uten lovlig opphold. Komiteen viser til at det i utarbeidningen av databasen er tatt hensyn til norske og internasjonale regler for personvern.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Venstre stemte imot norsk medlemskap i Schengensamarbeidet som nå er blitt en del av EUs søyler. Schengensamarbeidet innebærer blant annet mer grenseoverskridende kriminalitet og mindre muligheter for grensekontroll og større grad av tilpasning til strengeste lands visum- og flyktningpolitikk, en trend som har vært svært tydelig under sittende regjerings styre.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, ser at bevilgningsbehovet på innvandringsfeltet vil måtte reguleres i forhold til antall personer i mottak, og at dette antallet igjen er avhengig av antall personer som søker asyl, saksbehandlingstid i asylsaker, andel innvilgelser og avslag samt bosettingstakt og effektivering av avslag. Flertallet viser til at det er iverksatt en rekke tiltak for å få kontroll med tilstrømmingen av asylsøkere.

Flertallet vil også fremheve det fleksible systemet som gjør det mulig også å ta hensyn til barnefamilier og enslige mindreårige, selv om de ikke reiser hjem frivillig etter at de har fått endelig avslag på sin søknad.

Flertallet viser til Budsjett-innst. S. nr. 5 (2003-2004) og at Regjeringen følger opp Stortingets vedtak om etablering av mottak for å følge opp beboere med særlige behov. Flertallet påpeker viktigheten av å ha mottak som har tilstrekkelige faglige ressurser, er døgnbemannet og har en praktisk lokalisering i forhold til det psykiske helsevern og andre relevante hjelpeinstanser som skal følge opp denne gruppen.

Flertallet viser til at det legges opp til å ha fleksibel mottakskapasitet og at målet er at 90 pst. av de ordinære faste mottaksplassene og minst 80 pst. av transittplassene skal være i bruk til enhver tid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

– Post 1 Driftsutgifter

Disse medlemmer viser til at med Fremskrittspartiets asyl- og flyktningpolitikk reduseres antall grunnløse asylsøknader vesentlig. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiets politikk er sammenfallende med den politikk som i løpet av et halvt år gjorde at Danmark opplevde en halvering av antall grunnløse asylsøknader fremmet til landet. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i forbindelse med behandlingen av blant annet Ot.prp. nr. 28, 49 og 19 (2002-2003), Budsjett-innst. S. nr. 5 (2003-2004) samt i Dokument nr. 8:58 (2002-2003) fremmet forslag som ville ha medført endringer i norsk asyl- og flyktningpolitikk i dansk retning.

Disse medlemmer viser til at slike innstramninger vil gi en innsparing på kapittelområdet utover det Regjeringen legger opp til og foreslår en reduksjon på 143,7 mill. kroner.

– Post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak

Disse medlemmer viser til sine merknader under kap. 520 post 1 og reduserer posten med 650 mill. kroner grunnet redusert ankomst til og opphold av asylanter på mottak.

– Post 22 Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelser

Disse medlemmer viser til sine merknader under kap. 520 post 1 og reduserer posten med 15 mill. kroner grunnet redusert behov for blant annet tolketjenester.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet meiner det er rom for å kutte løyvingane til drift av statlege mottak med 23,75 mill. kroner i forhold til Regjeringa sitt opplegg, med bakgrunn i eigne forslag om raskare busetjing.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at et flertall bestående av de samme partier allerede i budsjettet for 2004 gikk inn for å opprette spesielle mottak som kunne ta hånd om mennesker med store psykiske lidelser.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti som eneste parti stemte for forsterkede mottak i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett der Regjeringen ga klart uttrykk for at dette ikke ville bli prioritert.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at disse medlemmer er uenige i at anbuds konkurranse, der pris er avgjørende, brukes som hovedregel av UDI. Dette fører til mottak av svært varierende kvalitet, usikre arbeidsforhold med tap av kompetanse som resultat, og muligheter for den enkelte leverandør av mottak til å sko seg på å kutte i kvalitet, herunder å legge asylmottak til uegnede steder.

Disse medlemmer ber Regjeringen i løpet av våren 2005 fremme en sak med vurdering av bruk av anbud og hvilke kriterier som legges til grunn ved anbuds konkurranse, herunder regler for hvor stort utbytte den enkelte leverandør kan ta ut og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i løpet av våren 2005 fremme en sak med vurdering av bruk av anbud og hvilke kriterier som legges til grunn ved anbuds konkurranse, herunder regler for hvor stort utbytte den enkelte leverandør kan ta ut."

Disse medlemmer vil understreke behovet for forutsigbare rammebetingelser for kommuner med mottak.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at etablering av mottak for asylsøkere har vært et statlig ansvar siden 1988. Antallet asylsøkere som kommer til Norge kan variere fra år til år. Mottakssystemet må derfor være fleksibelt, og UDI skal sørge for at antallet mottaksplasser er i samsvar med behovet og at det tilfredsstillende kvalitetsmessige krav. Disse medlemmer viser til at etablering av

mottak skjer etter konkurranseutsetting i samsvar med lov og forskrift om offentlige innkjøp. Det legges vekt på kvalitet og pris ved konkurranseutsettingen. Mottakene drives av driftsoperatører, som kan være kommuner, frivillige organisasjoner eller private, etter kontrakter inngått med UDI. Kontraktene spesifiserer krav til kvalitet og pris.

Fleirtalet i komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at all norskopplæring for asylsøkjere blei avvikla frå og med 1. januar 2003. Dette har hatt svært negative konsekvensar for asylsøkjere som har blitt gåande uvirksomme. Integreringsarbeidet blir forsinka og utgiftene til tolketjenester aukar.

Fleirtalet viser til at desse partia har vore sterkt imot Regjeringa si nedprioritering av norskopplæring i asylmottak. Fleirtalet er djupt usamd i Regjeringa sine argument om at berre eit fåtal av dei som sit i mottak vil få opphaldsløyve, og at det difor ikkje er naudsynt med språkopplæring.

Fleirtalet vil understreke at det viktigaste integreringsfremjande tiltak ein kan setje i verk, er språkopplæring. Dess tidlegare slik opplæring kjem i gang, dess raskare kan dei som får opphald i Noreg kome i arbeid og få ein normal kvardag. Det er etter fleirtalet sitt syn difor ressursøyding å ikkje starte språkopplæringa så tidleg som mogleg.

Fleirtalet vil òg understreke at alt for mange sit svært lenge i mottak, utan at dei har noko fornuftig å ta seg til. Eit tilbod om norskopplæring vil også vere eit høveleg og naturleg aktiviseringsstilbod i mottaka.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, og Kristelig Folkeparti mener det er en god prioritering å konsentrere norskopplæring i forhold til de personene som får opphold. Disse medlemmer viser for øvrig til at alle mottak får midler til aktiviteter og at mottakene kan velge å benytte deler av midlene til norskopplæring. Disse medlemmer påpeker også at det finnes alternative undervisnings- og læringsmetoder til den tradisjonelle klasseromsundervisningen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil gjeninnføre norskopplæring for asylsøkere, og går inn for en ordning hvor det gis norskopplæring til alle inntil det er fattet førstegangsvedtak i asylsaken, og deretter bare for personer som får positivt vedtak om asyl eller opphold på humanitært grunnlag. Disse medlemmer viser til Budsjett-innst. S. I (2004-2005) (finansinnstillingen) der Arbeiderpartiet foreslo bevilget 78 mill. kroner til norskundervisning i mottak.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der det foreslås bevilget 145 mill. kroner for å gi norskopplæring fra 1. januar 2005 til alle beboere i mottak som ikke har fått endelig avslag.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet viser til Senterpartiet sitt alternative budsjett der det vert foreslått løyvd i alt 54,25 mill. kroner til norskopplæring i asylmottak. Ei slik løyving ville gjort det mogleg å innføre eit slikt tilbod frå og med 1. august 2005.

4.2.5 *Kap. 3520 Utlendingsdirektoratet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er kjent med at visse innenlandske utgifter knyttet til mottak av asylsøkere og flykninger kan - i henhold til OECD/DACs statistikkdirektiver - godkjennes som offisiell utviklingshjelp. Flertallet støtter forslaget om at deler av de spesielle utgiftene til mottak føres som offisiell utviklingshjelp.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet er uenig i at penger som brukes i forhold til innvandring til Norge skal belastes utviklingshjelpen.

4.2.6 *Kap. 521 Busetjing av flykningar og tiltak for innvandrarak*

Forslag 2005: kr 4 190 850 000. Saldert budsjett 2004: kr 4 063 903 000.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at det har vært en nedgang i forventet ressursbruk på asylsøkerhåndtering med over 600 mill. kroner. Disse medlemmer mener det er avgjørende at disse pengene kanaliseres inn til å drive et godt integreringsarbeid for flykninger og innvandrere og inkluderingsarbeid for etterkommerne av innvandrere. Disse medlemmer viser til at Stortinget i første halvår 2005 vil behandle Regjeringens fremlagte Inkluderingsmelding, St.meld. nr. 49 (2004-2005).

4.2.6.1 POST 60 INTEGRERINGSTILSKOT

Komiteen støtter målsettingen om at alle flykninger skal bosettes innen 6 måneder etter at de har fått opphold i Norge, og at enslige mindreårige må bosettes før det har gått 3 måneder.

Komiteen viser til at samarbeidet med Kommunenes Sentralforbund om bosetting fungerer godt, men at enkelte grupper flykninger er vanskeligere enn andre å få kommuner til å bosette.

Komiteen er positiv til økningen i integreringstilskuddet og til differensieringen av satsene.

Komiteen viser til at introduksjonsloven ble obligatorisk for alle kommuner fra 1. september 2004. Komiteen viser til at loven inneholder en rekke elementer som vil bidra til en kvalitetsmessig forbedring av integreringsarbeidet. Et helårs- og heldagstilbud etter samme regler som arbeidslivet og en introduksjonsstøtte vil kunne gi en god kvalifisering for de nyankomne. Fortsatt gjenstår det mye arbeid i kommunene for å få dette på plass.

Komiteen vil understreke at programmene og norskundervisningen må være individuelt tilrettelagt og at det er viktig å drive kvalitetssikring.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at 1. mai 2003 ble krav om underholdningsplikt for nærmeste familie ved familiegjenforening gjeninnført. Disse medlemmer mener det er viktig å stimulere den som har fått innvilget opphold i Norge til å bli mest mulig økonomisk selvhjulpen. Disse medlemmer mener det er en stor fordel å være integrert på arbeidsmarkedet før familiegjenforening. Dette fordi det da vil være lettere å hjelpe familien med tilpasning til et liv i Norge. Disse medlemmer vil peke på at det er viktig at underholdningskravet er reelt og viser til forslag og merknader i Innst. O. nr. 31 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 2 (2004-2005). Disse medlemmer vil bemerke at den nye ordningen om rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap vil gjelde nærmeste familie ved familiegjenforening.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er bekymret for at en innskrenkning i personkretsen som utløser kommunens rett til integreringstilskudd vil kunne bidra til å bremse den positive utviklingen som nå skjer i kommunene ved at flere enslige blir bosatt. Flere kommuner har på bakgrunn av forslaget varslet en skepsis til å bosette enslige som har familie i hjemlandet. Disse medlemmer støtter for så vidt intensjonene om at asylsøkere som får opphold på humanitært grunnlag bør kunne forsørge familien som kommer på familiegjenforening. Det er imidlertid høyst usikkert hvorvidt dette er realistisk å forvente. Dermed kan en risikere at bosettingstakten reduseres og at kommunene får økte utgifter. Disse medlemmer vil derfor følge utviklingen nøye.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet er uenig i den foreslåtte innstramningen av hvem som skal ha tilgang til integreringsprogrammet. Reduksjonen rammer de ca. 450 menneskene som kommer til Norge som ledd i familiegjenforening med personer som er gitt oppholdstillatelse på humanitært grunnlag. I tillegg til at den enkelte rammes, vil det trolig føre til at færre kommuner vil ta imot enslige fordi kommunen vil miste integreringstilskuddet. Disse medlemmer vil vise til at denne saken også er behandlet utenom budsjettet i Innst. O. nr. 31 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 2 (2004-2005).

Disse medlemmer viser til at disse partier i sine alternative budsjettopplegg har 45 mill. kroner til å gi integreringstilskudd til denne gruppen familiegjenforente for å inkludere dem i introduksjonsprogrammet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiet

partiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer viser til merknad under kap. 520 post 1. Disse medlemmer kutter i post 60 som følge av en mer restriktiv asyl- og flyktningpolitikk som vil føre til lavere asylinnvandring til Norge. Disse medlemmer vil videre understreke at Fremskrittspartiet var imot økningen av antall kvoteflyktninger og at med Fremskrittspartiets politikk ville det i 2005 blitt mottatt færre kvoteflyktninger.

Disse medlemmer vil understreke at Norge må føre en mer aktiv returneringspolitikk for flyktninger som har fått opphold og som etter mindre enn 5 år kan returneres på bakgrunn av bedre forhold i hjemlandet. En slik aktiv politikk ville etter disse medlemmers syn også bidra til å redusere kostnadene knyttet til integreringstilskudd.

Disse medlemmer vil understreke at Fremskrittspartiet er svært fornøyd med Regjeringens forslag om å etterkomme Fremskrittspartiets forslag om å øke integreringstilskuddet for de som har fått opphold og som ikke kan returneres.

Komiteen viser til sine respektive forslag og merknader i Innst. S. nr. 229 (2003-2004) om boligpolitikken.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, peker på at det fortsatt er vanskelig for kommunene, særlig i Østlandsområdet, å skaffe et tilstrekkelig antall boliger. Dette problemet vil forsterkes ved Regjeringens kutt i boligtilskudd til etablering eller kjøp av utleieboliger.

Flertallet viser til at manglene i boligmarkedet i Norge er årsak til at mange asylsøkere og andre med dårlig økonomi får store problemer både ved første gangs bosetting og ved seinere flytting. Flertallet merker seg også at det foregår diskriminering av etniske minoriteter på boligmarkedet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Husbankens låneordninger opprettholdes og målrettes bedre. Disse medlemmer vil peke på at dette er gode virkemidler for de som har behov for hjelp. Disse medlemmer mener det er bra at kommunene får mer fleksible ordninger slik at forholdene blir bedre for de vanskeligstilte på boligmarkedet. Disse medlemmer vil dessuten peke på at nyankomne innvandrere som er med på introduksjonsprogrammet nå blir omfattet av bostøtteordningene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett gikk inn for en økning av Husbankens rammer med 2,5 mrd. kroner til 16 mrd. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis

alternative budsjettopplegg der tilskudd til boligbygging er økt med 370 mill. kroner. Disse medlemmer vil påpeke at en slik økning av boligtilskuddet ville kunne bidra til raskere bosetting.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet viser til Senterpartiet sitt alternative budsjett der løyvingane til bustadtilskot er auka med 290 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at innvandring ikke bare skjer som følge av asylsøkere og familieegjenforening, men også som resultat av at Norge tar imot overføringsflyktninger fra FN. Flertallet mener at Norge som et rikt land i verden har en stor moralsk forpliktelse til å ta sin del av ansvaret for mennesker som trenger beskyttelse fra krig, overgrep og politisk forfølgelse. Flertallet mener at det er et ansvar vi må støtte opp om.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at man har vært meget kritiske til Regjeringens reduksjon av overføringsflyktninger fra 1 500 til 750. Når Regjeringen nå for 2005 øker antallet til 1 000, er det et steg i riktig retning igjen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil gå inn for at kvoten på sikt igjen økes til 1 500 pr. år.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår i sitt alternative budsjett en total økning i bevilgningen med 56,75 mill. kroner, hvorav 4,25 mill. kroner over post 75, for å ta imot 1 500 overføringsflyktninger i 2005.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Regjeringen har foreslått å ta ut 1 000 overføringsflyktninger i 2005, altså 250 flere enn i år. Disse medlemmer viser videre til at Regjeringens mål er at kvoten skal utvides til 1 500 plasser. Hvor raskt dette kan skje, må vurderes i lys av hvordan det går med bosettingen i kommunene. Disse medlemmer slutter seg til dette.

Komiteen viser til at Stortinget har til behandling Ot.prp. nr. 14 (2004-2005) om ny økonomisk ordning for eldre innvandrere uten tilstrekkelig botid til at de har oppnådd full opptjening i folketrygden. Saken vil bli ferdigbehandlet i løpet av første halvår 2005.

4.2.6.2 POST 61 NORSKOPPLÆRING FOR VAKSNE INNVANDRARAR

Komiteen viser til partienes respektive merknader i Innst. O. nr. 18 (2004-2005) om lov om endring i

introduksjonsloven vedrørende rett og plikt til norskopplæring for innvandrere.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at en ramme på 300 timer, som nå er vedtatt, ikke vil være tilstrekkelig for å nå et funksjonelt nivå. Flertallet har derfor gått inn for en rettighetsfesting av opplæring opp til et visst nivå og minst 500 timer, for å sikre at flest mulig lærer tilstrekkelig norsk til å kunne delta aktivt i samfunns- og arbeidslivet innen rimelig tid.

Flertallet viser til at disse partier gikk imot å innføre et per capita-system for tildeling av penger til kommunene for norskopplæring av innvandrere. Flertallet frykter at en slik ordning ikke vil sørge for at alle innvandrere får den norskopplæringen de har behov for.

Flertallet viser til at flere av høringsinstansene stiller spørsmålsteget ved hvilken faglig begrunnelse som ligger til grunn for å redusere det rettighetsfestede timetallet med norskopplæring for alle grupper innvandrere.

Flertallet viser til at kommunene fortsatt vil få refundert utgifter for norskundervisning innenfor dagens ordning også for norske statsborgere, foreløpig som en overgangsordning på 5 år fra 1. januar 2005. Flertallet viser til at ved behandlingen av Innst. O. nr. 18 (2004-2005) ga et flertall Regjeringen en forskriftshjemmel slik at det ved dispensasjon kan gis en mulighet for rett til norskopplæring også utover denne perioden.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer er svært glade for at Regjeringen har fulgt opp Fremskrittspartiets merknad fra Budsjett-innst. S. nr. 5 (2003-2004) om at innvandrerne også må ta eget initiativ til å lære seg norsk.

Disse medlemmer er videre av den oppfatning at Fremskrittspartiets innvandrings- og flyktningpolitikk beskrevet i Ot.prp. nr. 28, 49 og 19 (2002-2003), Budsjett-innst. S. nr. 5 (2003-2004) samt i Dokument nr. 8:58 (2002-2003) ville ha resultert i en sterk reduksjon i antall brukere av introduksjonsprogrammet. Et lavere antall deltagere i introduksjonsprogrammet ville resultert i et lavere behov for midler til norsk opplæring.

Disse medlemmer mener at norskopplæringen for voksne innvandrere bør kunne utføres i større grad av private aktører, noe som kan gi enkelte innsparinger. Disse medlemmer er videre av den oppfatning at asylsøkere i alderen 16-18 år ikke skal få statlig finansiert norskopplæring, noe som gir en reduksjon i utgiftsposten på 13 mill. kroner.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn redusere posten med 13 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti finner det uheldig at Regjeringen på den ene side går ut og krever at alle som har intensjoner om å bli boende her til lands skal lære norsk, blant annet fordi det er avgjørende for å kunne delta i demokratiske prosesser, mens Regjeringen ikke vil gi norskopplæring til EØS-borgere. Disse medlemmer er imot inneværende års fjerning av støtte til og kravet til egenbetaling for språkopplæring for borgere fra EØS-landene og viser til forslag om dette i Innst. O. nr. 18 (2004-2005).

Disse medlemmer mener det er viktig å sikre voksne norske borgere rett til norskopplæring og viser til at disse medlemmer fremmet forslag om en evaluering av behovet for å gi slik rett ved utgangen av overgangsperioden i 2010.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er kjent med at dagens finansieringsordning av norskopplæring kan være til hinder for bruk av IKT i norskopplæringen. Flertallet ber derfor departementet om å legge til rette for utvidelse av dagens forsøksordning.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er kjent med at dagens tilskuddsordning pr. gjennomført lærer- og deltakertime er et hinder for effektiv bruk av IKT i norskopplæringen. Siden ny tilskuddsordning tidligst trer i kraft høsten 2005, er det viktig å legge til rette for at aktørene med IKT-baserte programmer også har mulighet til å bidra med sin kompetanse i norskopplæringen i 2005. Disse medlemmer ber derfor departementet legge til rette for utvidelse av dagens forsøksordning.

Opplæring av imamer

Komiteen viser til merknader i Innst. S. nr. 131 (2001-2002).

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene om opplæring av imamer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Dokument nr. 8:27 (2004-2005) forslag fra Arbeiderpartiet om introduksjonsprogram for utlendinger som har arbeid som religiøse forkynnere i Norge. Avtalepartnerne Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser i sin merknad til forslag i St.meld. nr. 49 (2003-2004) om opplæring av imamer. Det eneste som imidlertid nevnes i St.meld. nr. 49 (2003-2004) er at det:

"skal utvikles egne opplæringsmoduler som skal gå over en uke eller ett par helger, etter behov."

Dette skal kun være et tilbud og utvikles i samarbeid med de berørte trossamfunn.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener derimot at det må lages et eget obligatorisk introduksjonsprogram for utenlandske religiøse forkynnere og at gjennomføring av programmet skal være en forutsetning for at oppholds- og arbeidstillatelse gis.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil understreke at forslaget om opplæring av imamer som Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre nå er enige om, ikke skal være et frivillig tilbud, men derimot et obligatorisk opplegg som stiller krav til både deltagelse og bestått prøve. Disse medlemmer har ikke tatt stilling til oppleggets innhold i detalj, men finner det naturlig at Stortinget kommer tilbake til dette ved behandlingen av St.meld. nr. 49 (2003-2004) våren 2005.

4.2.6.3 POST 62 KOMMUNALE INNVANDRINGS-TILTAK

Komiteen er positiv til at det skal gis kvalifiseringsprogram til innvandrere som har vært lenge utenfor arbeidslivet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener det er viktig at det finnes midler til prosjekter i de byene det finnes mange med innvandrerbakgrunn. Det er viktig at erfaringen fra positive prosjekter ikke blir lagt til side, men videreutvikles til allmenn politikk. Et eksempel er gratis kjernetid i barnehagene i Indre Oslo Øst for barn under skolepliktig alder. Prosjektet førte blant annet til at minoritetsbarn var bedre i norsk når de begynte på skole. Prosjektet ble dessverre lagt ned.

Komiteen viser til at gjennom barnehageforliket blir det opprettet mange nye barnehageplasser og barnehageplassene er blitt billigere. Dette kommer også barn av foreldre med innvandrerbakgrunn til gode.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, vil påpeke at kommunene står fritt til å prioritere barn med innvandrerbakgrunn med hensyn til tildeling av barnehageplasser hvis ønskelig. Disse medlemmer viser videre til at det under Barne- og familiedepartementets budsjett er avsatt midler til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i føreskolealder. Tilskuddet skal benyttes til språkstimuleringstiltak for minoritetsspråklige barn i barnehage, men kan også nyttes til tiltak for barn som ikke har barnehageplass. Tilskuddets innretning vil etter disse medlemmers syn gi kommunene større fleksibilitet til å skreddersy tiltak ut fra lokale behov.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspar-

tiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer er positive til en videreføring av overføringene til kommunale tiltak for innvandrere. Det er liten tvil om at de kommuner som har tatt imot flest flyktninger har et behov for å etablere ordninger som setter flyktningene i stand til å integreres i det norske samfunnet gjennom arbeidsplassen. En avklaring på flyktningens reelle kvalifikasjoner er i denne sammenheng viktig. Likevel vil disse medlemmer vise til sine merknader under kap. 520 post 1 som peker på at Fremskrittspartiets innvandrings- og asylpolitikk ville ha resultert i færre ankomst- og oppholdstillatelser. En slik reduksjon vil etter disse medlemmers syn også ha påvirkning på denne posten og disse medlemmer reduserer derfor denne posten med 15 mill. kroner.

4.2.6.4 POST 70 Busetjingsordninga og Integreringstilskot, oppfølging

Komiteen viser til merknader under pkt. 4.2.5.1 om post 60.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer er fornøyd med at Regjeringen legger opp til å få en bedre oversikt over de kostnadene som kommunene i realiteten har i forbindelse med integrering. Dette er også en oppfølging av Fremskrittspartiets tidligere forslag om en bedre avklaring av de økonomiske belastningene som flyktningene påfører kommunene.

4.2.6.5 POST 71 Kunnskapsutvikling

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, mener det er avgjørende for fagfeltet med tilstrekkelig kompetanse og kunnskapsutvikling og mener det bør være en gradvis opptrapping av midlene som brukes på området.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene om Human Rights Service.

Disse medlemmer er av den oppfatning at tilskuddet til Human Rights Service bør videreføres som en fast ordning. Disse medlemmer er av det syn at midlene bør overføres gjennom kap. 521 post 71, da denne organisasjonen driver målrettet kunnskapsutvikling og ikke på noen måte kan klassifiseres som en interesseorganisasjon. Det er videre viktig å gi denne organisasjonen like god forutsigbarhet som andre organisasjoner i Norge som driver med kunnskapsutvikling.

Disse medlemmer viser til forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti om disponering av ramme 6, og som støttes subsidiært av Fremskrittspartiet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen videreføre tilskuddet til Human Rights Service som en fast ordning."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet reduserer overføringene til kunnskapsutvikling med 10 mill. kroner. Disse medlemmer er av den oppfatning at det ikke bør etableres egne særordninger for innvandrere når det gjelder bekjempelse av fattigdom eller næringsetablering. Fremskrittspartiet er av det grunnleggende syn at alle norske borgere må søke om slike offentlige midler på samme grunnlag.

Disse medlemmer vil at Human Rights Service (HRS) får overført sine midler fra posten kunnskapsutvikling, en betegnelse som proposisjonen langt på vei bekrefter.

4.2.6.6 POST 72 TILBAKEVENDING FOR FLYKTNINGAR

Komiteen mener at repatriering må få større fokus i flyktningspolitikken. Det er i dag økonomiske incitamenter til dette, men disse synes lite attraktive da svært få benytter seg av en slik mulighet. Komiteen viser også til at flyktninger som har fått repatrieringsmidler har kommet tilbake til Norge etter en tid i sitt opprinnelige hjemland. Komiteen mener det er viktig at flyktninger blir gjort oppmerksom på repatriering som en mulighet og ber departementet vurdere hvordan en kan øke fokus på dette.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til punkt 2 i budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene om frivillig retur av personer som har fått opphold i Norge.

Komiteen mener det kan være hensiktsmessig å gjennomgå tilskuddsordningen knyttet til frivillig retur av personer som har fått opphold i Norge. Komiteen er kjent med at Kommunal- og regionaldepartementet vil ta initiativ til å etablere en tverrdepartemental arbeidsgruppe som blant annet skal utrede hvorvidt den individuelle støtten skal økes og utbetales i flere omganger i forbindelse med frivillig retur til hjemlandet. Komiteen ber om at Regjeringen kommer tilbake til dette spørsmålet i forbindelse med RNB 2005.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspar-

tiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer mener det må være et mål når trusselsituasjonen i hjemlandet til flyktningen er normalisert, at vedkommende reiser tilbake og deltar i oppbygningen av landet. I slike tilfeller bør Norge være med på å legge økonomiske incitamenter til grunn. En slik politikk vil også være i tråd med europeiske trender.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet har økt overføringene til tilbakevending av flyktninger med 50 mill. kroner. Disse medlemmer har registrert en sterk reduksjon i antall personer som benytter seg av tilbakevendingsordningen, noe som vil kreve at myndighetene må operere mer aktivt i sin tilrettelegging og informasjonsflyt i forhold til dette område.

Disse medlemmer er av den oppfatning at ordningen heller ikke er strukturert på en optimal måte, noe som gjenspeiler seg i den høye returprosenten av de tilbakevendte. Norge må erkjenne at de menneskene som har fått opphold i Norge ofte kommer tilbake til en vanskelig situasjon og at etableringen av en ny tilværelse kan ta lang tid. På denne bakgrunn mener disse medlemmer at den økonomiske støtten bør gå over 2 år, hvor 15 000 kroner betales ut første året, mens 20 000 kroner betales ut andre året. Dette vil bidra til å sikre den økonomiske situasjonen i en ny tilværelse, samt å oppfordre flere til å reise tilbake.

Disse medlemmer vil videre ikke støtte overføringer til tilbakevendingsprosjekter knyttet til forsoning og demokratibyggning, men heller omdisponere disse midlene til område for opplæring og kvalifiseringstiltak av tilbakevendende flyktninger med tanke på yrkesaktivitet i hjemlandet. Disse medlemmer vil videre øke overføringene med 10 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at irakiske asylsøkere med endelig avslag, ikke skal tvangsreturneres før forholdene i Irak er stabilisert.

Flertallet understreker at alle skal vurderes på et individuelt grunnlag. Dette gjelder også de med såkalt MUF-status. Flertallet mener at så lenge retur ikke er forsvarlig må imidlertid oppholds- og arbeidstillatelse opprettholdes.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at Norge må forholde seg til det UNHCR uttaler seg om sikkerheten for de som skal vende tilbake til hjemlandet.

Disse medlemmer viser til at UNHCR også er imot at det kuttes i rettigheter for denne gruppen, så som økonomisk støtte eller midlertidig arbeidstillatelse.

Disse medlemmer mener det nå må foretas en endelig avklaring i forhold til om de som fikk midlertidig opphold uten rett til familiegjenforening nå skal få bli, og viser i den forbindelse til UDIs brev til KR D av 2. april 2004 og 19. april 2004. Disse medlemmer mener gruppens lange botid i Norge må vektlegges ved

behandling av søknad om arbeids- og oppholdstillatelse som danner grunnlag for bosetningstillatelse må vektlegges. Disse medlemmer vil peke på at det siden 2001 ikke lenger er innvilget slike tillatelser til nye personer.

Komiteen har merket seg at Kommunal- og regionaldepartementet har sendt på høring et forslag til forskrift der det foreslås at botid som følge av midlertidig oppholds- og arbeidstillatelse ikke skal telle opp mot kriteriet om "særlig tilknytning til riket". Komiteen avventer resultatet av høringen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkepartiviser til at ingen personer tvangsreturneres til Irak, men disse medlemmer vil påpeke at det er mulig med frivillig retur til deler av Irak, særlig Nord-Irak. Disse medlemmer viser til at vurderinger av returnemuligheter til ulike land skjer blant annet på bakgrunn av UNHCRs vurderinger i tillegg til egne landvurderinger i regi av norske utlendingsmyndigheter, norske utenriksstasjoner og i samarbeid med andre lands myndigheter. Disse medlemmer mener for øvrig at prinsipper i norsk utlendingsforvaltning må ligge fast og at vi må ha en konsekvent behandling av asylsaker. Det innebærer at personer med midlertidig opphold returnerer til hjemlandet når forholdene der tillater det.

4.2.6.7 POST 73 TILSKOT TIL INNVANDRARORGANISASJONAR OG ANNA FRIVILLIG VERKSEMD

Komiteen vil vise til mye godt integreringsarbeid rundt om i de enkelte lokalsamfunn. Komiteen mener det må legges til rette for å øke stimuleringen til lokalt integrasjonsarbeid. Det er ikke minst verdifullt å få fram gode eksempler som også kan benyttes andre steder i landet.

Komiteen mener det frivillige arbeidet er avgjørende for integrering og for å fremme innvandrernes interesser i storsamfunnet.

Komiteen vil også understreke viktigheten av organisasjoner som arbeider med likestilling og kvinners rettigheter.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener bevilgningene til organisasjonene og det frivillige arbeidet burde bli økt, spesielt fordi flere av organisasjonene er for små eller ikke har tilstrekkelig utbredelse til å komme inn under andre ordninger for nasjonale organisasjoner.

Disse medlemmer mener det må være et mål at forskjellige minoritetsorganisasjoner får bevilgninger av det fagdepartement de sogner til. For å få dette til bør kravene som stilles, eksempelvis til barne- og ungdomsorganisasjoner for minoritetsungdom, gjennomgås slik at de kan få støtte som nasjonale organisasjoner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mel-

lom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer ønsker å kutte store deler av overføringen til innvandrersorganisasjoner, men mål om full stopp i overføringene. Fremskrittspartiet har en liberalistisk grunnholdning og ser ikke forskjell mellom individer uansett rase, religion, etnisk opprinnelse eller annet opphav. Som en følge av dette kan ingen grupper få særtilskudd kun på bakgrunn av disse faktorene. Innvandrersorganisasjoner må søke om de samme midlene som andre organisasjoner som ikke er forbeholdt visse grupper.

Disse medlemmer er av den oppfatning at tilskuddet til HRS må videreføres under kap. 521 post 71, da denne organisasjonen driver målrettet kunnskapsutvikling og ikke på noen måte er en særorganisasjon for en gruppe.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til svar fra Finansdepartementet på spørsmål nr. 40 til Finansdepartementet fra Senterpartiets stortingsgruppe der det framgår at samlet søknadsbeløp vedrørende post 73 langt overgår de midler som er stilt til disposisjon. Flertallet vil understreke betydningen av frivillige organisasjoners innsats i integreringsarbeidet. Flertallet vil peke på Mela-festivalen, Vard-modellen og KIA som eksempler på tiltak som bør sikres en bedre og mer forutsigbar økonomisk støtte.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener Mela-festivalen er et godt arrangement som har lyktes i å bli en møteplass for dialog og kulturutveksling. Dette flertallet mener derfor det må bevilges midler over denne post til festivalen Mela gjennom stiftelsen Horisont.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der det foreslås bevilget 5 mill. kroner utover Regjeringens forslag til tilskudd til innvandrersorganisasjoner og frivillig arbeid.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett der det foreslås bevilget 10 mill. kroner utover Regjeringens forslag til innvandrersorganisasjoner og frivillig arbeid.

4.2.6.8 POST 74 ORDNINGA MED STATLEG AUTORISASJON FOR TOLKAR

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene om tolkemarkedet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der det foreslås bevilget 3 mill. kroner utover Regjeringens forslag til styrking og utvikling av statsautorisasjonsordningen for tolker.

4.2.6.9 POST 75 REISEUTGIFTER FOR FLYKTNINGAR TIL OG FRÅ UTLANDET

Komiteen vil fremheve samarbeidet med IOM (International organisation of migration). Det er viktig at flest mulig av asylsøkere med avslag returneres frivillig, og får en verdig hjemreise.

Komiteen viser til at midlene til IOM ligger på Justis- og politidepartementets budsjett og at det er Politiet sammen med UDI som har ansvaret for avtalen med IOM. Komiteen vil påpeke viktigheten av et godt samarbeid mellom disse etatene og IOM.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at Politiets utlendingsenhet som har ansvar for tvangsmessig uttransportering av asylsøkere med endelig avslag også burde hatt ansvaret for avtalen med IOM, slik at alt faktisk ansvar og budsjettansvar ble samlet ett sted. Dette ville kunne gitt bedre samarbeidsrutiner mellom Politiet og IOM og mer effektiv ressursbruk.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til merknader under kap. 4.2.6.1 Post 60 Integreringstilskot.

4.2.7 *Kap. 3521 Busetjing av flyktningar og tiltak for innvandrere*

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet er uenig i at penger som brukes i forhold til innvandring til Norge skal belastes utviklingshjelpen.

4.2.8 *Kap. 522 Senter mot etnisk diskriminering*

Forslag 2005: kr 7 150 000. Saldert budsjett 2004: kr 6 600 000.

Komiteen viser til partienes respektive merknader og forslag i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2004-2005) om felles håndhevingsorgan mot diskriminering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at SMED har opparbeidet seg et godt erfarings- og kunnskapsgrunnlag som er tilgjengelig for alle. Flertallet mener også at rettshjelpsvirksomheten fungerer bra og at det er helt nødvendig at slik rettshjelp er tilgjengelig, slik at de som har behov for hjelp får det. Flertallet mener at det forekommer diskriminering på flere områder i det norske samfunnet og at det er et stort behov for å opprettholde et slikt senter.

Flertallet mener det ikke er mulig å anta at domstolene kan fylle denne rollen, i og med at det ikke eksisterer et helhetlig lovverk mot diskriminering. Det

vil også uansett være uhensiktsmessig og uklokt å legge opp til en praksis der flere saker enn nødvendig skulle gå til domstolene. Det er derimot svært viktig at samfunnet har andre mekanismer og ordninger som kan sette lys på diskriminering, forebygge og bidra til løsning av konflikter. Flertallet er opptatt av at rettshjelpsarbeidet blir ivaretatt ved en samordning av anti-diskrimineringsarbeidet.

Flertallet er bekymret over diskriminering av innvandrere, særlig på bolig- og arbeidsmarkedet. Flertallet mener at SMED fyller en viktig rolle når det gjelder kompetanseoppbygging på dette feltet og i forhold til å yte rettshjelp til personer som opplever seg diskriminert.

Flertallet forutsetter at en ny diskrimineringslov vil bidra til å gi et større vern mot diskriminering.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Regjeringen vil legge frem en ny lov mot diskriminering på grunnlag av religion, etnisitet mv. Disse medlemmer viser til at Regjeringen også arbeider med å opprette et felles håndhevingsorgan mot diskriminering. Dette organet skal håndheve likestillingsloven og den kommende loven mot diskriminering på grunnlag av etnisitet, religion mv. Disse medlemmer vil peke på at SMED inngår i det nye håndhevingsapparatet. Disse medlemmer ønsker å styrke arbeidet mot diskriminering i ulike deler av samfunnslivet og mener at opprettelsen av et felles håndhevingsorgan vil styrke arbeidet mot ulike typer diskriminering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer viser til at de var motstandere av å opprette Senter mot etnisk diskriminering (SMED). Disse medlemmer mener senteret utfører oppgaver som allerede ivaretas av domstolene. Det er en grunnleggende feilslutning at grupper i samfunnet skal få en egen beskyttelse hvilende på grunner som ikke favner hele befolkningen. Disse medlemmer er i tillegg kritiske til hvordan SMED på sikt har utviklet seg til å bli en politisk pressgruppe med direkte finansiering over statsbudsjettet, samtidig som det skal være en utvidet del av statsforvaltningen idet senteret fungerer som en utvidelse av departementets virksomhetsområde. Disse medlemmer er kritiske til denne rollen. Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjettframlegg hvor bevilgningen til SMED kuttet med 5 mill. kroner, med sikte på full nedleggelse.

Disse medlemmer er klar over at Norge har forpliktet seg til rasediskrimineringskonvensjonen, men er av den klare oppfatning at denne konvensjonen ikke på noen måte garanterer eller forutsetter statlig tilskudd til SMED.

4.2.9 *Kap. 523 Kontaktutvalet mellom innvandrere og styresmaktene*

Forslag 2005: kr 4 600 000. Saldert budsjett 2004: kr 4 600 000.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at Kontaktutvalget (KIM) har vært igjennom en evaluering og at Regjeringen foreslår å videreføre KIM i henhold til konklusjonene i evalueringen. Flertallet er enig i det.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer viser til at de var imot å opprette Kontaktutvalget mellom innvandrere og styresmaktene (KIM). Disse medlemmer mener utvalget representerer en særarena for innvandrere, og at det på den måten er med på å undergrave det åpne samfunnet som den beste integreringsfaktoren. Disse medlemmer mener at integrering skjer som best når det stilles krav til innvandrerne, og når de selv deltar i samfunnet på de samme premissene som alle andre. Ulike særordninger er med på å sementere negative holdninger om forskjeller mellom ulike befolkningsgrupper.

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjettforelegg hvor hele bevilgningen til KIM kuttes.

4.2.10 *Kap. 524 Utlendingsnemnda*

Forslag 2005: kr 98 850 000. Saldert budsjett 2004: kr 101 800 000.

Komiteen viser til behandlingen av St.meld. nr. 21 (2003-2004) der stortingsflertallet sluttet seg til forslaget om å lage en felles uavhengig landkunnskapsenhet for UDI og UNE. Komiteen viser til partienes respektive merknader i denne saken og merker seg at det vil bli overført 5 årsverk fra UNE til UDI, noe som medfører en overføring på 3 mill. kroner fra UNE til driftsbudsjettet for UDI.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet gikk imot sammenslåingen av UDI og UNEs landenheter til én organisasjon og viser til at både UDI og UNE var kritiske til dette. Disse medlemmer viser til at landkompetansen er noe av det mest sentrale i asylsaker. En samlokalisering gjør tett daglig kontakt mellom saksbehandlere og landenheten vanskeligere. Pluralitet i vurdering av land har inntil nå kunnet være en fordel for den enkelte ved behandling i to instanser. Dette rettsikkerhetsaspektet er nå forsvunnet.

Komiteen har registrert at omgjøringsprosenten i UNE ikke har endret seg vesentlig siden UNE ble etab-

lert, og at den ligger på om lag samme nivå som da klagesakene ble behandlet av Justisdepartementet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil understreke at UNE er et frittstående, domstollignende klageorgan, og flertallet vektlegger at verken Stortinget, Regjeringen eller departementet kan instruere UNE om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller avgjørelsen av den enkelte sak. Unntaket fra denne regelen er saker som vedrører rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn.

Flertallet viser til behandlingen av St.meld. nr. 21 (2003-2004), Styringsforhold på utlendingsfeltet, der Regjeringen fikk støtte for hovedregelen om at statsråden og departementet skal ha generell instruksjons- og kontrollmyndighet, men ikke instruksjonsmyndighet i enkeltsaker.

Flertallet er kjent med at evalueringen av UNE ble påbegynt høsten 2001 og at sluttrapporten forelå i april 2003. Flertallet har merket seg at evalueringsrapporten i hovedsak gir et positivt bilde av UNE, men at den også gir en del forslag til forbedringer. Flertallet viser i denne forbindelse til partienes respektive merknader i Innst. S. nr. 219 (2003-2004), jf. St.meld. nr. 21 (2003-2004).

For øvrig har et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, merket seg at de fleste av de øvrige forslagene har blitt fulgt opp.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen vil orientere Stortinget om tiltak for å gi søkere og advokater bedre innsyn i sakene ved en senere anledning.

Flertallet har merket seg at hovedmålet for UNE er rask og korrekt saksbehandling, og at asylsøknader fra kriminelle, enslige mindreårige og personer med særskilte behov skal prioriteres. Flertallet er enig i en slik prioritering.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er kjent med at UNE behandlet om lag 13 700 saker i 2003, og at målet for 2004 er å behandle 15 500 saker. Dette flertallet er tilfreds med at dette målet ser ut til å bli nådd.

Komiteen viser til at bare 43,5 pst. av sakene ble behandlet innen 6 måneder og mener at UNE fortsatt har et forbedringspotensiale på dette området.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er kjent med at det har vært en

økning i antall nye saker sammenliknet med 2003, men vil likevel mene at det må være et mål å få saksbehandlingstiden ytterligere ned. Den reduserte asyltilstrømmingen vil etter flertallets mening også redusere antallet saker i UNE og dermed også saksbehandlingstiden.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

– Post 1 Driftsutgifter

Disse medlemmer viser til sin merknad under kap. 500, og kutter hele bevilgningen under kap. 524 i sitt alternative budsjettforelegg. Disse medlemmer mener at klagesaksbehandlingen av alle asylsaker skal behandles under politisk myndighet i departementet, og vil som følge nedlegge UNE. Disse medlemmer er svært kritiske til den utvikling som har skjedd på asylområdet hvor statsråden kan skyve ansvaret vekk fra seg selv og over på administrative organ. At statsråden i 2004 fikk tilbakeført myndighet innenfor enkelte saker av spesiell betydning er bra, men disse medlemmer ser klart behovet for et klarere politisk ansvar på hele asylområdet, og mener dette vanskelig kan skje innenfor dagens organisering.

Disse medlemmer forutsetter at ulike avtaler og kontrakter videreføres innenfor ny organisering i departementet, jf. kap. 500 post 1, og kutter hele bevilgningen under kap. 524.

– Post 21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling

Disse medlemmer viser til sin merknad under kap. 524 post 21 og overfører bevilgningen til kap. 500 post 1.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener det er uheldig at det legges for stort produksjonskrav på UNE og understreker at hensynet til rettssikkerhet og klagerens adgang til å bli hørt har høyere prioritet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser i den anledning til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett der det foreslås 10 mill. kroner ekstra til nemndbehandling og Dokument nr. 8:26 (2004-2005) der disse medlemmer foreslår sterkere kvalitetssikring av avslag på søknader om asyl med påfølgende utsending til konfliktfylte områder.

Medlemene i komiteen fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil også vise til handsaminga av St.prp. nr. 18 (2004-2005) der disse medlemmene går imot den foreslåtte reduksjonen i kostnader knytta til talet på nemndmøte.

Disse medlemmene foreset at UNE skal fungere som eit domstolsliknande organ og at fleire saker enn før vert handsama i full nemnd. Disse medlemmene foreset også at klagaren har høve til å møte i nemnda der det kan vere tvil om utfallet.

Disse medlemmene viser til evalueringa av UNE der det kom klart fram i behov for ei presisering av omgrepet "vesentlig tvilstilfeller" for å klargjere kva for saker som skal gå for full nemnd. Disse medlemmene viser vidare til merknader i Innst S. nr. 219 (2003-2004) som understrekar behovet for at departementet fylgjer opp evalueringsrapporten.

4.3 Programkategori 13.21 Nasjonale minoriteter

4.3.1 Kap. 526 Nasjonale minoriteter

Forslag 2005: kr 4 850 000. Saldert budsjett 2004: kr 2 900 000.

Komiteen viser til at bevilgningene til nasjonale minoriteter økes med 67,2 pst. fra 2004 til 2005 over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. Hovedårsaken til dette er opprettelsen av Romanifolkets fond. Sammen med Kultur- og kirke departementets foreslåtte bevilgning på 30,7 mill. kroner til byggingen av en romaniavdeling ved Glomdalsmuseet, er dette en historisk høg satsing.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til merknader og forslag i Budsjett-innst. S. I (2004-005) om økning på kap. 526 med 1,2 mill. kroner.

Den økte bevilgningen ville kunne gjort det mulig å få realisert avdelingen for dokumentasjon og formidling av taterkulturen ved Glomdalsmuseet, slik det var planlagt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at Kommunal- og regionaldepartementet i 2004 bevilget 150 000 kroner til den kvenske avisen Rujian Kaiku. Flertallet støtter forslaget om at denne bevilgningen blir videreført i 2005.

Flertallet slutter seg til at den overgripende målsettingen når det gjelder nasjonale minoriteter, er å utvikle og gjennomføre en politikk som sikrer at personer som tilhører nasjonale minoriteter skal ha rett til å utforme sin egen identitet. Det må arbeides for å skape et samfunn der alle har like muligheter og samme rettene og pliktene til å delta i samfunnet og til å bruke sine egne ressurser. Det kan ikke aksepteres at menneskerettene til personer og grupper blir krenket på grunn av kultur eller tradisjon. Flertallet ser det som viktig at satsingen på organisasjonsbygging videreføres i 2005, der det blir lagt vekt på dialogen mellom offentlige styresmakter og organisasjonene til de nasjonale minoritetene når det gjelder utforming og prioritering av tiltak, og når det gjelder å utforme en helhetlig politikk for nasjonale minoriteter. Viktige aktører i dette arbeidet er Samordningsutvalget for nasjonale minoriteter og Kontaktforum mellom nasjonale mino-

riteter og styresmaktene. Flertallet vil understreke at arbeidet med å iversette de vedtak som gjøres vedrørende individuelle og kollektive erstatninger prioriteres. Særlig vil flertallet påpeke betydningen av at departementet arbeider for en oppslutning om Romanifolkets fond og stiftelsen blant romanifolket, blant annet gjennom å sørge for samarbeid med romanifolket om utarbeidelsen av retningslinjene for fondet og opprettelsen av en stiftelse som kan forvalte avkastningen av fondet. Flertallet er positiv til at avkastningen også benyttes til å drive et rådgivningssenter som kan tilby blant annet juridisk hjelp til de av romanifolket/taterne som har behov for det.

Komiteen viser til at det i Innst. S. nr. 145 (2000-2001) om nasjonale minoriteter ble referert til tiltak overfor Rom som ble opprettet etter behandlingen av St.meld. nr. 37 (1972-1973), og at denne særomsorgen ble nedlagt i 1991. Komiteen viser til at det i dag ikke finnes særskilte offentlige tiltak overfor minoritetsgruppen Rom.

Komiteen viser til at mange barn i denne minoriteten ikke fullfører grunnopplæringen og svært få fullfører videregående skole. Komiteen påpeker behovet for å sikre at alle barn og unge får rett til utdanning ved at det utvikles utdanningstilbud som inkluderer og ivaretar også disse barnas særskilte behov.

Komiteen vil samtidig understreke foreldrenes ansvar for å sørge for at barns rettigheter ivaretas, det være seg retten til utdanning eller andre grunnleggende rettigheter for barn og unge, noe som vil sette dem bedre i stand til å ivareta sine interesser i samfunnet.

Komiteen ber Regjeringen vurdere tiltak som sikrer at barn og unge i den nasjonale minoriteten Rom får reell og likestilt mulighet til grunn- og videregående opplæring samt øvrige rettigheter ivaretatt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er av den oppfatning at den norske stat skal behandle alle norske borgere mest mulig likt uavhengig av gruppetilhørighet. Retten til å utøve sitt eget språk eller kultur er helt åpenbar og fritt opp til minoritetsgruppene medlemmer selv å utøve og ta vare på. Bare på denne måten får man et ekte engasjement. Retten til å utøve eget språk og kultur trenger følgelig ikke beskyttelse av en egen statlig politikk eller gjennom lovgivning.

Disse medlemmer mener en egen statlig politikk for alle minoritetsgrupper som etter hvert vil kunne defineres som en nasjonal minoritet, vil bli uoversiktlig, vanskelig å håndtere og bidra til å skape motsetninger mellom minoritetsgruppene.

Disse medlemmer har merket seg at departementet definerer en nasjonal minoritet som en etnisk, religiøs og/eller en språklig minoritet med langvarig tilknytning til landet, men at det hersker strid internasjonalt om riktigheten av en slik definisjon. Hva som skal forstås med begrepet "langvarig tilknytning til landet" er dessuten også svært diffust. Norge har i dag antakelig godt over 100 ulike minoritetsgrupper. Flere av dem begynte å komme til landet først i 1970. Selv

om det i dag bare er 5 minoritetsgrupper som regnes som nasjonale minoriteter, kan dette antallet øke sterkt i årene som kommer når disse har bodd lenge nok i landet til å bli definert som en nasjonal minoritet. I fremtiden risikerer man å få over 100 ulike nasjonale minoriteter. Det sier seg selv at en egen politikk for alle disse minoritetsgruppene blir nærmest umulig å føre og skape konflikter mellom minoritetsgruppene.

Disse medlemmer vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

– Post 70 Tilskudd til nasjonale minoriteter

Disse medlemmer er motstandere av ekskluderende tilskuddsordninger slik som tilskuddet som gis under kap. 526 post 70. Disse medlemmer mener at offentlige midler til frivillige organisasjoner bør gis på en måte som er ikke-ekskluderende, og som gir alle innbyggere uavhengig av etnisitet de samme retter og muligheter.

Disse medlemmer vil videre understreke at de internasjonale konvensjonene som Norge har bundet seg til ikke i seg selv setter krav til slike tilskudd, likevel vil disse medlemmer også påpeke at Fremskrittspartiet ikke aksepterer at samene karakteriseres som urfolk da de ikke innfrir de krav som settes til en slik betegnelse.

– Post 71 Avkastning av Romanifolkets fond

Disse medlemmer var imot opprettelsen av "Romanifolkets fond" og er av den oppfatning at Romanifolket på samme linje som andre minoriteter må søke om offentlig støtte hvert år. Disse medlemmer fjerner derfor overføringene til romanifolket og fremmer forslag om å oppløse det nyetablerte statsfinansierte Romanifondet og tilbake føre pengene uavkortet til staten.

På denne bakgrunn konstaterer disse medlemmer at den beregnede støtten vil frafalle.

4.4 Programkategori 13.40 Samiske formål

4.4.1 Generelle merknader

Komiteen viser til de enkelte partiers merknader i Innst. S. nr. 110 (2002-2003) om samepolitikken.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er positiv til at Regjeringen øker bevilgningene til særskilte samiske formål med 34,8 mill. kroner i 2005. Flertallet har merket seg at bevilgningene til Sametinget over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett i 2005 vil utgjøre 143,4 mill. kroner, en økning på 3,9 pst. Dette inkluderer Samefolkets fond på 4,65 mill. kroner og valguttgiftene knyttet til sametingsvalget i 2005 på 1,5 mill. kro-

ner. I tillegg er det innenfor skjønnsrammen til kommunene satt av 7 mill. kroner til tospråklighetsarbeid i kommuner og fylkeskommuner.

Flertallet viser til at Stortinget og Regjeringen har det overordnede ansvaret for utviklingen av samepolitikken. Flertallet gir sin tilslutning til Regjeringens målsetninger på dette området:

- Samordne samepolitikken og videreutvikle samarbeidsformer og konsultasjoner
- Stimulere til aktiv bruk av samisk språk i flere sammenhenger
- Øke kunnskapen om samiske forhold og synliggjøre samisk kultur gjennom økt forskning og formidling
- Styrke samiske næringer
- Styrke nordisk og internasjonalt samarbeid om og mellom urfolk

Flertallet er opptatt av at samarbeidsformene mellom statlige myndigheter og Sametinget blir utviklet videre, og at den folkerettslige plikten til å konsultere samene som urfolk blir fulgt opp på en tilfredsstillende måte. Flertallet er positiv til at Sametinget og Kommunal- og regionaldepartementet har startet samtaler der formålet er å bli enige om retningslinjer for hvordan konsultasjoner skal gjennomføres i saker som har direkte innvirkning for samene.

Flertallet er enig i at språkspørsmål er et av de viktigste saksområdene i samepolitikken. Å sikre at samisk fremdeles skal være et levende språk, som blir brukt også i offentlig sammenheng, er viktig. Fordi IKT er så sentralt i vår tid, må det også legges til rette for samisk i denne sammenheng. Flertallet har merket seg at departementet, for å gjøre det enklere for offentlige virksomheter å ta i bruk samisk, har etablert kompetansebasen for samisk og IT (samIT). Flertallet viser til at Regjeringen har bestemt at alle departementene skal lage en plan for omsetting av egne lover og forskrifter innen 1. mars 2005 i tråd med sameloven.

Flertallet er oppmerksom på at mange samer fremdeles opplever negative holdninger og intoleranse knyttet til egen identitet og at dette hindrer samer å ta i bruk de politiske rettene de har. Flertallet mener at informasjon og kunnskap om samer og samisk kultur vil motvirke negative holdninger til samene og deres kulturuttrykk. At Regjeringen har tatt initiativ, blant annet gjennom forskning og holdnings- og informasjonskampanjer for å øke kunnskapen om samiske forhold, både i forvaltningen, i befolkningen generelt og i utdanningssystemet spesielt, er derfor positivt. Det er videre nødvendig å legge til rette for at samisk næringsliv skal kunne videreutvikles, der bruk av tradisjonell kompetanse kombinert med moderne teknologi danner grunnlaget for økonomisk fornying, videre bosetting og bærekraftig utvikling. Flertallet har også forventninger til at bestemmelsen om at samefolkets dag ble offisiell flaggdag fra 2004 også skal bidra til å synliggjøre og skape positiv oppmerksomhet om samer og samiske forhold, ikke minst i storsamfunnet.

Flertallet viser til at Regjeringen har igangsatt et arbeid for å løse sakene for dem som har fått mangelfull utdanning, blant annet i forbindelse med andre verdenskrig, jf. St.meld. nr. 44 (2003-2004) Erstatningsordning for blant annet eldre utdanningskadelidende samer. At det nå er foreslått individuell erstatningsordning for denne gruppen, vil slik flertallet oppfatter det, danne grunnlag for at Sametinget vil ta i bruk avkastningen av Samefolkets fond til ulike tiltak som vil styrke samisk språk og kultur.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at bevilgningene totalt sett til samiske formål over statsbudsjettet ikke er økt de siste åra. Oppgaver er flyttet fra andre deler av forvaltningen til Sametinget. Disse medlemmer støtter dette, men vil påpeke at det i tillegg vil være behov for å gi Sametinget mulighet til å fylle en større oppgave enn i dag. Disse medlemmer viser også til at manglende prisjustering av ulike tilskudd til Sametinget påvirker økonomien negativt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er sterkt uenige i den rådende norske samepolitikken.

Disse medlemmer vil understreke at samer som norske statsborgere ikke utsettes for noen form for diskriminering som tilsier særbehandling av samer gjennom lovverket.

Disse medlemmer er sterkt uenige i at samer som folkegruppe skal ha et eget folkevalgt forum som Sametinget, der stemmerett og valgbarhet er etnisk betinget.

Disse medlemmer viser til at enhver same som er norsk statsborger har full rett til å avgi stemme ved alle valg samt være valgbar til alle ordinære demokratiske organer som kommunestyre, fylkesting eller Storting. Å opprettholde et eget Sameting og samemanntall der stemmerett og valgbarhet utelukkende er basert på etnisk samisk tilhørighet, er etter disse medlemmers syn en fullstendig feilslått politikk som skaper et betydelig konfliktpotensial, noe som spesielt kommer til syne i Finnmark.

Disse medlemmer vil av disse grunner nedlegge Sametinget og mener at det på ingen måte er behov for en egen samepolitikk i Norge. Dette syn har sin bakgrunn i en prinsipiell motstand mot en positiv forskjellsbehandling basert på etniske og kulturelle kriterier.

Disse medlemmer er av den oppfatning at kravene om økt samisk makt og råderett over naturressursene i Finnmark i sterk grad bidrar til å tilspisse konfliktsituasjonen i Finnmark.

Disse medlemmer vil hevde at den beste løsningen i Finnmark er lik rett til land og vann, da prinsippet om lik rett for alle er det minst konfliktskapende alternativet i denne landsdelen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til felles merknad i budsjettavtalen om Saemien Sijte, Sørsamisk kultursenter i Snåsa.

Komiteen viser til at Saemien Sijte i Snåsa ivaretar viktige samfunnsoppgaver innen sørsamisk samfunns- liv, sammen med andre institusjoner lokalisert ved sen- tret, Sametinget, Reindriftsforvaltningen og Duodjein- stituhtta (samisk handverk, kultur, fag og næring). Komiteen er kjent med at bygningen er uhensikts- messig og situasjonen for museet og administrasjon må i dag karakteriseres som vanskelig. Komiteen viser til at det foreligger planer for utbygging og at utbyggin- gen ved Saemien Sijte fra Sametingets side er et høyt prioritert tiltak. Videre vises det til at Nord-Trøndelag fylkeskommune har gitt positive vurderinger av pro- sjektet. Komiteen peker på den vanskelige situasjo- nen ved Saemien Sijte og ber Regjeringen prioritere prosjektet.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil peike på at det er viktig å kunne sikre og vidareutvikle den sør- samiske kulturen. For å oppnå dette vil det mellom anna vere vesentleg at staten følgjer opp den samar- beidsavtalen som er under utarbeiding mellom Same- tinget og fylkeskommunane i Nordland, Nord-Trønde- lag, Sør-Trøndelag og Hedmark. Desse med- lemene viser vidare til den partnerskapsavtala som er underteikna mellom Saemien Sijte, Snåsa kommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune. Desse medle- mene vil understreke kor viktig det er at staten ytar økonomisk bidrag slik at utbygging av Saemien Sijte kan realiserast frå og med 2006.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet viser til Senterpartiet sitt alternative budsjett med framlegg om å auke løyvingane til nasjonale kultur- bygg. Av denne auken er 10 mill. kroner øyremerk- utbygging av Saemien Sijte.

4.4.2 Kap. 540 Sametinget

Forslag 2005: kr 143 400 000. Saldert budsjett 2004: kr 138 050 000.

Komiteen har registrert at det har vært oppmerk- somhet omkring økonomiforvaltningen i Sametinget. Komiteen forventer at Sametinget disponerer bevilgningene i samsvar med politiske målsettinger og i tråd med statens økonomireglement.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil understreke at Sametingets legi- timitet har som en klar forutsetning at det er tillit til tin- gets forvaltning av de økonomiske midler som dispo- neres. Etter flertallets oppfatning må Stortinget gi Sametingets kontrollkomité slike arbeidsmuligheter at den kan utøve reell forvaltningsrevisjon og økonomisk kontroll. Flertallet forutsetter at Sametinget i sam- arbeid med Riksrevisjonen og Kommunal- og regional- departementet foretar en gjennomgang med sikte på å forbedre kontrollordningen for Sametinget og omtaler revisjon og forvaltningsrevisjon i Sametingets årsrap- port for 2004.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpar- tiet viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative bud- sjett foreslår å øke støtten til samiske kulturformål med 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittsp- artiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mel- lom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspar- tiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

– Post 50 Sametinget

Disse medlemmer vil vise til Fremskrittsparti- ets politikk om en nedleggelse av Sametinget og redu- serer posten med 70 mill. kroner. Disse medlem- mer er uenige i at samene kvalifiserer til betegnelsen som urfolk, og er av det syn at de konvensjoner og lover som Stortinget la til grunn for opprettelsen av Sameting- get ikke derfor egentlig setter krav til et Sameting. Disse medlemmer viser videre til Fremskrittspar- tiets gjentatte forslag om revisjon av sameloven med hensikt å nedlegge Sametinget som blant annet i Innst. S. nr. 145 (1997-1998).

– Post 54 Avkastning av Samefolkets fond

Disse medlemmer var imot opprettelsen av Samefolkets fond og er av den oppfatning at samene på samme linje som andre minoriteter må søke om offent- lig støtte hvert år. Disse medlemmer ønsker derfor å fjerne overføringene til samene, og fremmer forslag om å oppløse det statsfinansierte Samefolkets fond og tilbakeføre pengene uavkortet til staten. Disse med- lemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen oppløse det statsfinansi- erte Samefolkets fond og tilbakeføre pengene uavkor- tet til staten."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sametinget har inngått samarbeidsavtaler med Finnmark og Troms fylkeskom- muner og er i ferd med å inngå lignende avtaler for det sørsamiske området med Hedmark, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Nordland fylkeskommuner. Det vil være viktig at Sametinget settes i økonomisk stand til å delta i disse regionale partnerskapene.

Disse medlemmer viser til forslag i Budsjett- innst. S. I (2004-2005) om økning på kap. 540 post 50 med 5 mill. kroner.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet meiner Sametinget si rolle bør styrkast, både som premissleverandør overfor nasjonale styresmakter og som ansvarleg organ for utvikling av det samiske samfunnet.

Denne medlemen viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslår å auke tilskotet til Sameting- get med 10 mill. kroner. Denne medlemen vil vise til at Sametinget sitt høve til å drive utviklingsarbeid inn- anfor dei samiske områda må styrkjast. Med 10 mill.

kroner meir vil det vere betre rom for vidareføring av vedteken politikk, generelt informasjonsarbeid, tiltak for likestilling samt større høve til regionalt utviklingsarbeid i samarbeid med kommunar og fylkeskommunar.

Denne medlemmen viser vidare til omtalen av dei store utfordringane Finnmark står overfor når det gjeld fiske, industri og sysselsetting. Denne medlemmen meiner difor det er riktig å styrke denne regionen med aktive tiltak. Ei styrking av Sametinget sin økonomi er eit element i ei slik styrking.

4.4.3 *Kap. 541 Tilskot til samiske formål*

Forslag 2005: kr 4 530 000. Saldert budsjett 2004: kr 3 700 000.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer mener det er galt å gi enkelte etniske grupperinger fordeler som ikke andre har, da dette skaper grobunn for konflikter. Disse medlemmer mener også at ulike former for særskilt støtte er med på å nøre opp under konfliktnivået ulike befolkningsgrupper imellom, og viser til sitt budsjettforslag hvor kap. 541 post 70 og 72 kuttes i sin helhet.

4.4.4 *Kap. 542 Kompetansesenter for urfolks rettigheter*

Forslag 2005: kr 2 050 000. Saldert budsjett 2004: kr 1 950 000.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer mener det er grunnleggende galt at enkelte statsborgere skal ha flere eller færre rettigheter enn andre. Alle statsborgere, uansett opphav eller etnisitet, skal ha de samme rettigheter og plikter. Disse medlemmer ser på denne bakgrunn ikke behovet for videreføringen av et eget kompetansesenter for urfolks rettigheter, og viser til sitt alternative budsjettfremlegg hvor bevilgningen reduseres med 2,05 mill. kroner, med sikte på full nedleggelse.

Disse medlemmer vil videre understreke at dette kompetansesenteret får midler også fra Utenriksdepartementet og at disse overføringene vil være tilstrekkelige for å dekke kostnadene frem mot nedleggelse.

4.5 Programkategori 13.50 Regional- og distriktpolitikk

4.5.1 *Generelle merknader*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstre-

parti og Senterpartiet, legger til grunn at hovedmålet i distrikts- og regionalpolitikken er å sikre hovedtrekkene i bosettingsmønsteret og skape likeverdige levekår i alle deler av landet. Flertallet mener derfor at Regjeringens ambisjon for distriktpolitikken om vekst i alle landsdeler i neste tjuårsperiode er for passiv. De foregående tjue år har det vært en vekst i alle landsdeler som har rommet betydelige endringer innen landsdelene.

Flertallet har med interesse merket seg at Distriktskommisjonen enstemmig har påpekt behovet for en mer aktiv distriktpolitikk. Distriktskommisjonens flertall, alle utenom medlemmet oppnevnt etter forslag fra Fremskrittspartiet, uttaler:

"Etter Distriktskommisjonens mening er det behov for å styrke den næringsrettede og smale politikken for å fremme utvikling av lønnsom og fremtidsrettet virksomhet i distriktene."

Flertallet er enig i dette.

Flertallet har merket seg at EU-kommisjonen har begynt arbeidet med å revidere retningslinjene for regional statsstøtte. Som følge av EØS-avtalen vil retningslinjene også kunne få betydning for Norge. Flertallet forutsetter derfor at Regjeringen aktivt medvirker til å utforme retningslinjer som ivaretar Norges særskilte behov knyttet til spredt bosetting, lange avstander, hardt klima og nedgang i folketallet i distriktene. Siktemålet må være å kunne utforme virkemidler som kan virkeliggjøre hovedmålet om å opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret. Flertallet ser gjeninnføring av gradert arbeidsgiveravgift som et viktig siktemål i denne forbindelse.

Flertallet ber Regjeringen vurdere å notifisere til ESA ordningen med kommunale næringsfond og eventuelt andre distriktpolitiske virkemidler som kan notifiseres.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti slutter seg til Regjeringens hovedprioriteringer i regional- og distriktpolitikken:

- Etablere rammevilkår som er så gode at virksomheter, kapital og arbeidskraft blir værende i Norge, og at vi er attraktive for utenlandske investeringer.
- Satse sterkere på regioner og senter som har vekstpotensial. Styrke vekstkraften der den alt finnes, og samtidig sikre grunnlaget for gode levekår i alle deler av landet.
- Prioritere virkemiddel som kan medvirke til å styrke evnen til innovasjon og nyetablering i alle deler av landet, med vekt på å nå potensielle nyetablerere og entreprenører.
- Delegere og desentralisere mer ansvar og flere oppgaver til regionalt og lokalt nivå.

Disse medlemmer vil understreke Regjeringens målsetting om å styrke lokaldemokratiet og øke den lokale handlefriheten der politiske avgjørelser tas så nær de avgjørelsene vedkommer som mulig. Grunnlaget for

likeverdige levekår i hele landet må sikres, da først og fremst gjennom det kommunale inntektssystemet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er enig med Regjeringen i at det må demmes opp for en utvikling der Osloregionen vokser mye raskere enn resten av landet, bl.a. gjennom å medvirke til å videreutvikle vekstkraftige regioner i alle deler av landet. Disse medlemmer vil i den forbindelse vise til behandlingen av stortingsmeldingen om tiltakssonen for Finnmark og Nord-Troms.

Disse medlemmer vil videre vise til at Regjeringen har varslet en egen stortingsmelding om regionalpolitikken, som ytterligere vil tydeliggjøre Regjeringens politikk for å sikre bosetting, verdiskaping og levedyktige lokalsamfunn i hele landet. Meldingen vil blant annet bygge på innspill fra Effekttutvalget (NOU 2004:2), Handlingsromutvalget (NOU 2004:15) og Distriktskommisjonens utredning (NOU 2004:19). Disse medlemmer legger derfor ikke opp til å trekke konklusjoner basert på disse utredningene i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2005.

Disse medlemmer er også tilfreds med at Regjeringen på ulikt vis fremmer nyskappings- og innovasjonsarbeidet, bl.a. gjennom fremleggelsen av en helhetlig plan for innovasjonspolitik, plan for entreprenørskap i utdanningen, videreføring av skatteFUNN-ordningen med mer.

Disse medlemmer viser til at tiltak og innsats under mange departement er viktige i regional- og distriktspolitikken. Det vises videre til at Kommunal- og regionaldepartementet har ansvaret for å samordne denne innsatsen, men at departementet også forvalter egne regional- og distriktspolitiske virkemiddel under programkategori 13.50 som skal medvirke til regional utvikling ved å utløse mer av det verdiskapingspotensialet som finnes i regionene.

Disse medlemmer er enige med Regjeringen i at omleggingen av arbeidsgiveravgiften blir en hovedutfordring i regional- og distriktspolitikken også i 2005. Disse medlemmer vil understreke at det er av avgjørende betydning at Regjeringen etablerer gode og treffsikre alternativer gjennom transportstøtten og kompenserende næringsstøtte for de som blir berørt av omleggingen. Disse medlemmer viser videre til at ordningen med bagatellmessig støtte gjør at om lag 90 prosent av foretakene i områdene som omfattes av omlegging av arbeidsgiveravgiften vil få samme avgiftslette som i dag.

Disse medlemmer viser til at EU arbeider med revisjon av retningslinjene for regional statsstøtte med sikte på ikrafttreden fra 2007. Disse medlemmer viser til at Regjeringens innspill til EU i denne sammenheng tar sikte på å få til et fleksibelt regelverk som sikrer en målrettet og effektiv bruk av virkemiddel, samt egne ordninger for de fire nordligste fylkene, og støtter Regjeringens linje.

Disse medlemmer støtter Regjeringen i at gode rammevilkår for næringslivet er den viktigste forutsetningen for å få fram lønnsomme og konkurransedyktige virksomheter som kan medvirke til økt verdiska-

ping. Mye av både den tradisjonelle og den nye eksportindustrien finner vi i byer og tettsteder og mindre sentrale strøk, utenfor storbyene. Disse medlemmer vil understreke at for disse næringene er det avgjørende at Regjeringen viderefører en stram økonomisk politikk som kan bidra til å holde kostnadsnivået, kronekursen og rentenivået nede. Samtidig viser disse medlemmer til at Stortinget, etter forslag fra Regjeringen, denne perioden har innvilget betydelige skattelettelser for næringslivet, både direkte og gjennom ordninger som SkatteFUNN, noe som har bidratt til lavere kostnader og lagt grunnlag for økt nyskaping.

Disse medlemmer mener at et aktivt næringsliv er det viktigste for å fremme full sysselsetting. Disse medlemmer registrerer at det er mange tegn til bedringer og ny optimisme i næringslivet og en svak reduksjon av arbeidsledigheten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser det ikke som noe mål i seg selv for enhver pris å opprettholde bosettingen i perifere strøk av landet. Høy grad av mobilitet i befolkningen er snarere en styrke for landet enn et problem slik det ofte fremstilles.

Disse medlemmer mener den nasjonale bosettingsstrukturen vil være en naturlig konsekvens av individets selvsagte rett til å velge fritt hvor man vil arbeide og bosette seg i landet.

Disse medlemmer har merket seg at målsettingen for norsk distriktspolitikk er blitt moderert de senere årene og vil i denne sammenheng vise til NOU 2004:19. Fra å skulle opprettholde bosetting og folketall over hele landet, er den formulerte distriktspolitiske målsettingen nå nedjustert til å lyde at man skal opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret. Disse medlemmer er samtidig svært fornøyd med at Distriktskommisjonen selv konkluderte med at den smale distriktspolitikken i stor grad har utspilt sin rolle og at det heller må satses på den brede distriktspolitikken.

Disse medlemmer viser til at på tross av at Norge har ført en økonomisk sett svært kostbar distriktspolitikk, har flyttestrømmen fra distrikt til sentrale strøk og byer økt jevnt og trutt. Man har aldri lykkes med å snu denne flyttestrømmen slik man har bestrebet seg på. Bosettings- og flyttemønsteret er i endring både nasjonalt og regionalt. Dette påvirker bosettingsmønsteret lokalt der vi ser at rundt halvparten av landets kommuner opplever årlig nedgang i folketallet.

Etter disse medlemmers mening er den rådende norske distriktspolitikken ineffektiv, mislykket, lite hensiktsmessig og for ressurskrevende. Dette representerer en ufornuftig bruk av både menneskelige og økonomiske ressurser som ikke kan forsvares i det lange løp.

Disse medlemmer mener endringer i bosettingsstrukturen representerer tunge trender det ikke kan demmes opp for verken på kort eller lang sikt uansett virkemiddelbruk og ambisiøse distriktspolitiske målsettinger.

Disse medlemmer mener en virksom distriktspolitikk må bygges opp rundt lavere skatter og avgifter, å la mer av verdiskapningen bli igjen der den skapes, å satse på infrastrukturiltak som bedre veinett, langt lavere avgifter på transport, å bedre generelle rammevilkår for norsk næringsliv, å ha fritt salg av gårder og småbruk samt at distriktskommuner må kunne tilby bolig- og hyttetomter i attraktive strøk nær vann og sjø uten å være bundet av nasjonale retningslinjer. Det er i denne sammenheng interessant at NOU 2004:19 også peker på flere av disse virkemidlene som effektive.

En langt mer offensiv næringspolitikk ville sammen med økt lokal selvråderett over arealdisponeringen være en positiv distriktspolitikk. Den distriktspolitiske satsningen må for fremtiden i langt mindre grad baseres på landbrukssubsidier og massive statlige overføringer gjennom kommunesektorens inntektssystem.

Disse medlemmer mener det er distriktsfiendtlig at naturgitte avstandsulempen forsterkes av at Norge har blant verdens høyeste avgifter på kjøretøy og drivstoff.

Disse medlemmer står for en distriktspolitikk som er basert på utkant-Norges egne premisser. Distriktene må få slippe å "stå på krykker" og få beholde mer selv av den verdiskapningen som skjer ute i distrikts-Norge. Disse medlemmer konkluderer med at Norge ikke trenger en egen distriktspolitikk, men at generelt gode nasjonale rammevilkår for næringsliv og bosetting er de viktigste forutsetningene for bosetting og arbeidsplasser i distriktene. Per dags dato er ikke disse rammevilkårene tilstrekkelig til stede, på grunn av den politikken det rådende politiske flertall i Norge fører.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener folk må få bo der de vil og at det er et politisk ansvar å gjøre det mulig. Distriktspolitiske hensyn må derfor vurderes i alle saker. Mer markedsstyring fører til økt sentralisering og gir folk mindre frihet i valg av bosted. Jo færre distriktshensyn som legges inn i generell økonomisk politikk, i finanspolitikken og i sektorpolitikken, desto vanskeligere og dyrere blir det å opprettholde og utvikle en god distriktspolitikk gjennom spesielle distriktspolitiske tiltak.

Disse medlemmer viser til at Effektutvalgets utredning viser at nivået på den smale distriktspolitikken er halvert i løpet av ti år fram til 2003. Reduksjonen i den bedriftsrettede støtten har vært prosentvis enda sterkere. Statlige bevilgninger til kommunal og lokal næringsutvikling (post 550) har gått mot null. Det er nå opp til fylkeskommunene om de vil bevilge penger til kommunale næringsfond, men det må skje innenfor totalt sett lavere bevilgninger enn tidligere.

Ifølge Effektutvalget har de reduserte rammene til SND/Innovasjon Norge de senere årene resultert i en strengere prioritering mellom støtteverdige prosjekter enn tidligere. Samtidig er forskjellen mellom de næringspolitiske virkemidlene som gjelder for hele landet, og de spesielle distriktspolitiske virkemidlene blitt redusert.

Effektutvalgets innstilling viser at det har bidratt til å redusere effekten av virkemidler som har vist seg å ha god effekt i forhold til å nå distriktspolitiske mål.

Disse medlemmer vil påpeke at en sterk distriktspolitikk er god næringspolitikk. Særlig dramatisk er det at den differensierte arbeidsgiveravgifta blir borte.

Disse medlemmer påpeker at det norske støttenivået ligger godt under det som er fastlagt internasjonalt. Det gjør at andre europeiske land har langt mer aktive støtteordninger enn Norge, spesielt når det gjelder investeringsstøtte.

EØS-avtalen åpner spesielt for økt bedriftsrettet støtte til forskning og utvikling, ny fornybar energi, mer effektiv energibruk og støtte til miljøteknologi og miljøforbedringer som går utover EØS-avtalens krav.

Disse medlemmer vil påpeke at i åra framover må distriktspolitikken styrkes langt utover kompensasjon for bortfallet av den differensierte arbeidsgiveravgiften. Indirekte virkemidler kan være svært gode, men skal virkningen bli raskt merkbar for den enkelte bedrift, må volumet økes. Bevilgninger gjennom regional og distriktspolitikken må økes. Det må satses mer på FOU, næringsrettede virkemidler og satsene for avskrivningstid på utstyr og nyanskaffelser i bedriftene må reduseres. Dette for å gi nødvendig nyskaping og bærekraft. Viktige framtidsrettede distriktsnæringer som alternativ fornybar energi, for eksempel bioenergi, vil gi tusenvis av arbeidsplasser i distriktene, mye miljøvennlig energi og teknologi- og kompetanseutvikling i deler av landet som ikke har så stor del av dette i dag. I tillegg vil det gi gode muligheter i skog- og landbruksnæringer som har dårlig inntjening i dag. God distriktspolitikk forutsetter at en vet hvordan politikk på forskjellige områder slår ut i distriktene.

Disse medlemmer mener distriktspolitiske hensyn legges til grunn for alle politiske beslutninger.

Disse medlemmer mener Regjeringens konkurransestrategi fører til sentralisering og dårlige helhetsresultat. Det må utvikles en samarbeids- og synergi-strategi der statens egen virksomhet må pålegges et særlig ansvar for å ta distriktspolitiske hensyn. Samarbeid mellom ulike offentlige etater, sektorer og forvaltningsnivåer må brukes aktivt og målrettet for å oppnå dette.

Effektutvalget har også dokumentert en betydelig nedbygging av statlige arbeidsplasser i distriktene over tid, parallelt med en betydelig vekst av statlige arbeidsplasser i Oslo-regionen og landsdelssentra.

Disse medlemmer viser til Distriktskommissjonens forslag:

"Lokalisering av ny statlig virksomhet skal som hovedregel skje utenfor Oslo. Etablering i hovedstadsområdet bør begrunnes særskilt: Ved valg av lokaliseringssted bør det tillegges vekt på at den nye virksomheten skal bidra til å styrke allerede etablerte regionale nærings-, kompetanse- og forvaltningsmiljøer, eller bidra til å bygge opp nye."

Disse medlemmer er enig i Distriktskommissjonens forslag.

Disse medlemmer vil påpeke nødvendigheten av å føre en bred og sammenhengende distriktspolitikk.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti siden 1999 har utfordret de ulike regjeringene til å starte arbeidet med å redde ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift eller finne fullgode alternativer. Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett med spesielle satsinger på bioenergi, kystfraktefartøyene, en grusvegpakke på 100 mill. kroner til fordeling mellom fylkene, rassikring i distriktene, fiskerihavner, Kystvakten, økologisk landbruk og grønn reiselivssatsing. Regjeringen har vist liten vilje til å benytte det handlingsrommet som er innenfor EØS-avtalen til å beholde mer av ordningen eller å finne andre måter å gi næringslivet i distriktene bedre vilkår på.

Disse medlemmer viser til at kommuneøkonomien er svært viktig for distriktspolitikken og at disse medlemmer i sitt alternative budsjett styrker dette området under ramme 19 med ca. 6,5 mrd. kroner.

Disse medlemmer påpeker at det trengs en satsing både lokal, regionalt og nasjonalt på dette og viser til Budsjett-innst. S. I (2004-2005) om økning til regional- og distriktspolitiske formål på Kommunal- og regionaldepartementets budsjett med 240 mill.

Disse medlemmer viser til egne forslag i Innst. S. nr. 268 (2001-2002) om å iverksette forsøk med større fylker, som får delegert helhetlig myndighet over bruken av tildelte virkemidler og strategivalg innafor regional og strategisk utvikling, det vil si i næringspolitikk, distriktspolitikk, samferdsel, kompetanseutvikling, overordnet arealpolitikk, kultur- og arbeidsmarkedspolitikk.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett la opp til ei omfattande satsing på næringsutvikling, samferdsel og distriktspolitiske tiltak. Denne medlemmen meiner regjeringa Bondevik II heile denne stortingsperioden har ført ein distriktsfiendtleg politikk med auka sentralisering og utarming av distrikts-Noreg som konsekvens.

Denne medlemmen viser til at ein meir aktiv nærings- og distriktspolitikk hadde gitt langt fleire i arbeid og eit breiare næringsliv å møte morgondagen med. Ei satsing på distriktspolitiske tiltak slik Senterpartiet tek til orde for vil medverke til fleire tusen nye verksemder og arbeidsplassar og få optimismen og framtidstrua til å vekse i heile landet.

Denne medlemmen meiner at fylkeskommunane er ein særskild viktig medspelar i ein slik utviklingsstrategi. Senterpartiet ynskjer difor å styrke fylkeskommunane sine midlar til regionale utviklingsprosjekt med 325 mill. kroner.

Denne medlemmen vil peike på at store deler av landet har eit omfattande nett av fylkesvegar med til dels dårleg standard. Denne medlemmen viser til at dette er særleg merkbart i Hedmark fordi dette fylket har ei stor fylkesveglegnd og der mykje av denne vegen er dårleg grusveg. Senterpartiet meiner lokale styres-

makter må ha eit økonomisk handlingsrom som gjer det mogleg å ivareta også dette vegnettet. Denne medlemmen viser til Senterpartiet sitt alternative forslag til statsbudsjett, der det vert avsett 20 mill. kroner til Hedmark fylkeskommune for utbetring av fylkesvegnettet. Denne medlemmen vil elles understreka at ei generell styrking av fylkeskommunen sine midlar slik Senterpartiet foreslår, vil medverke til at fleire av fylka kan utbetre fylkesvegnettet og leggje fast dekke på fleire grusvegar.

Denne medlemmen viser til prosjektet Blilyst i regi av innlandskommunane i Sør-Trøndelag. Prosjekt der ein regionalt løfter felles utfordringar bør prioriterast frå nasjonale styresmakter. Denne medlemmen viser til at Senterpartiet vil styrke dette prosjektet med 5 mill. kroner.

Komiteen viser til at politireformen er under evaluering, og vil fremheve viktigheten av at et bredt utvalg av lokalt folkevalgte blir hørt i denne forbindelse.

4.5.2 Nytt kap. 550 Kommunale næringsfond

4.5.2.1 POST 60 KOMMUNALE NÆRINGSFOND

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil vise til at kommunale næringsfond har vært en forutsetning for å drive næringsutviklingsarbeid i mange distriktskommuner. Slike samfunnshovedproblem er manglende næringsetablering og utvikling. De befinner seg i områder som har liten tilgang på lokal kapital, og kommunens mulighet til å bidra til slike etableringer er derfor helt avgjørende.

Disse medlemmer har merket seg at evalueringen av kommunale næringsfond har vist at mange gode prosjekter ikke ville blitt realisert hvis kommunen ikke hadde hatt næringsfondene. Rapportene fra 2001 viser at det ble etablert 851 nye bedrifter og skapt 1 520 nye arbeidsplasser gjennom ulike prosjekter med oppstartsmidler fra kommunale næringsfond. Næringslivet kan ha særlig stort behov for ressurser til tilretteleggende tiltak fra kommunen eller sammen med fylkeskommunen. Disse medlemmer påpeker at slike tilskudd nå vil bli å anse som bagatellmessig støtte. Slik støtte vil derfor ikke kunne akkumuleres utover de beløp som er godkjent. Disse medlemmer vil påpeke viktigheten av at ordninger som kan notifiseres, blir notifisert, slik at det blir mulig for lokale og regionale myndigheter å drive aktiv næringsstøtte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil i denne sammenheng vise til at Fremskrittspartiet har vært en sterk pådriver for statlige såkornfond og viser til Fremskrittspartiets merknader og forslag under behandling av Dokument nr. 8:61 (2003-2004).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har i sitt alternative budsjett foreslått 24 mill. kroner til denne posten.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet viser til sitt alternative budsjett der det er ei løyving på 100 mill. kroner til kommunale næringsfond.

4.5.2.2 POST 72 NÆR BUTIKKSTØTTE

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti viser til ordningen med støtte til små nærbutikker i distriktene og at dette er en ordning som ønskes videreført. Disse medlemmer viser til Budsjett-innst. S. nr. 8 (2004-2005) der tilskudd til drift av nærbutikker i småsamfunn og utkantområder er fulgt opp.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til ordningen med tilskudd til drift av nærbutikker i småsamfunn og utkantområder som ble etablert som følge av forlik mellom Sosialistisk Venstreparti og regjeringspartiene. Ordningen har vært en viktig bidragsyter til å opprettholde 99 nærbutikker i utkantstrøk. Disse medlemmer vil derfor øke tilskuddet til 12 mill. kroner og legge ordningen helt under Kommunal- og regionaldepartementets budsjett.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil hevde at det i likhet med statens kjøp av tjenester innenfor postsektoren, luftfart og jernbane også er et samfunnsansvar å sørge for å medvirke til å opprettholde butikker i de svakest bebodde områder av landet. Støtte til utkantbutikker er etter dette medlems oppfatning et effektivt virkemiddel for å bidra til dette, og dette medlem ønsker derfor å videreføre støtte til utkantbutikker med 2,5 mill. kroner, og viser til merknad i Budsjett-innst. S. nr. 8 (2004-2005).

4.5.3 Kap. 551 Regional utvikling og nyskaping

Forslag 2005: kr 2 039 300 000. Saldert budsjett 2004: kr 1 356 800 000.

4.5.3.1 POST 60 TILSKOT TIL FYLKESKOMMUNAR FOR REGIONAL UTVIKLING

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at disponeringen av bevilgningene på denne posten fra og med 2003 er delegert til fylkeskommunene. Flertallet ser det som viktig å mobilisere til en bred felles innsats for regional utvikling. Flertallet vil derfor peke på at det regionale utviklingsarbeidet må skje i et nært samarbeid mellom fylkeskommunen, kommunene, regionale statlige myndigheter, statlige virkemiddelorganer, Sametinget, forsknings- og utdanningsinstitusjonene, næringslivet og partene i arbeidslivet. Flertallet vil samtidig understreke at fylkeskommunene er tillagt lederskapet i de regionale partnerskapene og må ta nødvendig initiativ til å videreutvikle dem.

Flertallet vil peke på at fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør ikke må avgrensnes til å forvalte de distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene.

Fylkeskommunen må ha fokus mot bredden i det som påvirker utviklingen i regionen. Fylkeskommunene må derfor ta en ledende rolle for det samlede utviklingsarbeidet i regionen.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har merket seg at Handlingsromutvalget (NOU 2004:15) påpekte at Norge ikke utnytter det handlingsrom vi har innenfor EØS-avtalen til å drive en aktiv distrikts- og regionalpolitikk. Utvalget uttalte blant annet:

"I kapittel 4 har vi sett at det er meir dei nasjonale prioriteringane enn EØS-reglane som set grensa for kor stor støtte som blir gitt til ulike formål. Styresmaktene har eit stort handlingsrom innanfor støtteordningar som alt er godkjende av ESA, til dømes å gradere ei godkjend horisontal støtteordning innanfor den melde maksimale støttesatsen, eller berre å støtte visse regionar.

Ei rekkje tiltak kan nyttast meir enn i dag. Men det er ikkje sikkert at det i alle tilfelle er fornuftig å gjere det. [...]

Investeringsstilskot er eit døme på at styresmaktene kan ha stort handlingsrom innanfor fastsette rammer med omsyn til støtteintensitet."

Samtidig uttalte Effektutvalget (NOU 2004:2) om de spesielle distriktpolitiske virkemidlene hvor integreringsstøtte og bedriftsutviklingstilskudd er de viktigste:

"Evalueringer tyder på at disse virkemidlene gir gode effekter med lavere kostnader enn mange av de andre politikkområdene som har positive effekter for distriktene. Virkemidlene er selektive, i den forstand at de tildeles etter søknad. Utvalget mener at de gode effektene tilsier at det bør anvendes større ressurser på dette området, og at det bør åpnes for større grad av automatikk i tildelingen av investeringsstilskudd til bedrifter i distriktene. Dette vil være mulig innenfor konkurransereglene i EØS-avtalen."

Blant annet på dette grunnlag uttalte Distriktskommisjonen (NOU 2004:15) enstemmig:

"Investeringsstilskudd bør i distriktene brukes mer aktivt enn i dag med sikte på å øke enkeltbedrifters konkurransekraft. Rammene for investeringsstilskudd bør økes, slik at virkemidlet kan brukes i et omfang som er mer på linje med hva som er vanlig i andre europeiske land."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Distriktskommisjonens enstemmige vurdering om at bevilgningen til investeringsstilskudd bør økes.

Flertallet har imidlertid merket seg at bevilgningene til regional utvikling – som blant annet omfatter distriktsrettet investeringsstilskudd – er redusert betydelig de senere år. Flertallet mener derfor at bevilgningene til regionale utviklingstiltak bør økes.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folke-

parti viser til at Regjeringen har varslet en egen stortingsmelding om regionalpolitikken, som ytterligere tydeliggjør Regjeringens politikk for å sikre bosetting, verdiskaping og levedyktige lokalsamfunn i hele landet. Meldingen vil blant annet bygge på innspill fra Effektutvalget (NOU 2004:2), Handlingsromutvalget (NOU 2004:15) og Distriktskommisjonens utredning (NOU 2004:19). Disse medlemmer legger derfor ikke opp til å trekke konklusjoner basert på disse utredningene i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2005.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, ser det som et viktig og selvstendig mål for distriktpolitikken at virkemidlene bidrar til utvikling av næringsaktivitet og etablering av nye arbeidsplasser. Flertallet mener derfor at det fortsatt skal kunne gis investeringstilskudd ved investeringer i det distriktpolitiske virkemiddelområde uavhengig av om det som det investeres i, i seg selv er nyskapende.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det er fylkeskommunene som er delegert myndighet til å bestemme hvordan bevilgningen til det enkelte fylke skal disponeres. Det betyr også at fylkeskommunene kan bestemme retningslinjene for virkemiddelbruken i fylket. Det betyr blant annet at når Innovasjon Norge disponerer virkemidler – herunder til bedriftsrettede tiltak – som er stilt til disposisjon gjennom fylkeskommunens fordeling av midlene, så er det fylkeskommunens retningslinjer for bruken som skal legges til grunn. Dette flertallet vil i denne sammenheng sterkt understreke at dersom det i slike tilfeller er motstrid mellom Innovasjon Norges nasjonale retningslinjer og fylkeskommunens retningslinjer, så er det fylkeskommunens retningslinjer som gjelder.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Regjeringen ønsker å fornye og videreutvikle fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør – til beste for innbyggere og næringsliv i den enkelte region. Disse medlemmer viser til at Regjeringen varsler en vurdering av fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør i forbindelse med regionalmeldingen som skal fremmes våren 2005. Regjeringen følger på denne måten opp Stortingets forutsetning i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 19 (2001-2002) Om nye oppgaver for lokaldemokratiet - regionalt og lokalt nivå, om at en nærmere vurdering av fylkeskommunen som regional utviklingsaktør, og de forsøk med oppgavedifferensiering som er igangsatt, skal gjøres neste stortingsperiode.

Disse medlemmer viser til at departementet er i dialog med fylkeskommunene om hvordan mål- og resultatstyringsmidlene kan styrkes, slik at av kvaliteten på rapportering av bruken av midlene blir bedre. Disse medlemmer har registrert at flere fylkes-

kommuner mener de bruker uforholdsmessig mye ressurser på rapportering av midlene. Disse medlemmer anmoder derfor om at det nevnte arbeid også bidrar til forenklinger i rapporteringsarbeidet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, ser det som svært viktig at den kompetansen som er utviklet gjennom Innovasjon Norge må bevares og utvikles. Denne kompetansen skal også bidra til utvikling på tvers av fylkesgrensene. Disse medlemmer ser det derfor som uheldig dersom det Innovasjon Norge har bygd opp av lokal, regional og nasjonal kompetanse skulle bli svekket og brutt opp.

Selv om fylkeskommunene er delegert myndighet til å bestemme hvor mye av de samlede bevilgningene til hvert fylke som skal gå til bedriftsrettede tiltak, mener komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti derfor at forvaltningen av alle bedriftsrettede tiltak må skje gjennom Innovasjon Norge.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at alle direkte bedriftsrettede tiltak som tildeles med grunnlag i fylkeskommunenes disponering av bevilgningene over kap. 551 post 60, skal forvaltes gjennom Innovasjon Norge."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til St.meld. nr. 19 (2001-2002) Om nye oppgaver for lokaldemokratiet - regionalt og lokalt nivå. Disse medlemmer vil vise til at et av hovedprinsippene for Regjeringens modernisering av offentlig sektor, er delegering og desentralisering av ansvar og myndighet. Det betyr at lokal frihet og lokalt ansvar skal stå sentralt i moderniseringsarbeidet. Det lokale selvstyret skal styrkes. For kommunene og fylkeskommunene betyr det at de skal gis større handlefrihet og selvstendighet. Regjeringen mener at desentralisering av oppgaver og myndighet til kommunesektoren vil gi et reelt lokaldemokrati og en effektiv og brukervennlig forvaltning. Etter disse medlemmers oppfatning er det helt sentralt i denne reformen at fylkeskommunene står fritt til å velge operatør for de direkte bedriftsrettede tiltak. Disse medlemmer vil påpeke at et statlig pålegg om at man skal bruke IN i denne sammenheng vil være en klar innstramning av fylkeskommunenes handlefrihet, og vil kunne bidra til en dårligere utnyttelse av de regionalpolitiske virkemidlene desentralisert til fylkeskommunene basert på de prioriteringer det lokale partnerskapet gjør. Dessuten vil disse medlemmer påpeke at selv om IN er foretrukket partner blant fylkeskommunene i dag, betyr dette ikke at det er behov for å lovfeste dette.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil peke på at den dist-

riktspolitiske situasjonen kan variere svært mye mellom de ulike regioner. Flertallet er derfor mot at rent objektive kriterier skal legges til grunn for fordeling av de distriktpolitiske virkemidlene mellom fylkeskommunene. Flertallet mener at fordelingen mellom fylkene må være fleksibel i forhold til utviklingen i de enkelte regioner.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti mener at objektive kriterier må danne basis for fordelingen av distriktpolitiske virkemidler mellom fylkeskommunene, men at det i tillegg må utøves skjønn, bl.a. med utgangspunkt i de omstillingsutfordringer lokalsamfunn i enkelte fylker har og vil stå overfor i fremtiden.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil vise til at alle fylkeskommuner skal ha midler slik at de kan fylle sin rolle og gjennomføre prosjekter sammen med næringslivet, kommunene og staten. Disse medlemmer mener det burde utvikles et system med et større grunntilskudd for regional utvikling til hvert fylke slik at de gis en reell mulighet til å ivareta den rollen Stortinget og Regjeringen har pålagt dem.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer viser til at de var imot at fylkeskommunen fikk overført midler for å holdes kunstig i live som en regional utviklingsaktør. Disse medlemmer mener at det behovet som måtte finnes for en slik aktør, kan løses med andre organiseringer enn gjennom dagens fylkeskommune.

Disse medlemmer viser videre til at med Fremskrittspartiets politikk ville incentivene for aktiv næringspolitikk i kommunene, samt rammebetingelsene for næringslivet, vært langt bedre. Disse medlemmer viser òg til sin aktive statlige næringspolitikk. I denne sammenheng er disse medlemmer glade for at Distriktskommisjonen i sin utredning (NOU:2004:15) har fulgt opp Fremskrittspartiets arbeid med å tilrettelegge for næringsvirksomhet. Disse medlemmer viser til sitt budsjettforelegg hvor bevilgningen til feltet reduseres som en følge av dette. Disse medlemmer understreker videre at en slik omstilling må skje over flere år.

Disse medlemmer vil i denne sammenheng også vise til Fremskrittspartiets forslag om såkornfond i forbindelse med Dokument nr. 8:61 (2003-2004).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det kan oppstå særskilte utfordringer i enkelte kommuner, for eksempel knyttet til utviklingen i næringslivet eller i offentlig

virksomhet eller stort tap av arbeidsplasser. Flertallet mener at departementet fortsatt må ha ansvaret for å avklare om en kommune i nasjonal sammenheng skal anses å ha utfordringer som gir grunnlag for en særskilt omstillingsstatus. Flertallet mener at departementet eventuelt må tilføre den aktuelle fylkeskommunen ekstraordinære midler for å følge opp denne utfordringen. Flertallet legger til grunn at departementet i vurderingen av hvordan bevilgningen på denne posten skal fordeles mellom fylkeskommune, legger vekt på slike særskilte utfordringer og at dette gjenspeiles i fordelingen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene om omstillingsmidler.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener, i tråd med ansvarsreformen, at fylkeskommunen er den beste og nærmeste til å vurdere og avgjøre omstillingsstatus i enkeltkommuner. Denne løsningen er også mindre byråkratisk enn den gamle. Disse medlemmer vil vise til at fylkeskommunen også er ansvarlig for å følge opp omstillingskommunene i sin anvendelse av midler. Denne myndighet er fra og med 2003 delegert og desentralisert fra Kommunal- og regionaldepartementet, inkludert disposisjonen over midlene. Disse medlemmer mener at dette er en ordning som bør videreføres, og vil i den forbindelse understreke at bl.a. antall omstillingskommuner skjønnsmessig må hensyntas ved den fylkesvise fordelingen av de regionale utviklingsmidlene.

Komiteen viser til at departementet i proposisjonen påpeker at konkurranseutsatte virksomheter innenfor fiskeri, havbruk og tradisjonell eksportindustri "har hatt særlege utfordringer i dei siste åra".

Komiteen har merket seg at departementet peker på at Sogn og Fjordane har kommet i en spesiell situasjon på grunn av rasjonalisering og nedbemanning i store hjørnesteinsbedrifter, og at det pekes på utfordringene i Årdal, Høyanger og Flora.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, understreker at omstillingene i Årdal og Høyanger må følges opp som forutsatt ved behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett for 2004. Flertallet viser til at Regjeringen i revidert budsjett (St.prp. nr. 63 (2003-2004)) foreslo og fikk tilslutning til en tilleggsbevilgning som "forutsettes benyttet til oppstart av det ekstraordinære omstillingsarbeidet i () Flora". Flertallet forutsetter at departementet følger opp den statlige støtten til omstillingsarbeidet i Flora ved at Sogn og Fjordane gis et skjønnsmessig tillegg til den øvrige overføring til regionalt utviklingsarbeid.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti har videre registrert at Regjeringen har stilt seg positiv til å bidra til at virke-middelapparatet kan vurdere en større bedriftsetablering i Årdal med midler utover det som fremgikk av RNB. Disse medlemmer konstaterer at dette viser en positiv holdning fra Regjeringen til å i gitte, alvorlige situasjoner bidra med ekstraordinær innsats utover det fylkeskommunen selv kan stille med, og uten at dette rokker ved fylkeskommunens grunnleggende ansvar for omstillingsarbeidet lokalt.

Medlemene frå Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at Vanylven kommune i Møre og Romsdal i løpet av dei siste åra har mista om lag 400 arbeidsplassar, noko som utgjør 25 pst. av arbeidsplassane i kommunen. Dette skuldast m.a. nedbemanning i hjørnesteinsverksemdar m.a. innan skipsbygging og meieridrift. Desse medlemmene har merka seg at nedbemanning i den tidlegare statleg eigde bedrifta A/S Olivin er sterkt medverkande til denne utviklinga. Desse medlemmene har merka seg at kommunen i lag med fylkeskommunen og Innovasjon Norge har tatt tak i utfordringane sine på ein konstruktiv måte, og meiner at Vanylven på same måte som aktuelle kommunar i Sogn og Fjordane, har behov for ytterlegare statleg medverknad. For å møte dei ekstraordinære omstillingsutfordringane kommunen no står overfor, vert det sett av 10 mill. kroner til ei tiltakspakke for Vanylven.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet der situasjonen i Vanylven omtales.

Komiteen har merket seg at departementet trekker fram at mange av de bo- og arbeidsmarkedsregionene som hadde sterkest nedgang i sysselsettingen de siste ti årene, ligger i Finnmark. Komiteen vil peke på de betydelige omstillingsutfordringene flere av kystkommunene i Finnmark står overfor som følge av problemene i fiskeindustrien.

Komiteen viser til at i enkelte kommuner som Vardø og Gamvik har hjørnesteinsbedriften ligget nede i flere år, og arbeidsledigheten ligger stabilt svært høyt.

Komiteen viser til Aetats tall for oktober 2004 som viser at antall registrert helt ledige i Vardø tilsvarte 10,6 pst. av arbeidsstyrken. I Gamvik var raten 7,0 pst. på samme tid. Dersom delvis sysselsatte og tiltaksdel-takere inkluderes, utgjør dette om lag 20 pst. av arbeidsstyrken for Vardøs tilfelle. Komiteen ser dette som svært alvorlig.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har merket seg at bevilgningene til regionale utviklingstiltak i Finnmark er redusert fra om lag 142 mill. kroner i 2002 til om lag 111 mill. kroner i Regjeringens foreløpige tildelings-

brev for 2005. Dette tilsvarer en reduksjon på om lag en fjerdedel siden 2002.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Finnmark fylkeskommune disponerer samlet ca. 113 mill. kroner til regional utvikling, hvorav 20 mill. kroner er skjønsmessig tildelt til omstillinger i fylket. Bruken og fordelingen av de regionale utviklingsmidlene er fylkeskommunens ansvar. Beløpet Finnmark mottar til regional utvikling, er betydelig høyere pr. innbygger enn for resten av landet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil understreke at håndteringen av kriser av denne type er et nasjonalt ansvar, og ikke kan tillegges den enkelte kommune og fylkeskommune alene.

Flertallet vil peke på at Fylkesmannen i Finnmark 30. juni 2003 fant det nødvendig å sende en særskilt rapport til statsministeren hvor han blant annet meddelte:

"Til sammen er det siste året inngått konkurs eller innstilt drift ved over 40 pst. av fiskeindustribedriftene og 6 oppdrettsanlegg i fylket, og et tusentalls arbeidsplasser er falt bort. Og det er grunn til å frykte at utviklingen ikke stopper med dette. (...)

Sett opp mot en slik utvikling er det grunn til å frykte at bunnen faller ut av mange lokalsamfunn, og at bosettingsmønsteret langs Finnmarkskysten kan være i ferd med å endres radikalt.

(...)

Dersom det er et mål å stoppe den ukontrollerte utviklingen vi i dag opplever i fylket, er det derfor nødvendig at sentrale myndigheter griper inn med tiltak. Vi opplever situasjonen så alvorlig at vi finner det riktig å redegjøre særskilt for utviklingen og reise spørsmål om gjennomføring av en grundig analyse av situasjonen med sikte på utarbeiding av en statlig handlingsplan som omfatter alle sektorer som berører disse problemstillingene."

Flertallet mener at situasjonen på kysten av Finnmark er så alvorlig at Regjeringen snarest må iverksette særskilte tiltak. Flertallet mener derfor det må settes i verk en statlig aksjonsplan for å få i gang næringsvirksomhet i fiskerikommunene i tiltakssonen i Finnmark og Nord-Troms som er rammet av konkurs og stor arbeidsledighet. Flertallet viser for øvrig til merknader i finanskomiteens innstilling om nysalderingen av statsbudsjettet for 2004.

Flertallet viser til at det er flere kommuner hvor omstillingsutfordringene er så store at de er gitt særskilt status som omstillingskommune. Vanylven i Møre og Romsdal er et eksempel på det.

Flertallet forutsetter at departementet i fordelingen av de regionale utviklingsmidlene tar høyde for de særskilte utfordringene som finnes i enkelte kommuner i landet. Flertallet forutsetter videre at Regjeringen kommer tilbake til Stortinget senest i revidert nasjonalbudsjett dersom det er behov for ytterligere bevilgninger til omstillingstiltak.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti registrerer at kommunal- og regionalministeren har anmodet fylkeskommunen om å være mer konkret i forhold til hvilke tiltak de mener kan være med å legge et varig grunnlag for nye arbeidsplasser i Vardø og andre lokalsamfunn. Disse medlemmer er derfor tilfreds med at kommunal- og regionalministeren har bekjentgjort at hun i brev til fylkeskommunen inviterer til å fremlegge forslag og at hun er innstilt på å drøfte eventuelle tiltak som kan gi varig bedring av situasjonen. Disse medlemmer tolker dette som et positivt signal om at Regjeringen er villig til å samarbeide om konkrete planer. Disse medlemmer viser videre til at det de senere år er lokalisert flere statlige arbeidsplasser til Vardø. Videre registrerer disse medlemmer at arbeidsmyndighetene har vært positive til å stille opp med ekstra tiltaksplasser på kort varsel. I tillegg vises det til at Fiskeri- og kystdepartementet har iverksatt en innskjerpelse av de leveringsforpliktelser som gjelder for innehavere av torskekonsesjoner.

Når det gjelder forslag om en "statlig aksjonsplan" viser komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti til at Regjeringen følger opp situasjonen, jf. kommunal- og regionalministerens brev til Finnmark fylkeskommune datert 3. desember 2004. Det vises videre til merknader fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti i forbindelse med komiteens behandling tilsvarende forslag i Innst. S. nr. 176 (2003-2004) Innstilling fra kommunalkomiteen om rikt mangfold i nord. Om tiltakssonen i Finnmark og Nord-Troms.

Disse medlemmer viser til Regjeringens budsjettforslag der ordningen med nedskrivning av studielån foreslås styrket ved å øke årlig avskrivingsbeløp med over 50 pst., fra 16 500 kroner til 25 000 kroner pr. år for låntakere som er bosatt innenfor tiltakssonen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, ser det som viktig å legge til rette for å utvikle samarbeid på landsdelsnivå. Flertallet mener derfor at blant annet Landsdelsutvalget for Nord-Norge og Nord-Trøndelag (LU) spiller en positiv rolle for utvikling av samarbeid over fylkesgrensene. Flertallet har merket seg at departementet har lagt til grunn at den statlige skjønnsfinansieringen av LUs virksomhet skal reduseres neste år. Flertallet ser det som viktig at arbeidet i LU videreføres. Flertallet er åpen for at bevilgningene til slikt landsdelsamarbeid også kan finansieres som et nasjonalt tiltak over kap. 552.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at fylkeskommunene, som eiere av Landsdelsutvalget for Nord-Norge og Nord-Trøndelag (LU), fra 2002 til 2003 reduserte sine tilskudd til LU. Disse medlemmer registrerer at departementet fremdeles har med LU som en del av

vurderingsgrunnlaget ved utmåling av skjønnsmidler til de fire nordligste fylkene, men at denne skjønsmessige andelen nå foreslås redusert. Disse medlemmer understreker at slike tildelinger på skjønsmessig grunnlag ikke er å oppfatte som noen øremerking av midler, og forutsetter at fylkeskommunene selv vurderer sine tilskudd til LU innenfor de tilgjengelige rammene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets merknader i finansinnstillingen, Budsjett-innst. S. I (2004-2005), hvor det framgår at Arbeiderpartiet har foreslått å bevilge 3,8 mrd. kroner mer til tiltak for næringsutvikling og sysselsetting. Disse medlemmer viser til at en vesentlig del av dette vil bidra til økt sysselsetting og redusert arbeidsledighet i distriktene. Samtidig vil dette bidra til å trygge grunnlaget for bosettingen.

Som ledd i denne satsingen mener Arbeiderpartiet at det er behov for en styrking av de særskilte distriktpolitiske virkemidlene. Disse medlemmer viser derfor til at Arbeiderpartiets budsjettforslag la til grunn en økning av bevilgningene på denne posten med 43 mill. kroner. Disse medlemmer må konstatere at Arbeiderpartiets forslag om en mer aktiv nærings- og distriktpolitikk ikke fikk flertall ved behandlingen av finansinnstillingen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslag i Budsjett-innst. S. I (2004-2005) om å øke bevilgningen på dette kapitlet med 40 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til økt behov for nasjonal medvirkning i distrikts- og regionsatsing. Disse medlemmer påpeker særlig behov for at staten kan være raskt på banen i kritiske situasjonen som kan oppstå ved større konkurser og ved behov for akutt omstilling, og viser til forslag om økte bevilgninger med 18 mill. kroner under kap. 552 post 72 i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett der løyvingane til regional utvikling og nyskaping vert auka med 325 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til Regjeringens forslag om økning i kommunesektorens frie inntekter, med 1 mrd. kroner, der økningen fordeles likt mellom kommuner og fylkeskommuner. Det vises videre til budsjettavtalen med Fremskrittspartiet der disse rammene ble ytterligere økt med 0,8 mrd. kroner for 2005, noe som kommer fylkeskommunene til gode med 180 mill. kroner. I tillegg ble kommuner og fylkeskommuner kompensert for mindreskatteveksten i 2004 med til sammen 2,2 mrd. kroner i budsjettavtalen med Fremskrittspartiet.

Disse medlemmer vil understreke at gode rammevilkår for næringslivet er den viktigste forutsetningen for å få fram lønnsomme og konkurransedyktige

virksomheter som kan medvirke til økt verdiskaping, spesielt i distriktene.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener budsjettforslaget for 2005 samlet sett vil øke fylkeskommunens mulighet til å fylle rollen som regional utviklingsaktør og medvirke til at den blir en interessant samarbeidspartner for næringsliv, regional statsforvaltning og for kommunene.

Disse medlemmer vil vise til at Regjeringens økonomiske politikk de siste to årene har bidratt til lavere rente, en konkurransedyktig kronekurs og bedre vilkår for konkurranseutsatt næringsliv.

Disse medlemmer viser til at mye av både den tradisjonelle og den nye eksportindustrien finnes i mindre sentrale strøk, utenfor storbyene. Disse medlemmer vil understreke at for disse næringene er det avgjørende at Regjeringen viderefører en ansvarlig og forutsigbar økonomisk politikk som kan bidra til å holde kostnadsnivået, kronekursen og rentenivået nede.

Disse medlemmer viser til at Stortinget, etter forslag fra Regjeringen, denne perioden har innvilget betydelige skattelettelser for næringslivet. Både direkte, gjennom bl.a. fjerning av investeringsavgift og utbytteskatt, og indirekte, gjennom ordninger som SkatteFUNN og bedre avskrivnings- og tollsatser. Disse medlemmer vil understreke at dette har bidratt til lavere kostnader og lagt grunnlag for økt nyskaping.

4.5.3.2 POST 61 NÆRINGSRETTA UTVIKLINGS- TILTAK, KOMPENSASJON FOR AUKA ARBEIDSGIVARAVGIFT

Komiteen viser til at det i fjorårets finansinnstilling og budsjettinnstilling fra kommunalkomiteen var full enighet om at kompensasjonen for økt arbeidsgiveravgift måtte innrettes slik at "alle kompensasjonstiltakene skal innrettes til de områder i det enkelte fylke som er påført økt avgift". Komiteen ber departementet påse dette.

Komiteen ber likeså departementet påpeke at kompensasjonstiltakene skal komme i tillegg til andre ordinære nærings- og distriktsutviklingstiltak, og ikke istedenfor disse.

Komiteen viser at fordeling av ordinære virkemidler innenfor det enkelte fylke ikke forutsettes påvirket av kompensasjonstiltakene.

Komiteen understreker at fjorårets merknad må forstås slik at bevilgningene til disposisjon for det enkelte fylke ble forutsatt overført fylkeskommunen som regional utviklingsaktør og beslutningstaker, men likevel slik at disponeringen skulle skje "med grunnlag i forpliktende handlingsplaner som utformes i nært samarbeid med næringslivet selv, organisasjonene i arbeidslivet og kommunene i de områder av fylket hvor avgiften blir økt".

Komiteen forutsetter at komiteens samstemmige merknader i fjorårets innstilling legges til grunn.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil påpeke at fylkeskommunens behandling således ikke var forutsatt avgrenset til å ha "ein rådgevande karakter".

Komiteen mener det er viktig å understreke at midlene som tilbakeføres er ekstra innbetalinger fra næringslivet, og at det derfor er riktig at næringslivet aktiviseres og gis en sentral rolle i arbeidet med bruken av midlene for å få til varige, positive effekter for næringslivet og regionene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sin merknad i fjorårets budsjettinnstilling om at "ordningen med gradert arbeidsgiveravgift må videreføres så langt mulig". Flertallet har merket seg at ESA har åpnet formell undersøkelse av Regjeringens forslag til differensierte satser i visse sektorer. I begrunnelsen for beslutningen anførte ESA blant annet at det er umulig å sikre at alle begunstigede foretak innenfor alle 209 notifiserte sektorer ikke er eksponert mot handel i forhold til artikkel 61.1 EØS. Samtidig synes det etter flertallets syn åpenbart at det eksisterer et betydelig handlingsrom der foretak driver virksomhet som verker påvirker eller i overskuelig framtid vil påvirke samhandelen.

Flertallet viser til prosedyreforordningens artikkel 7.2 der det uttales at når ESA finner at det notifiserte tiltak ikke utgjør statsstøtte, eventuelt som følge av en modifikasjon som staten har foretatt, skal den fastslå dette i en avgjørelse. Flertallet ber Regjeringen utnytte den mulighet som nå foreligger til forhandlinger med sikte på å oppnå Stortingets samstemmige uttalte ønske om at ordningen med gradert arbeidsgiveravgift "må videreføres så langt mulig".

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til komiteens felles merknader i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2004, Budsjett-innst. S. nr. 5 (2003-2004), og konstaterer at Regjeringen har fulgt opp Stortingets forutsetninger så langt som mulig.

Disse medlemmer er derfor tilfreds med at departementet har som en forutsetning for godkjenning av de regionale handlingsplanene at næringslivet har sluttet seg til forslagene. Disse medlemmer understreker at fylkeskommunen vil ha en naturlig rolle som koordinator av arbeidet med regionale utviklingsplaner, men at disse midlene ikke skal inngå som en del av fylkeskommunens budsjett. Fylkeskommunen kan likevel bli tillagt ansvar for forvaltning av midlene dersom dette er ønsket av det lokale partnerskapet, og disse medlemmer viser i den forbindelse til at departementet uttaler:

"Forvaltning av midlene kan bli lagt til fylkeskommunar, kommunar, verkemiddelapparatet, Kommunal-

og regionaldepartementet, andre departement eller andre aktører..."

Disse medlemmer er tilfreds med denne løsningen.

Disse medlemmer er enige med Regjeringen i at omleggingen av arbeidsgiveravgiften blir en hovedutfordring i regional- og distriktspolitikken også i 2005. Disse medlemmer vil understreke at det er av avgjørende betydning at Regjeringen etablerer gode og treffsikre alternativer gjennom transportstøtten og kompenserende næringsstøtte for de som blir berørt av omleggingen. Disse medlemmer viser videre til at ordningen med bagatellmessig støtte gjør at om lag 90 pst. av foretakene i områdene som omfattes av omlegging av arbeidsgiveravgiften vil få samme avgiftslette som i dag.

Disse medlemmer viser til at EU arbeider med revisjon av retningslinjene for regional statsstøtte med sikte på ikrafttreden fra 2007. Disse medlemmer viser til at Regjeringens innspill til EU i denne sammenheng tar sikte på å få til et fleksibelt regelverk som sikrer en målrettet og effektiv bruk av virkemiddel, samt egne ordninger for de fire nordligste fylkene, og støtter Regjeringens linje.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil påpeke at skal den indirekte kompensasjon for bortfallet av differensiert arbeidsgiveravgift ha tilnærmet lik effekt for næringslivet, må den ha et større volum enn bortfallet av gradert arbeidsgiveravgift.

Disse medlemmer øker derfor denne posten med 158 mill. kroner i sitt alternative budsjett. Midlene fordeles til de fylkeskommunene som har fått økt arbeidsgiveravgift og brukes innenfor det geografiske området som er berørt av endringene.

4.5.3.3 POST 64 UTVIKLINGSMIDLAR TIL OPPLAND FYLKESKOMMUNE

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer vil legge ned forsøket "Fritt fram" og ser ikke at slike prosjekter er nyttige før man får en avklaring på styringsstrukturen i Norge, jf. Distriktskommisjonens (NOU: 2004:15). Disse medlemmer kutter derfor 70 mill. kroner på posten.

4.5.3.4 POST 70 TRANSPORTSTØTTE

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til merknaden i fjorårets innstilling om at kompensasjonen "fullt ut skal benyttes til tiltak i de regioner hvor avgiften økes". Flertallet viser videre til at flertallet i finanskomiteen – alle utenom representantene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, i

innstillingen til Revidert nasjonalbudsjett for 2004, jf. Innst. S. nr. 250 (2003-2004), uttalte:

"Flertallet har merket seg at det også er hevdet at transportstøtteordningen er utformet slik at den også omfatter kommuner som ikke ligger i avgiftssoner som er pålagt økt avgift. Flertallet vil også i denne sammenheng understreke den forutsetning som legges til grunn i merknadene som er referert overfor, og forutsetter at tiltak utover "kompensasjonsområdet" finansieres utenom "kompensasjonsbeløpet"."

I direkte motstrid med dette uttaler departementet i proposisjonen:

"Finansiering av transportstøtte i tidligere sone 1 kommunar blir dekt innanfor den fylkesvise ramma for næringsretta utviklingstiltak."

Flertallet kan ikke slutte seg til dette.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, forutsetter derfor at ordningen for kommuner utenfor kompensasjonsområdet må finansieres særskilt og ber Regjeringen komme med forslag til dette i Revidert nasjonalbudsjett.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det innenfor et samlet budsjettopplegg ikke har vært mulig å finansiere disse midlene utenom rammen for de samlede kompensasjonsmidler, og mener departementet har funnet en akseptabel løsning.

4.5.4 Kap. 552 Nasjonalt samarbeid for regional utvikling

Forslag 2005: kr 277 300 000. Saldert budsjett 2004: kr 286 000 000.

4.5.4.1 POST 72 NASJONALE TILTAK FOR REGIONAL UTVIKLING

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil understreke forutsetningen om at bevilgningen under posten skal nyttes innenfor det geografiske området for de distriktpolitiske virkemidlene. Flertallet har merket seg at kun 9,6 pst. av bevilgningene til FORNY-programmet ble benyttet innenfor det distriktpolitiske virkeområdet. Flertallet mener at dette ikke er akseptabelt, og ber om at departementet snarest påser at disponeringen av bevilgningene på denne og andre poster innenfor programkategorien innrettes i tråd med forutsetningene.

Flertallet viser til at Kommunal- og regionaldepartementet i 1997 utpekte 6 kommuner og en region til å delta som pilotkommuner for utkantsatsing. I evalueringen kom Dyrøy kommune godt ut. Som en oppfølging av utviklingsarbeidet etablerer Dyrøy kommune nå et utviklingshus i samarbeid med SIVA og støttet av Kommunal- og regionaldepartementet. Byggets innhold og funksjoner kan være en modell for en småskala næringshage tilpasset behovet i småsamfunn.

Flertallet ser det som sannsynlig at prosjektet kan ha overføringsverdi til andre kommuner. Flertallet ber derfor departementet vurdere å medvirke til å finansiere en stilling som "utviklingsgartner" i en forsøksperiode.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti understreker departementets forutsetninger for bruken av midlene under kap. 552, herunder at disse skal benyttes til å "fremme verdiskaping og utvikling i kvar enkelt region gjennom satsingar som best kan gjennomførast nasjonalt" og vidare: "Innsatsen skal særleg medverke til auka innovasjon og høgre kompetansenivå i regionane."

Disse medlemmer viser til at nyetablerere og entreprenører er hovedmålgruppen for innsatsen, og at midlene primært skal nyttas innanfor det geografiske området for de distriktpolitiske verkemidlene. Disse medlemmer viser vidare til at bevilgningen i all hovudsak skal gå til programsatsingar og utviklingstiltak i regi av Innovasjon Norge, SIVA, Norges Forskningsråd og andre nasjonale og internasjonale aktører.

Disse medlemmer er tilfreds med at departementet presiserer at det vil stilles sterkere krav til den geografiske fordeling av midlene, og disse medlemmer forutsetter at midlene på denne måten blir bedre innrettet i forhold til forutsetningene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsket.

Disse medlemmer ser behovet for en spesielt målrettet innsats for å øke innovasjonsevnen hos gründere og bedrifter og vil i denne sammenheng at overføringene til denne posten i større grad skal benyttes til dette arbeidet. Disse medlemmer vil vidare nedprioritere det internasjonale regionalpolitiske samarbeid og annen regional samordning som mangler en krystallklar direkte henvisning til innsatsen for økt innovasjon. På denne bakgrunn vil disse medlemmer redusere posten med 55 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til økt behov for nasjonal medvirkning i distrikts- og regionssatsing. Disse medlemmer påpeker særleg behov for at staten kan være raskt på banen i kritiske situasjoner som kan oppstå ved større konkurser og ved behov for akutt omstilling.

Disse medlemmer viser til Budsjett-innst. S. I (2004-2005) med egne forslag om å øke posten med 18 mill. kroner.

4.6 Programkategori 14.10 Bustad og bumiljø og programkategori 14.20 Bygningssaker

4.6.1 Generelle merknader

Fleirtalet i komiteen, medlemmene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, meiner at å ha ein bustad

av god kvalitet, i eit godt bumiljø, gir eit eige grunnlag for å kunne leve gode liv.

I samband med handsaminga av bustadmeldinga føreslo fleirtalet ei rekkje tiltak for å sikre alle god tilgang til ein god bustad, jf. Innst. S. nr. 229 (2004-2005). Det handla m.a. om auka utbygging av ikkje-kommersielle utleigebustader og låginnskotsbustader for ungdom og vanskelegstilte, fleire studentbustader, betre høve for ungdom til å få START-lån, vidareføring av Husbanken si viktige rolle for å fremje nybygging, samt styrka bustøtte og bustadtilskot.

Fleirtalet vil understreke at bustadpolitikk òg er velferdspolitik. Gjennom å stimulere til eit godt og variert bustadtilbod ynskjer fleirtalet å leggje til rette for ei trygg ramme kring folk sin kvardag.

Fleirtalet meiner det offentlege skal medverke meir både gjennom økonomiske ordningar og anna tilrettelegging enn det dagens regjering ynskjer.

Fleirtalet meiner Husbanken skal vere eit hovudreiskap i bustadpolitikken. Husbanken syter for føreseielege rammer, høg kvalitet og finansiering av bustader der privatbankane vegrar seg. Fleirtalet er usamd i ei dreining der Husbanken i større grad skal verte ein førsteheimsbank. Det er behov for eit breiast mogleg nedslagsfelt for Husbanken sine låneordningar.

Fleirtalet viser til at regjeringa Bondevik II over fleire år har kutta i dei bustadpolitiske verkemidla. Dette har vore ei klår endring frå ei brei velferdstilnærming i bustadpolitikken, til å sjå på desse verkemidlane som rein sosialpolitikk. Fleirtalet vil særleg peike på tilskot til bustadkvalitet og til etablering, utbetring og utleigebustader. Fleirtalet meiner dette er ei uheldig utvikling og er djupt usamd i denne nedprioriteringa.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til Regjeringens boligmelding. Disse medlemmer støtter visjonen om at alle skal kunne bo godt og trygt. Disse medlemmer mener det best kan oppnås gjennom å tilrettelegge for et velfungerende boligmarked, skaffe boliger til vanskeligstilte og øke antallet universelt utformede og miljøvennlige boliger.

Disse medlemmer vil særleg påpeke at Regjeringen i samarbeid med byggenæringen har igangsatt et arbeid for å redusere byggekostnadene. I tillegg vil disse medlemmer vise til at Regjeringen har lansert en nasjonal strategi for bekjempelse av bostedsløshet, "på vei til egen bolig", som skal avløse prosjekt bostedsløse. Disse medlemmer vil vise til at det har vært en reduksjon av antallet bostedsløse og vil påpeke viktigheten av at det gode arbeidet fortsetter gjennom den nye nasjonale strategien.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Regjeringen har opprettet en post for kompetansetilskudd og at midlene som Husbanken kan bruke til tiltak som bekjempelse av bostedsløshet, utvikling av universell utforming, gode bomiljøer mv. dermed er betydelig styrket.

Disse medlemmer vil påpeke Husbankens viktige rolle som kompetanseinstitusjon overfor kommuner, utbyggere og andre aktører i boligmarkedet. Disse medlemmer viser til at Regjeringen i boligmeldingen ønsker å styrke Husbankens rolle som veileder, i tillegg til de mer tradisjonelle rollene som låne- og tilskuddsforvalter. Disse medlemmer støtter denne utviklingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er viktig å legge til rette for flere ungdomsboliger, og viser til Arbeiderpartiets forslag om 26 mill. kroner mer til bygging av studentboliger i finansinnstillingen. Disse medlemmer viser videre til Arbeiderpartiets forslag i finansinnstillingen om å øke utlånsrammen i Husbanken med 2,5 mrd. kroner, til 16 mrd. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt alternative budsjett der det er en omfattende satsing på utleieboliger med 397 mill. kroner utover Regjeringens forslag, satsing på bomiljøtiltak på 50 mill. kroner og 193 mill. kroner til styrking av bostøtte for forskjellige grupper av barnefamilier, samt til bygging av opp mot 1 000 studentboliger gjennom bevilgning av 150 mill. kroner ekstra til formålet.

Medlemmen i komiteen fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslo å løyve i alt 290 mill. kroner til bustadpolitiske føremål utover Regjeringa sitt opplegg. Av dette er 65 mill. kroner tilskot til bygging av studentbustader lagt på rammeområde 17.

Denne medlemmen viser òg til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett prioriterer ei låneramme for rehabilitering av skulebygg på 2 mrd. kroner, og gjer framlegg om ei eiga låneordning for rehabilitering av kyrkjebygg med ei låneramme på 500 mill. kroner.

Denne medlemmen viser til merknader og forslag i Innst. S. nr. 229 (2004-2005).

4.6.2 *Kap. 2412 Den norske stats husbank*

Forslag 2005: kr 311 000 000. Saldert budsjett 2004 (postane 1, 45 og 72): kr 305 300 000.

Forslag 2005 under post 90 Lån til Husbanken, overslagsløyving: kr 13 098 000 000. Saldert budsjett 2004: kr 13 504 000 000. Post 90 behandles av finanskomiteen, utenfor rammesystemet, det vises til Budsjett-innst. S. nr. 6 (2004-2005).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Husbanken spiller en viktig rolle i boligpolitikken. Derfor må Husbanken ha tilstrekkelige økonomiske rammer til å føre en aktiv politikk på dette området. Spesielt viktig er dette i en tid med høye boligpriser og høy arbeidsledighet.

Flertallet mener det er mange grunner for å opprettholde en allmenn statlig husbank. Husbanken gir

lav rente, og medvirker til at det bygges et stort antall nøkterne boliger. Den er et viktig redskap for å sikre boligbygging også i nedgangstider, og er viktig for å finansiere boligbygging i distriktene. Ikke minst er Husbanken med på å opprettholde bred kunnskap og kompetanse på boligområdet.

Flertallet har merket seg at Regjeringen følger opp boligmeldingen og reduserer bevilgningene. Dette føyer seg inn i rekken av omlegginger av Husbankens rolle siden regjeringen Bondevik II overtok. På lånesiden skal Husbankens nye grunnlån erstatte dagens oppføringslån og utbedringslån. Husbankens virkemidler vris fra å være en bank for folk flest, til å bli en bank for de som er mest vanskeligstilte. Endringen har gått på bekostning av ungdom og andre grupper som ikke lenger får lån og tilskudd gjennom Husbanken. Mange av disse har ikke mulighet til å få finansiert boligen sin i private banker. Flertallet vil advare mot å gjøre boligpolitikken om til en smal sosialpolitikk. Flertallet mener boligpolitikken fortsatt skal være en del av den brede velferdspolitikken.

Flertallet viser til at det i 2000 ble satt i gang bygging av 23 550 nye boliger, eller 15 pst. flere enn året før. Boligbyggingen gikk ytterligere opp med 7 pst. til 25 300 nye boliger i 2001. I 2002 gikk antallet ned med 9 pst., til om lag 23 000 nye boliger. I 2003 ble det igangsatt bygging av om lag like mange, 23 200 boliger. For 2004 regner departementet med at antallet blir 23 000 boliger.

Flertallet mener at forutsigbar, tilstrekkelig og rimelig kreditttilgang er en forutsetning for å sikre langsiktig planlegging og bygging av nok boliger her til lands. Husbankens lånerammer til oppfølging og utbedring av boliger er av avgjørende betydning for å oppnå dette målet.

Flertallet viser til at Regjeringen i St.prp. nr. 1 (2004-2005) foreslår å redusere utlånsrammen i Husbanken med 1 mrd. kroner, og at Regjeringen mener at utlånsrammen er godt tilpasset boligmarkedet. Flertallet vil vise til at det ikke er kommet færre søknader på lån til boligbygging. Tall fra Husbankens månedsstatistikk viser at Husbanken i årets første ni måneder har fått søknader om lån til oppføring av 8 500 boliger. Dette er 10 pst. flere boliger enn i samme periode i 2003.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til Regjeringens boligmelding og Stortingets tilslutning til denne. Disse medlemmer støtter den prioriteringen av boligetablerende, distrikt, miljø og tilgjengelighetskrav som legges til grunn for å få lån fra husbanken. Videre vil disse medlemmer påpeke at Husbanken fortsatt har og vil ha en stor andel av markedet for nybygde boliger. Samtidig vil disse medlemmer vise til at det i dagens marked ikke er vanskelig å få finansiering av boligen til en lav rente også i det private marked. Disse medlemmer mener derfor at Husbankens lånerammer på 13,5 mrd. kroner inkludert 0,5 mrd. kroner til sykehjem mv. i sydlige strøk, er godt tilpasset situasjonen på boligmarkedet.

Disse medlemmer vil også vise til at det forventes igangsatt ca. 28 000 nye boliger i år, ifølge prognoser fra byggenæringen. Dette er det høyeste tallet siden midten av 80-tallet. Disse medlemmer viser til viktigheten av et velfungerende boligmarked for å sikre fortsatt høy nybyggingrate.

Disse medlemmer vil også fremheve at startlån, som ble innført av denne regjering for å lette boligetablering for unge med liten egenkapital og andre boligetableterende, har vært en suksess. Disse medlemmer mener at en modell hvor man tar grunnlån i en privat bank og får startlån som topplån er gunstig for unge som skal finansiere sin første bolig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet er uenig i at lånebehovet for neste år er mindre enn i inneværende år. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett har foreslått at utlånsrammen økes med 2,5 mrd. kroner til totalt 16 mrd. kroner. Disse medlemmer er av den oppfatning at en så markant økning i utlånsrammen i Husbanken også vil ha mye å si for sysselsetting i byggebransjen.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet tar til etterretning at Regjeringa sitt framlegg til låneramme for Husbanken, er eit utlånsnivå NBBL og NBL støtta under budsjettøyringane i Stortinget. Desse medlemmene ber Regjeringa vera merksame på utviklinga i utlånsmengda utover året og kome tilbake til Stortinget med framlegg om å utvide låneramma i revidert budsjett dersom det skulle vera naudsynt.

Desse medlemmene viser til handsaminga av St.prp. nr. 18 (2004-2005) der desse medlemmene gjekk mot Regjeringa sitt forslag til kutt i låneramme for 2004.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil understreke at disse medlemmer prinsipielt ikke ønsker å opprettholde dagens statsbanker. Disse medlemmer er av det syn at det ikke er en offentlig oppgave å drive bankvirksomhet, og disse medlemmer ønsker derfor at statsbankene omgjøres til A/S for dertil å selges.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har merket seg at midlene som er satt av til Startlån og utbedringslån ikke har like stor søknad som øvrige lån. Flertallet viser til at Regjeringen hevder at Startlånet er en suksess. Flertallet viser til at den nye ordningen med Startlån skulle gjøre det lettere for unge og vanskeligstilte å kjøpe seg bolig. Låneordningen har nå virket i nesten 3 år. Flertallet konstaterer at målet om å nå denne gruppen i større grad ikke er nådd. Flertallet mener at reglene for tapsfordelingen mellom stat og kommuner har bidratt til å gi de mest vanskeligstilte et dårligere tilbud enn før.

Flertallet mener at Startlån må få den innretningen som regjeringen Stoltenberg la til grunn da denne nye ordningen ble foreslått i 2001. Dette var en ordning som skulle være bedre for unge og vanskeligstilte, enkel for lånetakerne og enkel å forvalte for kommunene. Husbanken skulle tilby kommunene å stå for den tekniske låneforvaltningen, slik at kommunene kunne konsentrere seg om å foreta selve innvilgningen av lånene, uten å bygge opp et nytt byråkrati. Risikoen skulle deles mellom staten og kommunene. Regjeringen Bondevik II gjennomførte en helt annen ordning. Et flertall i komiteen bemerket i Innst. S. nr. 5 (2002-2003) at dette ville føre til at færre kommuner benyttet seg av ordningen med Startlån, der kommunene i realiteten sitter igjen med topprisikoen for tap på inntil 25 pst. Flertallet viser til at det i 2003 ble innvilget 6 500 Startlån, mens antallet i 1. halvår 2004 kun var 1 300. Nedgangen blir ekstra kraftig sammenlignet med 2002, da det ble innvilget 12 600 etableringslån eller kjøpslån. Flertallet viser til at nedgangen i utlånene stadfester det disse medlemmene har hevdet tidligere.

Flertallet viser til forslag i Innst. S. nr. 229 (2003-2004) om å endre ordningen med Startlån slik at risikoen for kommuner og Husbanken sidestilles.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at dagens startlånsordning som ble innført av Samarbeidsregjeringen fungerer godt. Styrken i ordningen ligger i dens lokale fleksibilitet og mulighet til tilpasning til den enkelte lånesøkers behov. Disse medlemmer viser også til at det ikke er uttrykt noe ønske fra kommunenes side om å endre dagens risikofordeling mellom stat og kommune. Etter disse medlemmers oppfatning vil en endring av risikofordelingen være unødvendig og skape forvirring rundt en ordning som fungerer godt.

4.6.3 Kap. 580 Bustønad

Forslag 2005: kr 2 093 600 000. Saldert budsjett 2004: kr 2 109 000 000.

Komiteen mener at bostøtteordningen er et sentralt og treffsikkert personrettet virkemiddel for å hjelpe de som har problemer med høye bokostnader i forhold til inntekt. Bostøtten skal medvirke til å nå hovedmålet om trygge boliger og god boligfordeling. Bostøtten skal medvirke til at alders-, uføre- og etterlattepensjonister, barnefamilier og andre husstander med lave inntekter skal kunne skaffe seg en høvelig og nøktern eie- eller leieboli, og at de skal ha evne til å betale sine løpende boutgifter.

Komiteen mener at bostøtteordningen er ett av de viktigste økonomiske virkemidler for å sikre bolig til vanskeligstilte på boligmarkedet.

Komiteen viser til at bostøtten er basert på behovsprøving, men at den likevel klart skiller seg fra for eksempel sosialhjelpen ved å være en rettighetsbasert og standardisert økonomisk ytelse.

Komiteen er kjent med at mange kommuner har egne bostøtteordninger i tillegg til den statlige ordningen. Mange må likevel benytte seg av sosialhjelp i tillegg til bostøtte. Komiteen viser til at det fra 1. september 2004 er mulig for alle som deltar i introduksjonsprogrammet for innvandrere å søke om bostøtte. Komiteen mener dette vil gjøre det lettere for kommunene å bosette flyktninger. Det er også viktig at innvandrere tilbys de samme vilkår som befolkningen for øvrig, og ikke blir avhengig av sosialhjelp.

Komiteen er enig i at ligningsinntekten fra fjoråret skal legges til grunn for bostøtten det påfølgende år for termin 2 og 3.

Komiteen viser for øvrig til merknader og forslag knyttet til bostøtten i Innst. S. nr. 229 (2003-2004) om boligpolitikken.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at utgiftene til bostøtte ikke øker i perioden 2003-2005, men vil ligge flatt. Etter at de fleste andre utgiftspostene på boligområdet er sterkt kuttet de siste årene, framstår bostøtten i 2005 som den helt dominerende form for økonomisk innsats fra Regjeringens side til boligformål. Flertallet mener dette er en uheldig utvikling. Flertallet er svært skeptisk til en utvikling hvor nærmest alle former for økonomiske stimulanser i boligpolitikken avløses av kun ett virkemiddel, nemlig bostøtten.

Flertallet viser til at det er en klar nedgang i antallet som har fått tilskudd til utbedring og tilpasning av boligen. Det er også en klar nedgang i antall utleieboliger for vanskeligstilte. Flertallet har merket seg at Regjeringen kutter i både boligtilskuddet og bostøtteordningene.

Flertallet viser til at i tillegg foreslår Regjeringen å øke dekningsprosenten i kommunalt disponerte utleieboliger fra 70 pst. til 80 pst, samtidig som det kuttes i tilskudd til utleieboliger. Flertallet har merket seg at de foreslåtte endringene er kostnadsberegnet til 100 mill. kroner. Likevel er bevilgningene for neste år mindre fordi Regjeringen konkluderer med at det vil komme færre søknader til bostøtteordningen i 2005.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet er uenig i dette og mener pengene i stedet burde vært brukt til å bygge opp et større tilbud av billige utleieboliger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Regjeringen for neste år foreslår at arealkravet på minimum 40 kvm skal fjernes helt for barnefamilier. Disse medlemmer er skeptisk til å fjerne arealkravet om 40 kvm for barnefamilier, og viser til at målet med bostøtteordningen er at alle skal kunne bo i bolig med tilfredsstillende standard, jf. Innst. S. nr. 229 (2003-2004) Boligmeldingen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at bostøtten har blitt betydelig styrket under den sittende Regjeringen, bl.a.

som en del av Regjeringens handlingsplan mot fattigdom. Disse medlemmer viser til at bostøtten er en overslagsbevilgning, men også en rettighetsordning som sørger for at de som tilfredsstiller kravene til bostøtte, vil få innvilget bostøtte. Videre vil disse medlemmer påpeke at den budsjetterte endringen av å heve dekningsgraden i kommunale utleieboliger fra 70 til 80 pst. har en helårsvirkning på 100 mill. kroner, men at budsjettvirkningen for 2005 er 67 mill. kroner pga. etterskuddsvis utbetaling av bostøtte.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er et flertall på Stortinget for å styrke bostøtteordningen for barnefamilier. Disse medlemmer viser til at et flertall bestående av Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet økte inntektsgrensen i bostøtten for barnefamilier våren 2003. Denne ble siden fjernet av Regjeringen i forlik med Arbeiderpartiet i budsjettet for 2004.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at bostøtten er det mest treffsikre boligpolitiske virkemiddelet og at Regjeringen i boligmeldingen ønsker å styrke bostøtten ytterligere over tid. Disse medlemmer støtter Regjeringens forslag i boligmeldingen.

Disse medlemmer viser til at bostøtten har blitt styrket på en rekke områder under den sittende regjering, blant annet som en del av tiltaksplan mot fattigdom, og at det har vært en sterk vekst i bostøtteutbetalingene under denne regjering. Disse medlemmer viser til at Regjeringen har fjernet finansieringskravet for barnefamilier, hevet sjablonen for lys og varme, økt boutgiftstaket i de største byene, innført månedlig bostøtteutbetaling, fjernet arealkravet for barnefamilier m.fl. i kommunalt disponerte boliger, fjernet arealkravet for barnefamilier generelt, hevet dekningsgraden fra 70 til 80 pst. i kommunale boliger, innført månedlig bostøtteutbetaling og innført at nyankomne innvandrere som er med på introduksjonsprogrammet nå får bostøtte. I tillegg påpeker disse medlemmer at bostøtten også har blitt prisjustert i perioden. Dette stiller i skarp kontrast til regjeringen Stoltenberg som ikke økte bostøtten i sitt budsjettforslag for 2002.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at aleneboendes situasjon på boligmarkedet må bedres. Disse medlemmer viser til at aleneboende er de som har den største boutgiftsbelastningen, andelen av inntekten de bruker på å bo. Disse medlemmer viser til Innst. S. nr. 269 (2003-2004) der disse medlemmer går inn for at bostøtten må omfatte også enpersonshusholdninger med lav inntekt.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener andre viktige grep for å sikre større rettferdighet, er skattefritak, samt at det betales kommunale avgifter etter forbruk.

4.6.4 Kap. 581 Bustad og butiltak

Forslag 2005: kr 722 500 000. Saldert budsjett 2004: kr 823 600 000.

4.6.4.1 GENERELT

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har merket seg at Regjeringen ønsker en dreining av virkemidlene fra generelle låneordninger og tilskuddsmidler og over til bostøtte. Flertallet er uenig i denne endringen av politikk og mener Husbanken og den enkelte kommune må besitte en større bredde av virkemidler. Flertallet mener det er mangfoldet av virkemidlene lån, bostøtte og tilskudd som gjør det mulig å oppfylle målsetningen om at alle skal kunne bo godt og trygt til en rimelig pris i forhold til inntekten. Flertallet vil peke på at tilskudd er det kraftigste virkemiddelet og mener at de samlede boligtilskuddene må økes. Flertallet viser til merknader og forslag i Innst. S. nr. 269 (2003-2004) om boligpolitikken.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Husbankens låneordninger opprettholdes, men målrettes bedre, blant annet for å oppnå bedre miljøkvaliteter og tilgjengelighet. Disse medlemmer vil vise til at bostøtten er mer målrettet mot dem som har behov for hjelp enn boligtilskuddet og støtter dermed Regjeringens forslag om å flytte midler fra boligtilskudd til bostøtte. På den måten gis kommunene økt fleksibilitet med hensyn til å hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet.

4.6.4.2 KAP. 4642 POST 21 KUNNSKAPSUTVIKLING OG -FORMIDLING

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til prioriteringer.

4.6.4.3 KAP. 4643 POST 22 PROGRAM FOR REDUSERTE BYGGJEKOSTNADER

Komiteen viser til at det er inngått samarbeidsavtale mellom myndighetene og byggebransjen om å redusere byggekostnadene. Komiteen synes dette er meget positivt. Komiteen viser videre til Byggekostnadsarbeidsgruppens innstilling og støtter de anbefalinger den kommer med.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Regjeringen har inngått en femårig avtale med byggenæringen om et program for å redusere byggekostnadene og at det i 2005 er avsatt 16 mill. kroner til formålet. Disse medlemmer mener dette er et positivt og viktig tiltak for å gjøre boliger rimeligere for boligkjøpere, men også for å styrke konkurranseevnen til norsk byggenæring. Disse medlemmer mener videre det er positivt at programmet skal være lokalisert hos byggenæringen og at det er viktig at byggenæringen selv har hovedansvaret for prosjektet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, merker seg også at Regjeringen foreslår å bevilge 4 mill. kroner mindre enn Byggekostnadsarbeidsgruppen foreslo. Flertallet mener derfor at Regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2006 må komme tilbake med vurdering av om den foreslåtte ramme på 80 mill. kroner for prosjektperioden er tilstrekkelig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer er av det syn at å øke produktiviteten i byggebransjen er et ansvar og en oppgave som ikke staten skal påta seg. Private aktører må finne de arbeidsformer og arbeidsmetoder som de selv synes er gode. Skulle dette kreve et program for byggekostnader, må dette påkostes av næringen selv. Etter disse medlemmers syn må eventuelle hindringer som ligger i byggeverksnemnden for dagens utbyggere løses i en dialog mellom staten og utbyggerne uten at det skal tilføres offentlige midler. Disse medlemmer vil likevel ikke kutte overføringen på bakgrunn av at disse medlemmer subsidiært støttet etableringen av et slikt program under behandlingen av boligmeldingen.

4.6.4.4 POST 60 HANDLINGSPROGRAMMET FOR OSLO INDRE AUST

Komiteen mener handlingsprogrammet for Oslo indre øst kan vise til mange positive resultater for å bedre livskvaliteten for beboerne i bydelen, med en oppussing av gatelegeme og byrom. Samtidig har prosjekter knyttet til barn og unge gitt gode erfaringer, blant annet prosjektet med gratis barnehage.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, peker på at handlingsprogrammet for Oslo indre øst går mot slutten. Flertallet mener at det ved utfasing av programmet for denne bydelen må påbegynnes en handlingsplan for Groruddalen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil vise til egne merknader under kap. 4647 Post 78 Kompetansetilskudd.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer registrerer med glede at handlingsprogrammet for Oslo indre øst har vært vellykket, men ser at denne sonen ikke lenger har behov

for en satsing slik Regjeringen legger opp til. Disse medlemmer ser heller at fokuset i handlingsplanen bør flyttes til områder liknende Groruddalen, hvor utfordringene rundt de problemene som handlingsplanen i utgangspunktet tok til orde for å løse, pr. i dag er store. Disse medlemmer ønsker derfor en videreføring av programmet på den betingelse at fokussonen endres eller utvides.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjetter i Oslo og på Stortinget der det begge steder foreslås bevilget 10 mill. kroner i prosjektmidler til Indre Oslo øst utover budsjettforliket mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene. Disse medlemmer mener det er behov for pengene til prosjektet.

4.6.4.5 KAP. 4644 POST 71 TILSKOT TIL BUSTADKVALITET

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener tilskudd til boligkvalitet har vært en velfungerende ordning for å bidra til å oppnå gode boliger og gode bomiljø blant annet gjennom tilskudd til helhetlig områdeplanlegging, tilskudd til særlige kvaliteter ved nybygging og rehabilitering gjennom byfornyelse.

Flertallet viser til at ved behandlingen av Boligmeldingen gikk et flertall bestående av regjeringspartiene og Fremskrittspartiet inn for å slå sammen tilskuddet om boligkvalitet og kompetansetilskuddet og videreføre en bevilgning på 15 mill. kroner for å dekke opp tidligere forpliktelser.

Flertallet har videre merket seg at også disse 15 mill. kroner er fjernet i forliket mellom Regjeringen og Fremskrittspartiet. Flertallet mener forlikspartene på denne måten driver useriøs budsjettpolitikk i og med at posten er avsatt til å betale tidligere forpliktelser.

Flertallet viser til at disse partier i Innst. S. nr. 269 (2003-2004) om boligpolitikken gikk imot denne sammenslåingen.

Flertallet påpeker at når Husbankens låneordninger nå rettes mer inn på universell utforming, vil en logisk følge være at tilskuddet til formålet økes og ikke reduseres slik Regjeringen foreslår.

Flertallet viser til at Regjeringen den 22. november 2004 la fram sin handlingsplan for økt tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne. Flertallet påpeker at Regjeringen har unnlatt å følge opp Stortingets vedtak om å lage en handlingsplan med forpliktende tidsfrister og finansiering. Flertallet påpeker at Regjeringen har lagt fram et budsjett med kutt på viktige poster for økt tilgjengelighet, som låneordningen for opprustning av skolebygg og kvalitetstilskuddet over Husbanken. Tilgjengelighet dreier seg om frihet og retten til å ta egne valg for funksjonshemmede og eldre på lik linje med andre.

Flertallet påpeker at støtte til midlertidig heis over Rikstrygdeverket er på ca. 50 mill. kroner pr. år.

Flertallet mener tilskudd til midlertidig heis over Sosialdepartementets budsjett og tilskudd til boligkvalitet gjennom Husbankens må kunne sees sammen og bidra til at langt flere boliger får permanent heis. Da vil samlet tilskudd kunne bli større og mange borettslag og andre boligenheter kunne klare kostnadene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at 80 pst. av dagens boligmasse vil komme til å være i bruk i år 2015 når eldrebølgen slår til for fullt. Disse medlemmer mener derfor det er atskillig bedre samfunnsøkonomi i å gi små tilskudd til å oppgradere eksisterende boligmasse slik at flere kan bo hjemme i egen bolig enn det er å satse store penger på å bygge ny boligmasse når det nærmer seg 2015 etter mønster av eldreformen. Disse medlemmer mener også at samfunnet står overfor store utfordringer i forbindelse med at store deler av etterkrigsboligmassen står foran gjennomgripende rehabilitering i tillegg til at det ennå er deler av førkrigsbebyggelsen som står i kø for å motta tilskudd til byfornyelse. Store deler av denne bebyggelsen holder ikke livsløpsstandard, noe som kunne vært bøtt på dersom det hadde blitt avsatt tilskuddsmidler til heisbygging.

Små tilskudd til boligkvalitet har også vist seg effektive ved at det blir lettere for boligbyggere å bygge inn kvaliteter som fjernvarme eller jordvarme, livsløpsstandard, tilgjengelighet for funksjonshemmede eller annet som gjerne nedprioriteres for å holde investeringskostnadene nede for kjøper. Disse medlemmer er av den oppfatning at det er lettere å styre kvalitetsutviklingen på den samlede boligmassen ved hjelp av tilskuddsmidler enn utelukkende ved hjelp av forskrifter og kontroll.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til Boligmeldingen og budsjettavtale mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Disse medlemmer viser videre til den nye posten for kompetanseutvikling og mener den bedre ivaretar behovene for å sikre tilgjengelighet, gode bomiljøer mv. enn de gamle ordningene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der det foreslås en bevilgning på 50 mill. kroner til boligtilskudd utover Regjeringens forslag.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslår å løyve 75 mill. kroner meir enn Regjeringa sitt forslag til tilskot til bustadkvalitet.

4.6.4.6 KAP. 4645 POST 73 TILSKOT TIL OPPLYSNING, INFORMASJON O.A.

Komiteen har ingen merknader til Regjeringens forslag.

4.6.4.7 KAP. 4646 POST 75 TILSKOT TIL ETABLERING, UTBEFRING OG UTLEIEGHUSVÆRE

Komiteen viser til at målsetningen med boligtilskuddet er å skaffe til veie flere utleieboliger til målgruppen enten ved bygging eller kjøp. I tillegg brukes tilskuddet til å delfinansiere kjøp av egen bolig for folk som ikke selv har råd og til å finansiere tilpasning av boliger for funksjonshemmede og andre.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil at alle skal ha mulighet til å bo godt og trygt til en rimelig pris i forhold til inntekt. Flertallet vil derfor legge til rette for økning i utbygging av billige utleieboliger til folk som trenger det og som har behov for å leie i en kortere eller lengre periode.

Flertallet understreker at tilskuddet til etablering, utbedring og utleieboliger er det sterkeste virkemiddelet i boligpolitikken. Flertallet mener at tilskudd til boliger til bostedsløse, innvandrere og andre vanskeligstilte på boligmarkedet skal prioriteres innenfor boligtilskuddsordningen.

Det bevilges ikke nok boligtilskudd til å dekke kommunenes behov for boliger til folk med dårlig råd, flyktninger og bostedsløse. Samtidig kutter Regjeringen i studentboligbyggingen slik at det bare blir bygget 340 studentboliger neste år.

Flertallet vil peke på at andelen ikke-kommersielle utleieboliger er altfor lav og vesentlig lavere enn andelen i våre naboland. Bare 4 pst. av Norges boliger formidles utenom det kommersielle markedet, mens EU-gjennomsnittet er 18 pst. Sverige og Danmark ligger høyt over Norge, med henholdsvis 24 og 20 pst. (NOU 2:2002). Flertallet reagerer på Regjeringens kontinuerlige nedtrapping av boligtilskuddet og mener dette harmonerer dårlig med den varslede satsingen på bostedsløse, bosetningen av flyktninger og den i Semerklæringens omtalte satsing på utleieboliger for ungdom og vanskeligstilte. Flertallet mener dessuten at det harmonerer dårlig med de innrapporterte behovene i de boligsosiale handlingsplanene, som fremkommer gjennom kommunens arbeid med den.

Flertallet mener det er behov for en storstilt satsing på utleieboliger og viser til merknader og forslag i Innst. S. nr. 269 (2003-2004).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet er uenig i Regjeringens foreslåtte omlegging av tilskuddet til utleieboliger ved å flytte 100 mill. kroner fra boligtilskuddet til å øke bostøtten i kommunale leiligheter fra 70–80 pst. Disse medlemmer vil i tillegg påpeke at kuttene i boligtilskuddet er større enn det som flyttes til bostøtten.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, merker seg at Regjeringen er uenige i Stortingets vedtak i forbindelse med behandling av boligmeldingen. Flertallet

mener det er mer enkelt og ubyråkratisk at tilskuddet ligger som en fordring knyttet til pantet på boligen enn dagens ordning med nedskrivning over ti år. Flertallet mener kommunene på denne måten får tilbake penger som i all hovedsak kan hjelpe andre vanskeligstilte inn i egen bolig. Flertallet er enig med Regjeringen i at utbedring og tilpasning av boliger ikke skal tilbakebetales. Flertallet understreker at alle som tilbakebetaler tilskuddet skal kunne vurderes på nytt ved skifte av bolig. Flertallet vil også understreke at det viktigste spareelementet i forbindelse med boligkjøp er skattefordelen og muligheten til sparing gjennom nedbetaling av egen boliggjeld. Med disse presiseringer vil flertallet stå ved sitt vedtak fra behandlingen av boligmeldingen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Regjeringen i boligmeldingen foreslo å målrette Husbankens støtteordninger slik at de bedre når dem som har behov for bistand fra det offentlige for å mestre et boforhold. Disse medlemmer støtter dette. Disse medlemmer vil videre påpeke at det som er interessant er hvor mye den enkelte betaler i netto husleie og at bostøtten som går direkte til den enkelte er bedre egnet til å nå dem som har behov for støtte. Videre viser disse medlemmer til boligmeldingen hvor det ble dokumentert at for hver 100 nye bolig som staten bidro med finansiering til, ble det i realiteten kun 50–85 nye boliger. Dette er etter disse medlemmers oppfatning svært dårlig utnyttelse av ressursene.

Disse medlemmer vil videre påpeke den misforståtte oppfatningen av at antallet ikke-kommersielle utleieboliger er et godt mål på om man har en god boligpolitikk eller ikke. Disse medlemmer vil vise til at Sverige har en langt høyere andel slike boliger enn Norge og at dette fører til langt større utgifter for det offentlige uten å bidra til at vanskeligstilte settes bedre i stand til å mestre sitt boligforhold. Disse medlemmer vil også vise til at de strenge reguleringer av boligmarkedet som også finnes i Sverige bidrar til å dele boligmarkedet i et A- og B-lag. Disse medlemmer vil på det sterkeste advare mot en slik politikk i Norge, og støtter derfor opp under Regjeringens prinsipper for boligpolitikken de neste årene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti krever en storstilt satsing på bygging av utleieboliger for flyktninger, bostedsløse, økonomisk- og andre vanskeligstilte og foreslår derfor å bruke 397 mill. kroner ekstra på statsbudsjettet for 2005 for å få bygget opp mot 3 000 ekstra utleieboliger for ungdom, flyktninger og vanskeligstilte. I dag finnes det minst 5 100 bostedsløse, og 50 av disse mill. kroner skal reserveres utvikling av botilbud til disse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener Regjeringens innsats i kampen mot bostedsløshet ikke står i forhold til

Regjeringens høye profil på saken. Flertallet viser til at et enstemmig storting sluttet opp om ambisjonen om å redusere antallet utkastelser og begjæringer om utkastelser, at ingen skal bo i midlertidig bolig uten kvalitetsavtale, at alle som kommer ut av institusjon eller fengsel skal få tilbud om varig bolig og at ingen skal bo i midlertidig bolig i mer enn tre måneder. Flertallet viser til at antallet utkastelsesbegjæringer har økt det siste året og at antallet bostedsløse fortsatt er minst 5 700.

Flertallet viser til egne forslag i Innst. S. nr. 246 (2003-2004) om tiltak for bostedsløse og Innst. S. nr. 229 (2003-2004) om boligpolitikken der det foreslås en storstilt satsing på bygging av utleieboliger og sterkere virkemidler for å oppnå de ovennevnte mål.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Innst. S. nr. 229 (2003-2004) om boligpolitikken, der disse medlemmer gikk inn for å styrke boligtilskuddet i stedet for Regjeringens forslag om å trappe ned boligtilskuddet og overføre midlene til bostøtten.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet viser til Senterpartiet sitt alternative budsjett der det vert foreslått løyvd 75 mill. kroner til tilskott til bustadkvalitet, og vidare 150 mill. kroner meir enn Regjeringa til tilskott til etablering, utbetring og utleigebustader.

4.6.4.8 KAP. 4647 POST 78 KOMPETANSETILSKOTT

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er positive til Regjeringens prioriteringer innenfor kompetansetilskuddet, men viser til at Regjeringen ved å fjerne tilskudd til boligkvalitet har vesentlig forringet handlingsrommet for å utvikle gode boområder, boligkvalitet herunder teknisk utbedring til universell standard og miljøsatsing. Flertallet mener tilstrekkelig tilskudd til tilstandsvurdering må prioriteres innen posten.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det i budsjettet er opprettet en ny post til kompetansetilskudd. Disse medlemmer viser videre til at midler under denne posten skal gå til prosjekt knyttet til bekjempelse av bostedsløshet, tilgjengelighet og gode bomiljøer. Disse medlemmer viser til boligmeldingen og mener denne posten vil gi Husbanken større fleksibilitet til å oppnå viktige politiske målsettinger.

Komiteen viser til at Norges Velforbund med sine 2 500 lokale beboerorganisasjoner, som igjen organiserer i overkant av 800 000 personer, er en viktig samarbeidspartner for å få til gode bomiljø rundt omkring i kommunene. Organisasjonen har blant annet driftsansvar for 10 000–15 000 lekeplasser, herunder en kollektiv forsikring av disse plassene.

Komiteen viser til at Norges Velforbund tidligere har fått midler over energi- og miljøkomiteens budsjett, og bevilgningen var i 2003 på 1,879 000 kroner. Dette

ble endret i 2004, og i Budsjett-innst. S. nr. 5 (2003-2004) bad en enstemmig kommunalkomite om at Norges Velforbund for 2004 kunne søke om inntil 1 mill. kroner slik at organisasjoner kunne videreføres i 2004, og bad om at Regjeringen for 2005 skulle finne en hensiktsmessig måte å ivareta denne store frivillige organisasjonen på.

Komiteen viser til at Norges Velforbund skal ivaretas innenfor kap. 581 post 78, jf. budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet i budsjettet for 2004.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener støtte til Norges Velforbund må videreføres og ber Regjeringen sørge for at tilskudd til denne organisasjonen må ivaretas på permanent basis og slik at størrelsen på bevilgningen gis i forhold til organisasjonens størrelse, jf. tilskudd i 2003.

4.6.4.9 KAP. 4648 POST 79 TILSKOTT TIL RADONFOREBYGGJANDE TILTAK I BUSTADHUS

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at tilskudd til radonforebyggende tiltak over Husbankens tilskuddsramme er avvirket. Flertallet vil vise til at mange søkte om slike tilskudd på bakgrunn av den omfattende informasjonskampanjen myndighetene gjennomførte i 2003. Flere av disse føler seg lurt da tilskuddskassen ble tom og tildelingskriteriene ble endret etter at utbedringen var gjennomført. Flertallet viser til at Husbankens klagenemnd har mottatt flere slike saker og har anbefalt bevilgning.

Flertallet vil be om at Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett fremlegger rapport og vurdering av kostnader ved å innfri tilskudd innenfor de utlyste kriterier for de som søkte i løpet av 2003 og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2005 fremlegge rapport og vurdering av kostnader ved å innfri tilskudd for radonforebyggende tiltak innenfor de utlyste kriterier for de som søkte i løpet av 2003."

Flertallet viser til forslag om videreføring av radonforebyggende tiltak under post 71 under Helsedepartementets budsjett.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at radontilskudd var en del av kreftplanene og at dette ble avsluttet i 2003. Disse medlemmer viser til at støtten til den enkelte søker ble trappet kraftig opp på slutten av planperioden samtidig som kravene til å få støtte ble redusert. Dette skyldtes at det var svært laber søknad til ordningen tidligere. Disse medlemmer viser til at dette bidro til en økning i søknader til ordningen og at det i saldert budsjett 2003 ble bevilget ekstra midler til å dekke inn søknader som kom sent inn.

4.6.5 Kap. 582 Skoleanlegg

Forslag 2005: kr 248 000 000 under post 60 Rentekompensasjon. Saldert budsjett 2004: kr 240 500 000.

4.6.5.1 POST 60 RENTEKOMPENSASJON

Komiteen viser til at det for 2002 blei innført ei ny ordning med rentekompensasjon til kommunane og fylkeskommunane for å halde ved like og rehabiliter skulebygg.

Komiteen peiker på at ordninga skal stimulere kommunane og fylkeskommunane til å rehabiliter, ruste opp og leggje til rette for eksisterande skoleanlegg. Midlar kan også brukast til å føre opp nye skulebygg. Formålet er å gi elevane gode læringsforhold.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, konstaterer at Regjeringa ikkje foreslår å auke låneramma til skulebygg for 2005. Fleirtalet har vidare merka seg at i budsjettavtalen mellom regjeringspartia og Framstegspartiet er det semje om å utvide låneramma for skulebygg med 1 mrd. kroner og gi ein rentekompensasjon på 15,5 mill. kroner.

Fleirtalet vil peike på at det er stort behov for midlar til utbetring og bygging av skoleanlegg. Det er derfor påfallande at Regjeringa ikkje foreslår noka utviding av låneramma for 2005. Fleirtalet meiner at den avtalen som er inngått mellom regjeringspartia og Framstegspartiet, ikkje gir god nok finansiering for skoleanlegg i kommunar og fylkeskommunar.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at desse partia prinsipielt meiner kommunane må sikrast naudsynte midlar til å handtere vedlikehald og opprusting av eigen bygningsmasse innanfor dei ordinære rammene. Desse medlemene viser vidare til at kommunesektoren anslagsvis meiner at dei har eit udekt vedlikehaldsbehov på bygningsmasse på 40 mrd. kroner.

Desse medlemene meiner det er uryddig overfor kommunesektoren å fryse låneordninga for skulebygg for 2005.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet viser til alternative budsjett frå dei respektive partia der det er fremma forslag om ei låneramme til rehabilitering av skulebygg i 2005 på 2 mrd. kroner utover forslaget frå Regjeringa. Det er vidare foreslått ein rentekompensasjon på 31 mill. kroner.

Komiteens medlemmer frå Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjettforslag der det foreslås bevilget 46,5 mill. kroner til rentekompensasjon for en låneramme på 3 mrd. kroner.

Komiteens medlemmer frå Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folke-

parti viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet hvor lånerammen ble økt med 1 mrd. kroner. Disse medlemmer vil vise til at inkludert 2005 er 9 mrd. kroner av den vedtatte rammen på 15 mrd. kroner brukt og at man dermed ligger godt foran handlingsplanen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer viser til følgende sitat fra Regjeringens frontale til det 149. Storting ved dets åpning:

"Regjeringen vil fortsatt styrke grunnopplæringen gjennom kompetanseheving, nye læreplaner, økt time-tall og innsats for et godt lærings- og arbeidsmiljø for elever og lærere."

Disse medlemmer mener derfor at Regjeringen bryter sine egne erklæringer når Regjeringen ikke har foreslått å øke utlånsrammen for opprustning og vedlikehold av skulebygg for 2005. Disse medlemmer viser til det store behovet som er i kommunesektoren når det gjelder midler for å sette skulebygningene i tilfredsstillende stand, som følge av et stort vedlikeholds- etterslep gjennom mange år. Disse medlemmer har videre merket seg at søknaden fra skoleeiere i 2004 var betydelig høyere enn tilgangen på midler i utlånsordningen. Også av hensynet til å skaffe elever tilfredsstillende arbeidsforhold er det nødvendig å få fortlgang på arbeidet med å sette skulebygningene i tilfredsstillende stand. Disse medlemmer foreslår derfor å øke utlånsrammen med 3 mrd. kroner. Disse medlemmer legger til grunn at halvårseffekten av denne utlånsrammen i rentekompensasjon utgjør 46,5 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at ingen vet hvor mange skoler som ikke er tilgjengelige for bevegelses- og orientershemmede. Ordningen med lån til skulebygg forutsetter at tiltaket gir universell utforming. Regjeringen peker i sin handlingsplan for nedbygging av funksjonshemmende barrierer på ordningen som viktig for å gjøre skulebygg tilgjengelige for alle. Det er derfor ekstra kritikkverdigg at Regjeringen samtidig kutter hele bevilgningen.

4.6.5.2 NY POST 61 RENTEKOMPENSASJON - KIRKEBYGG

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen i Budsjett-innst. S.I (2004-2005) om å innføre en låneordning for vedlikehold av kirker på 500 mill. kroner. Disse medlemmer viser til at mange kirker er preget av mangelfullt vedlikehold over lang tid. For disse er det behov for en

ekstraordinær innsats for istandsetting. Formålet med en særskilt ordning med rentekompensasjon for kirkebygg, er å styrke innsatsen for istandsetting av kirkene og dens utsmykning. Ordningen bør innrettes slik at kirker som er fredet eller verneverdige bør ha høy prioritet. Disse medlemmer går ut fra at ordningen gjennomføres i nært samarbeid med bl.a. antikvariske myndigheter og kirkelige organer.

Disse medlemmer mener ellers at ordningen med rentekompensasjon bør tilsvare den ordning med rentekompensasjon som gjelder for skolebygg. Ordningen for skolebygg er budsjettet under Kommunal- og regionaldepartementets budsjett, jf. kap. 582 og forvaltes av Husbanken. Disse medlemmer viser til dette og foreslår at låneordningen for kirkebygg budsjetteres under kap. 582 ny post 61.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet viser til finansinnstillinga der Arbeidarpartiet har gått inn for å løyve 500 mill. kroner til ei låneordning for kyrkjebygg, og at rentekompensasjonen skal vere 8 mill. kroner for 2005.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet viser til Senterpartiet sitt alternative budsjett med forslag om ei låneordning for rehabilitering av kyrkjebygg innanfor ei ramme på 500 mill. kroner, og rentekompensasjon på 7,75 mill. kroner. Dette er det gjort framlegg om under ramme 17 i Senterpartiet sitt budsjett-opplegg.

Denne medlemmen meiner det er oppsiktsvekjande at Regjeringa, trass i den vanskelege situasjonen som er for kyrkjebygg mange stader, ikkje fremjar avbøtande tiltak. Denne medlemmen er nøgd med at det i budsjettforliket i Stortinget kom på plass ei ordning.

4.6.6 Kap. 585 Husleigetvistutvalet i Oslo og Akershus

Forslag 2005: kr 4 900 000. Saldert budsjett 2004: kr 4 700 000.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at Stortinget i forbindelse med behandlingen av boligmeldingen, St.meld. nr. 23 (2003-2004) gikk inn for å opprette en husleieindeks.

Flertallet støtter dette og mener det er positivt at det for 2005 er satt av midler til oppretting av en slik indeks som skal være operativ fra 2006.

Flertallet viser til at det skal utvikles et en husleieoversikt som kan gjøre det enklere å håndheve husleielovens bestemmelser om gjengs leie.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til de positive evalueringene av Husleietvistutvalget og foreslår å utvide prøveordningen til å omfatte flere byer som har behov for en slik ubyråkratisk tvisteordning. Dette kan være

Bergen, Stavanger, Kristiansand, Tromsø, Drammen, Trondheim mv.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil understreke behovet for at det ikke er dyrere å bruke Husleietvistutvalget enn konfliktrådet og mener derfor gebyret bør reduseres til en gangers rettsgebyret.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der det blir avsatt 7 mill. kroner til dette formålet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil vise til at Husleietvistutvalget skal evalueres i 2005. Disse medlemmer ønsker ikke å konkludere om Husleietvistutvalget skal videreføres før endelig evaluering foreligger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker.

Disse medlemmer har vært skeptiske til behovet for et slik utvalg, en skepsis som har vist seg å være berettiget når utvalget etter flere års drift får svært få saker til behandling. Disse medlemmer mener at det basert på dagens søknadstall ikke bør være rom for en videreføring av dette utvalget og reduserer derfor overføringen med 2 mill. kroner.

Komiteen viser til merknader i Innst. S. nr. 229 (2003-2004).

4.6.7 Kap. 586 Tilskot til omsorgsbustader og sjukeheimplassar

Forslag 2005: kr 2 722 800 000. Saldert budsjett 2004: kr 3 397 400 000.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet meiner at ei auka satsing på tilskot til utbetringar av eksisterande bustader kunne sikra at mange fleire kunne bu i eigen bustad lenger. Ein slik politikk vil på sikt spare samfunnet for store kostnader, samstundes som det aukar livskvaliteten til dei som kan bu i eigen bustad framfor på institusjon. Desse medlemmene viser til dei respektive partia sine alternative budsjett.

I takt med utfasing av midler til eldrereformen mener desse medlemmene at det burde fasast inn tilskotsmiddel for å oppnå komitéflertallet sine ambisiøse mål i Innst. S. nr. 269 (2003-2004).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til den omfattende høringen i kontroll- og konstitusjonskomiteen med Norsk Sykepleierforbund, Den norske Lægeforening og Nasjonalforeningen for folkehelsen, som uttalte under høringen at

eldrereformen i stor grad kun er blitt en boreform. Disse medlemmer vil peke på at det er to forhold som ennå ikke er avklart innen eldreomsorgen. For det første hva som er den riktige definisjon på heldøgns omsorg og pleie. For det andre kan aldershjem, omsorgsboliger og sykehjem sidestilles når en skal fastslå behovsdekningen av heldøgns omsorg og pleie. Pleie og omsorg i en omsorgsbolig uten fast bemanning kan etter disse medlemmers mening ikke likestilles med sykehjem. Disse medlemmer mener at eldreplanen, totalt sett, har redusert antall plasser for heldøgns omsorg og pleie. Slik disse medlemmer ser situasjonen innen eldreomsorgen i dag, kan satsingen ikke avsluttes i 2005 som planlagt. Den må etter disse medlemmers mening videreføres fordi kommunene er i manko på minst 15 000 sykehjems plasser ved utgangen av 2005 og behovet vil bare øke kraftig frem til 2010 og 2020. Disse medlemmer vil komme tilbake til ytterligere satsing på eldreomsorgen i løpet av 2005.

Komiteen viser til Innst. S. nr. 22 (2004-2005) Innstilling frå kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av Handlingsplanen for eldreomsorgen.

4.6.8 Kap. 587 Statens bygningstekniske etat

Forslag 2005: kr 38 050 000. Saldert budsjett 2004: kr 37 000 000.

Komiteen vil fremheve ByggSøk, som er et svært viktig prosjekt for å effektivisere plan- og byggesaksbehandling, og mener det er positivt at Norge er i front i utviklingen av dette. Komiteen mener videre at man i tillegg til å fokusere på teknologisk utvikling også må fokusere på å få kommunene til å tilby elektronisk byggesaksbehandling, noe som vil gi store besparelser både for kommuner og utbyggere.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til Regjeringens opplegg og støtter dette. Videre viser disse medlemmer til omleggingen av Husbankens låneordninger som vil sikre flere universelt utformede/tilgjengelige boliger.

4.7 Programkategori 09.30 Arbeidsmarknad

4.7.1 Generelle merknader

Komiteen viser til sine hovedprioriteringer, forslag og merknader i finansinnstillingen.

Komiteen viser til at menneskene er et lands viktigste ressurs. For den enkelte er arbeid den viktigste sikring mot utstøtning og fattigdom og gir den enkelte sosialt nettverk og mulighet til å bruke sine evner og ressurser. Det er derfor fundamentalt viktig både for den enkelte og for landet, at alle menneskers ressurser får utvikle seg og komme til nytte. Dette må være utgangspunkt for statens politikk på alle områder. Arbeidsledighet og et hardere arbeidsliv er ingen nødvendig følge av internasjonalisering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at ny teknologi og mer effektive produksjonsformer tvert imot gir oss mulighetene som skal til for å skape et tryggere og mer menneskelig arbeidsliv dersom dette prioriteres.

Komiteen vil påpeke at et stadig mer globalt kunnskaps-, arbeids- og varemarked øker behovet for langt bredere og mangfoldig kompetanse. Globaliseringen må møtes med klare spilleregler og regelverk både nasjonalt og internasjonalt og kombineres med forsterket innsats mot sosial dumping, arbeidsløshet og utstøting fra arbeidslivet, svart arbeid, økonomisk kriminalitet og hvitvasking. Dette er helt avgjørende for at velferden skal gjelde alle og for at seriøse bedrifter som driver lovlig, ikke skal tape i kampen mot useriøse aktører.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil påpeke at lønnsdumping, dårligere arbeidsmiljø og mindre jobbtrygghet verken er sosialt akseptabelt eller en strategi som kan sikre norske arbeidsplasser. Næringslivet må styrkes gjennom høy kvalitet, høy kompetanse og miljøvennlige produkter og produksjon. Strategier for å øke konkurransevnen er sterkere satsing på utdannings- og forskningspolitikk, en aktiv næringspolitikk med vekt på nyskaping, ansvarlig aktivt statlig eierskap og en sterk distriktssatsing.

Komiteen viser til at arbeidsmarkedstiltak og utdanning bidrar til at sannsynligheten for å komme i jobb øker betraktelig. Tiltakene må være av god kvalitet og gis i et slikt omfang at de reelt sett er kvalifiserende for arbeidsmarkedet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til den alvorlige situasjonen der økonomisk vekst ikke gir tilsvarende vekst i arbeidsplassene og nedgang i ledigheten. Regjeringens prognoser de neste årene er at arbeidsledigheten skal forbli høy. Antall registrerte yrkeshemmede øker kraftig og er nå 93 862. Langtidsledigheten har økt. I tillegg økte antall undersysselsatte fra ca. 85 000 i 2. kvartal 2003 til ca. 98 000 i 2. kvartal 2004. De fleste er kvinner. Antall uførepensjonister har økt med 3,4 pst. fra september 2003. 1 av 4 yrkeshemmede som ikke er i arbeid, ønsker arbeid. For den enkelte og for samfunnet finnes det ingen større løsning enn dette. Det er kritikkverdig at Regjeringa og Fremskrittspartiet gjennom forliket passivt lar dette skje, uten å bruke de virkemidler staten rår over.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til utviklingen der økonomisk vekst ikke gir tilsvarende vekst i sysselsettingen. Ifølge Regjeringens prognoser er det ventet at arbeidsledigheten vil gå ned fra om lag 4,5 pst. i dag til

om lag 4,1 pst. neste år (jf. Nasjonalbudsjettet 2005 (St.meld. nr. 1 (2004-2005))). Langtidsledigheten, slik den måles i arbeidskraftundersøkelsen, har økt etter 2001. Disse medlemmer er imidlertid kjent med at registrerte langtidsledige i Aetats register viser en viss nedgang etter 1. kvartal 2004. Antall undersyssel-satte personer har økt fra 85 000 i 3. kvartal 2003 til 98 000 i 3. kvartal 2004. Videre har disse medlemmer registrert at blant annet som følge av enkelte endringer i trygde- og attføringsregelverket, har antall registrerte yrkeshemmede arbeidssøkere økt i det siste. Pr. oktober 2004 var det registrert om lag 92 050 yrkeshemmede i Aetat.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det er behov for å utvide rettighetene til langtidsledige og ungdom og viser til forslag fremmet i Innst. S. nr. 212 (2003-2004) om et velfungerende arbeidsmarked og Innst. S. nr. 280 (2003-2004) vedrørende forslag fra Arbeiderpartiet om å innføre en garanti slik at langtidsledig ungdom i alderen 20–24 år sikres tilbud om jobb, utdanning eller arbeidsmarkedstiltak samt til Budsjett-innst. S. I (2004-2005).

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at forslaget tidligere er blitt reist i Dokument nr. 8:82 (2002-2003). Disse medlemmer deler flertallets bekymring over arbeidsledigheten blant personer i aldersgruppen 20–24 år, men mener at en garanti om arbeid, utdanning eller tiltak ikke er hensiktsmessig, og kan føre til unødig innlåsing og lite fleksibilitet i arbeidsmarkedet. Erfaringer fra forsterket innsats ovenfor denne aldersgruppen ved forrige lavkonjunktur, var at det i enkelte tilfeller forsinket overgang til ordinær utdanning eller arbeid i og med forventningen om et tilbud om tiltak etter seks måneder. Hovedstrategien om i første omgang å rette fokus mot formidling, jobbsøk, veiledning og ordinær utdanning bør opprettholdes. For dem som ikke lykkes med å komme i jobb etter dette, vil det være aktuelt med tettere oppfølging og vurdering av ytterligere bistand og arbeidsmarkedstiltak fra Aetat.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at gapet mellom antall tiltaksplasser og antall ledige har økt under dagens regjering. Dette har vært kombinert med kutt i offentlige budsjetter som i seg selv har økt ledigheten og gjort det vanskelig å rekruttere arbeidsløse, uføre og andre som trenger å komme i jobb. Det har også økt presset på de som er i jobb, med høyt sykefravær og økt uføretrygding som resultat.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at tiltaksnivået under de ordinære arbeidsmarkedstiltakene er tilpasset en moderat nedgang i ledigheten i 2005. Hovedtyngden

av de arbeidssøkende har kompetanse som er relevant og etterspurt på arbeidsmarkedet. I arbeidsmarkedspolitikken legges det derfor i første rekke vekt på å tilrettelegge for god informasjon og bistand til jobbsøking. I tilfeller der dette ikke fører fram, vil det kunne bli gitt tilbud om arbeidsmarkedstiltak for bl.a. å motvirke lengre ledighetsperioder og avgang fra arbeidsstyrken.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet meiner Regjeringa sin økonomiske politikk ikkje greier å få bukt med den høge arbeidsløysa i Noreg. Senterpartiet meiner det må først ein meir aktiv næringspolitikk og setjast inn ei rad andre tiltak for å auke aktiviteten i norsk økonomi. Dette gjeld mellom anna fleire hender i arbeid innanfor offentleg sektor der behova er store. Senterpartiets alternative budsjett vil i så måte medføre om lag 10 100 fleire arbeidsplassar. Denne medlemen vil likevel peike på at det er naudsynt å auke talet på tiltaksplassar noko utover Regjeringa sitt forslag. Dette gjeld både ordinære plassar og tiltaksplassar med tilrettelegging. Senterpartiet styrkar difor løyvingane til arbeidsmarknadstiltak med 230 mill. kroner.

Denne medlemen viser til at Senterpartiet si satsing gir om lag 1 940 fleire tiltaksplassar enn Regjeringa sitt opplegg. Dette er fordelt på 1 300 ordinære tiltaksplassar og 640 tilrettelagde plassar.

Komiteen mener at i det videre arbeidet med IA-avtalen må det settes et særskilt søkelys på tiltak og ordninger som kan sikre funksjonshemmede deltakelse i arbeidslivet. Komiteen viser til at ordningen med funksjonsassistent er viktig og må bygges ut.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at ordningen med funksjonsassistent i St.prp. nr. 1 (2004-2005) fra Arbeids- og sosialdepartementet foreslås overført til trygdeataten. Disse medlemmer er tilfreds med at ordningen foreslås styrket med 6 mill. kroner over kap. 2600 post 1 for 2005.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at i tillegg må Trygdeetatens arbeidslivssentre bemannes slik det var forutsatt da avtalen om et inkluderende arbeidsliv ble inngått i 2001.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil vise til brukerundersøkelser, blant annet utført av ECON, som viser at Trygdeetatens arbeidslivssentre holder høy kvalitet på sine tjenester. For ytterligere å styrke oppfølgingen av bedriftene i IA-sammenheng, satser Trygdeataten på å bygge opp samhandlingsteam mellom trygdekontor, hjelpemiddelsentral og arbeidslivssentre. I den forbindelse gjennomføres det kompetanseutviklingsprogram der målsettingen er å etablere samhandlingsteam inn mot bedrifter og virksomheter. Dette betyr at etatens samlede kompetanse i større grad kan knyttes til

arbeidsplass. En slik organisering understøtter i større grad arbeidsplassen som den viktigste oppfølgingsarena.

Komiteen understreker viktigheten av at brukernes organisasjoner trekkes aktivt med i evalueringen av IA-avtalen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til behov for at offentlig virksomhet følger opp IA-avtalens hovedmål om at flere uføre skal kunne komme i jobb. Flertallet peker spesielt på at kommuneøkonomien må styrkes. Det vil kombinere ledige hender med styrking av viktige oppgaver samt bidra til at slitasje og sykdom reduseres.

Flertallet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen lage handlingsplaner med klare måltall for rekruttering av funksjonshemmede og innvandrere til offentlige stillinger."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Regjeringen har lagt fram en handlingsplan for økt rekruttering av funksjonshemmede til statlig sektor, der målet er at 5 pst. av alle nye ansettelser de neste to årene skal være personer med nedsatt funksjonsevne.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen har strammet inn i ordninger og ytelser til arbeidsløse. Dette gjør at flere arbeidsløse får økonomiske problemer og innskrenker muligheten til individtilpasset attføring.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at Institutt for samfunnsforskning har gjennomført en evaluering av kortsiktige virkninger av endrede regler for yrkesrettet attføring og rehabilitering som ble iverksatt 1. januar 2002. Særlig kritikkverdig er det at evalueringen viser at kvinner med flere barn har fått lavere ytelser. At Regjeringen peker på sosialhjelp som alternativ for noen av disse personene viser at Regjeringen med åpne øyne skyver utgifter over på kommunene og påfører yrkeshemmede større økonomiske problemer. Disse medlemmer viser til en undersøkelse foretatt av Lillesand kommune på vegne av KS Agder som viser at kutt i statlige ytelser ved arbeidsløshet, trygd og attføring gjør at flere blir fattige og påfører kommunene økte utgifter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sine merknader under punkt 7.5, kap. 2543 Ytelser til yrkesrettet attføring post 71.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti har merket seg at økningen av minsteytelsen opp til 1,8 G har bidratt til å bedre situasjonen for mange som har lave inntekter og slik bidratt til redusert fattigdom. Dette gjelder bl.a. mange barnefamilier. Ordningen er blitt mer målrettet ved innføringen av barnetillegg og stønad til barnetilsyn.

Disse medlemmer viser til at det var bred enighet i Stortinget om reformen som gav nye beregningsregler for ytelser til medisinsk rehabilitering og yrkesrettet attføring. Bakgrunnen var blant annet et behov for et enklere regelverk og en rendyrking av skillet mellom livsopphold i overgangsfaser og langtidsytelser.

Disse medlemmer er kjent med utredningen som Lillesand kommune har utarbeidet på oppdrag fra KS Agder. Utredningen inneholder først og fremst vurderinger og bekymringer knyttet til mulige konsekvenser av endringer i regelverk i ytelser fra Aetat og trygdeetaten med hensyn til økt bruk av sosialhjelp og press på kommunens utgifter til sosialhjelp. Slike konsekvenser er, etter disse medlemmers vurdering, ikke dokumentert i utredningen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener det er behov for å fjerne det begrensende regelverket med tidsbegrensning, aldersgrense og kostnadstak for utdanning som yrkesrettet attføring. Det er behov for mer individtilpasning, og regelstyring er ikke hensiktsmessig.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det er vedtatt enkelte endringer i attføringsregelverket som har som formål å gjøre attføringsordningen mer aktiv og treffsikker. Dette gjelder spesielt tiltaket skolegang hvor det er innført et kostnadstak, aldersgrensen er hevet og det er innført en varighetsbegrensning på tre år. Samlet gir endringene økt fokus på at formålet for attføring er arbeid, og bidrar til å skape incentiver til aktiv jobbsøking på et tidligere tidspunkt. Disse medlemmer viser til at det skal gjøres unntak for alders- og varighetsbestemmelsene dersom vedkommende har alvorlige sykdommer og er i en vesentlig annen utdannings-situasjon enn andre.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, påpeker at Stortinget i Budsjett-innst. S. nr. 5 (2003-2004) påla Regjeringen å utarbeide en helhetlig rapport om forholdene for funksjonshemmede på arbeidsmarkedet. Flertallet påpeker at den oversikten som gis i St.prp. nr. 1 (2004-2005) ikke er tilstrekkelig og gir ikke god nok oversikt.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til proposisjonens beskrivelse av arbeidsmarkedstilpasningen for funksjonshemmede, herunder de yrkeshemmedes sysselset-

tingssituasjon. Sammen med omtalen av politikken knyttet til arbeidet for å hjelpe yrkeshemmede til jobb, og bevilgningsforslaget, gir dette en bred omtale av situasjonen for en utsatt arbeidssøkergruppe. Disse medlemmer er tilfreds med at sysselsettingssituasjonen for funksjonshemmede i 2. kvartal 2004 synes vesentlig bedre enn i fjor, selv om noe av forskjellen kan forklares med statistiske feilmarginer, og ber departementet fortsette med å gi en grundig omtale av denne gruppens situasjon på arbeidsmarkedet.

Komiteen ser behovet for en bred gjennomgang av atføringsfeltet. Komiteen ber Regjeringen legge fram en melding til Stortinget om dette etter at Regjeringens kommende forslag om ny arbeids- og velferdsforvaltning er behandlet av Stortinget.

Komiteen fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge fram en bred og faglig anlagt atføringsmelding etter at forslaget om ny arbeids- og velferdsforvaltning er behandlet av Stortinget."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, påpeker at problemene som er oppstått på grunn av endringene i forsikringsvirksomhetsloven, ikke er avklart i proposisjonen. I proposisjonen blir muligheter til utjevning av reguleringspremien drøftet. Selv om kostnadene ved regulering utjevnes, vil dette ha begrenset effekt fordi det er kostnadene ved pensjonsregulering, som følge av endringer i lønn og grunnbeløpet i folketrygden (G), som er problemet. Dette kan medføre at kostnadene for premiereserven til unge uføre i skjermete tiltak kan bli svært høye. Flertallet ber Regjeringen utrede dette og eventuelt foreslå endringer for å unngå utilsiktede virkninger.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Stortinget for kun ett år siden behandlet spørsmålet om behandlingen av reguleringspremie i kommunal sektor etter en grundig vurdering, og på bakgrunn av en utredning fra Banklovkommissjonen. Et flertall i Stortinget la til grunn at det skulle være frivillig å utjevne reguleringspremie, og at eventuell utjevning skulle skje på bakgrunn av premiereserve, jf. finanskomiteens innstilling, Innst. O. nr. 44 (2003-2004) s. 21.

Disse medlemmer vil videre vise til at det i Regjeringens forslag, jf. Ot.prp. nr. 11 (2003-2004) s. 27, ble lagt til grunn at regelverket for kommunale pensjonsordninger

"skal evalueres og eventuelt justeres dersom det viser seg at løsningene har uforutsette uheldige konsekvenser, eller at det likevel ikke opprettes virksom konkurranse mellom markedsaktørene".

Disse medlemmer legger til grunn at bestemmelser om reguleringspremie også vil bli vurdert ved

evalueringen av forsikringsvirksomhetsloven kap. 8b, og at lovreglene bør virke i noe tid før en slik evaluering gjennomføres.

4.7.2 Kap. 630 Aetat

Forslag 2005: kr 2 164 300 000. Saldert budsjett 2004: kr 1 979 791 000.

Komiteen viser til merknader og forslag i Innst. O. nr. 12 (2004-2005) om ny lov for arbeidsmarkedstjenester.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil påpeke at departementet for andre år på rad har nektet kommunalkomiteen innsyn i Aetats egne analyser for ressursbehovene i Aetat. Flertallet finner det uheldig at Stortinget som bevilgende myndighet ikke gis ønskelig informasjon.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er kjent med at Sosialistisk Venstreparti har bedt om innsyn i budsjettokumenter utarbeidet av Aetat Arbeidsdirektoratet. Aetats innspill til statsbudsjettet inneholder bl.a. omtale av budsjettammer og er derfor unntatt offentligheten med hjemmel i offentlighetsloven § 5 annet ledd bokstav a og offentlighetsforskriften 14. februar 1986 nr. 351, del III nr. 2. Disse medlemmer tar dette til etterretning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til den viktige rollen Aetat skal utøve, både i velferds- og næringspolitikken, men også i distrikts- og regionalpolitikken. Det er et politisk ansvar å vedta målsettingene for arbeidsmarkedspolitikken og sikre at ressursene er i samsvar med målsettingene.

Flertallet understreker at Aetat må være tilgjengelig, oppdatert og operativ med ressurser og kompetanse til å oppmuntre, veilede og skreddersy tilbud og formidling. Aetat må rustes opp og bemannes i tråd med sine oppgaver og være et optimalt apparat til å realisere et mer inkluderende arbeidsliv. Da vil presset på folketrygden minke og det blir mulig å opprettholde og bedre sikkerhetsnettet for dem som trenger det.

Flertallet vil påpeke at flere arbeidsløse, nye regler om atføring skal prøves for alle, nye lovbestemmelser om rett til skriftlig behovsvurdering for alle arbeidssøkere, samt at flere yrkeshemmede venter på avklaring og tiltak, tilsier en større økning i Aetats bemanning enn det Regjeringen legger opp til.

Flertallet vil påpeke at økningen i antall årsverk ikke kan sies å være tilstrekkelig i forhold til å følge opp behovene til ledige og yrkeshemmede. Flertallet viser til at Regjeringens anslag for bemanning i Aetat ble justert opp for andre gang i år. Det viser at Regjeringen mangler oversikt over og vilje til å prioritere behovene og nye oppgaver.

Flertallet vil påpeke behovet for å styrke Aetats kompetanse og ressurser for å yte bedre service og bistand til yrkeshemmede og til innvandrere.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Aetat er et viktig instrument for å gjennomføre arbeidsmarkedspolitikken. Disse medlemmer vil understreke at Aetats organisasjon og kompetanse skal gjenspeile de oppgaver etaten står overfor. Disse medlemmer er svært tilfreds med at Regjeringen har styrket Aetat med drøye 700 årsverk de siste årene. Dette er den største ressurstilførselen til Aetat på mange år og har gitt grunnlag for å styrke den individuelle oppfølgingen og gi ordinære og yrkeshemmede arbeidssøkere bedre veiledning og oppfølging enn tidligere. Styrkingen skal bl.a. bidra til økt oppfølging av yrkeshemmede gjennom hele attføringsløpet med økt fokus på mulighetene for overgang til arbeid også før eventuell tiltaksdeltakelse. Disse medlemmer vil også peke på at en del av denne innsatsen er et ledd i styrkingen av kampen mot fattigdom, satsingen på funksjonshemmede og opptrappingsplanen for psykisk helse. Med noe færre tiltaksdeltakere under de ordinære arbeidsmarkedstiltakene i 2005 sammenlignet med 2004, vil personellressursene i Aetat i større grad kunne nyttes til oppfølging av flere yrkeshemmede under attføring.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at personer med lese- og skrivevansker er overrepresentert blant langtidsledige, og vil understreke betydningen av at Aetats innsats for å utvikle og målrette servicetilbudet til denne gruppen styrkes i 2005. Oppfølging av personer med lese- og skrivevansker må kvalitetssikres av personell som har kompetanse på feltet og, det må gis tiltak og attføringstilbud med faglig kvalitet i hele landet.

Flertallet mener at kompetansen på disse områdene økes i hele organisasjonen og viser til enstemmige merknader om dette under behandlingen av Ot.prp. nr. 62 (2003-2004), jf. Innst. O. nr. 12 (2004-2005).

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Aetat arbeider med å utvikle og målrette servicetilbudet til personer med lese- og skrivevansker i 2004. Innsatsen for å utvikle og sikre kvaliteten i servicetilbudet til personer med lese- og skrivevansker videreføres i 2005.

Komiteen viser til at det i 2004 ble innført en lovfestet plikt til å vurdere yrkesrettet attføring så tidlig som mulig etter at bedriftsinterne tiltak er forsøkt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det går for lang tid fra registrering til attføringstiltak kommer i gang.

Komiteen viser til at kravet om attføring skjerpes ytterligere i budsjettforslaget for 2005 ved at attføring nå skal ha vært prøvd for alle før en kan få tidsavgrenset uførestønad eller uførepensjon, med mindre det er åpenbart at attføring ikke er hensiktsmessig. I dag gjelder dette kravet bare personer under 35 år med spesielle diagnoser og alle under 45 med muskel- og skjeletttildelser.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at intensjonene med denne endringen er at flere skal komme i arbeid. Skal dette lykkes, må personalmessige og økonomiske ressurser være på plass. Flertallet understreker at kvalitet i attføringstiltaket vil føre til at flere kommer i arbeid. Flertallet understreker også viktigheten av at det skjerpede kravet ikke må føre til at personer tvinges til å gjennomføre attføringsopplegg som uansett ikke vil føre til jobb, før nødvendig uføretrygd tilstås. Flertallet viser for øvrig til merknader i innstillingen til Ot.prp. nr. 9 (2004-2005).

Flertallet viser til at budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet ikke gir nok rom for nødvendig innsats til arbeidsløse.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti understreker at det er viktig at yrkeshemmede arbeidssøkere får bistand fra Aetat på et så tidlig tidspunkt som mulig, og er tilfreds med at disse nå skal bli vurdert for attføring på et tidligere tidspunkt.

Disse medlemmer er svært tilfreds med at Aetat er betydelig styrket med personellressurser de siste årene. Dette har gitt grunnlag for å styrke den individuelle oppfølgingen og gi ordinære og yrkeshemmede arbeidssøkere bedre veiledning og oppfølging enn tidligere.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

– Post 1 Driftsutgifter

Disse medlemmer mener at Aetats viktigste arbeidsområde skal være å følge opp de vanskeligst formidlingsbare arbeidssøkerne. Disse medlemmer mener at Aetat må legge om sin virksomhet til å prioritere disse arbeidssøkerne alene. Aetat bør også kunne organisere virksomheten på en bedre måte enn i dag for å oppnå effektiviseringseffekter.

Disse medlemmer understreker alvorret i dagens arbeidsledighet, og den tragiske livssituasjon som mange arbeidsledige opplever å ha kommet opp i. Disse medlemmer mener derfor at det nå er enda viktigere å bruke midlene på riktig måte, slik at de arbeidsledige ikke bare har en tiltaksplass å gå til, men

en fullverdig arbeidsplass. Disse medlemmer viser til Dokument nr. 8:92 (2002-2003) som ville ha medført et betydelig lavere behov for tiltaksplasser, og dermed lavere utgifter til administrering av disse.

Disse medlemmer vil imidlertid påpeke at ordninger som gir et arbeidstilbud til yrkeshemmede bør fortsette, og prioriteres. Gjennom slike virksomheter kan mennesker med ulike yrkeshemninger delta i produksjonen og skapergleden på en arbeidsplass.

På denne bakgrunn kutter disse medlemmer 517 mill. kroner i overføringene til Aetat.

– Post 21 Spesielle driftsutgifter

Disse medlemmer er av den oppfatning at Aetat etter Fremskrittspartiets modell ikke vil ha det samme behovet for en dyr videreutvikling av organisasjonens IT-system og kutter derfor 1,3 mill. kroner i posten. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets merknader under kap. 630 post 1.

– Post 45 Større utstyranskaffelser og vedlikehold

Disse medlemmer er av den oppfatning at Aetat etter Fremskrittspartiets modell ikke vil ha det samme behovet for innkjøp av nytt IT-system og kutter derfor 25 mill. kroner i posten. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets merknader under kap. 630 post 1.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil spesielt påpeke at målsettinger om å gi flere yrkeshemmede mulighet til å komme i jobb ikke er realiserbart ved Fremskrittspartiets primære opplegg, der Aetat kuttes med over 0,5 mrd. kroner. Det ville gjøre innsatsen for alle arbeidsledige og yrkeshemmede svært dårlig og lite tilgjengelig i hele landet.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet viser til at Senterpartiet sitt alternative budsjett inneber ei auka løyving til Aetat på 26 mill. kroner. Dette gir rom for 52 nye årsverk i Aetat.

FINANSIERINGSFORMER

Komiteen viser til forsøket med stykkpris for avklaring av yrkeshemmede til attføringstiltak og at forsøk med bonus ved mer effektiv tiltaksbruk er igangsatt i utvalgte fylker i 2003, og at det på en rekke områder nå brukes incitamentmetoden for å fremme effektivitet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, påpeker at det ser ut til at ordningene fører til vridning av innsatsene og at igangsetting og gjennomføring av attføring ser ut til å bremses opp.

Flertallet viser til at det er behov for en revurdering av finansieringsordningene med stykkpris slik at de sikrer best mulig oppfølging av den enkelte arbeids-

løse og nødvendig kompetanseoppbygging i hele bistandsapparatet.

Flertallet er imot at nye oppgaver i Aetat skal legges ut på anbud. Det dreier seg om avklaring av arbeidssøkere, utarbeiding av handlingsplaner og formidling. Dette er Aetats kjerneområder der etaten samlet opparbeider kompetanse ingen andre aktører kan konkurrere med. Flertallet mener det er hensiktsmessig å bruke denne kompetansen direkte på brukerne framfor på byråkrati og bestillinger fra andre leverandører.

Flertallet viser for øvrig til merknader i Innst. S. nr. 212 (2003-2004) Et velfungerende arbeidsmarked.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil påpeke at pågående forsøk med ulike finansieringsordninger skal søke å bidra til økt brukerretting og god ressursutnyttelse. Disse medlemmer legger til grunn at Aetat skal ha hovedansvaret for de samlede tjenestene for å få folk i jobb, men at andre tilbydere kan supplere Aetats tjenester på enkelte områder. Disse medlemmer viser til at forsøk med andre tilbydere pågår i begrenset omfang under tett oppfølging i utvalgte fylker. Disse medlemmer viser også til at det pågår en evaluering av finansieringsforsøkene i arbeidsmarkedspolitikken. Sluttrapport vil foreligge i løpet av 1. halvår 2005.

ULIKE PROSJEKTER

Komiteen viser til at det gjennomføres en rekke forsøksprosjekter knyttet til videreutvikling av tjenestetilbudet til arbeidssøkere, og samarbeid med andre etater for å få flere personer i randsonen inn i arbeidsmarkedet. Det er bl.a. etablert lokale forsøk i 17 kommuner, der ulike modeller for samarbeid mellom Aetat, trygdeetat og kommunale sosialtjenester blir prøvd ut. Innenfor enkelte av disse lokale forsøkene prøves det også ut modeller for samarbeid med andre sentrale tjenester og sektorer. Komiteen støtter ulike lokale og regionale forsøk med sikte på en bedre samordning av ressursene på tvers av Aetat, trygdeetat, sosialsektor og opplæringssektor, slik at flere mennesker som står utenfor arbeidslivet kan komme tilbake i jobb. Komiteen viser til NOU 2004:13 En ny arbeids- og velferdsforvaltning. Om samordning av Aetats, trygdeetatens og sosialtjenestens oppgaver. Komiteen vil komme tilbake til dette under behandlingen av en felles arbeids- og velferdsforvaltning.

Komiteen ber Regjeringen sørge for at det avsettes nok administrative ressurser til de forsøkene og prosjektene som Aetat er med i.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til som eksempel at prosjektet i Hedmark og Oppland følger en modell som prøver ut tettere samhandling mellom Aetat, trygdeetat og kommunene, der de videregående skoler, voksenopplæringsavdelingene i fylkeskommunen og partene i arbeidslivet trekkes sterkere med. Departementet har avslått søknad om støtte til prosjektet og henviser til

underliggende etater som på eget grunnlag vurderer støtte til forsøksprosjekter ut fra de forsøksmidlene de til enhver tid har til rådighet.

Flertallet mener det er viktig at dette arbeidet fortsetter og forutsetter at Regjeringen sørger for at dette skjer.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at de tre søknadene om støtte til prosjektet fra henholdsvis Hedmark fylkeskommune, Fylkestrygdekontoret i Hedmark og Glåmdal Regionråd skulle dekke administrative ressurser både til Aetat, trygdeetat og flere kommuner i de to fylkene. Disse medlemmer vil peke på at underliggende etater i hovedsak på eget grunnlag vurderer og gir støtte til forsøksprosjekter ut fra de forsøksmidlene de til enhver tid har til rådighet. Disse medlemmer vil også trekke frem at dette prosjektet opprinnelig ble initiert lokalt, og partene forpliktet seg også ved deltakelse i prosjektet til å stille ressurser til disposisjon lokalt. I tillegg er det etablert lokale forsøk i 17 kommuner, der ulike modeller for samarbeid mellom Aetat, trygdeetat og kommunale sosialtjenester blir prøvd ut.

Komiteen viser til at prosjektet "Telefon for arbeidslivet" er en lavterskel telefontjeneste med liten investering. I løpet av de tre årene den har vært i drift, har den vist seg å være et viktig virkemiddel i arbeidet med å nå målsettingen i et inkluderende arbeidsliv. Komiteen viser til at Econ analyse har evaluert tjenesten og konkludert med at de har nådd sine mål om å hjelpe personer med å takle psykososiale og andre problemstillinger i arbeidslivet.

Komiteen viser til Innst. S. nr. 212 (2003-2004) der et flertall i komiteen sa følgende:

"Komiteen er kjent med at Mental Helse og Arbeidstilsynet er i ferd med å avslutte det treårige samarbeidsprosjektet telefontjenesten "Telefon for arbeidslivet". Komiteen viser til at ECON-analyse har evaluert telefontjenesten og konkluderer med at telefontjenesten har nådd sine mål om å hjelpe personer i arbeidslivet med å takle psykososiale og andre problemstillinger og at sykmeldte arbeidstakere faktisk har kommet raskere inn i arbeid igjen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener telefontjenesten er et viktig virkemiddel for å nå målsettingene i et inkluderende arbeidsliv, og for å få ned sykefraværet. Flertallet er kjent med at det er søkt Arbeids- og administrasjonsdepartementet om forlengelse av ordningen i tre nye år, og ber Regjeringen sørge for at Arbeidslivstelefonen kan drives videre slik det er søkt om."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, ber på denne bakgrunn Regjeringen om å sørge for at Arbeidslivstelefonen kan drive videre på permanent basis slik det er søkt om.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen pkt. 8 mellom regje-

ringspartiene og Fremskrittspartiet i kommunalkomiteen, der Arbeidslivstelefonen sikres videre drift.

BRUKERMEDVIRKNING I AETAT

Komiteen viser til at Stortinget under behandlingen av Ot.prp. nr. 62 (2003-2004) vedtok lovendringer som sikrer brukermedvirkning i Aetat.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sitt forslag om å forsterke brukermedvirkningen ytterligere ved å pålegge Aetat å ha et samarbeid med brukerne og deres organisasjoner i forbindelse med planlegging, iverksettelse og evaluering av Aetats virksomhet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at systematisk brukermedvirkning allerede er gjennomført i Aetat for at etaten skal kunne nyttiggjøre seg brukerorganisasjonenes erfaringer i arbeidet med planlegging, utvikling og evaluering av tjenestetilbudet i Aetat. Disse medlemmer er kjent med at det er opprettet et sentralt og lokale brukerfora i alle fylker i landet. Disse medlemmer viser videre til at da sysselsettingsloven ble endret i juni 2002, var formålet blant annet at loven ikke lenger i detalj skulle angi hvordan Aetat skal være organisert. Hensikten var å oppnå bedre brukerorientering ved å gi økt handlefrihet til enheter som arbeider nær brukerne. Aetat bør ha mulighet til å kunne videreutvikle en hensiktsmessig strategi for styrking av brukermedvirkning for ulike områder, og regelverket bør åpne for at det i tida fremover kan tas i bruk nye modeller for brukermedvirkning.

4.7.3 Kap. 634 Arbeidsmarknadstiltak

Forslag 2005: kr 4 917 700 000. Saldert budsjett 2004: kr 4 885 861 000.

4.7.3.1 POST 21 EVALUERING, UTVIKLINGSTILTAK

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsket:

Disse medlemmer ønsker å fremheve at det med Fremskrittspartiets politikk ville være en økt etterspørsel etter arbeidskraft og at behovet for arbeidsmarkeds-tiltak derfor ikke ville være like stort. På denne bakgrunn forslår disse medlemmer å kutte bevilgningen til evaluering og utviklingstiltak med 13 mill. kroner, og viser videre til merknader under kap. 630.

4.7.3.2 POST 70 ORDINÆRE ARBEIDSMARKNADSTILTAK

Fleirtallet i komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det i 3. kvartal

2004 var om lag 111 000 arbeidsledige i gjennomsnitt etter Arbeidskraftundersøkelsen (AKU). Fleirtalet har merka seg at Regjeringa gjer framlegg om eit gjennomsnittleg nivå på 11 000 ordinære tiltaksplassar i 2005. Ein aktiv arbeidsmarknadspolitikk krev ei brei satsing på ulike typar tiltak som gir arbeidsledige tilbod om arbeidstrening, vikarordningar og ordinære opplæringstiltak.

Fleirtalet meiner at framlegget frå Regjeringa ikkje på langt nær er nok for å sørgje for at dei som er ledige ikkje blir støytt ut av arbeidslivet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti har merket seg at Regjeringa i St.prp. nr. 1 (2004-2005) foreslår et gjennomsnittlig nivå på om lag 12 500 plasser under de ordinære arbeidsmarkedstiltakene i første halvår 2005. Bevilgningen gir vidare rom for et gjennomsnittlig nivå på 9 500 plasser i andre halvår. Dette gir et gjennomsnitt på 11 000 plasser under de ordinære arbeidsmarkedstiltakene i 2005. Disse medlemmer viser til at det er enighet mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene om en ytterligere økning i antall VTA-plasser i forhold til Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (2004-2005), mot en mindre reduksjon i bevilgningen til de ordinære arbeidsmarkedstiltakene (kap. 634.70). Disse medlemmer har vidare merket seg at Regjeringa vil komme tilbake til Stortinget i Revidert nasjonalbudsjett 2005 med en vurdering av behovet for tiltaksplasser i 2. halvår 2005 i lys av situasjonen på arbeidsmarkedet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine alternative budsjett med økning i 3 000 tiltaksplasser for ordinære tiltak.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer ønsker å fremheve at det med Fremskrittspartiets politikk ville være en økt etterspørsel etter arbeidskraft og at behovet for arbeidsmarkedstiltak derfor ikke ville være like stort. På denne bakgrunn foreslår disse medlemmer å kutte bevilgningen til ordinære tiltak med 330 mill. kroner, og viser vidare til merknader under kap. 630.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet viser til Senterpartiet sitt alternative statsbudsjett der ein legg opp til 1 300 fleire ordinære tiltaksplassar enn Regjeringa sitt framlegg.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at arbeidsløysa er størst hos ungdom mellom 20 og 24 år. Fleirtalet

vil særskilt peike på at det er viktig at ungdom ikkje går utan arbeid eller tiltak i for lang tid. På denne bakgrunn vil fleirtalet gjeninnføre ungdomsgarantien som skal sørgje for at alle ungdommar under 25 år skal sikrast rett til arbeid, utdanning eller tiltaksplass. Fleirtalet viser til framlegg frå desse partia om å innføre ein ungdomsgaranti i Budsjett-innst. S. I (2004-2005).

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti meiner at det også er behov for ei liknande ordning for dei som har gått utan arbeid i meir enn 2 år. Disse medlemene viser til framlegg frå desse partia om å innføre ein garanti for langtidsledige i Budsjett-innst. S. I (2004-2005).

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til sin merknad knyttet til personer i aldersgruppen 20–24 år under kapittel 4.7.1. Disse medlemmer vil vidare peke på at langtidsledige, herunder langtidsmottakere av sosialhjelp, innvandrere og ungdom, vil bli prioritert ved inn- tak på ordinære arbeidsmarkedstiltak.

4.7.3.3 POST 71 SPESIELLE ARBEIDSMARKNADSTILTAK

Komiteen viser til at det ved utgangen av november 2004 var ei tiltaksdeltaking på 66 pst. etter tal frå Aetat. Det inneber at av 93 862 yrkeshemma var det 62 078 yrkeshemma i tiltak.

Komiteen har merka seg at 2 000 nye tiltaksplassar for yrkeshemma vil innebere at fleire får tilbod, men vil streke under at det også må vere rom for lengre attføringslaup i tiltakskjeda for enkelte.

Komiteen vil peike på verdien av effektiv utnytting av tiltaksmidlar og god gjennomstrømming i attføringssystemet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at under hele attføringsløpet må muligheten for direkte formidling til jobb holdes åpen.

Disse medlemmer viser til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene om Varig tilrettelagt arbeid (VTA-plasser).

Disse medlemmer viser vidare til at det i perioden 2002–2004 ble opprettet 680 nye VTA-plasser, om lag 40 plasser mer enn planlagt for perioden, jf. Stortingets vedtak for denne perioden. VTA har som hovedoppgave å fylle en velferdspolitisk funksjon i arbeidsmarknadspolitikken og er et ledd i arbeidet for et inkluderende samfunn. For å gi et utvidet tilbud til personer som har vansker med å finne arbeid i det ordinære arbeidsmarkedet, ønsker disse medlemmer å øke antall plasser med 150 utover Regjeringens forslag. Disse medlemmer er kjent med at utbyggingen av nye VTA-plasser er avhengig av kommunal medfinansiering.

Disse medlemmer viser til budsjettavtalen og til at Høyre og Kristelig Folkeparti har foreslått i sitt forslag til disponering av ramme 6, en økning på 16 mill.

kroner på kap. 634 post 71 (8 mill. kroner) og kap. 634 post 73 (8 mill. kroner). Kap. 634 post 70 er redusert tilsvarende.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil likevel streke under at det er eit aukande behov for vidare utbygging av VTA-plassar dersom ein skal kunne gje eit aukande tal uføretrygda eit tilbod.

Fleirtalet har merka seg at departementet har ein brei gjennomgang av tenestetilbodet til yrkeshemma, medrekna også korleis desse tenestene skal organisereast og finansierast. Fleirtalet legg til grunn at denne gjennomgangen framleis skal byggje på noverande systemvilkår med prioriterte og særskilt godkjende bedrifter som tiltaksarrangørar for arbeidsmarknadstiltak for yrkeshemma. Fleirtalet ser ingen grunn til å endre dette systemet som gir eit fleksibelt tilbod til dei yrkeshemma.

Fleirtalet er kjend med at enkelte har kome med kritikk mot amb-tiltaka fordi dette er ei dyr ordning som følgje av at tiltaksdeltakarane i fase 2 og 3 har ordinær lønn. Fleirtalet meiner at tilbod om arbeidstrening og kvalifisering, i og frå reelle bedriftsmiljø og varig tilrettelagt arbeid med lønn, bør vidareutviklast og byggjast ut i heile landet. Fleirtalet vil peike på at for den gruppa yrkeshemma som i dag søker seg til amb-tiltak fase 2 og 3, er lønn viktig både for å gje eit verdig og eit motiverande tilbod.

Eit anna fleirtal, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har ved fleire høve tatt opp at Arbeid med Bistand (AB) er underfinansiert. Tilskotssatsen bør derfor aukast så snart som råd. Tilskotssatsane for dei andre tiltaka må i alle høve setjast slik at ein kompenserer for prisauke.

Dette fleirtalet viser til at til arbeidsmarkedsbedriftene sine hovedoppgåver er å utvikle og vedlikehalde ressursar hos yrkeshemma og tilby dei som treng det varige arbeidsplassar. Det er derfor viktig at rammevilkåra vert tilpassa målsettinga slik at ikkje målgruppa vert pressa ut til fordel for arbeidstakarar med betre funksjonsevne.

Dette fleirtalet er òg opptatt av at bedriftene får høve til å vere tiltaksarrangør på eit så bredt spekter av tiltaka som er hensiktsmessig. Brukargruppa må få tilbod om meir individtilpassa opplegg gjennom kjeding av ulike tiltak. Dette kan gjelde både APS (arbeidspraksis i skjerma verksemd) og AB (arbeid med bistand).

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det for tiden pågår en omfattende gjennomgang av tjenestetilbudet til yrkeshemmede i regi av departementet. Det gjelder både innholdet i tjenestene og hvordan tilbudet er organisert og finansiert. Disse medlemmer registrerer at arbeidet foregår i nær kontakt med berørte parter. Disse medlemmer legger til grunn at gjennomgangen blir omtalt i budsjettproposisjonen for 2006.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer er av den oppfatning at spesielle arbeidsmarkedstiltak som må sees i sammenheng med behovet for en innsats overfor yrkeshemmede arbeidssøkere, er for dårlig ivaretatt i Regjeringens opplegg. Det finnes en rekke fundamentale grunner til at dette området burde være et viktig satsningsområde, deriblant samfunnsøkonomi, personlig trivsel, helse og ikke minst et inkluderende arbeidsliv.

Disse medlemmer vil vise til Stortingets behandling av St.meld. nr. 40 (2002-2003) Nedbygging av funksjonshemmende barrierer. Strategier, mål og tiltak i politikken for personer med nedsatt funksjonsevne og St.meld. nr. 34 (1996-97) Resultater og erfaringer fra Regjeringens handlingsplaner for funksjonshemmede og påpeke at begge disse meldingene understreket hvor viktig det er å få disse gruppene inn i arbeidslivet.

På denne bakgrunn vil disse medlemmer øke bevilgningen til spesielle tiltak med 50 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til egne forslag om en økning i tiltaksplasser for yrkeshemmede med 3 000 utover Regjeringens forslag.

Komiteen viser til forslag i denne innstillingen om en egen attføringsmelding.

4.7.3.4 POST 73 INVESTERINGAR I SKJERMA TILTAK

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer mener at tiltak rettet mot yrkeshemmede bør prioriteres. Blant annet ønsker disse medlemmer å øke tilskuddet til investeringer til skjermede tiltak med 20 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag. Det er positivt at Regjeringen i år øker tilskuddet til tiltak for denne gruppen, selv om man kun har lagt seg på et 2002-nivå.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt alternative budsjettopplegg der styrkingen av innsatsen for arbeidsledige og yrkeshemmede også forutsetter større investeringer i skjermede tiltak og til forslaget om økning i denne bevilgningen med 20 mill. kroner.

Medlemmen i komiteen fra Senterpartiet viser òg til at Senterpartiet i sitt alternative opplegg aukar løyvingane til spesielle arbeidsmarknadstiltak med 33,5 mill. kroner og 33,5 mill. kroner til investeringar i skjerma tiltak. Dette gir rom for om lag 640 nye VTA-plassar utover Regjeringa sitt forslag.

4.7.4 Kap. 635 Ventelønn mv.

Forslag 2005: kr 435 000 000. Saldert budsjett 2004: kr 454 000 000.

Komiteen viser til at ventelønnsordningen er hjemlet i lov av 4. mars 1983 nr. 3 og gir oppsagte tjenestemenn rett til ventelønn og fortrinnsrett til annet statlig arbeid. I tillegg er oppsagte arbeidstakere fra virksomheter som er skilt ut som statsforetak, blitt gitt tidsbegrenset rett til ventelønn. Med virkning fra 1. juli 2002 skal ventelønnskostnader som utløses etter omdanning til aksjeselskap dekkes av selskapene selv gjennom refusjonsplikt. Ved utgangen av august 2004 fikk 2 610 personer utbetalt ventelønn. 725 personer hadde en midlertidig stans i utbetaling av ventelønn, 440 på grunn av midlertidig arbeid og 285 på grunn av sykmelding. Av en samlet nytilgang på 279 personer de to første tertialene i 2004 kom i underkant av halvparten fra Posten. Komiteen har også merket seg at 57 pst. av ventelønsmottagerne er kvinner og at 90 pst. av ventelønsmottagerne er over 50 år.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til forskningsrapport nr. 117/2004 "Staten på slankekur" fra Høgskolen på Lillehammer. Flertallet understreker viktigheten av at omstillingsarbeidet i staten legges til rette slik at en unngår at eldre arbeidstakere støtes ut av arbeidsmarkedet. Flertallet ser det som viktig at den enkelte virksomhet tar ansvar for å hjelpe også eldre arbeidstakere over i ny jobb. Flertallet viser til at enkelte omstillinger kan ha bidratt til at eldre arbeidstakere har følt seg presset til å gå over på pensjon mens samfunnet har behov for deres arbeidskraft. Flertallet mener at erfaringene fra omstillingene i statlige etater må evalueres, slik at en trekker erfaring av det som tidligere er skjedd og slik at også eldre arbeidstakere framover blir ivaretatt slik at en unngår utstøting fra arbeidslivet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsket:

Disse medlemmer mener at en så stek begunstiggelse av ansatte i offentlig sektor som ventelønnsordningen, er uheldig, og kutter derfor bevilgningen under kap. 635 med 200 mill. kroner. Disse medlemmer mener ordningens omfang dramatisk må endres ved at personer tilbys sluttpakker fremfor videre løp i den grovt forskjellsbehandlende ventelønnsordningen.

4.8 Programkategori 09.40 Arbeidsmiljø og sikkerheit

4.8.1 Kap. 640 Arbeidstilsynet

Forslag 2005: kr 329 700 000. Saldert budsjett 2004: kr 275 782 000.

Komiteen viser til at Arbeidstilsynet har ei viktig oppgave i å arbeide for eit helsefremjande og inkluderande arbeidsliv. Arbeidsoppgåvene har seinare blitt utvida til også å ha ansvar for tilsyn med studentane sitt læringsmiljø ved universitet og høgskular. I tillegg har etaten fått ei ny rolle som koordinerande etat for tilsyn med landbaserte næringslivsretta verksemdar.

Komiteen vil også peike på at det finst ei rekkje døme på at norske bedrifter nyttar seg av utanlandsk arbeidskraft som har avlønning langt under norsk tariffløn. Arbeidstilsynet har fått auka utfordringar frå 1. mai 2004 i og med at EØS-området blei utvida frå denne dato.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sine merknader i Innst. S. nr. 149 (2003-2004):

"Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at Arbeidstilsynet må tilføres tilstrekkelige ressurser og fullmakter til håndheving av regler nedlagt i allmenngjorte tariffavtaler og styrket kontroll med overholdelsen av reglene om arbeidstid og andre aktuelle vilkår i Arbeidsmiljøloven, samt standarder for bolig- og brakkeforhold, i forbindelse med utstasjonering av arbeidstakere."

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sine merknader i Innst. O. nr. 103 (2003-2004):

"Flertallet er enig i at Arbeidstilsynets nye rolle så langt som mulig bør utøves i samsvar med etatens fastlagte strategier, kompetansefelt og prioriteringer, og at tilsynet skal prioritere de bransjer og virksomheter der risikoen for ulykker, alvorlige helseskader og utstøting fra arbeidslivet er stort. Flertallet vil likevel understreke at Arbeidstilsynet gjennom lovendringer blir tillagt en ny oppgave. Ivaretagelse av den nye tilsynsoppgaven kan kreve andre strategier enn tilsynet nå følger. Tilsynet må derfor legge til grunn at oppfølging av den nye § 11 a er en selvstendig oppgave, og ikke bare en oppgave avledet av tilsynets øvrige virksomhet. Tilsyn med arbeidstillatelser er ikke alene begrunnet i HMS-arbeid, men har en videre begrunnelse.

Flertallet forutsetter at departementet og tilsynet vurderer hvordan dette påvirker behovet for og fordelingen av tilsynets ressurser."

Dette flertallet forutsetter i tråd med dette at styrkingen av Arbeidstilsynets budsjett prioriterer tiltak mot sosial dumping.

Dette flertallet etterlyser en aktiv holdning fra Regjeringen for å sikre norske lønns- og arbeidsvilkår på det norske arbeids- og tjenestemarkedet.

På denne bakgrunn stør medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet at etaten blir styrka med 20 mill. kroner neste år.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til Arbeidstilsynet med 20

mill. kroner for blant annet å styrke kampen mot mobbing i arbeidslivet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer mener at innføringen av internkontroll samt endrede tilsynskriterier burde gi et moderat innsparingspotensial. Dersom internkontrollen må sees som å ha innvirkning på forhold under tilsynets kontrollområde, burde dette gi utslag i et lavere kontrollbehov. Disse medlemmer kutter derfor bevilgningen med 30 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at forslagene om bevilgningsøkning til Arbeidstilsynet, som ligger inne i partienes alternative budsjetter, skal gå til arbeidet med å sikre norske lønns- og arbeidsvilkår på det norske arbeids- og tjenestemarkedet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener etatens budsjett må styrkes ytterligere for å kunne håndtere sine økte oppgaver og viser til eget forslag i Budsjett-innst. S. I (2004-2005) om å styrke bevilgningen med 5 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet meiner Arbeidstilsynet bør styrkast med 10 mill. kroner utover Regjeringa sitt framlegg, og viser til Senterpartiets alternative budsjett der ei slik løyving ligger inne.

4.8.2 Kap. 642 Petroleumstilsynet

Forslag 2005: kr 139 500 000. Saldert budsjett 2004: kr 134 556 000.

Komiteen viser til at Petroleumstilsynets oppgave blant annet er å koordinere tilsynet med petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel og enkelte anlegg på land. Dette medfører behov for regler som regulerer og ser virksomheten på sokkelen og på land som en helhet. Komiteen vil understreke at det ved utviklingen av dette nye regelverket er viktig å utnytte sokkelregelverket og erfaringene med utarbeidelsen og håndhevingen av dette, særlig med fokus på kost/nyttevurderinger. Samtidig må det tas hensyn til de eventuelt særskilte forhold som gjelder for regulering av den landbaserte delen av virksomheten og reguleringen av annen virksomhet på land for øvrig.

Komiteen er opptatt av at det kontinuerlig fokuseres på helse, miljø og sikkerhet og at de som har ansvaret i virksomhetene gjennomfører nødvendige tiltak. Etter komiteens mening er det derfor positivt at Petroleumstilsynet opplever at det etter hvert har blitt skjerpet oppmerksomhet og økt gjennomslag hos beslutningstakerne for de forhold som påvirker HMS-

kulturen i selskapene. Komiteen viser til stortingsmeldingen om sikkerhet i petroleumsvirksomheten som forventes å komme i begynnelsen av 2006.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det 1. desember trådte i kraft allmenngjorte tariffavtaler på flere faste petroleumsanlegg. Flertallet viser til lovvedtak ved behandlingen av Innst. O. nr. 103 (2003-2004) som gir Petroleumstilsynet ansvar for håndheving av slike allmenngjorte tariffavtaler. I og med at fagorganisasjonene ikke fikk utvidet sine innsynsfullmakter, påhviler det Petroleumstilsynet å føre grundig tilsyn med de aktuelle plasser.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener etatens budsjett må styrkes ytterligere for å kunne håndtere sine økte oppgaver og viser til eget forslag i Budsjett-innst. S. I (2004-2005) om å styrke bevilgningen med 10 mill. kroner.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet meiner Petroleumstilsynet skal ha høve til å styrkje verksemda si på sokkelen og ved dei sju landanlegga. Denne medlemmen viser til Senterpartiet sitt alternative budsjett der løyvinga til Petroleumstilsynet vert foreslått auka med 5 mill. kroner utover Regjeringa sitt forslag.

4.8.3 Kap. 643 Statens arbeidsmiljøinstitutt

Forslag 2005: kr 75 700 000. Saldert budsjett 2004: kr 72 350 000.

Komiteen viser til at Statens arbeidsmiljøinstitutt er det nasjonale forskningsinstituttet innenfor arbeidsmiljø-/arbeidshelseområdet. Integret i forskningsvirksomheten er utredning, service, utdanning og formidling. Instituttets overordnede mål er å skape og formidle kunnskap om sammenhengen mellom arbeid og helse. Komiteen vil spesielt peke på instituttets ønske om å styrke innsatsen knyttet til forskning på vekselvirkningen mellom psykososiale og organisatorisk betingede arbeidsmiljøforhold og således understøtte arbeidet med et inkluderende og helsefremmende arbeidsliv. Statens arbeidsmiljøinstitutt i dag er et ordinært forvaltningsorgan under Arbeids- og sosialdepartementet. Instituttets virksomhet omfatter grunn- og anvendt forskning innen arbeidshelse, service- og rådgivningsfunksjoner, arbeidsmedisinsk poliklinikk, undervisning og fagsekretariat for bedriftshelsetjenesten. Instituttet er en sentral samarbeidspartner for Arbeidstilsynet.

Komiteen har merket seg at instituttet er det eneste tyngre forskningsinstitutt og kompetansesenter i Norge på dette fagområdet. Denne type langsiktige og utstyrs-krevende forskning vil ha samfunnsmessig nytte, mens enkeltvirksomheter i begrenset grad vil ha motivasjon og økonomi til å initiere og finansiere slik forskning. Komiteen er enig i at dette er en viktig begrunnelse for at det ikke anses aktuelt å omdanne STAMI til aksjeselskap.

Komiteen er enig i at for 2005 er hovedmålene for instituttet å skape kunnskap om sammenhengen mellom arbeid, sykdom og helse, kartlegge miljø- og helseforhold, vurdere risiko og foreslå forebyggende tiltak, samt gjøre kunnskap om sammenhengen mellom arbeid, sykdom og helse kjent.

Komiteen har merket seg at omdanningen til forvaltningsorgan med særskilte fullmakter (nettobudsjettering) fra 1. januar 2005 foreslås gjennomført ved at det opprettes en ny post 50 Statstilskudd. Nettobudsjetteringen innebærer blant annet at instituttet selv kan disponere eventuelt overskudd av drift og må selv dekke eventuelt underskudd.

4.8.4 Kap. 646 Pionerdykkanene i Nordsjøen

Forslag 2005: kr 152 000 000.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, legger til grunn at departementet opprettholder Stiftelsen Kontakttelefonen i samsvar med tidligere forutsetninger og at stiftelsens budsjett for 2005 er på 2 250 000 kroner. Flertallet har merket seg at det er avsatt 2 mill. kroner til nemnda som skal administrere og behandle søknader om erstatning. Flertallet vil be departementet vurdere muligheten for å tilføre Stiftelsen Kontakttelefonen faglig medisinsk kompetanse gjennom midler fra denne posten.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er kjent med at departementet har mottatt søknad fra Stiftelsen Kontakttelefonen for Pionerdykkere og at denne er under behandling i departementet. Stiftelsen har i sitt budsjettforslag tatt høyde for kostnader knyttet til ekstern konsulentbistand mht. helse, sosiale og juridiske spørsmål. Tilskudd til drift av stiftelsen gis over kap. 620 post 21.

4.8.4.1 DEEP SEA DRILLER

Fleirtalet i komiteen, medlemene fra Arbeidarpartiet, Framstegspartiet, Sosi-

alistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil peika på at det i samband med sakene som gjeld pionerdykkanene, har kome fram at både styresmakter og selskap hadde manglande kunnskap og praksis når det galdt handtering av ulukker og hendingar i den første tida med aktivitet på norsk sokkel.

Fleirtalet viser til at riggen Deep Sea Driller 1. mars 1976 gjekk på grunn og forliste på veg frå Frigg-feltet til Bergen. 6 menneske omkom. 44 personar overlevde.

Dette var den første store ulukka relatert til oljeutvinning. Fleirtalet vil peika på at det i ettertid er reist spørsmål ved kva som faktisk hende. Etterlatne og overlevande fekk lita eller inga oppfølging. Fleirtalet er kjent med at det i den seinare tida er danna ei støttegruppe, og at denne gruppa peikar på motstridande opplysningar og framstillingar dei meiner er feil, t.d. i hovudrapporten "Etablering av områdeberedskap" frå 14. juni 2000. Støttegruppa ynskjer at ei granskning vert sett i verk i for å få fram kva som verkeleg hende. Fleirtalet meiner dei opplysningane støttegruppa har å koma med, bør føra til at Regjeringa gjennomgår alle sider ved denne saka. Fleirtalet fremjar følgjande forslag:

"Stortinget ber Regjeringa i samband med Revidert nasjonalbudsjett 2005 foreta ein gjennomgang av alle sider ved forliset av riggen Deep Sea Driller."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er kjent med at det hevdes at ulykken med Deep Sea Driller i 1976 bør granskes. Dette ble drøftet allerede i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 7 (2001-2002) Helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten. Det ble den gang avklart at dette ikke var en ulykke knyttet til petroleumsvirksomheten og således ikke en sak for kommunalkomiteen. Ulykken fant sted da den flyttbare innretningen drev med maritime aktiviteter, dvs. var å betrakte som skip og drev ikke med noen petroleumsutvinning.

5. RAMMEOMRÅDE 7 DAGPENGAR MV.

I

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 7

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 (2004-2005)
Utgifter i hele kroner			
<i>Folketrygden</i>			
2540		Stønad under arbeidsløyse til fiskere og fangstmenn	40 000 000
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	40 000 000
2541		Dagpenger	9 400 000 000
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	9 400 000 000
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 5704)	473 500 000
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	473 500 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 (2004-2005)
2543		Ytelser til yrkesrettet attføring	12 065 000 000
	70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	10 265 000 000
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 800 000 000
		Sum utgifter rammeområde 7	21 978 500 000

Inntekter i hele kroner

Folketrygden

5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 2542)	100 000 000
	2	Dividende	100 000 000
5705		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs, dagpenger	50 000 000
	1	Refusjon dagpenger	50 000 000
		Sum inntekter rammeområde 7	150 000 000
		Netto rammeområde 7	21 828 500 000

5.1 Disponering av rammeområde 7

Komiteen har ved vedtak i Stortinget av 19. oktober 2004 fått tildelt kapittel under rammeområde 7 Folketrygda, jf. Innst. S. nr. 4 (2004-2005). Ved vedtak i Stortinget av 25. november 2004 er netto utgiftsramme for rammeområde 7 fastsett til kr 21 928 500 000, jf. Budsjett-innst. S. I (2004-2005).

Komiteen viser til at det går fram av tabell 3 at forslaget frå Høyre og Kristelig Folkeparti summerer seg

til nettosummen som er vedteken for rammeområde 7 ved handsaminga av Budsjett-innst. S. I (2004-2005).

Komiteen viser til at medlemene frå Framstegspartiet subsidiært sluttar seg til forslaget frå medlemene frå Høyre og Kristeleg Folkeparti, jf. kap. 1 ovafor.

Komiteen viser til at forslaget frå Høyre og Kristeleg Folkeparti er ført opp under Tilråding frå komiteen under kapittel 7 i innstillinga.

Tabell 3

Forslag til disponering av ramme 7.

I tabellen er det gjeve ei oversikt over forslaget frå Høyre og Kristeleg Folkeparti. Avvik frå forslag til beløp i St.prp. nr. 1 (2004-2005) i parentes. Berre forslag med avvik frå Regjeringa sitt forslag er med.

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1	H, KrF Budsj.avt. Kom- munalkom.
Utgifter (i hele tusen kroner)				
2541		Dagpenger	9 400 000	9 615 000 (+215 000)
	70	Dagpenger	9 400 000	9 615 000 (+215 000)
2543		Ytelser til yrkesrettet attføring	12 065 000	11 950 000 (-115 000)
	70	Attføringspenger	10 265 000	10 320 000 (+55 000)
	71	Attføringsstønad	1 800 000	1 630 000 (-170 000)
		Sum utgifter	21 978 500	22 078 500 (+100 000)
Inntekter (i hele tusen kroner)				
		Sum inntekter	150 000	150 000 (0)
		Sum netto	21 828 500	21 928 500 (+100 000)

6. HOVUDPRIORITERINGAR UNDER RAMME 7

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til sine respektive merknader under hhv. kapittel 3.1.3 og 3.1.4 foran.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets forslag i finansinnstillingen vedrørende rammeområde 7, som framgår av tabell 4.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen i statsbudsjettet for 2003 foreslo store kutt i dagpengeordningen, og fikk flertall for disse sammen med Fremskrittspartiet. Dette har gjort at ytelsene er strammet betydelig inn, og langt færre har krav på dagpenger. Disse medlemmer mener det er viktig å begrense den økonomiske belastningen på de som blir arbeidsledige. Disse medlemmer vil derfor trappe opp ytelsene til de arbeidsledige gjennom å redusere antall ventedager for dagpenger fra fem til tre, samt redusere kravet til minsteinntekt fra 1,5 G til 1,25 G. Det vises til Arbeiderpartiets forslag i Innst. O. nr. 10 (2004-2005).

Disse medlemmer mener det i en situasjon med høy arbeidsledighet fortsatt må være mulig for bedriftene å kunne permittere tilsatte i opptil 42 uker, ikke 26 uker som Regjeringen hadde lagt opp til. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets forslag i finansinnstillingen om å utvide permitteringsperioden til 42 uker for alle bransjer ut 2005. Disse medlemmer viser videre til at Regjeringen i statsbudsjettet for 2004 foreslo å øke arbeidsgivernes periode med lønnsplikt fra 3 til 30 dager, og at dette ble redusert til 10 dager i budsjettforliket med Arbeiderpartiet. Disse medlemmer mener at i den situasjonen mange bedrifter er, kan det være fare for at en for lang lønnspliktperiode bidrar til at flere mister jobben i stedet for å bli permittert. Disse medlemmer går derfor inn for å redusere arbeidsgivernes periode med lønnsplikt til fem dager, og viser til forslag om dette i Innst. O. nr. 10 (2004-2005).

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i finansinnstillingen foreslo en netto utgiftsramme for rammeområde 7 som var 415 mill. kroner høyere enn forslaget fra Regjeringen, og 315 mill. kroner høyere enn forslaget fra regjeringspartiene, som var identisk med budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Under behandlingen i Stortinget fikk regjeringspartienes forslag flertall.

Disse medlemmer konstaterer at de vedtatte rammer for rammeområde 7 i vesentlig grad avviker fra det disse medlemmer mener er nødvendig for å bekjempe arbeidsledigheten og styrke ytelsene til de arbeidsledige. På bakgrunn av dette vil disse medlemmer ikke fremme egne forslag til rammedisponering under rammeområde 7, men viser til de forslag som er fremmet av Arbeiderpartiet i finansinnstillingen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt alternative budsjett med en økning på ca. 17 000 arbeidsplasser. Dette gir grunnlag for å sette ned bevilgningen til dagpenger under kap. 2541 post 40 med 910 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at mange av de som lever på ytelser fra trygden, har svært stram økonomi. Disse medlemmer har derfor sett behovet for som et første tiltak at personer som faller inn under ordningene med tidsbegrenset uførestønad, mottakere av rehabiliteringspenger og attføringspenger skal motta forsørgertillegg på samme nivå som personer som mottar uførepensjon.

Disse medlemmer mener også det er behov for å fjerne det begrensende regelverket med tidsbegrensning, aldersgrense og kostnadstak for utdanning som yrkesrettet attføring. Det er behov for mer individtilpassning, og regelstyring er ikke hensiktsmessig.

Disse medlemmer vil gå imot Regjeringens forslag om å kutte ordningen med lønnsgaranti ved konkurs fra 3 G til 2 G.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen igjen foreslår innstramminger i permitteringsreglene, ved å foreslå 26 ukers permitteringsperiode.

Disse medlemmer har derfor gått imot innstrammingen og fremmet forslag om at permitteringsreglene bør endres slik at permitteringsperioden blir 42 uker med dagpengerett for arbeidstakere og 5 dagers lønnsplikt for arbeidsgiver, og bevilger 365 mill. kroner til dette.

Disse medlemmer har gått imot innstrammingen i ordningen for statsgaranti ved konkurs fra 3 G til 2 G.

Det vises videre til disse medlemmers forslag om reduksjon av arbeidsgivers lønnsplikt ved permittering i Innst. O. nr. 10 (2004-2005).

Disse medlemmers forslag var en konsekvens av et helhetlig opplegg for 17 000 flere arbeidsplasser og nedgang i ledigheten. Disse medlemmer vil derfor ikke fremme forslag til rammeområde 7 innenfor forlikets ramme.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet viser til Senterpartiet sitt alternative budsjett som har som konsekvens at i overkant av 10 000 fleire vil vere i jobb og ikkje gå ledige i 2005. Denne medlemmen viser til at dette har monaleg positiv effekt på staten sine utgifter til dagpengar, totalt ei innsparing på 920 mill. kroner.

Denne medlemmen viser vidare til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett går inn for å vidareføre dagens reglar for permittering. Det inneberer 42 veker dagpengerett for arbeidstakarar og 3 dagars lønnsplikt for arbeidsgjevarane. Totalt gir desse endringane ei innsparing på løyvingane til dagpengar på 527 mill. kroner i forhold til Regjeringa sitt opplegg.

Denne medlemmen viser til forslag frå Senterpartiet i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Tabell 4

Oversikt over dei alternative budsjetta til fraksjonane.

I tabellen er det gjeve ei oversikt over dei alternative budsjetta til hhv. Arbeidarpartiet, Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet som er representerte i komiteen under rammeområde 7 slik det framgår av Budsjett-innst. S. I (2004-2005). Tabellen viser også det justerte budsjettforslaget frå Høgre og Kristeleg Folkeparti. Avvik frå Regjeringa i parentes.

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1	H, KrF		A	FrP	SV	Sp
				Budsj.avt. kommunalkom.	H, KrF, V Budsj.avt. finanskom.				
Utgifter (i hele tusen kroner)									
2540		Stønad under arbeidsløyse til fiskere og fangstmenn	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	70	Tilskudd	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
2541		Dagpenger	9 400 000	9 615 000	9 615 000	9 930 000	8 183 000	8 855 000	8 873 000
				(+215 000)	(+215 000)	(+530 000)	(-1 217 000)	(-545 000)	(-527 000)
	70	Dagpenger	9 400 000	9 615 000	9 615 000	9 930 000	8 183 000	8 855 000	8 873 000
				(+215 000)	(+215 000)	(+530 000)	(-1 217 000)	(-545 000)	(-527 000)
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 5704)	473 500	473 500	473 500	473 500	473 500	500 000	473 500
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+26 500)	(0)
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	473 500	473 500	473 500	473 500	473 500	500 000	473 500
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+26 500)	(0)
2543		Ytelser til yrkesrettet attføring	12 065 000	11 950 000	11 950 000	11 950 000	12 065 000	12 430 000	11 950 000
				(-115 000)	(-115 000)	(-115 000)	(0)	(+365 000)	(-115 000)
	70	Attføringspenger	10 265 000	10 320 000	10 320 000	10 320 000	10 265 000	10 265 000	10 320 000
				(+55 000)	(+55 000)	(+55 000)	(0)	(0)	(+55 000)
	71	Attføringsstønad	1 800 000	1 630 000	1 630 000	1 630 000	1 800 000	1 950 000	1 630 000
				(-170 000)	(-170 000)	(-170 000)	(0)	(+150 000)	(-170 000)
	75	Attføringsstønader	0	0	0	0	0	215 000	0
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+215 000)	(0)
		Sum utgifter	21 978 500	22 078 500	22 078 500	22 393 500	20 761 500	21 825 000	21 336 500
				(+100 000)	(+100 000)	(+415 000)	(-1 217 000)	(-153 500)	(-642 000)
Inntekter (i hele tusen kroner)									
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 2542)	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	2	Dividende	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
5705		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs, dagpenger	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	1	Refusjon dagpenger	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
		Sum inntekter	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
		Sum netto	21 828 500	21 928 500	21 928 500	22 243 500	20 611 500	21 675 000	21 186 500
				(+100 000)	(+100 000)	(+415 000)	(-1 217 000)	(-153 500)	(-642 000)

7. MERKNADER FRÅ KOMITEEN TIL DEI EINSKILDE KAPITLA UNDER RAMMEOMRÅDE 7

7.1 Innleiing

Alle kapitla under rammeområde 7 høyrer inn under programkategori 33.30 Arbeidsliv. (Det vert også vist til kapittel 4.7 ovafor for omtale av dagpengar og yttingar til yrkesretta attføring).

Med omsyn til dei kapitla som ikkje er omtalte nedanfor har komiteen ingen merknader og sluttar seg til Regjeringa sitt forslag.

7.2 Kap. 2541 Dagpengar

Forslag 2005: kr 9 400 000 000. Saldert budsjett 2004: kr 10 770 000 000.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringa foreslo store kutt i dagpengeordninga i statsbudsjettet for 2003, og fekk fleirtal for dette saman med Framstegspartiet. Som følgje av dette blei ytingane stramma kraftig inn og langt færre har nå krav på dagpengar. Fleirtalet meiner det er viktig at arbeidsløyse ikkje skaper unødvendig store økonomiske problem for dei som blir råka.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at endringene i dagpengeordningen som ble vedtatt i forbindelse med statsbudsjettet for 2003, hadde som formål å gi økte incentiver til å søke jobb slik at arbeidssøkere raskere kommer i arbeid. Disse medlemmer er tilfreds med at dagpengeordningen i større grad enn tidligere oppmuntrer arbeidssøkere til å ta del i arbeidslivet.

Komiteen viser til at fiskeindustrien er den einaste bransjen som har eit generelt unntak frå permitteringslova. Dette har sin årsak i at denne industrien er særskilt og vesentleg forskjellig frå andre bransjar.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil peike på at det i folketrygdlova ikkje er noko skilje mellom dei ulike bransjane når det gjeld dagpengar under arbeidsløyse og permittering. Sjølv om fiskeforedlingsbedriftene har unntak frå lov om lønnsplikt ved permittering, har ikkje dei tilsette krav på dagpengar i den same perioden. Reglane om 50 pst. reduksjon i arbeidstida for å få rett til dagpengar slår også særskilt uheldig ut for denne gruppa, fordi ein har hyppige og kortvarige permitteringer.

Fleirtalet meiner at ei av dei største utfordringane for fiskeindustrien framover er å sikre ein høg kvalitet på produkta. Dette vil krevje god kompetanse blant dei tilsette i industrien. Dagens regelverk vil truleg gjere det vanskeleg å halde på ein god kompetanse i næringa. Det er også grunn til å peike på at fiskeindustrien i dei seinare år har vore i ei stor krise.

Fleirtalet meiner derfor ein bør vurdere å gje dei tilsette innafor fiskeindustrien dispensasjon frå folketrygdlova slik at regelverket om dagpengar for denne gruppa er meir tilpassa situasjonen som næringa er i.

På denne bakgrunn vil fleirtalet be Regjeringa gjere ei slik vurdering i samband med framlegging av Revidert nasjonalbudsjett for 2005. Fleirtalet gjer følgjande framlegg:

"Stortinget ber Regjeringa i samband med Revidert nasjonalbudsjett for 2005 om å vurdere dispensasjon frå folketrygdlova slik at tilsette i fiskeindustrien får eit betre tilpassa regelverk for dagpengar."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folke-

parti viser til at det allerede er gitt særregler i regelverket for dagpengar under permittering til gunst for arbeidstakere i fiskeindustrien. Mens dagpengar under permittering vanligvis kun kan ytes i 26 uker (ved midlertidig forskrift forlenget til 42 uker) i en 18 måneders periode, kan arbeidstakere i fiskeindustrien (fiskeforedlings- og fiskeoljebedrifter) motta dagpengar under permittering som andre ikke permitterte arbeidsledige, dvs. inntil 104 uker, jf. dagpengeforskriften § 6-5. Fiskeforedlingsbedriftene er også unntatt fra lov om lønnsplikt under permitteringer, jf. § 1 i loven. Disse medlemmer viser til at når permittering har vært avbrutt av arbeid i mer enn fire uker hos den permitterende arbeidsgiver, må ny søknad om dagpengar settes frem og ny ventetid (5 dager) opparbeides. For arbeidstakere i fiskeindustrien må ny søknad om dagpengar settes frem og ny ventetid opparbeides først når permitteringen har vært avbrutt av arbeid hos den permitterende arbeidsgiver i mer enn 26 uker, jf. dagpengeforskriften § 6-4 annet ledd.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til budsjettavtalen som er inngått mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, men vil samtidig også vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett og de prioriteringer og den politikk som disse medlemmer primært ønsker:

Disse medlemmer viser til Dokument nr. 8:91 (2002-2003) hvor forslagsstillerne, stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Siv Jensen og Per Sandberg påpekte at en annen økonomisk politikk ikke bare var et spørsmål om økte utgifter for å stimulere til vekst i økonomien, men òg et spørsmål om mindre utgifter til arbeidsledige. Disse medlemmer konstaterer at Regjeringen budsjetterer med 12,7 pst. reduksjon i dagpengeutgiftene, men er av den oppfatning at dette ikke er tilstrekkelig offensivt og i samsvar med de reduksjonene som vår politikk ville ha gitt.

Disse medlemmer mener at den arbeidsledigheten vi er vitne til i dag, er en direkte konsekvens av den økonomiske politikk Regjeringen fører. Disse medlemmer viser til Dokument nr. 8:92 (2002-2003) som la opp til strategisk investering i samfunnsområder som ville gitt økt kapasitet i norsk økonomi, og dermed høyere etterspørsel etter arbeidskraft. Disse medlemmer viser videre til at med Fremskrittspartiets økonomiske politikk så ville etterspørselen etter arbeidskraft vært større, og at dette medfører et lavere antall dagpengemottakere.

Disse medlemmer vil også understreke at utsiktene i norsk økonomi for tiden er god, noe som skulle tilsi at det er et stort potensial for en reduksjon i antall dagpengemottakere.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til merknader ellers i innstillingen om Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett med et opplegg for å skape 17 000 nye arbeidsplasser og at dette ville bety en nedgang i ledigheten med reduksjon i utgiftene til dette området.

Disse medlemmer viser til budsjett for 2003 der Regjeringen og Fremskrittspartiet vedtok å fjerne ferie-

tillegget, øke antallet på ventedager fra 3 til 5, senke maksimal stønadperiode fra 3 år til 2 år, økt krav til ledighet fra 40 pst. til 50 pst., heve kravet til minsteinntekt fra 1,25 G til 1,5 G.

Disse medlemmer stemte imot endringene.

Disse medlemmer viser til forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet om en garanti til de som har vært langtidsledige i mer enn 2 år ved å gi rett til arbeid, utdanning eller tiltak.

Lønnsplikt under permittering

Fleirtalet i komiteen, medlemmene fra Arbeidarpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, meiner det er naudsynt at bedriftene framleis skal kunne permittere tilsette i opptil 42 veker, ikkje 26 veker slik Regjeringa hadde lagt opp til. I ein situasjon med høg arbeidsløyse må reglane for permittering vere slik at verksemdene ikkje mistar verdifull kompetanse sjølv om dei må senke aktiviteten i ein periode. Fleirtalet viser til framlegg frå sine respektive parti i Budsjett-innst. S. I (2004-2005) om å utvide permitteringsperioden til 42 veker for alle bransjar ut 2005.

Fleirtalet viser til at Regjeringa i statsbudsjettet for 2004 foreslo å auke arbeidsgivarane sin periode med lønnsplikt frå 3 til 30 dagar. Gjennom budsjettforliket fekk Arbeidarpartiet redusert Regjeringa sitt framlegg ned til 10 dagar. Fleirtalet er urolege for at ein for lang lønnspliktperiode kan gjere at fleire mister jobben i staden for å bli permittert, og viser til ein ny FAFO-rapport som nettopp påviser ein slik samanheng.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti går inn for å redusere arbeidsgivarane sin periode med lønnsplikt til 5 dagar, og viser til framlegg om dette i Innst. O. nr. 10 (2004-2005).

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet viser til framlegg frå Senterpartiet i Innst. O. nr. 10 (2004-2005) om å redusere arbeidsgivarane sin periode med lønnsplikt til 3 dagar.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet hvor det ble enighet om å forlenge den midlertidige utvidelsen av permitteringsperioden (fra 26 uker til 42 uker) for alle bransjer frem til 1. juli 2005, og at en ny vurdering av permitteringsperioden skal foretas i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2005. Disse medlemmer viser også til at som følge av budsjettforliket er det enighet om å redusere arbeidsgivers lønnsplikt ved permittering fra 10 dager til 5 dager.

Komiteen viser elles til dei respektive partiar sine merknader i Budsjett-innst. S. I (2004-2005) (finansinnstillinga).

7.3 Kap. 2542 Statsgaranti for lønskav ved konkurs

Forslag 2005: kr 473 500 000. Saldert budsjett 2004: kr 600 000 000.

Komiteen viser til sine respektive partiers merknader i Innst. O. nr. 24 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 9 (2004-2005).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til Innst. O. nr. 24 (2004-2005) og Budsjett-innst. S. I (2004-2005) der disse medlemmer gikk imot endringen.

7.4 Kap. 2543 Ytingar til yrkesretta attføring

Forslag 2005: kr 12 065 000 000. Saldert budsjett 2004: kr 10 134 000 000.

7.4.1 Post 70 Attføringspengar

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til en stor økning i antall attføringspengemottakere. Det er svært viktig at denne økningen ikke fører til lengre ventetid før attføring iverksettes. Det er derfor helt avgjørende at Aetat er bemannet og har kompetanse i forhold til sine økte oppgaver og at det er stort nok volum, bredde og kvalitet i attføringsoppleggene.

Flertallet mener Regjeringens opplegg og forliket med Fremskrittspartiet ikke er tilstrekkelig til å oppnå dette og viser til merknader og forslag under kap. 630 og 634.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at antall yrkeshemmede og attføringspengemottakere registrert i Aetat har økt i det siste, blant annet som følge av enkelte endringer i trygde- og attføringsregelverket. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at mottakere av attføringspenger får bistand fra Aetat på et så tidlig tidspunkt som mulig. Disse medlemmer er tilfreds med at Regjeringens politikk støtter opp under at flest mulig av attføringspengemottakerne raskest mulig skal over i aktive tiltak dersom dette anses for å være nødvendig og hensiktsmessig. Det vises i denne sammenheng blant annet til styrkingen av bemanningen i Aetat de siste årene og Regjeringens forslag til styrking av arbeidsmarkedstiltakene for yrkeshemmede i statsbudsjettet for 2005.

7.4.2 Post 71 Attføringsstønad

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at begrensninger i ytelsene og regelverk knyttet til attføring har ført til store innsparinger. Det er viktig å merke seg at personer på attføring er uten jobb og har et hel-seproblem. Disse medlemmer finner det derfor påfallende at Regjeringen mener det er nødvendig å påføre disse menneskene større belastninger, mens per-

soner med svært høye inntekter og formuer skal få store skatteletter. Disse medlemmer er uenige i denne prioriteringen og mener at Regjeringens fokus på flere regler som hindrer individtilpassing av oppleggene og kutt i ytelser, fører til større økonomiske problemer for personer på attføring og til større problemer med gjennomføringen av attføringsopplegget. Disse medlemmer påpeker at særlig stønadsmottakere som forsørger barn, kommer dårligere ut økonomisk enn tidligere. Dette gjelder både attføring, rehabiliteringspenger og innføring av tidsbegrensa uførestønad.

Disse medlemmer viser til forslag i finansinnstillingen om at barnetillegget i ytelsene knytta til attføring, rehabilitering og midlertidig uførestønad derfor bør økes til samme nivå som for mottakere av ordinær uføretrygd fra 1. juli 2005.

Disse medlemmer mener også at det er behov for å fjerne det begrensende regelverket med tidsbegrensning, aldersgrense og kostnadstak for utdanning som yrkesrettet attføring. Det er behov for mer individtilpassing, og regelstyring er ikke hensiktsmessig.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslag i finansinnstillingen om fjerning av disse reglene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at attføringsstønader er ytelser til hel eller delvis dekning av utgifter til attføringsopplegget. De siste par årene er det vedtatt enkelte endringer i attføringsregelverket som samlet skal bidra til økt fokus på at formålet for attføring er arbeid, og bidra til å skape incentiver til aktiv jobbsøking på et tidligere tidspunkt. Disse medlemmer viser til merknader ovenfor når det gjelder disse endringene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil understreke at det må være et mål at vi får til flere vellykkede attføringsopplegg, og at reglene og praksis må innrettes på dette. Disse medlemmer mener Regjeringen fortløpende må vurdere behovet for å justere reglene, for å sikre at attføringsordningen fungerer etter hensikten. Når det gjelder ytelsene til de som forsørger barn, viser disse medlemmer til at Arbeiderpartiet i finansinnstillingen foreslår å øke barnetillegget for midlertidig uføretrygdede til tilsvarende nivå som for varig uføretrygdede.

Komiteen viser til merknader under pkt. 7.5.1 kap. 2543 post 70.

8. FORSLAG FRÅ MINDRETAL

Forslag frå Høgre, Framstegspartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen videreføre tilskuddet til Human Rights Service som en fast ordning.

Forslag frå Arbeidarpartiet og Framstegspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen gå imot enhver form for opprettelse av Sharia-råd i Norge.

Forslag frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen sørge for at alle direkte bedriftsrettede tiltak som tildeles med grunnlag i fylkeskommunenes disponering av bevilgningene over kap. 551 post 60, skal forvaltes gjennom Innovasjon Norge.

Forslag frå Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen i kommuneproposisjonen for 2006 foreta en vurdering av dagens ordning med kommunal eiendomsskatt og utrede en ordning med friere kommunal beskatningsrett.

Forslag frå Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen endre lover, forskrifter og regelverk for alle offentlige anskaffelser, kjøp og kontrakter slik at det stilles krav om ikke-diskriminering, full tilgjengelighet og universell utforming.

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen i kommuneproposisjonen for 2006 legge fram en helhetlig plan for stimulering av interkommunalt samarbeid.

Forslag 7

Stortinget ber Regjeringen fremlegge en vurdering av metodene for alderstesting av enslige mindreårige asylsøkere i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2005.

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringen i løpet av våren 2005 fremme en sak med vurdering av bruk av anbud og hvilke kriterier som legges til grunn ved anbudskonkurranse, herunder regler for hvor stort utbytte den enkelte leverandør kan ta ut.

Forslag frå Framstegspartiet:

Forslag 9

Stortinget ber Regjeringen utvikle forslag hvor enkeltkommuner og interkommunale samarbeidsorganer får overta rollen som regional utviklingsansvarlig, og dermed de virkemidler som tillegges fylkeskommunen knyttet til regional næringsutvikling.

Forslag 10

Stortinget ber Regjeringen iverksette forsøk hvor kommuner som ønsker det kan få overta ansvaret for kollektivtrafikk og tilhørende midler.

Forslag 11

Stortinget ber Regjeringen utrede alternativ finansiering av de videregående skolene og institusjonene innen sosialomsorg, med basis i en stykkprisfinansiering.

Forslag 12

Stortinget ber Regjeringen utarbeide forslag om hvordan lokaldemokratiet kan utvikles, og innbyggerne i de ulike kommunene skal få økte incentiver for å delta i lokalpolitikken. Herunder bes Regjeringen legge frem en helhetlig plan for hvordan kommunene skal få råderett over plan- og arealsaker innenfor sine egne kommunegrenser.

Forslag 13

Stortinget ber Regjeringen om å fremskynde evalueringen av den nye fylkeskommunen med tanke på endelig nedleggelse av fylkeskommunen som selvstendig forvaltningsnivå fra 2007.

Forslag 14

Stortinget ber Regjeringen nedsette et politisk uavhengig organ for å utrede de samfunnsmessige tap ved manglende integrering i Norge.

Forslag 15

Stortinget ber Regjeringen etter dansk modell utarbeide en håndbok for nyankomne flyktninger og innvandrere med introduksjon om det norske samfunnets grunnleggende normer, verdier og institusjoner.

Forslag 16

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring slik at permanent oppholdstillatelse først gis etter syv års lovlig opphold i landet. Personer som har lagt ned en vesentlig innsats for å integrere seg, kan etter søknad få permanent opphold etter fem års lovlig opphold.

Forslag 17

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring om å innføre krav før det gis permanent oppholdstillatelse, slik som at man: har vært i arbeid i minst tre av de siste fem år, viser en sterk tilknytning til det norske samfunnet, ikke har mottatt offentlig forsørgelse de siste tre år, har bestått norsktest, ikke har begått alvorlige kriminelle handlinger eller har utestående gjeld til det offentlige.

Forslag 18

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring om krav om opphold i minst ti år, fra den dagen oppholdstillatelse er gitt, for å få innvilget norsk statsborgerskap.

Forslag 19

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring slik at personer som har blitt idømt ubetinget fengselsstraff i ett år eller mer, ikke kan få norsk statsborgerskap.

Forslag 20

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring slik at personer som er idømt ubetinget fengselsstraff under ett år, etter endt soning må begynne på nye 10 år for å oppnå norsk statsborgerskap.

Forslag 21

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring slik at personer som søker om norsk statsborgerskap, må kunne vise til dokumenterte norskkunnskaper og kunnskap om norsk kultur, samfunnsforhold og kjenne til norsk arbeidsmoral.

Forslag 22

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring slik at personer som har visse typer gjeld til det offentlige, ikke kan få statsborgerskap før slik gjeld er betalt.

Forslag 23

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring slik at personer som søker norsk statsborgerskap, må avlegge løfte om troskap og lojalitet mot Norge og norsk lovgivning.

Forslag 24

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring om krav om egen bolig som forutsetning for familiegjennforening.

Forslag 25

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring om innføring av depositum og økt krav til forsørgelsesevne ved familiegjennforening.

Forslag 26

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring slik at familiegjennforening bare gis til ektefelle og barn under 18 år.

Forslag 27

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring slik at familiegjennforening skal skje i det land man samlet sett har størst tilknytning til.

Forslag 28

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lovendring om 24-årsgrense for familiegjennforening med ektefelle.

Forslag 29

Stortinget ber Regjeringen trekke tilbake skriv av 5. juli 1993 fra Justisdepartementet, om at politiet ikke skal kunne gripe inn i kirker og bedehus for å hente folk ut.

Forslag 30

Stortinget ber Regjeringen oppløse det statsfinansierte Samefolkets fond og tilbakeføre pengene uavkortet til staten.

Forslag frå Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 31*

Stortinget ber Regjeringen i kommuneproposisjonen for 2006 å legge fram forslag til finansieringsordninger for investeringer og drift i videregående skoler som kan fange opp store og raske økninger i elevtallet.

9. TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen si innstilling A og B vert fremma av medlemene frå Høgre og Kristeleg Folkeparti.

C II vert fremma av ein samla komité.

C I vert fremma av medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre, Sosialistisk Venstreparti, Kristeleg Folkeparti og Senterpartiet.

CIII og IV vert fremma av medlemene frå Arbeidarpartiet, Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

C V-VIII vert fremma av medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen viser til proposisjonen og til det som står ovanfor, og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak:

A. Rammeområde 6 (Innvandring, regional utvikling, bustad og arbeid)

I

På statsbudsjettet for 2005 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
500		Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)		
	1	Driftsutgifter	173 700 000	
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag, <i>kan overføres</i>	10 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 500 000	
	50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	19 500 000	
502		Valgutgifter		
	1	Driftsutgifter	31 700 000	
520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)		
	1	Driftsutgifter	423 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	1 138 770 000	
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	34 000 000	
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)		
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	2 768 300 000	
	61	Norskopplæring for voksne innvandrere	1 275 000 000	
	62	Kommunale innvandreriltak	53 500 000	
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	3 000 000	
	71	Kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	41 900 000	
	72	Tilbakevending for flyktninger, <i>kan overføres</i>	8 850 000	
	73	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	25 700 000	
	74	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	1 650 000	
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	12 950 000	
522		Senter mot etnisk diskriminering (jf. kap. 3522)		
	1	Driftsutgifter	7 150 000	
523		Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene (jf. kap. 3523)		
	1	Driftsutgifter	4 600 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
524		Utlendingsnemnda (jf. kap. 3524)		
	1	Driftsutgifter	88 900 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling	6 450 000	
526		Nasjonale minoriteter (jf. kap. 3526)		
	70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	3 000 000	
	71	Avkastning av Romanifolkets fond	1 850 000	
540		Sametinget (jf. kap. 3540)		
	50	Sametinget	138 750 000	
	54	Avkastning av Samefolkets fond	4 650 000	
541		Tilskudd til samiske formål		
	70	Tilskudd til samiske formål	1 100 000	
	72	Samisk språk, informasjon, mv.	2 680 000	
	73	Reindriftens internasjonale fag- og formidlingssenter	750 000	
542		Kompetansesenter for urfolks rettigheter (jf. kap. 3542)		
	1	Driftsutgifter	2 050 000	
551		Regional utvikling og nyskaping		
	60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	1 012 000 000	
	61	Næringsrettede utviklingstiltak, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	755 000 000	
	64	Utviklingsmidler til Oppland fylkeskommune	76 800 000	
	70	Transportstøtte, <i>kan nyttes under post 61</i>	195 500 000	
552		Nasjonalt samarbeid for regional utvikling		
	21	Kunnskapsutvikling, informasjon, mv., <i>kan overføres</i>	8 000 000	
	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling, <i>kan overføres</i>	269 300 000	
580		Bostøtte		
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 093 600 000	
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	21	Kunnskapsutvikling og -formidling	3 800 000	
	22	Program for reduserte byggekostnader, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
	60	Handlingsprogram for Oslo indre øst	40 000 000	
	75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger, <i>kan overføres</i>	591 000 000	
	78	Kompetansetilskudd, <i>kan overføres</i>	56 700 000	
582		Rentekompensasjon for skoleanlegg og kirkebygg		
	60	Rentekompensasjon - skoleanlegg, <i>kan overføres</i>	263 500 000	
	61	Rentekompensasjon - kirkebygg, <i>kan overføres</i>	7 800 000	
585		Husleietvistutvalget i Oslo og Akershus (jf. kap. 3585)		
	1	Driftsutgifter	4 900 000	
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser		
	60	Oppstartingsstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 313 800 000	
	63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	1 409 000 000	
587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 3587)		
	1	Driftsutgifter	38 050 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
603		Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m.		
	1	Driftsutgifter	11 400 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 200 000	
630		Aetat (jf. kap. 3630)		
	1	Driftsutgifter	2 111 800 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 900 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	50 600 000	
634		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 3634)		
	21	Evaluering, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	27 900 000	
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres</i>	1 525 000 000	
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	3 262 000 000	
	73	Investeringer i skjermede tiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	69 400 000	
	74	Lønns subsidium ved reaktivisering, <i>overslagsbevilgning</i>	33 400 000	
635		Ventelønn (jf. kap. 3635)		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	435 000 000	
640		Arbeidstilsynet (jf. kap. 3640)		
	1	Driftsutgifter	296 900 000	
	22	Flyttekostnader, <i>kan overføres</i>	29 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 800 000	
642		Petroleumstilsynet (jf. kap. 3642)		
	1	Driftsutgifter	125 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	13 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 3643)		
	50	Statstilskudd	75 700 000	
646		Pionerdykkere i Nordsjøen		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
	70	Tilskudd til pionerdykkere, <i>overslagsbevilgning</i>	150 000 000	
2412		Den norske stats husbank (jf. kap. 5312 og 5615)		
	1	Driftsutgifter	283 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	72	Rentestøtte	23 000 000	
		Totale utgifter		22 983 400 000
Inntekter				
3520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520)		
	2	Gebyr nødvisum	93 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	546 570 000	
3521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521)		
	1	Tilbakevending for flyktninger	8 841 000	
	2	Norskopplæring for voksne innvandrere	17 850 000	
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet	12 691 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	40 195 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
3526		Nasjonale minoriteter (jf. kap. 526)		
	71	Avkastning av Romanifolkets fond	<u>1 850 000</u>	
3540		Sametinget (jf. kap. 540)		
	51	Avkastning av Samefolkets fond	<u>4 650 000</u>	
3585		Husleietvistutvalget i Oslo og Akershus (jf. kap. 585)		
	1	Gebyrer	<u>240 000</u>	
3587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 587)		
	4	Gebyrer, sentral godkjenning foretak	<u>13 600 000</u>	
3630		Aetat (jf. kap. 630)		
	4	Salgsinntekter mv.	<u>400 000</u>	
	80	Innfordret misbruk av dagpenger	<u>35 600 000</u>	
	81	Innfordret misbruk av atfføringsytelser	<u>11 100 000</u>	
3634		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 634)		
	2	Opplæringstjenester	<u>1 900 000</u>	
	60	Refusjon, forsøk dagpenger	<u>1 500 000</u>	
3635		Ventelønn (jf. kap. 635)		
	1	Refusjon statlig virksomhet	<u>100 000 000</u>	
3640		Arbeidstilsynet (jf. kap. 640)		
	1	Diverse inntekter	<u>1 800 000</u>	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	<u>4 500 000</u>	
	5	Tvangsmulkt	<u>1 600 000</u>	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	<u>14 000 000</u>	
3642		Petroleumstilsynet (jf. kap. 642)		
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	<u>1 300 000</u>	
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	<u>54 000 000</u>	
	6	Refusjoner/ymse inntekter	<u>2 200 000</u>	
5312		Den norske stats husbank (jf. kap. 2412)		
	1	Gebyrer m.m.	<u>28 700 000</u>	
5327		Innovasjon Norge (IN) og fylkeskommunene mv.		
	50	Tilbakeføring av tilskudd	<u>70 000 000</u>	
	51	Tilbakeføring av tapsfond	<u>20 000 000</u>	
5615		Renter fra Den norske stats husbank (jf. kap. 2412)		
	80	Renter	<u>4 437 000 000</u>	
		Totale inntekter		<u>5 432 180 000</u>

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 522 post 1	kap. 3522 post 1
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 2412 post 1	kap. 5312 post 1

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2005 i samråd med Utdannings- og forskningsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet, Kultur- og kirke departementet og Nærings- og handelsdepartementet i forbindelse med forsøk om oppgavedifferensiering i Oppland fylkeskommune får adgang til å omdisponere mellom bevilgningen under kap. 551 Regional utvikling og nyskaping, post 64 Utviklingsmidler til Oppland fylkeskommune og bevilgningen under:

1. kap. 281 Fellesutgifter for universitet og høyskoler, post 1 Driftsutgifter.
2. kap. 551 Regional utvikling og nyskaping, post 60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling.
3. kap. 551 Regional utvikling og nyskaping, post 61

Næringsrettede utviklingstiltak, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift.

4. kap. 1149 Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket, post 50 Tilskudd til Landbrukets Utviklingsfond (LUF).
5. kap. 1426 Statens naturoppsyn, post 31 Tiltak i naturvern-, kulturlandskaps- og friluftsområder.
6. kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning, post 74 Tilskudd til friluftslivstiltak.
7. kap. 1429 Riksantikvaren, post 72 Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer.
8. kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 70 Ordinære arbeidsmarkedstiltak.
9. kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak.
10. kap. 2421 Innovasjon Norge, post 50 Innovasjon - prosjekter, fond.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2005 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
551		Regional utvikling og nyskaping	
	61	Næringsrettede utviklingstiltak, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift	255 mill. kroner
	70	Transportstøtte	300 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	71	Tilskudd til boligkvalitet	5,1 mill. kroner
	75	Tilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger	174,2 mill. kroner
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	
	60	Oppstartingsstilskudd	158,2 mill. kroner

V

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2005 kan:

1. omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 70 Ordinære

arbeidsmarkedstiltak til post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak.

2. omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak til kap. 630 Aetat, post 1 Driftsutgifter.

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2005 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak	405,0 mill. kroner
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak	640,7 mill. kroner

VII

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2005 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt

til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

VIII
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 630 post 1	kap. 3630 post 4
kap. 630 post 21	kap. 3630 post 2
kap. 640 post 1	kap. 3640 postene 1, 6 og 7
kap. 642 post 1	kap. 3642 post 6
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 2

**B. Rammeområde 7
(Dagpengar mv.)**

På statsbudsjettet for 2005 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
2540	70	Stønad under arbeidsløyse til fiskere og fangstmenn Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	40 000 000	
2541	70	Dagpenger Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	9 615 000 000	
2542	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 5704) Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	473 500 000	
2543	70	Ytelser til yrkesrettet attføring Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	10 320 000 000	
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 630 000 000	
		Totale utgifter		<u>22 078 500 000</u>
Inntekter				
5704	2	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 2542) Dividende	100 000 000	
5705	1	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs, dagpenger Refusjon dagpenger	50 000 000	
		Totale inntekter		<u>150 000 000</u>

C. Rammeuavhengige vedtak

I

Fullmakt om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2005 kan inngå avtaler om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger med varighet utover 2005. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsøkere og flyktninger blir større enn antatt i budsjettet for 2005, samtykker Stortinget i at Kommunal- og regionaldepartementet kan øke antall plasser i statlige mottak innenfor gjeldende rammer for etablering og drift av det statlige mottaksapparatet, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov under kap. 520 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak.

II

Stortinget ber Regjeringen legge fram en bred og faglig anlagt attføringsmelding etter at forslaget om ny arbeids- og velferdsforvaltning er behandlet av Stortinget.

III

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2005 fremlegge rapport og vurdering av kostnader ved å innfri tilskudd for radonforebyggende tiltak innenfor de utlyste kriterier for de som søkte i løpet av 2003.

IV

Stortinget ber Regjeringa i samband med Revidert nasjonalbudsjett 2005 foreta ein gjennomgang av alle sider ved forliset av riggen Deep Sea Driller.

V

Stortinget ber Regjeringen sette i verk et arbeid overfor kommunesektoren med sikte på å etablere en forpliktende plan for oppretting av den økonomiske ubalansen i kommunesektoren. Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en slik plan i kommuneproposisjonen for 2006.

VI

Stortinget ber Regjeringen ta initiativ overfor KS for å gjøre dagens konsultasjonsordning mer forpliktende slik at de totale ressursene innenfor offentlig sektor kan utnyttes bedre. Stortinget ber Regjeringen legge frem

prinsippene for en slik ordning i forbindelse med kommuneproposisjonen for 2006.

VII

Stortinget ber Regjeringen lage handlingsplaner med klare måltall for rekruttering av funksjonshemmede og innvandrere til offentlige stillinger.

VIII

Stortinget ber Regjeringa i samband med Revidert nasjonalbudsjett for 2005 om å vurdere dispensasjon frå folketrygdlova slik at tilsette i fiskeindustrien får eit betre tilpassa regelverk for dagpengar.

Oslo, i kommunalkomiteen, den 7. desember 2004

Magnhild Meltveit Kleppa

leiar og ordf. for kap. 500,
502 og 646

Karin Andersen

ordf. for kap. 630, 2543 og 3630

Sigvald Oppebøen Hansen

ordf. for kap. 634, 640, 2540,
3634 og 3640

Heikki Holmås

ordf. for kap. 521, 522, 523, 581
og 3521

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen

ordf. for kap. 551, 552 og 5327

Torbjørn Andersen

ordf. for kap. 587 og 3587

Hans Kristian Hogsnes

ordf. for kap. 635, 643, 3635
og 3643

Reidar Sandal

ordf. for kap. 582

Anita Apelthun Sæle

ordf. for kap. 642 og 3642

Signe Øye

ordf. for kap. 580, 2412,
5312 og 5615

Peter Skovholt Gitmark

ordf. for kap. 603, 585 og 3585

Kari Lise Holmberg

ordf. for kap. 520, 524 og 3520

Per Sandberg

ordf. for kap. 586, 2541, 2542,
5704 og 5705

Ivar Østberg

ordf. for kap. 526, 540, 541,
542 og 3540

